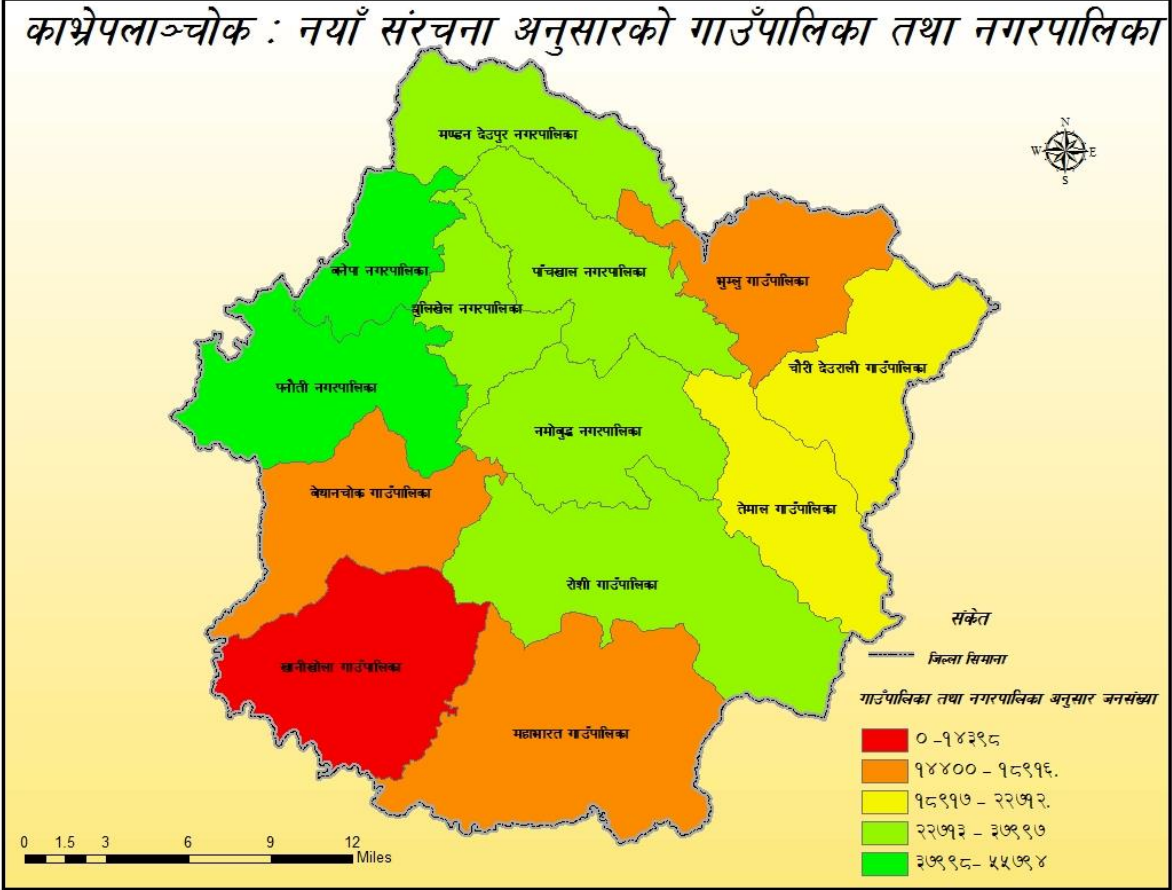

जिल्ला बस्तुगत विवरण

(नयाँ स्थानीय तह अनुसार)
(District Profile)
काभ्रेपलाञ्चोक, २०७४

प्रकाशक

नेपाल सरकार
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तथ्याङ्क कार्यालय

धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक

फोन नं.: ०११४९०७४८

फ्याक्स: ०११४९०७४८

वेब साइट: www.cbs.gov.np

जनसांख्यिकी भूकम्पको क्षतिको विवरण समेटिएको

प्रकाशन वर्ष : आषाढ, २०७४

मुद्रण प्रति : ५०० प्रति

सर्वाधिकार : तथ्याङ्क कार्यालय, धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक

प्रकाशक :

तथ्याङ्क कार्यालय, धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक

तथ्याङ्क संकलन तथा संयोजन :

तथ्याङ्क कार्यालय, धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक (२०७४)

*यस पुस्तकमा उल्लिखित तालिकाहरु यस जिल्ला वस्तुगत विवरणको श्रोत खुलाई मात्र साभार गर्न सकिनेछ ।

मुद्रण :

©(२०७४) तथ्याङ्क कार्यालय, धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय
केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

फोन नं. : ९७७-१-४२४५९४६
९७७-१-४२४५९४७
९७७-१-४२४५९४८
९७७-१-४२२९४०६
फ्याक्स : ९७७-१-४२२७७२०

प.सं.: २०७३/७४

रामशाह पथ
थापाथली, काठमाण्डौ

च.नं.:

मन्तव्य

स्थानीय नीति निर्माता, योजनाकार, अनुसन्धानकर्ता, अध्येता र सञ्चारकर्मीहरूका लागि खण्डीकृत तथ्याङ्कको माग दिनानुदिन बढ्दै गईरहेको अनुभव हामीले गरेका छौं। खण्डीकृत तथ्याङ्कको यस्तो मागलाई राष्ट्रिय जनगणना, कृषिगणना र नमुना सर्वेक्षणमा आधारित विभिन्न सर्वेक्षणहरूले मात्र परिपूर्ति गर्न नसक्ने सन्दर्भमा गणना तथा सर्वेक्षणहरूबाट प्राप्त स्थानीय तहका तथ्याङ्क र स्थानीयस्तरका विभिन्न निकायहरूमा व्यवस्थापन गरिएका अभिलेखहरूमा छरिएर रहेका उपयोगी आँकडाहरूलाई तथ्याङ्क कार्यालयहरूले विगतका वर्षहरूमा पनि जिल्ला तहका वस्तुगत विवरणहरू तयार गरेका र तिनको अधिकतम माग तथा प्रयोग भएको अनुभव हामीले गरेका छौं। यसै सन्दर्भमा, देशको परिवर्तित स्थानीय तह अनुसारको तथ्याङ्क एकत्रित गरी आम प्रयोगकर्ताहरूको उपयोगको लागि उपलब्ध गराउने प्रयासस्वरूप केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अन्तर्गतका तथ्याङ्क कार्यालयहरूले चालू आर्थिक वर्षमा गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरेका हुन्। यसको तयारीबाट स्थानीय तहको तथ्याङ्क भण्डार समृद्ध हुनुका साथै प्रयोगकर्ताहरूको माग निकै हदसम्म सम्बोधन भई योजनाविद्, अनुसन्धानकर्ता, विद्यार्थी, तथा सरोकारवाला हरूको निम्ति निकै सहयोगी हुने विश्वास मैले लिएको छु।

स्थानीय तहहरूका वडास्तरसम्मका तथ्याङ्कहरू संग्रहित यस्तो महत्वपूर्ण गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल तयार गरी प्रकाशनमा ल्याउन लागेकोमा म यस कार्यको प्रशंसा गर्दछु र यसको तयारीमा संलग्न सम्पूर्ण कर्मचारी वर्गमा धन्यवाद दिन चाहन्छु। आगामी वर्षमा तथ्याङ्क कार्यालयहरूले यस प्रकाशनको अद्यावधिक नवीन संस्करणलाई पनि प्राथमिकता दिनेछन् भन्ने विश्वास मैले लिएको छु।

सुमनराज अर्याल
(महानिर्देशक)

नेपाल सरकार

राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग

तथ्याङ्क कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक धुलिखेल (काभ्रेपलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, दोलखा)

प.सं. ०७३/७४

☎ : ०११४९०७४८

मिति : २०७४/३/१६

प्रकाशकीय

शुद्धता, विश्वसनीयता, सामयिकता र प्रयोगकर्ता-अनुकूल हुनु तथ्याङ्कका आधारभूत आग्रह हुन् । विभिन्न स्तरका योजना र नीति निर्माण तथा अध्ययन र अनुसन्धानमा तथ्याङ्कलाई प्रस्थान बिन्दु मानिन्छ । भरपर्दो तथ्याङ्कीय आधार नै बैज्ञानिक योजना पद्धतिको जग हो ।

नेपाल सरकार घोषणा गरे अनुरूप नयाँ परिवर्तित स्थानीय तह अनुसार खण्डकृत तथ्याङ्कको माग भईरहेको अवस्थामा यस कार्यालयले राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्याङ्क र अन्य सरकारी निकायहरूको तथ्याङ्कलाई समेत नयाँ स्थानीय तह अनुसार परिमार्जन गरी प्रस्तुत गरिएको छ । साथै विनाशकारी भुकम्प २०७२ पश्चात् केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग मार्फत सञ्चालित भुकम्प प्रभावित आवास पुनःनिर्माण लगत संलकन सर्वेक्षण २०७२ को नतिजालाई समेत नयाँ संरचना अनुसार परिमार्जित गरी समेटिएको छ । यसैगरी स्थानीय तह निर्वाचन २०७४ को परिमाण समेतलाई समावेश गरिएको छ ।

यस प्रकाशन मार्फत नयाँ स्थानीय तहको लागि नयाँ विकासको सम्भावनाहरूको खोज, अध्ययन एवं विश्लेषणमा सहयोग पुग्ने अपेक्षा लिईएको छ । मौजुदा श्रोत र साधनहरूको परिचालन गर्दै तथ्याङ्क र सुचनाको माध्यमद्वारा विकास योजनाहरूको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रक्रियामा पनि सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । यसको साथै विकाससँग सम्बन्धित सबै सरकारी, अर्धसरकारी र गैरसरकारी निकायहरू, अध्येता, अनुसन्धानकर्ता र सञ्चारकर्मीहरूका लागि पनि यो धेरै उपयोगी हुने नै छ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

यो जिल्ला वस्तुगत विवरण तयारीमा प्राथमिक वा माध्यमिक तथ्याङ्क उपलब्ध गराई आवश्यक सहयोग पुर्याउनु हुने सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय सबैप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । तथ्याङ्क तालिकीकरण, सम्पादन र प्रशोधनमा विशेष योगदान पुऱ्याउनुहुने यस कार्यालयका सुपरिवेक्षकत्रय श्री सन्तोषचन्द्र थापा, श्री सञ्जय कुमार यादव तथा श्री सन्तोष कार्की तथा तथ्याङ्क संकलनमा संलग्न सुपरिवेक्षकहरू श्री पवन कुमार ठाकुर, श्री फर्मानन्द ओझा र लेखापाल श्री ध्रुव प्रसाद गौतम लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । यसैगरी यो जिल्ला वस्तुगत विवरण प्रारम्भिक छलफलमा आफ्ना अमृत्यु राय सुभाष प्रदान गर्नुहुने जिल्ला तथ्याङ्क समन्वय समितिको अध्यक्ष एवं स्थानीय विकास अधिकारी ज्यू तथा अन्य विषयगत कार्यालयका समितिका सदस्यहरू ज्यू प्रति आभार व्यक्त गर्दछु । हामीलाई यो जिल्ला वस्तुगत विवरण तयारीको लागि मार्गदर्शन प्रदान गर्नुहुने समन्वय तथा स्तरनिर्धारण शाखा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागप्रति पनि आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा यसभित्र अभैपनि रिक्तताहरू छन् र यो पूर्ण छैन । आगामी दिनमा प्राप्त सुभाष सहित अझ परिस्कृत रुपमा प्रकाशन गर्दै जाने हाम्रो प्राथमिकता रहने छ भन्ने विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।

मिति : २०७४ आषाढ

दीनानाथ लम्साल
तथ्याङ्क अधिकृत
तथ्याङ्क कार्यालय, काभ्रे

विषयसूची

विषयसूची.....	५
तालिका सूची.....	८
खण्ड १: संक्षिप्त परिचय.....	१०
१.१ ऐतिहासिक परिचय.....	१०
१.२ जिल्लाको नामाकरण.....	११
१.३ भौगोलिक अवस्थिति.....	११
१.४ राजनीतिक एवं प्रशासनिक विभाजन.....	१२
१.५ नयाँ संरचना अनुसारको गाउँपालिका तथा नगरपालिका.....	१२
१.६ हावापानी.....	१७
१.७ भू-उपयोग.....	१८
१.८ वनस्पति तथा वन्यजन्तुहरू.....	१८
१.९ जातजातिहरू.....	१९
१.१० धार्मिक परम्परा र चाडपर्वहरू.....	१९
१.११ महत्वपूर्ण धार्मिक स्थानहरू.....	२०
१.१२ जिल्लाको विकासका सम्भावना तथा चुनौतिहरू.....	२४
खण्ड २: जनसंख्या सम्बन्धी विवरण.....	२६
२.१ जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता :.....	२६
२.२ महत्वपूर्ण तथ्याङ्कीय परिभाषाहरू :.....	२६
२.३ जिल्लाको जनसंख्या सम्बन्धी विवरण.....	२७
२.४ जनसंख्या र जनघनत्व.....	२७
२.५ जनसंख्या वृद्धिदर.....	२८
२.६ परिवार संख्या र परिवारको बनोट.....	३०
२.७ परिवारमूली.....	३२
२.८ घर तथा आवासीय इकाइको स्वामित्व र बनोट.....	३३
२.९ परिवारले पिउने पानीको मुख्य स्रोत.....	३५
२.१० परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन.....	३६
२.११ परिवारमा बत्ति बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने साधन.....	३७
२.१२ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको सुविधा.....	३७
२.१३ उमेर समूह अनुसार जिल्लाको जनसंख्या.....	३८
२.१४ जातजाति अनुसार जनसंख्याको संरचना.....	३८
२.१५ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना.....	४०
२.१६ धर्म.....	४१
२.१७ जन्म, मृत्यु, बसाईसराईको अवस्था.....	४१
२.१८ अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण.....	४३
२.१९ अनुपस्थित जनसंख्या.....	४४
खण्ड ३ : शिक्षासम्बन्धी विवरण.....	४५
३.१ जिल्लाको शैक्षिक विवरण.....	४५
३.२ जिल्लामा सञ्चालित शैक्षिक संस्थाहरू.....	४५
३.३ विद्यालयको विवरण.....	४६
३.४ लैङ्गिक समता सूचकाङ्क.....	४७
३.५ विद्यार्थीहरूको तहगत विवरण.....	४७
३.६ राष्ट्रिय जननणना अनुसार जिल्लाको साक्षरता स्थिति.....	४८
३.७ शैक्षिक उपलब्धि (उत्तिर्ण गरेको तह) :.....	४९
३.८ अध्ययन गरेको विषय तथा क्षेत्र :.....	५०
खण्ड ४ : स्वास्थ्य र सरसफाई.....	५१
४.१ स्वास्थ्य.....	५१
४.२ निजी क्षेत्र.....	५३
४.३ प्रमुख रोगहरू.....	५३
४.४ प्रसुति केन्द्रहरू.....	५४
४.५ सरसफाई.....	५४
खण्ड ५ : महिला र बालबालिका.....	५६
५.१ बालबालिकाको स्थिति.....	५६
५.२ बालअधिकारको स्थिति.....	५७
५.३ सामाजिक सुरक्षा.....	५७
खण्ड ६ : कृषि तथा पशु विकास.....	५८

६.१ कृषिजग्गाको विवरण	५८
६.२ कृषि उत्पादनसम्बन्धी विवरण	५८
६.३ कृषि सेवा प्रवाहको स्थिति	५९
६.४ कृषि बजार	६०
६.५ बाली चक्र-बाली सघनता	६१
६.६ पशुपक्षीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण	६२
६.७ दुग्ध उत्पादन सम्बन्धी विवरण	६३
६.८ पोल्टी व्यवसाय	६३
६.९ पशु सम्बन्धी सेवा प्रवाहको स्थिति	६४
६.१० पकेट क्षेत्रको विवरण :	६४
खण्ड ७ : वन तथा वातावरण	६६
७.१ वन क्षेत्रको विवरण	६६
७.२ वनको किसिम	६६
७.३ संरक्षित वन क्षेत्र	६६
७.४ धार्मिक वन	६७
७.५ साभेदारी वन	६७
७.६ निजी वन	६७
७.७ काठजन्य पैदावारहरुको संकलन र निकासी	६७
७.८ लघुवन पैदावारको संकलन र निकासी	६७
७.९ वनजन्य उद्योगहरुको विवरण	६८
७.१० सामुदायिक तथा कबुलियती वनसम्बन्धी विवरण	६८
७.११ नदी, ताल, सिमसार क्षेत्र	७०
७.१२ ताल तलैया र भरनाहरु	७१
७.१३ सिमसार	७१
खण्ड ८ : भौतिक पूर्वाधार	७२
८.१ सडक	७२
८.२ भोलुङ्गे पुल	७५
खण्ड ९ : विद्युत तथा उर्जा	७६
९.१ केन्द्रीय विद्युतिकरण	७६
९.२ वैकल्पिक उर्जा तथा लघुजलविद्युत	७६
खण्ड १० : सञ्चार	८०
१०.१ दुरसञ्चार	८०
१०.२ हुलाक सेवा	८०
खण्ड ११: उद्योग, व्यापार र वाणिज्य	८५
११.१ सबै प्रकारका उद्योग हरू	८५
११.२ व्यापार तथा वाणिज्य	८६
११.३ वित्तीय सेवा प्रदायक निकायहरु	८६
११.४ सहकारी संस्थाहरु	८७
११.५ जिल्लाबाट निर्यात हुने उत्पादनहरु	८८
खण्ड १२ : खनिज पदार्थ	८९
खण्ड १३ : पर्यटन विकास	९१
१३.१ जिल्लाका प्रमुख पर्यटकिय क्षेत्रहरु	९१
१३.२ जिल्लाका प्रमुख पदमार्गहरु	९४
१३.३ पर्यटकीय पूर्वाधारहरु	९४
खण्ड १४: विविध	९५
१४.१ विषयगत कार्यालयहरुको बजेट	९५
१४.२ काभ्रे जिल्लास्थित विभिन्न सरकारी कार्यालयहरु	९७
१४.३ काभ्रेजिल्लामा क्रियाशिल राजनैतिक दलहरुको विवरण	९९
खण्ड १५ : मानव अधिकार	१०१
१५.१ काभ्रेमा मानवअधिकार	१०१
१५.२ विषादी प्रयोग र आत्महत्या	१०३
१५.३ मानव बेचबिखन	१०५
१५.४ विनाशकारी भुकम्प - २०७२	१०६
खण्ड १६ : निर्वाचित पदाधिकारीहरुको विवरण	११०
१६.१ स्थानीय तह निर्वाचन २०७४ र काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको प्राप्त नतिजा	११०
१६.२ प्रतिनिधी सभा तथा सविधानसभामा प्रतिनिधित्व गर्ने निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको नामावली	११२
खण्ड १७ : विनाशकारी भुकम्प २०७२ र आवास पुनःनिर्माणको लागि लगत संकलन सर्वेक्षण	११४

१७.१ काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा विनाशकारी भुकम्प र लगत संकलन सर्वेक्षण २०७२.....	११४
१७.२ लाभग्राही संख्या र अनुदान सम्झौताको अवस्था	१२१
अनुसूचीहरू	१२२
अनुसूची १ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार निर्वाचित जनप्रतिनिधीहरूको नामावलि, पद र प्राप्त मत	१२२
अनुसूची २ : गाउँकार्यपालिका तथा नगर कार्यपालिकामा निर्वाचित दलित वा अल्पसंख्यक र महिलाहरूको नामावलि	१३७
अनुसूची ३ : गाउँकार्यपालिका तथा नगर कार्यपालिकामा उमेर समुह अनुसारको जनसंख्या	१४०
अनुसूचि ४ : गाउँपालिका र नगरपालिकाहरूको वडा अनुसार घरधुरी, कुल जनसंख्या, पुरुष र महिला	१४२
अनुसूचि ५ : गाउँपालिका र नगरपालिकाअनुसार जातजातिको जनसंख्या	१४३
अनुसूचि ६ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार अपाङ्गता विवरण	१४४
अनुसूचि ७ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा एस.एल.सि. भन्दा माथिल्लो तह उत्तिर्ण गरेका व्यक्तिहरूले अध्ययन गरेको विषय क्षेत्र	१४५
अनुसूची ८ : जिल्ला विकास समितिले उपलब्ध गराउदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्ताको विवरण	१४५
अनुसूची ९ : भुकम्प अघि र पछि परिवारले प्रयोग गर्ने खानेपानीको मुख्य स्रोत	१४६
अनुसूचि १० : जिल्लाका ग्रामिण सडकहरूको नाम र लम्वाई	१४७
अनुसूचि ११ : नयाँ संरचना अनुसारका गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको मतदाता संख्या	१५१
अनुसूची १२ : साविकको भौगोलिक क्षेत्रहरूको विवरण	१५३
अनुसूची १३ : पुराना नगरपालिकाहरूको विवरण	१५३
अनुसूची १४ : जिल्लाका पुराना इलाकाहरूको विवरण	१५३
अनुसूचि १५ : नयाँ संरचना अनुसारका गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको वडा सहितको नक्साहरू	१५४
सन्दर्भ सामाग्रीहरू	१५५

तालिका सूची

तालिका १ : नयाँ संरचना अनुसारको गाउँपालिका तथा नगरपालिका.....	१२
तालिका २ : प्राचीन, सांस्कृतिक एवं पुरातात्विक सम्पदाहरूको अभिलेख.....	२१
तालिका ३ : जिल्लास्थित गुठीहरू.....	२४
तालिका ४ : जनसंख्या र जनघनत्व.....	२८
तालिका ५ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार जनसंख्या.....	२८
तालिका ६ : जिल्लाका अन्य सूचकहरू.....	२९
तालिका ७ : गाउँ तथा नगरपालिका अनुसार परिवार तथा औषत परिवार संख्या.....	३०
तालिका ८ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा लिङ्गानुसार परिवारमूली (प्रतिशतमा) , २०६८.....	३२
तालिका ९ : गाउँ तथा नगरपालिका अनुसार घरको स्वामित्वानुसार परिवार संख्या, २०६८.....	३३
तालिका १० : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार घरको बनौट अनुसार परिवार संख्या, २०६८.....	३४
तालिका ११ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार घरको गाँरोको बनौट अनुसार परिवार संख्या, २०६८.....	३४
तालिका १२ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार घरको छानाको बनौट अनुसार परिवार संख्या, २०६८.....	३५
तालिका १३ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार पिउनेपानीको मुख्य स्रोत अनुसार परिवार संख्या, २०६८.....	३६
तालिका १४ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार खाना पकाउन प्रयोग इन्धन अनुसार परिवार संख्या, २०६८.....	३६
तालिका १५ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार अक्सर बत्ति बाल्न प्रयोग गरिने साधन अनुसार परिवार संख्या, २०६८.....	३७
तालिका १६ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको सुविधा अनुसार परिवार संख्या, २०६८.....	३७
तालिका १७ : उमेर समुह अनुसार जिल्लाको जनसंख्या.....	३८
तालिका १८ : जातजाति अनुसार जनसंख्या.....	३८
तालिका १९ : मातृभाषा अनुसार जिल्लाको जनसंख्या.....	४०
तालिका २० : धर्म अनुसार जिल्लाको जनसंख्या.....	४१
तालिका २१ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको धर्म अनुसार जिल्लाको जनसंख्या.....	४१
तालिका २२ : व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण.....	४२
तालिका २३ : जन्मस्थानको आधारमा जनसंख्या.....	४२
तालिका २४ : स्वदेशमा जन्मेको व्यक्ति हाल बसेको जिल्लामा बसाइ सरी आउनुको मुख्य कारण अनुसार जनसंख्या.....	४३
तालिका २५ : बसाइ सरी आएर बसेको अवधि अनुसार जनसंख्या.....	४३
तालिका २६ : अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण.....	४३
तालिका २७ : अपाङ्गता परिचयपत्र सम्बन्धी विवरण.....	४४
तालिका २८ : अनुपस्थित हुनाको कारण.....	४४
तालिका २९ : अनुपस्थित व्यक्तिहरूको गएको राष्ट्र.....	४४
तालिका ३० : सामुदायिक, संस्थागत विद्यालयहरूको संख्या.....	४६
तालिका ३१ : सामुदायिक विद्यालयहरूको शिक्षक दरबन्दी संख्या.....	४६
तालिका ३२ : जिल्लाको विद्यार्थी भर्नादर.....	४६
तालिका ३३ : जिल्लाको लैङ्गिक समता सूचकाङ्क.....	४७
तालिका ३४ : जिल्लाका विद्यार्थीहरूको विवरण.....	४७
तालिका ३५ : विभिन्न विद्यालयमा अध्ययनरत दलित विद्यार्थी संख्या.....	४७
तालिका ३६ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूको साक्षरता विवरण.....	४८
तालिका ३७ : ५ वा सो भन्दा भन्दा बढी उमेरका जनसंख्याको शैक्षिक उपलब्धि (उत्तिर्ण गरेको तह).....	४९
तालिका ३८ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा ५ वा सो भन्दा भन्दा बढी उमेरका जनसंख्याको शैक्षिक उपलब्धि (उत्तिर्ण गरेको तह).....	४९
तालिका ३९ : एस.एल.सि. भन्दा माथिल्लो तह उत्तिर्ण गरेका व्यक्तिहरूले अध्ययन गरेको विषय क्षेत्र.....	५०
तालिका ४० : जिल्लाका स्वास्थ्य पूर्वाधारहरू र उपलब्ध जनशक्तिको अवस्था.....	५१
तालिका ४१ : गाउँ तथा नगरपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संख्याहरू.....	५१
तालिका ४२ : स्वास्थ्यका मुख्य सूचकहरू.....	५२
तालिका ४३ : स्वास्थ्य सम्बन्धी निजी क्षेत्रका पूर्वाधारहरू.....	५३
तालिका ४४ : प्रमुख दश रोगहरूको नाम र प्रतिशत.....	५३
तालिका ४५ : जिल्ला स्थित प्रसुति केन्द्रहरू र तिनीहरूको नाम.....	५४
तालिका ४६ : खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी जानकारी.....	५५
तालिका ४७ : नगरपालिका क्षेत्रका विद्यालय बाहिरका बालबालिकाहरूको स्थिति.....	५६
तालिका ४८ : कृषि जग्गाको वितरण.....	५८
तालिका ४९ : खाद्यान्न उत्पादन र उपलब्धता ०७२/७३.....	५८
तालिका ५० : प्रमुख कृषि बालीहरूको उत्पादन तथा ढाकेको क्षेत्रफल.....	५८
तालिका ५१ : कृषि सेवाकेन्द्र र सेवाकेन्द्रको कार्यक्षेत्र.....	६०
तालिका ५२ : कृषि बजार केन्द्रहरू.....	६०
तालिका ५३ : आलुको बीउ भण्डार र उत्पादन क्षेत्रहरू :.....	६१
तालिका ५४ : बाली पात्रो.....	६१
तालिका ५५ : कृषक समुहहरूको अवस्था.....	६२
तालिका ५६ : पशुपंक्षीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण.....	६२
तालिका ५७ : दुग्ध उत्पादन सम्बन्धी विवरण.....	६३
तालिका ५८ : वार्षिक रूपमा पोल्टी उत्पादन.....	६३
तालिका ५९ : पशुसेवा केन्द्रहरू.....	६४

तालिका ६० : पशुपक्षिको उत्पादनको अवस्था.....	६५
तालिका ६१ : मासु बजार र दैनिक उत्पादन तथा मूल्य.....	६५
तालिका ६२ : वन क्षेत्रको विवरण.....	६६
तालिका ६३ : वनजन्य उद्योगहरूको विवरण.....	६८
तालिका ६४ : सामुदायिक तथा कबुलियती वनसम्बन्धी विवरण.....	६८
तालिका ६५ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार सामुदायिक वनसम्बन्धी विवरण.....	६९
तालिका ६६ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार हस्तान्तरण भएका कबुलियती वनहरूको विवरण.....	६९
तालिका ६७ : जिल्लाका प्रमुख जलाधार क्षेत्रहरू.....	७०
तालिका ६८ : सिमसार क्षेत्रको नाम र क्षेत्रफल.....	७१
तालिका ६९ : रणनीतिक हिसाबले महत्वपूर्ण सडक.....	७२
तालिका ७० : जिल्लाको मुख्य सडक सञ्जालमा पर्ने सडकहरूको नामावली.....	७२
तालिका ७१ : जिल्ला समन्वय समिति (साविकको जि.वि.स.)वाट भएको भौतिक निर्माण सम्बन्धी विवरण :	७४
तालिका ७२ : जिल्लामा सञ्चालित ठुला आयोजनाहरू.....	७५
तालिका ७३ : लघुजलविद्युत सम्बन्धी विवरण.....	७६
तालिका ७४ : गाविस र नगरपालिका अनुसार सुधारिएको चुल्हो सम्बन्धी विवरण.....	७८
तालिका ७५ : गाविस र नगरपालिका अनुसार सुधारिएको घट्ट.....	७९
तालिका ७६ : टेलिफोन सेवा सम्बन्धी विवरण.....	८०
तालिका ७७ : हुलाक सेवाको विवरण.....	८१
तालिका ७८ : स्थानीय एफ.एम.हरूको विवरण.....	८२
तालिका ७९ : जिल्लावाट प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाहरूको विवरण.....	८२
तालिका ८० : उद्योगका प्रकारहरू.....	८५
तालिका ८१ : जिल्लामा दर्ता भएको घरेलु उद्योगहरू.....	८५
तालिका ८२ : पशुजन्य उद्योगहरूको विवरण (छाला प्रशोधन, मासु पसल, दुग्ध प्रशोधन आदि).....	८५
तालिका ८३ : जिल्लामा क्रियाशिल वित्तिय निकायहरू.....	८६
तालिका ८४ : सहकारीका प्रकारहरू.....	८७
तालिका ८५ : गाउँपालिका र नगरपालिका अनुसार सहकारीहरूको संख्या.....	८८
तालिका ८६ : केही स्थानीय खानीहरूको विवरण.....	८९
तालिका ८७ : जिल्ला सञ्चालित क्रसर उद्योगहरूको विवरण.....	८९
तालिका ८८ : जिविसमा दर्ता भई सञ्चालनमा आएका खानीहरूको विवरण.....	९०
तालिका ८९ : जिल्लाका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू.....	९३
तालिका ९० : जिल्लाका पर्यटकिय पूर्वाधार.....	९४
तालिका ९१ : विषयगत कार्यालयहरूको बजेट (रु. हजारमा).....	९५
तालिका ९२ : धुलिखेल कारागारमा रहेका कैदीहरूको मुद्दाको प्रकृतिहरू अनुसारको संख्या.....	९६
तालिका ९३ : दुर्घटना तथा विपद्को क्षति सम्बन्धी विवरण (२०७३ असार सम्म).....	९६
तालिका ९४ : जिल्ला अदालतमा दर्ता तथा फछ्यौट भएका मुद्दाहरू.....	९७
तालिका ९५ : घरजग्गा पास तथा राजस्व (रु. हजारमा).....	९७
तालिका ९६ : सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको सम्पर्क नं.....	९७
तालिका ९७ : क्रियाशिल राजनैतिक दलहरूको विवरण.....	९९
तालिका ९८ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा राजनैतिक पार्टी अनुसार निर्वाचित जनप्रतिनिधीहरूको संख्या.....	११०
तालिका ९९ : गाउँकार्यपालिका तथा नगर कार्यपालिकामा निर्वाचित राजनैतिक दल अनुसार दलित तथा अल्पसंख्यक र महिला.....	१११
तालिका १०० : संविधान सभा सदस्य (२०७०)मा निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली.....	११२
तालिका १०१ : संविधान सभा सदस्य(२०६४)मा निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली.....	११२
तालिका १०२ : प्रतिनिधि सभा सदस्य (२०५६) का लागि निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली.....	११३
तालिका १०३ : प्रतिनिधि सभा सदस्य (२०५१) का लागि निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली.....	११३
तालिका १०४ : प्रतिनिधि सभा सदस्य (२०४८) का लागि निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली.....	११३
तालिका १०५ : लिङ्ग अनुसार घरको स्वामित्व.....	११४
तालिका १०६ : घरको कानुनी स्वामित्व.....	११५
तालिका १०७ : भुकम्पपछिको घरको अवस्था.....	११५
तालिका १०८ : भुकम्पपछिको घरको अवस्था.....	११६
तालिका १०९ : क्षति अनुसार घरको ग्रेडिड.....	११७
तालिका ११० : गाउँपालिका तथा न.पा. अनुसार घरको आयु.....	११७
तालिका १११ : घरको आयु र ग्रेडिड.....	११८
तालिका ११२ : घरको आयु र गम्भिर क्षति भएका घरको विवरण.....	११८
तालिका ११३ : घरको पुर्ण वा आंशिक क्षति (क्षतिको मात्रा अनुसार) गम्भिर्यता.....	११८
तालिका ११४ : घरको प्राविधिक समाधान.....	११९
तालिका ११५ : भुकम्पवाट संकलित विवरण अनुसार मृतक संख्या र मृत्युको कारण.....	१२०
तालिका ११६ : भुकम्पवाट संकलित विवरण अनुसार घाइते, अंगभंग तथा बेपत्ताको विवरण.....	१२०
तालिका ११७ : भुकम्पवाट जिल्लामा क्षति भएका संस्थागत संरचना.....	१२१
तालिका ११८ : जिल्लामा भुकम्पको आर्थिक सुविधा पाउन योग्य लाभग्राही संख्या र प्रतिशत.....	१२१

खण्ड १: संक्षिप्त परिचय

१.१ ऐतिहासिक परिचय

पाषाण युगीन मानव विश्वका विभिन्न क्षेत्रहरूमा फैलिएर रहेका थिए । नेपालका विभिन्न क्षेत्रहरूको अध्ययनबाट यस क्षेत्रमा पनि नव पाषाण कालिन सभ्यताको विकास भएको बुझिन्छ । नेपालमा लाखौं वर्ष अघि मध्ये पहाडी उपत्यकाहरूमा प्राग मानवहरूको बसोवास रहेका विभिन्न प्रमाणहरू पाइएका छन् । काठमाण्डौको बुढानीलकण्ठको दक्षिण पूर्व धोवी खोलामा प्राप्त दुङ्गे हतियारहरू विश्वमा अन्य देशमा पाइने प्राग मानवहरूले प्रयोग गर्दै आएका हतियारहरूसँग मिल्दाजुल्दा रहेका थिए । काभ्रेपलाञ्चोक, चरिकोट, लुभु लगायत स्थानहरूमा दुङ्गे हतियार (बज्रदुङ्गा) फेलापरेबाट आदिम मानवको उपस्थिति यस भेगमा रहेको देखिन्छ ।

प्राचिन कालमा गोपालवंशी शासकहरूको राज्यको सिमाना पूर्वमा दुधकोशी र पश्चिममा त्रिशुली नदीसम्म रहेको थियो भने उत्तरमा गोसाइकुण्ड र दक्षिणमा चित्लाङसम्म फैलिएको इतिहासमा उल्लेख भएको पाइन्छ । हालको काभ्रे जिल्लामा त्यतिवेला गोपालवंशीहरूले शासन गर्दथे भन्ने पुष्टी हुन आउँछ ।

काभ्रे जिल्लाका केही ऐतिहासिक स्थानहरू सांगाको पुरानो नाम 'शङ्गा', खोपासीलाई 'कुर्पासी', नालालाई 'नालङ्ग', बनेपालाई 'भुजङ्ग' र 'बल्पो' पलाञ्चोकलाई 'पिराखचो' भन्ने गरिन्थ्यो । यि स्थानको नामाकरण किराँत शब्दबाट भएको देखिन्छ । यसबाट के पुष्टि हुन्छ भने गोपालवंशीहरूलाई हटाई किराँतहरूले नेपालको शासन चलाएसँगै यि क्षेत्रहरूमा पनि किराँतहरूको शासन कायम रहेको थियो ।

कमलपाणीद्वारा लिखित 'आयोस्त्रिसविजयनामधारणी' ग्रन्थमा वि.सं. ११५६ तिर धुलिखेलको सैनिक प्रशासन सामन्त रामदेवले गरेको देखिन्छ । त्यस्तै इतिहास अनुसार वि.सं. १२०७ मा बनेपाका सातगाउँ भुक्तपमा ध्वस्त भएपछि नेपालका राजा आनन्ददेव (शिवदेवका सन्तान) ले पुन निर्माण गरेको उल्लेख छ । वि.सं. १२८९ मा पलाञ्चोकका शासक उदयसिंहदेवले विद्रोह गरी नेपाल राज्यबाट स्वतन्त्र हुन खोजेकोले त्यतिवेलाका शासक अभयमल्लले उक्त विद्रोहलाई दबाउन बनेपा, फर्पिङ, नुवाकोटका शासकहरूको सहयोग लिएका थिए भन्ने इतिहासमा उल्लेख छ ।

बाह्रौं शताब्दिको अन्त्यतिर नेपालको राजनीतिमा एकान्तर शासन प्रणालीको शुरुवात भएको पाइन्छ । यस समयमा भोटान्त प्रदेशका शासकहरूले नेपालको शासन प्रणालीमा प्रभाव राखेका थिए । यिनीहरूको बनेपा दछुटोलमा (लायकु) वसन्तपुर नाम गरेका दरवार रहेको थियो । यहाँका शासक भने नेपालका तत्कालिन राजा आनन्ददेवले भक्तपुरमा बनाएको त्रिपुर दरवार (पछि पचपन्न भ्याले दरवारमा परिणत भएको) मा बस्ने गर्दथे । यि वंशका ६ जना राजाहरू (रणदेव, जयदेव, जयभिमदेव, जयआनन्ददेव, जयराजदेव र जय अर्जुनदेव) वि.सं. १२३७ देखि १४३८ सम्मको अवधिमा नेपालको राजा भएको उल्लेख छ ।

राजा जयभिमदेवको पालामा इ. १२६० मा बनेपा (बल्पो) का अरनिको ८० जना कलाकार सहित तिब्बती सरकारको अनुरोधमा तिब्बत पुगेका थिए । पछि उनी त्यहीँबाट परिवार सहित चीन पुगे । अरनिकोको कारणले नेपाल र चीन बीचको सम्बन्ध सुमधुर रहेको थियो । अरनिको चीन गएपछि चीनबाट धेरै पटक नेपालमा चिनियाँ प्रतिनिधिमण्डलले भ्रमण गरेका थिए ।

यक्षमल्लको मृत्यु (वि.सं. १५३८) पछि नेपाललाई चार राज्यमा विभाजन गरी उनका छोराहरूले शासन सञ्चालन गरेका थिए । बनेपाका राजा उनका माहिला छोरा रण मल्ल रहेका थिए । त्यतिवेला बनेपाको सिमाना पूर्वमा दुधकोशी, पश्चिममा साँगा भञ्ज्याङ्ग, उत्तरमा साँगाचोक र दक्षिणमा मेदिनी मल्लको वन (हालको महाभारत क्षेत्र) रहेको थियो । रणमल्लको मृत्यु पश्चात बनेपा पुनः भक्तपुरमा नै गाभिएको थियो ।

शाह शासनकालको उदय पश्चात वि.सं. १८०३ भाद्र १८ गते गोरखा र भक्तपुरको संयुक्त फौजले साँखु, चाँगु, महादेवपोखरी र नाल्दुम कब्जा गरी दोलखासम्मका कान्तिपुरका प्रदेशहरू जिति भक्तपुरका राजालाई दिएका थिए । यि प्रदेश जयप्रकाश मल्ल राजगद्दीमा फर्केपश्चात कान्तिपुरले नै लिएको थियो । पछि वि.सं १९११ मा भने यि प्रदेशहरू गोरखाले नै लिएको थियो । पृथ्वी नारायण शाहले भक्तपुरको कब्जा (वि.सं. १८२६ मार्ग १४) गरे पश्चात बनेपा पनि बृहत नेपालमा गाभिन पुग्यो ।

करिव १५०० ई.पू. देखि ८८० ई.सम्मको अवधिमा यस क्षेत्रमा मानव सभ्यता फष्टाएको पाइन्छ । यस भेगमा प्राचिन शिवलिङ्गहरू पाइनाले शैव धर्मका अनुयायी गोपालहरू पनि थिए भन्न सकिन्छ । दुम्जामा आश्रम भएका ने मुनि यस जिल्लाबाट साँखु हुँदै काठमाण्डौ पुगेका थिए । त्यतिवेला काठमाण्डौमा आदिवासी नाग जातिहरू राज्य गर्दथे । यि मुनि गोपालवंशीहरूका पुरोहित रहेका थिए । दक्षिण तिरवाट आएका गोपालवंशीहरू र आदिवासीहरू बीच युद्ध

भए पश्चात गोपालवंशीका सरदारको मृत्यु भयो तर यिनीहरूले गोपालवंशीहरूलाई युद्धमा हराएका थिए । र त्यसपछि उनै गोपालवंशी सरदारका छोरा भुक्तमानलाई राजा बनाएका थिए ।

त्यस्तै त्रेतायुगमा गौतम ऋषिकी पत्नी अहिल्यासँग इन्द्रले आफ्नो भेष बदली यौनसम्पर्क गरेका कारण गौतम ऋषिको श्राप “सहस्र भग भवः” (हजार योनीका होउ) बाट प्रायश्चित्त गर्न विरुपाक्ष साँगा, मण्डन, पनौती, बनेपामा आएको जस्ता कथा नेपाल महात्म्यमा उल्लेख छ । त्यस्तै किराँतकाल (११०० ई.पू.-३०० ई.पू.)मा बनेपा सातगाउँ र मण्डन भेगमा किराँतहरू थिए । मण्डन चारदेवीको राईवारीमा किराँतहरूको दरवार रहेको भन्ने किम्वदन्ती रहेको छ ।

बनेपाकी चण्डेश्वरी त्यतिवेलाकी नाग कविलाकी राजकुमारी थिइन् भन्ने जनश्रुति पाइन्छ । चण्डासुरले भगवान शिववाट पुरुष शक्तिवाट नमर्ने वरदान पाएपश्चात उसले तिनैलोक माथी विजय प्राप्त गर्‍यो । युद्धमा हारेका स्वर्गका राजा इन्द्रलगायत देवताहरूले बनेपा स्थित रक्त चन्दनको जंगलमा गई चण्डेश्वरी माताको प्रार्थना गर्न थाले । स्वर्गका राजा इन्द्र लगायत देवताहरू तपस्या गर्न थालेको थाहा पाई चण्डासुर त्यहीं आइपुग्यो तर देवताहरू विभिन्न चराको रूप लिएर त्यहाँबाट आकाशतर्फ उडे । त्यतिनै बेला एक राक्षसले जङ्गलमा एक सुन्दरी देखेको चण्डासुरलाई जानकारी गरायो । चण्डासुरले सुन्दरीलाई नदेखेपछि आफूसँग भएको खड्गले एक रक्तचन्दनको रुख काट्यो । त्यो देखी रिसाई चण्डेश्वरी उत्पत्ति भई सो चण्डासुर राक्षसलाई मारिन् । तत् पश्चात चण्डेश्वरी मातालाई स्थानीयबासीहरूले रक्षकको रूपमा मान्दै आएको पाइन्छ ।

त्यस्तै ललितपुरका हरिसिद्धि देवी बनेपामा चाडमा पाहुना लाग्न बनेपा आएको बेलामा चण्डेश्वरी देवीकी छोरीलाई खाइदिएकाले हाल पनि ललितपुरको हरिसिद्धिका मानिसहरू बनेपा र बनेपाका मानिसहरू ललितपुरको हरिसिद्धि नजाने चलन रहेको छ ।

आधुनिक कालमा भने काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला केवल सैनिक प्रशासनको इलाका मात्र रहन गयो । यहाँका खत्री, बस्नेत, कार्की, थापा, आदि तथा उप्रेती, र खरेल जस्ता ब्राम्हण पनि सैनिक अधिकारी रहेका थिए । युद्धमा खुराकी एवं रसद पानीको लागि सहयोग गर्ने पाण्डे, पन्त, मैनाली, अधिकारी, नेपाल, सापकोटा, सेँढाई, उप्रेती, खरेल आदिले विर्ताहरू पाउनुका साथै सैनिक तथा प्रशासन सेवामा जागीरको साथै पुरेत बन्ने मौका पनि पाएका थिए । अंग्रेजसंगको युद्ध पश्चात सन्धीका लागि नेपालतर्फबाट खटिने मुख्य व्यक्ति चन्द्रशेखर काभ्रेपलाञ्चोकका थिए । कोत पर्व पश्चात कुपण्डोलमा बनेपा बुडोलका एकजना खत्री थरका सैनिक राणाद्वारा मारिएका थिए । त्यतिवेला उक्त मारिने सैनिकका छोरा दाप्चाको किल्लामा सैनिक अधिकारी रहेका थिए । पछि गल्लीले मारिएका भन्दै छोरालाई दाप्चावाट बोलाउदा यिनी पनि मारिने आशंकामा राणाको हातवाट मर्नुभन्दा आफैँ मर्नु बेस भनी आफ्नै खुकुरीले सेरिएर आत्महत्या गरेका थिए ।

राणा विरोधी व्यक्तिहरू यस जिल्लामा पनि सामाजिक र शैक्षिक जागरणका काममा सहभागी हुँदै गएका थिए । अनेकोटका कृष्णप्रसाद खतिवडा (जिल्लाका प्रथम बी.ए.) १९२५ इ. (८२ सालको पर्व) को पुस्तकालय पर्वमा हस्ताक्षर गरेवापत दण्डमा परेका थिए । शहिद गंगालालले इ.सं. १९३७ मा बनेपामा महावीर विद्यालयको उद्घाटन गरेका थिए । राजनैतिक शिक्षा समेत दिईने उक्त विद्यालयमा गंगालाल, शुक्रराज, दशरथ चन्द, चिनियालाल, फत्तेबहादुर, गणेशबहादुर, इन्द्रमान आदि शिक्षक रहेका थिए । १९४० भएको शहीद काण्ड पश्चात यो विद्यालय बन्द भएको थियो । त्यसपछि यस क्षेत्रमा धेरै विद्यालयहरू खोलिएका थिए । जिल्लाका व्यक्तित्व हंसराज क्षेत्र राजनीतिक गतिविधिमा सक्रिय भएको अभियोग लागी दुईपटक पक्राउ पनि परेका थिए । राणा विरोधी गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने, आश्रयस्थल र प्रशिक्षण केन्द्रको रूपमा समेत प्रयोग गरिएको पाइन्छ । २००७ सालको आन्दोलनमा सिन्धुली देखि काठमाण्डौँ सम्म हतियार पुऱ्याउने मार्गको रूपमा रहेको थियो भने केही युवा हरु मुक्ति सेनामा समेत लागेका थिए । उक्त क्रान्तीको बेला बनेपा सातगाउँ मुख्य केन्द्रको रूपमा रहेको थियो भने पाँचखाल, पलाञ्चोक, दाप्चा, मंगलटार आदि स्थानले पनि महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको पाइन्छ ।

१.२ जिल्लाको नामाकरण

वि.सं. २०१८ सालको प्रशासनिक विभाजन पूर्व यस जिल्लाका भू-भागहरू पूर्व १ नं. क्षेत्र अन्तरगत पर्दथ्यो । इतिहास अनुसार पूर्व १ नं. क्षेत्रमा २८ मौजाहरू रहेका थिए जसको सदरमुकाम चौतारा रहेको थियो । ति मौजाहरू मध्ये काभ्रे र पलाञ्चोक दुई ठुला मौजाहरू अन्तर्गतका गाउँहरूलाई मिसाई काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको स्थापना गरिएको थियो ।

१.३ भौगोलिक अवस्थिति

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला नेपालको मध्य पूर्वी पहाडी भू-भागमा अवस्थित जिल्लाहरू मध्येको एक हो । देशको प्रशासनिक विभाजन अनुसार यस जिल्ला वाग्मती अञ्चलमा पर्दछ । यो जिल्ला ८५° २४' देखि ८५° ४९' पूर्वी

देशान्तर २७° २०' देखि २७°४५' उत्तरी अक्षांशमा फैलिएको छ । समुन्द्र सतह देखि २८० मि.(कोखाजोर खोला) देखि ३०१८ मि. (वेथानचोक नारायण डाँडा) सम्म फैलिएको यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १३९६ वर्ग कि.मि. रहेको छ । यस जिल्लाको पूर्वमा रामेछाप र दोलखा, पश्चिममा ललितपुर, भक्तपुर र काठमाण्डौ, उत्तरमा सिन्धुपाल्चोक र दक्षिणमा सिन्धुली र मकवानपुर जिल्लाहरू पर्दछन् । देशको राजधानी काठमाण्डौबाट पूर्वी स्थानमा रहेको यस जिल्लाको मुख्य प्रवेशद्वार साँगा २१ कि.मि. को दुरीमा रहेको छ, भने जिल्ला सदरमुकाम धुलिखेल ३० कि.मि.को दुरीमा रहेको छ ।

१.४ राजनीतिक एवं प्रशासनिक विभाजन

देशको प्रशासनिक विभाजन अनुसार शुरूमा यस जिल्लालाई ९९ गाविसहरूमा विभाजन गरिएको थियो भने वि.सं. २०३७ मार्ग १७ गते ६८ गाविसहरू कायम गरिएको थियो । पुनः वि.सं. २०३८ मा यस जिल्लामा ९७ गाविसहरू र १ नगरपालिका कायम गरिएको थियो । पछिल्लो समय वि.सं. २०७३ फाल्गुण २७ सम्म यस जिल्लामा ५ नगरपालिकाहरू र ७५ गाविसहरू रहेका थिए । तत्पश्चात् नयाँ संरचना अनुसार वि.सं २०७३ फाल्गुण २७ गते नेपाल सरकारले राजपत्रमा प्रकाशित गरी यस जिल्लालाई १३ वटा नयाँ स्थानीय तहमा विभाजन गरेको छ, सो सम्बन्धी विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

१.५ नयाँ संरचना अनुसारको गाउँपालिका तथा नगरपालिका

गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सिमाना निर्धारण आयोगले बागमती अञ्चल, काभ्रेपलान्चोक जिल्लाका लागि तोकेको सिमा ११-१५ को अधिनमा रही आयोगको स्थानीय तहको पुनर्संरचना सम्बन्धि कार्यविधि र त्यसको थप संसोधन सहित स्थानीय विकास अधिकारीको अध्यक्षतामा स्थानीय तह पुनर्संरचना प्राविधिक सहयोग समिति गठन गरी उक्त समितिलाई जिल्लाको नयाँ स्थानीय तहको संख्या र सिमाना निर्धारण गर्ने जिम्मेवारी दिएको थियो । सो अनुसार यस जिल्लाका राजनीतिक दलहरू, पत्रकार, नागरिक समाज, सम्बन्धित सरोकारवाला स्थानीय जनताहरूको बहुपक्षीय अन्तरक्रिया, छलफल र परामर्शहरू गरी सम्मानित आयोगको स्थानीय तह पुनर्संरचना सम्बन्धि कार्यविधिको अधिकतम परिपालना र तोकिएको संख्या सिमा ननाघ्ने गरी अधिकतम राजनीतिक सहमतिका आधारलाई पनि दृष्टिगत गरी उक्त समितिले आयोगको कार्यविधिमा भएका मापदण्ड र जिल्लास्तर र स्थानीयस्तरका परामर्शहरूको आधारमा १३ वटा नयाँ स्थानीय तह (७ वटा गाउँपालिका तथा ६ वटा नगरपालिका)को सिमाना सहित प्रतिवेदन तयार गरी आयोगमा पेश गरेको थियो ।

जिल्लाको भूगोल, जनसांख्यिक वितरण, भौतिक पूर्वाधारको अवस्था, प्राकृतिक श्रोत र साधनहरूको उपलब्धता र पहुँच आदिका कारण केहि इकाईहरूले आयोगको मापदण्डलाई पूर्णरूपमा सम्बोधन गर्न सकेको थिएन । जिल्लाको प्रस्तावित गाउँपालिका र नगरपालिका, तिनका केन्द्रहरू र वडाहरूको विभाजन सहितको प्रतिवेदन आयोगमा पेश भएकोमा समितिले सिफारीश गरे अनुरूप नै नेपाल सरकारको २०७३ फाल्गुण २७ गते प्रकाशित राजपत्रमा उल्लेख भए अनुसार यस काभ्रेपलान्चोक जिल्लामा देहायका गाउँपालिका तथा नगरपालिका कायम भएको छ ।

तालिका १ : नयाँ संरचना अनुसारको गाउँपालिका तथा नगरपालिका

१ गाउँपालिकाको नाम : भुम्लु गाउँपालिका

समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : सापिड, सिमथली, बेखसिम्ले घर्तिगाउँ, चौवास, सल्लेभुम्लु, कोलाँती भुम्लु, फलाँटे भुम्लु, भुम्लुटार देलालघाट र ज्याम्दीमण्डन(५,७ देखी ९) गा.वि.स.

जनसंख्या : १८,९१६

क्षेत्रफल : ९१ वर्ग कि.मि

केन्द्र : साविक सल्लेभुम्लु गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या : १०

सिमाना :

पूर्व : चौरीदेउराली गा.पा. र सिन्धुपाल्चोक जिल्ला

पश्चिम : पाँचखाल र मण्डनदेउपुर न.पा.

उत्तर : मण्डनदेउपुर न.पा. र सिन्धुपाल्चोक जिल्ला

दक्षिण : पाँचखाल न.पा., तेमाल र चौरीदेउराली

वडा विभाजन

साविक गाविस/नपाको नाम	नयाँ वडा	नयाँ नाम	स्वीकृत केन्द्र
सापिड	१	भुम्लु गाउँपालिका	सल्लेभुम्लु मानेडाँडा
सिमथली	२		
बेखसिम्ले घर्तिगाउँ	३		
चौवास	४		
सल्लेभुम्लु	५		
कोलाँती भुम्लु	६		

फलटि	७		
भुम्लुटार	८		
ज्याम्दीमण्डन ५,७,८,९	९		
दोलालघाट	१०		

२ गाउँपालिकाको नाम : चौरीदेउराली गाउँपालिका

समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : सानोवाङ्थली, नाग्रेगर्चे, माझिफेदा, धुसेनीसिवालय, पोखरीचौरी, कात्तिकेदेउराली, मादनकूडारी, विर्तादेउराली र गोठपानी गा.वि.स.

जनसंख्या : २०८९२

क्षेत्रफल : ९८ वर्ग कि.मि

केन्द्र : साविक कात्तिकेदेउराली गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या : ९

सिमाना :

पूर्व : रामेछाप जिल्ला

पश्चिम : भुम्लु र तेमाल गा.पा.

उत्तर : सिन्धुपाल्चोक जिल्ला

दक्षिण : मकवानपुर र सिन्धुली जिल्ला

वडा विभाजन

सानोवाङ्थली	१	चौरीदेउराली गाउँपालिका	कात्तिके देउराली
नाग्रेगर्चे	२		
माझिफेदा	३		
धुसेनी सिवालय १ देखी ७ र गोठपानी	४		
पोखरीचौरी र धुसेनी सिवालय ८ र ९	५		
कात्तिके देउराली	६		
मादनकूडारी	७		
विर्तादेउराली	८		
गोठपानी १ देखी ७	९		

३ गाउँपालिकाको नाम : खानीखोला गाउँपालिका

समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : फलामेटार, डाँडागाउँ, साल्मेचाकल, साल्धारा र मिल्चे गा.वि.स.

जनसंख्या : १४३९८

क्षेत्रफल : १३२ वर्ग कि.मि

केन्द्र : साविकको साल्मेचाकल गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या : ७

सिमाना :

पूर्व : महाभारत गा.पा.

पश्चिम : ललितपुर जिल्ला

उत्तर : बेथानचोक र रोशी गा.पा.

दक्षिण : मकवानपुर र सिन्धुली जिल्ला

वडा विभाजन

फलामेटार ४,५,६,९	१	खानीखोला गाउँपालिका	तालढुंगा
फलामेटार १,२,३,७,८	२		
डाँडागाउँ २,४,५,६,७	३		
डाँडागाउँ १,३,८,९	४		
साल्मेचाकल (तालढुंगा)	५		
साल्धारा	६		
मिल्चे	७		

४ गाउँपालिकाको नाम : महाभारत गाउँपालिका

समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : गोकुले, फोक्सिङटार, बुढाखानी, बन्खुचौर र घर्तिछाप गा.वि.स.

जनसंख्या : १८२८३

क्षेत्रफल : १८६ वर्ग कि.मि

केन्द्र : साविक बन्खुचौर गा.वि.स.को कार्यालय

वडा संख्या : ८

सिमाना :

पूर्व : सिन्धुली जिल्ला

पश्चिम : खानीखोला गा.पा.

उत्तर : रोशी गा.पा.

दक्षिण : सिन्धुली जिल्ला

वडा विभाजन

गोकुले १,२,३,८	१	महाभारत गाउँपालिका	बन्खुको कोल्टार
गोकुले ४,५,६,७,९	२		
फोक्सिङटार	३		
बुढाखानी २,३,४,५,६	४		
बुढाखानी १,७,८,९	५		
बन्खुचौर १,२,३,४,५,६	६		
बन्खुचौर ७,८,९	७		
घर्तिछाप	८		

- ५ नगरपालिकाको नाम : नमोबुद्ध नगरपालिका
समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : दाप्चा काशिखण्ड न.पा., कानपुर कालापानी र श्यामपाटी सिमलचौर गा.वि.स.
जनसंख्या : २९,५१९ क्षेत्रफल : १०२ वर्ग कि.मि
केन्द्र : साविकको दाप्चा काशिखण्ड नगरपालिकाको कार्यालय वडा संख्या : ११
सिमाना :
पूर्व : तेमाल गा.पा. पश्चिम : धुलिखेल र पनौती न.पा.
उत्तर : पाँचखाल न.पा. र धुलिखेल न.पा. दक्षिण : रोशी र बेथानचोक गा.पा.

वडा विभाजन

काशीखण्ड १ र श्यामपाटी सिमलचौर	१	नमोबुद्ध नगरपालिका	भकुण्डवेशी
काशीखण्ड २,३	२		
काशीखण्ड ४,५	३		
काशीखण्ड ६	४		
कानपुर कालापानी	५		
काशीखण्ड ७	६		
काशीखण्ड ८ र ९	७		
काशीखण्ड १४ र १५	८		
काशीखण्ड १२ र १३	९		
काशीखण्ड १० र ११	१०		
सिमलचौर श्यामपाटी ४-९	११		

- ६ गाउँपालिकाको नाम : तेमाल गाउँपालिका
समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : सर्स्यूखर्क, सरमथली, बोल्देफेदिचे, पाखरी नारायणस्थान, ठूलोपर्सल, कुरुवास चापाखोरी र मेच्छे गा.वि.स.
जनसंख्या : २२७१२ क्षेत्रफल : ८९ वर्ग कि.मि
केन्द्र : साविक पोखरीनारायणस्थान गा.वि.स.को कार्यालय वडा संख्या : ९
सिमाना :
पूर्व : चौरी दृउराली गा.पा. र रामेछाप जिल्ला पश्चिम : भुम्लु र तेमाल गा.पा.
उत्तर : भुम्लु गा.पा. र पाँचखाल न.पा. दक्षिण : रोशी गा.पा. र सिन्धुली जिल्ला

वडा विभाजन

सर्स्यूखर्क १,३,४	१	तेमाल गाउँपालिका	पोखरी नारायस्थान
सर्स्यूखर्क २,५,६,७,८,९	२		
सरमथली	३		
बोल्देफेदिचे	४		
पोखरीनारायणस्थान	५		
ठूलोपर्सल	६		
कुरुवास चापाखोरी	७		
मेच्छेगाउँ १,२,३,५,६	८		
मेच्छेगाउँ ४,७,८,९	९		

- ७ गाउँपालिकाको नाम : मण्डनदेउपुर न.पा.
समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : बालुवापटी देउपुर, गौरीविसौना देउपुर, नयाँगाउँ देउपुर, महादेवस्थान मण्डन, चण्डेनी मण्डन, जैसीथोक मण्डन र ज्याम्दीमण्डन(१ देखी ४ र ६) गा.वि.स.
जनसंख्या : ३२६५९ क्षेत्रफल : ८९ वर्ग कि.मि
केन्द्र : साविक महादेवस्थान मण्डन गा.वि.स.को कार्यालय वडा संख्या : १२
सिमाना :
पूर्व : सिन्धुपाल्चोक जिल्ला पश्चिम : भक्तपुर काठमाडौं जिल्ला
उत्तर : सिन्धुपाल्चोक जिल्ला दक्षिण : बनेपा, पाँचखाल न.पा. र भुम्लु गा.पा.

वडा विभाजन

बालुवापाटी देउपुर १,३,५,६	१	मण्डनदेउपुर नगरपालिका	कुन्ताबेशी, महादेवस्थान
बालुवापाटी देउपुर २,४,७,८,९	२		
नयाँगाउँ देउपुर ३,४,७,८,९	३		
नयाँगाउँ देउपुर १,२,५,६	४		
गैरीविसौना देउपुर २,६,७,८,९	५		
गैरीविसौना देउपुर १,३,४,५	६		
महादेवस्थान मण्डन ७, ८, ९	७		
महादेवस्थान मण्डन १,२	८		
महादेवस्थान मण्डन ३,४,५,६	९		
चण्डेनी मण्डन	१०		
जैसिथोक मण्डन	११		
ज्याम्दीमण्डन १, २, ३, ४, ६	१२		

८ नगरपालिकाको नाम : पाँचखाल नगरपालिका

समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरु : पाँचखाल न.पा., कोशीदेखा र खरेलथोक गा.वि.स.

जनसंख्या : ३७९९७ ,

क्षेत्रफल : १०३ वर्ग कि.मि

केन्द्र : साविकको पाँचखाल नगरपालिकाको कार्यालय

वडा संख्या : १३

सिमाना :

पूर्व : भुम्लु गा.पा.

पश्चिम : धुलिखेल र बनेपा न.पा.

उत्तर : मण्डनदेउपुर न.पा. र भुम्लु गा.पा.

दक्षिण : तेमाल गा.पा., नमोबुद्ध न.पा. र धुलिखेल ना.पा.

वडा विभाजन

पाँचखाल १२, १३	१	पाँचखाल नगरपालिका	पाँचखाल
पाँचखाल १४, १५	२		
पाँचखाल २	३		
पाँचखाल ३	४		
पाँचखाल १	५		
पाँचखाल ४, ५	६		
पाँचखाल ६	७		
पाँचखाल ७,८	८		
पाँचखाल १६, १७	९		
पाँचखाल ११	१०		
खरेलथोक	१२		
पाँचखाल ९, १०	११		
कोशीदेखा	१३		

९ नगरपालिकाको नाम : धुलिखेल नगरपालिका

समावेश भएका साविक गा.वि.स. तथा न.पा. हरु : धुलिखेल न.पा., पात्लेखेत, शंखुपाटीचौर (१-३, ५-९), शारदा बतासे (१,२,५-८), रविओपी १-५ र देविटार (१-३, ६-९) गा.वि.स.

जनसंख्या : ३२९६२

क्षेत्रफल : ५५ वर्ग कि.मि

केन्द्र : साविक साविक धुलिखेल न.पा. कार्यालय,

वडा संख्या : १२

सिमाना :

पूर्व : पाँचखाल र नमोबुद्ध न.पा.

पश्चिम : बनेपा र पनौती न.पा.

उत्तर : पाँचखाल र बनेपा न.पा.

दक्षिण : नमोबुद्ध र पनौती न.पा.

वडा विभाजन

रविओपी १-५	१	धुलिखेल नगरपालिका	धुलिखेल
देविटार १, २, ३, ६, ७, ८, ९	२		
धुलिखेल ६	३		
धुलिखेल ७	४		
धुलिखेल ८, ९	५		

धुलिखेल ४,५	६		
धुलिखेल २, ३	७		
धुलिखेल १ र १३	८		
धुलिखेल १०, ११ र १२	९		
शारदाबतासे १,२,५,६,७,८	१०		
पाल्पेखेल	११		
शंखुपाटीचौर १,२,३,५,६,७,८,९	१२		

- १० नगरपालिकाको नाम : बनेपा नगरपालिका ,
समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : बनेपा न.पा., टुकुचानाला, उग्रचण्डी नाला, रविओपी (६ देखि ९) देविटार ४ र ५,
नासिकास्थान साँगा, उग्रतारा जनागल र महेन्द्रज्योति गा.वि.स.

जनसंख्या : ५५६२८ ,

क्षेत्रफल ५५ वर्ग कि.मि

केन्द्र : साविकको बनेपा नगरपालिकाको कार्यालय

वडा संख्या १४

सिमाना :

पूर्व : धुलिखेल र पाँचखाल न.पा.

पश्चिम : भक्तपुर जिल्ला

उत्तर : मण्डनदेउपुर न.पा. र भक्तपुर जिल्ला

दक्षिण : पनौति न.पा.

वडा विभाजन

टुकुचानाला १,२,३,४,५	१	बनेपा नगरपालिका	बनेपा
टुकुचानाला ६,७,८,९	२		
उग्रचण्डीनाला ६,७,८,९ र देवीटार	३		
उग्रचण्डीनाला १,२,३,४,५	४		
बनेपा १,२ र रविओपी ६,७,८,९	५		
बनेपा ११	६		
बनेपा ८,९,१०	७		
बनेपा ५,६,७	८		
बनेपा ३, ४	९		
उग्रतारा जनागल १,२,३,४,८	१०		
उग्रतारा जनागल ५,६,७,९	११		
महेन्द्रज्योति	१२		
नासिकास्थान साँगा १,२,३,४	१३		
नासिकास्थान साँगा ५,६,७,८,९	१४		

- ११ नगरपालिकाको नाम : पनौति नगरपालिका
समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : पनौति न.पा., कुशादेवी, रयाले विहावर, कलाँति भूमिडाँडा, बल्थली, शारदा बतासे ()
जनसंख्या : ४६,५९५
क्षेत्रफल : ११८ वर्ग कि.मि
केन्द्र : साविकको पनौति नगरपालिकाको कार्यालय
वडा संख्या : १२
सिमाना :
पूर्व : धुलिखेल न.पा.
पश्चिम : ललितपुर जिल्ला
उत्तर : बनेपा न.पा. र भक्तपुर जिल्ला
दक्षिण : बेथानचोक गा.पा. र ललितपुर जिल्ला

वडा विभाजन

रयाले विहावर	१	पनौती नगरपालिका	पनौती
कुशादेवी ४,५,६,७,८	२		
कुशादेवी १,२,३,९	३		
पनौती ३,४	४		
पनौती १,२	५		
पनौती ११	६		
पनौती ५,६,७	७		
पनौती ८,९	८		
पनौत १० र शारदा बतासे ३,४,९	९		
पनौती १२, १३ र शंखुपाटीचौर ४	१०		
बल्थली	११		
कलातीभूमिडाँडा	१२		

- १२ गाउँपालिकाको नाम : रोशी गाउँपालिका
समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : खहरेपाँगु, शिखरअम्बोटे, महादेवटार, सिसाखानी, सिपाली चिलाउने, कटुञ्जेवेशी, खार्पाचोक, मंगलटार, बाल्टीड र भिमखोरी गा.वि.स.
जनसंख्या : २८,७४६ क्षेत्रफल : १७६ वर्ग कि.मि
केन्द्र : साविक कटुञ्जेवेशी गा.वि.स.को कार्यालय वडा संख्या : १२
सिमाना :
पूर्व :तेमाल गा.पा. सिन्धुली जिल्ला पश्चिम : बेथानचोक गा.पा.
उत्तर :तेमाल गा.पा. र नमोबुद्ध न.पा. दक्षिण : खानीखोला र महाभारत गा.पा.

वडा विभाजन

वडा	संख्या	गाउँपालिका	क्षेत्र
खहरेपाँगु	१	रोशी गाउँपालिका	कटुञ्जेवेशी
शिखरअम्बोटे ५, ६, ७, ८	२		
शिखरअम्बोटे १, २, ३, ४, ९	३		
महादेवटार	४		
सिसाखानी	५		
सिपालीचिलाउने	६		
कटुञ्जेवेशी	७		
खार्पाचोक	८		
मंगलटार	९		
बाल्टीड	१०		
भिमखोरी १ देखि ६	११		
भिमखोरी ७, ८, ९	१२		

- १३ गाउँपालिकाको नाम : बेथानचोक गाउँपालिका
समावेश भएका गा.वि.स. र न.पा. हरू : च्याम्राङ्गवेशी, हुँखर्क, चलालगणेशस्थान, च्यासिङ्खर्क र महाकालचौर गा.वि.स.
जनसंख्या : १६७७७ क्षेत्रफल : १०१ वर्ग कि.मि
केन्द्र : साविक हुँखर्क गा.वि.स.को कार्यालय वडा संख्या : ६
सिमाना :
पूर्व : रोशी गा.पा. पश्चिम : भुम्लु र तेमाल गा.पा.
उत्तर : पनौती र नमोबुद्ध न.पा. दक्षिण : खानीखोला गा.पा.

वडा विभाजन

वडा	संख्या	गाउँपालिका	क्षेत्र
च्याम्राङ्गवेशी	१	बेथानचोक गाउँपालिका	हुँखर्क
हुँखर्क ६ देखि ९	२		
हुँखर्क १ देखि ५	३		
चलालगणेशस्थान	४		
च्यासिङ्खर्क	५		
महाकालचौर	६		
जम्मा	६		

स्रोत : नेपाल राजपत्र , २०७३ फाल्गुण २७

१.६ हावापानी

जिल्लाको धरातलीय विविधता संगसंगै यहाँको हावापानीमा पनि विविधता पाइन्छ । यस जिल्लाको दक्षिणी भागका कोखाजोर खोला र बाग्मती नदी देखी जिल्लाको मध्य भागमा अवस्थित फूलचोकी र महाभारत श्रृंखलाको भौगोलिक विविधता हेर्दा खासगरी तीन प्रकारको हावापानी पाइन्छ ।

१. अर्धउष्ण हावापानी (Sub Tropical): समुन्द्र सतह देखी १००० मि. सम्म उचाईमा रहेका सुनकोशी नदी किनार र रोशी क्षेत्रको पूर्वी भाग तथा पाँचखाल उपत्यकाका साथै दक्षिणतर्फ सिवालिक क्षेत्रहरू पाँचखाल, महादेवस्थान, भकुण्डेश्वरी, मंगलटार, साल्मेचाकल(तालढुंगा), शिखर अम्बोटे र गोकुलेमा यस प्रकारको हावापानी पाइन्छ । यस क्षेत्रको तापक्रम ५ देखी ३४ डिग्री सेल्सियस सम्म हुने गर्दछ ।

२. न्यानो समशीतोष्ण हावापानी (Mild temperature): समुन्द्र सतहबाट करिब १००० मि. देखी २००० मि. सम्मको क्षेत्रमा यस प्रकारको हावापानी पाइन्छ । जिल्लाको भौगोलिक वनावट अनुसार प्राय क्षेत्रहरूमा यस प्रकारको

हावापानी पाइन्छ । बनेपा, पनौती लगायत जिल्लाका अधिकांश भागहरू यस क्षेत्रमा पर्दछन् । यस क्षेत्रको तापक्रम २ देखी २८ डिग्री सेल्सियस सम्म हुने गर्दछ ।

३. ठण्डा शीतोष्ण हावापानी (Cool Temperature): खासगरी यस प्रकारको हावापानी समुन्द्र सतहवाट २००० मि. भन्दा माथीका क्षेत्रहरूमा पाइन्छ । जिल्लाका चौवास, च्याम्राडबेसी, नगरकोट, पोखरी नारायणस्थान तथा महाभारत श्रृंखलाहरू लगायतका क्षेत्रहरूमा पाइने गर्दछ । यी स्थानहरूको तापक्रम ० देखी १८ डिग्री सेल्सियस सम्म हुने गर्दछ । यि क्षेत्रहरूमा हिउँदमा हिमपात समेत हुने गर्दछ ।

वर्षा

यस जिल्ला दक्षिणपूर्वी मनसुन प्रभावित क्षेत्रमा पर्ने हुनाले असार देखी भाद्र सम्ममा प्रशस्त पानी पर्दछ । यी महिनाहरूमा कुल वर्षाको ८० प्रतिशत सम्म पानी पर्दछ । जिल्लाका मुख्य दुई जलाधारक्षेत्रहरू बाग्मती र रोशी क्षेत्र हुँदै न्यून चापडी वायु जाने हुनाले यस क्षेत्रमा बढी वर्षा हुने गर्दछ । यी दुवै जलाधारक्षेत्रहरू महाभारत क्षेत्रको वृष्टिछाँयामा पर्ने गर्दछ । सबैभन्दा कम वर्षा जिल्लाको उत्तर पूर्वी क्षेत्रका पहाडी भू-भागहरूमा हुने गर्दछ । रोशी जलाधार क्षेत्रमा १३०० देखी २००० मि.मि. र बाग्मती जलाधार क्षेत्रमा २००० मि.मि भन्दा बढी तथा सुनकोशी क्षेत्रमा १३०० मि.मि. भन्दा कम वर्षा हुने गर्दछ । जिल्लामा सबैभन्दा बढी वर्षा हुने कोखाजोर खोला क्षेत्र हो जहाँ २६८७ मि.मि. वर्षा हुने गर्दछ ।

१.७ भू-उपयोग

भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग, भूमि पुर्नव्यवस्थापन परियोजनाले २०६५ मा तयार गरेको प्रतिवेदनमा यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १,४०४ वर्ग कि.मि. उल्लेख गरेको छ । यस मध्ये कृषि भूमि ४३.८ प्रतिशत, वन क्षेत्र ५२.५ प्रतिशत रहेको छ । जिल्लाको भू उपयोगको स्थिति निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका : भू-उपयोगको स्थिति

क्र.सं.	विवरण	सिवालिक हे.	मध्य पहाड हे.	क्षेत्रफल (हे.मा)	प्रतिशत
१	कृषि क्षेत्र	१०८१	६०५१३	६१५९४	४३.८
क)	उपत्यका, टार, बेंसी	३१०	७४४८	७७५८	५.५
ख)	भिरालो	१३७	३९३०६	३९४४३	२८.१
ग)	कम भिरालो	६३४	१७७५९	१४३९३	१०.२
२	वन जंगल क्षेत्र	२८०६	३६७५९	३९५६५	२८.१६
क)	१०-४० % Crown cover	३९०	२१०९१	२१४८१	१५.२९
ख)	४०-७० % Crown cover	२७१६	१४३४०	१६७५६	११.९२
ग)	≥ ७० % Crown cover		१३२८	१३२८	०.९४
३	भाडी क्षेत्र	४५	३४१९१	३४२३६	२४.३७
४	चरण क्षेत्र	१०	३७५१	३७४६	२.६७
५	चट्टान	८५	११८३	१२६८	०.९
६	नगर	-	६०	६०	०.०४
७	भु-क्षय	-	१२	१२	
कुल जम्मा		४,०२६.२८ (२.९%)	१,३६,४५९ (९७.१%)	१,४०,४८६	१००%

श्रोत: जिल्ला वस्तुगत विवरण, २०७०, एल.आर.एम.पि (LRMP) र जि.व.का.वा.प्र.प्र काभ्रे,

१.८ वनस्पति तथा वन्यजन्तुहरू

वनस्पति र जडिबुटी

यस जिल्ला अन्तर्गत पर्ने महाभारत क्षेत्र जुन जैविक विविधताले महत्वपूर्ण मानिन्छ, उक्त क्षेत्रमा पाइने मुख्य जडिबुटीहरूमा लौठसल्ला, सुगन्धवाल, चिराइतो, जटामसी, धसिङ्गरे, कुटकी, पाखनवेद, कुरिलो, सतिवयर, नूनढिकी, भ्याउ, पदमचाल, गुराँस, लप्सी, बेल आदि हुन् । तर यी जडिबुटीको व्यवसायिक प्रयोजनका हिसावले प्रयोग भएको भने पाइदैन । यस बाहेक डावर नेपालले उग्रतारा जनागलमा जडिबुटी खेती गरेको छ भने केही किसानहरूले पनि जडिबुटी खेती शुरूवात गरेका छन् । महाभारत क्षेत्रको ढुङ्खर्क, भुगदेउ, च्यासिङ्खर्क, चलाल गणेशस्थान क्षेत्रमा पाइने केही महत्वपूर्ण जडिबुटीहरू लौठ सल्ला, ठिग्रे सल्ला, विस्वामा, लोक्ता, अघौली, भ्याउ, सुगन्धवाल, चिराइतो, मजिठो, कुरिलो आदि रहेका छन् ।

वन्यजन्तु

जिल्लामा पाइने मुख्य जनावरहरूमा सालक, चितुवा, भालु, बाँदेल, दुम्सी, खरायो, स्याल, रतुवा मृग लङ्कुर, बादर आदि छन् भने चराचुरुङ्गीमा काग, परेवा, चिवे, कालिज, हुचिल, लाटोकोसेरा, भंगेरा, मैना, सुगा, बाज, ठेउवा, जुरेली, फिस्टा, तित्रा, बकुल्ला, चिल, गिद्ध, वनकृखुरा, हुकुर जस्ता पक्षी पाईन्छन् । गोहोरो, सर्प, छेपारो, माउसुली जस्ता सरीसृप, भ्यागुतो जस्ता उभयचर, विच्छी, फट्यांग्रा, वन मौरी, अरिङ्गाल, बारूलो र विभिन्न जातका अन्य किराहरू पाईन्छन् । बाग्मती, सुनकोशी, इन्द्रावती र कोखाजोर खोलामा अन्य जलचरको अतिरिक्त सहर माछा समेत पाईन्छ ।

१.९ जातजातिहरू

यस जिल्लामा रहेका कुल जनसंख्याको जातिय बनावट हेर्दा बहु सम्प्रदायीक जातजातिहरू पाउन सकिन्छ । खासगरी मंगोलियन (Tibeto-Burmans) र आर्य (Indo-Aryan) सम्प्रदायहरू अन्तर्गतका विभिन्न जातजातिहरू विगत देखिनै बसोवास गर्दै आएका छन् । मंगोलियन सम्प्रदायहरूमा तामाङ, मगर, गुरूङ, पहेरी, दनुवार आदि मुख्य रहेका छन् । यिनीहरू गैरहिन्दु र तहविहिन सामाजिक संरचना भएका समुदाय हुन् । अर्को प्रमुख सम्प्रदायमा तहगत हिन्दु जात समुह रहेको छ भने यसै अन्तर्गत पेशागत जाति समुह (दलित जातिहरू) पनि यस जिल्लामा रहेका छन् । यस जिल्लामा रहेका जातजातिहरूमध्ये तामाङहरूको बाहुल्यता धेरै रहेको छ । तामाङ जातिको बाहुल्यता भुम्लु, चौरीदेउराली, खानीखोला, महाभारत, रोशी र बेथानचोक गाउँपालिका र नमोबुद्ध न.पा. मा रहेका छन् । यद्यपि प्राय सबै गाउँपालिका/न.पा.हरूमा तामाङ जातिहरू बसोवास गर्दै आएका छन् । जिल्लाको दोस्रो ठूलो जातिमा पर्ने ब्राम्हणहरू प्राय सबै गाउँपालिका/न.पा.हरूमा छरिएर रहेता पनि पाँचखाल, धुलिखेल, मण्डन देउपुर न.पा. र चौरीदेउराली गाउँपालिकामा बाहुल्यता छ । त्यस्तै क्षेत्री जातिहरूको बाहुल्यता पनौती न.पा. छ । नेवार जातिहरूको बाहुल्यता शहरी क्षेत्रहरूमा बढी रहेता पनि बनेपा नगरपालिकामा बाहुल्यता रहेको छ । जिल्लाका अर्को प्रमुख जाति दनुवारको पाँचखाल न.पा.(साविकको देवभुमी बालुवा) मा बसोवास रहेको छ । त्यस्तै मगर जातिको बाहुल्य महाभारत (साविकको घर्तिछाप गाविस)मा रहेको छ । माझीको भुम्लु गाउँपालिका (साविकको कोलाती भुम्लु गाविस)मा बाहुल्यता रहेको छ । यसैगरी पहेरी जातीहरू मुख्यगरी भुम्लु, पनौती नगरपालिका, चौरीदेउरालीमा रहेका छन् । जिल्लामा गुरूङ जातिहरू मुख्यगरी खानीखोला र मण्डन देउपुर न.पा. (साविक नयाँगाउँ देउपुर) मा रहेका छन् । अन्य जातिहरू भुजेल, कामी, दमाई तथा सार्की जातीहरू भने थोरै थोरै संख्यामा जिल्लाका अधिकांश गाउँपालिका/न.पा.हरूमा छरिएर रहेका छन् । जातिगत तथा मातृभाषा सम्बन्धी तथ्याङ्क खण्ड २ मा दिईएको छ ।

१.१० धार्मिक परम्परा र चाडपर्वहरू

यस जिल्लामा हिन्दू एवं बौद्धमार्गीहरूका ऐतिहासिक पक्षहरूसँग जोडिएका प्रसिद्ध मन्दिर र गुम्बाहरू रहेका छन् । पलाञ्चोक भगवती, चण्डेश्वरी, नमोबुद्ध, ईन्द्रेश्वर महादेव, धनेश्वर महादेव, नारायणस्थान मन्दिर, लङ्केश्वर महादेव, ब्रम्हायणी, रंगनाथ मन्दिर, गोरखनाथ, फुल्चोकी, शैलेश्वर गोसाईस्थान, आशापुरी महादेव, घ्याङथली गुम्बा, करुणामय, गौखुरेश्वर, दुग्धेश्वर, दोलालेश्वर महादेव आदि तीर्थस्थलहरू रहेका छन् । यस जिल्लामा सांस्कृतिक महत्वका निकै रोचक, आकर्षक र बृहत् जात्रा एवं मेलाहरू पनि आवधिक रूपमा लाग्दछन् । विशेष प्रख्यातिका दृष्टिले त्यस्ता केही मेलाहरूमध्ये प्रत्येक १२ वर्षमा लाग्ने मकर मेला (पनौती), पनौती जात्रा(ज्या:पून्ह), नवदुर्गा जात्रा (पनौती/धुलिखेल), बाह्र वर्षे हरिसिद्धि मेला(धुलिखेल र पनौति), प्रत्येक जनै पूर्णिमामा लाग्ने शैलेश्वर गोसाईस्थान मेला (बनेपा), वैशाख पूर्णिमामा लाग्ने चण्डेश्वरी जात्रा (बनेपा), विस्केटजात्रा (श्री खण्डपुर, धुलिखेल र साँगा), पलाञ्चोक भगवतीमा लाग्ने जात्रा (साष्टीघर), दुग्धेश्वर महादेवस्थानमा लाग्ने राँके जात्रा (पाँचखाल) कार्तिक पूर्णिमा (हरिबोधनी एकादशीपछि) मा लाग्ने नमोबुद्ध दर्शन (श्यामपाटी सिमलचौर), हरिबोधनी एकादशीमा लाग्ने लङ्केश्वर महादेव जात्रा (बल्यली), माघ महिनाभर लाग्ने धनेश्वर महादेव दर्शन (धनेश्वर), जनैपूर्णिमामा नारायणस्थानमेला महत्वपूर्ण मानिन्छन् ।

यस जिल्लामा अन्य जिल्लाहरूको जस्तै जातजाती विशेषले मान्दै आएका चाडपर्वहरू फरक फरक रहेका छन् । प्रत्येक जातीहरूको भाषा, सस्कृति तथा भेषभुषा हिन्दु धर्म मान्ने अधिकांश जातजातीहरूले वडादशैं, तिहार, माघसंकान्ति, फागुपूर्णिमा, चैते दशैं, चण्डी पूर्णिमा, साउने संक्रान्ति, जनै पूर्णिमा, तिज, कुलपुजा/दिवाली आदि प्रमुख रहेका छन् । जिल्लामा बसोबास गर्ने आदिवासी जनजातिहरूका आ-आफ्नै रीतिरिवाजहरू रहेका छन् । जिल्लामा प्रमुख जाति तामाङका करीव ४० थरहरू रहेका छन् । तिनीहरूमा मोक्तान, स्याङतान, योन्जन, वाइवा, पाखीन, लोपचन, रूम्वा, वल, गोले, बम्जन, थोकर, थिङ, दोङ, घिसिङ, व्लोन मुख्य रहेका छन् । तामाङ समुदायहरूले मान्दै आएको मुख्य चाडपर्वहरूमा बुद्ध जयन्ती, दशैं, तिहार, सोनाम लोच्छार प्रमुख रहेका छन् । । त्यस्तै नेवार जातिहरूमा

बौद्ध धर्म मान्ने र हिन्दु धर्म मान्ने दुई फरक जातिहरू रहेका छन् । यी जातिहरूले मान्दै आएका मुख्य चाडपर्वहरूमा वैशाख पूर्णिमा, सिठी नखः गठेमंगल, गुनीपुन्ही, येलापुन्ही, दशैं, लक्ष्मी पूजा, महः पूजा, किजा पूजा, योमोरी पुन्ही, श्रीपञ्चमी, होली पुन्ही, ल्हुटीपुन्ही आदि मुख्य रहेका छन् ।

यस जिल्लाका दनुवार जातिहरूले मुख्य गरी साउने संक्रान्ति, जनै पूर्णिमा, धान्य पूर्णिमा, चैते दशैं, चण्डी पूर्णिमा, चैत्र महिनामा सातबारको पुजा, भूमि पुजा आदि मुख्य रहेका छन् । जिल्लाका आदिवासी पहरीहरूले मुख्य गरी जनै पूर्णिमा, गाईजात्रा, दशैं, तिहार, मंसिरमा ख्याती गीत गाउने तथा भैलो खेल्ने, गोठपूजा, गुठ्टी पर्व, देवाली पूजा, चैत्रजात्रा, कुमारी पूजा तथा सिद्धी पर्व मान्ने गर्दछन् । पहरी जातिहरूको जस्तै माझी जातिहरूको पनि आफ्नै परम्परा रहेको छ । अधिकांश परम्परा तथा रीतिरिवाजहरू भने लोप भै सकेका छन् । यी जातीहरू मुख्यगरी पित्रु उद्धार जात्रा, कोशी पूजा, साउने संक्रान्ति, मंसिर पूर्णिमा रहेका छन् । जिल्लामा मगर तथा गुरुङ जातिहरू थोरै र छरिएर रहेका छन् । खासगरी गुरुङ जातिले तमु लोछार, तोहो लेहन, दशैं, तिहार, सिल्दो थिवा आदि मान्ने गर्दछन् भने मगरहरूले माघे संक्रान्ति, भूमे पर्व, दशैं, तिहार, चैते दशैं, साउने संक्रान्ति मान्ने गर्दछन् ।

9.99 महत्वपूर्ण धार्मिक स्थानहरू

पलाञ्चोक भगवती मन्दिर

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको पाँचखाल न.पा.-९ (साविक साङ्घिघर गाविस) मा अवस्थित यस पलाञ्चोक भगवतीको मन्दिर नेपालका शक्ति पिठहरू मध्येकै प्रमुखको रूपमा रहेको छ । यो मन्दिर वि.सं. ५६० तिर राजा मानदेवको पालमा पलाञ्चोकका सामन्तका पत्नी विजयस्वामिनी भन्नेले निर्माण गरेकी हुन् । यस मन्दिरका बारेमा ऐतिहासिक अख्यान यस प्रकार रहेको छ । यो मन्दिर तात्कालिन अवस्थामा बुच्चाकोट (हाल नमोबुद्ध न.पा.) मा रहेको थियो । त्यहाँका केही व्यक्तिहरूले राति सपनामा भगवतीले मलाई बोकी उत्तरतिर लैजानु भन्ने देखेछन् । त्यसपछि त्यहाँका व्यक्तिहरूले भगवतीको मूर्तिलाई बोकी सोही अनुरूप उत्तर तर्फ लागेछन् । हालको पलाञ्चोक डाँडामा पुगेपश्चात रात परेछ र उनीहरू त्यहीं बसेछन् । भोलीपल्ट बोक्न खोज्दा उचाल्न नसके पश्चात त्यो मूर्ती त्यही छोडेको उल्लेख छ । हाल पनि बुच्चाकोटबाट पलाञ्चोकको मन्दिरमा वर्षेनी पुजाको डोला लैजाने चलन रहीआएको छ । यस मन्दिरमा पूर्णिमा, दशैं, चण्डिपूर्णिमामा विशेष मेला लाग्दछ । परापूर्वकाल देखिनै यस मन्दिरमा काठमाण्डौ मोखा टोलका बज्राचार्यहरू पूजारीको रूपमा रहने चलन रहीआएको छ । यस क्षेत्रमा कुनै विपत्ति आउँदा भगवतीको मूर्तीमा पसिना आउँछ भन्ने जनश्रुति रहीआएको छ ।

ऐतिहासिक नमोबुद्ध क्षेत्र

यस ऐतिहासिक क्षेत्र जिल्लाको मध्य-दक्षिण क्षेत्र नमोबुद्ध नगरपालिका (साविकको श्यामपाटी सिमलचौर गाविस) पर्दछ । बौद्धधर्मावलम्बीहरूको पवित्रस्थल रहेको यस स्थानमा बौद्ध पूर्णिमामा विशेष मेला लाग्ने गर्दछ । यस स्थानमा पवित्र बौद्ध गुम्वाहरू रहेका छन् । यस स्थान रहनुमा एक किंवदन्ती रहेको छ ।

परापूर्वकालमा सिंता चैन्यो भन्ने राजा पनौतीसुन्थान क्षेत्रमा राज्य गर्दथे । उनीका तिनवटा छोराहरू द्रा चैन्यो, माहिलो ल्हा चैन्यो र कान्छो सेम्चेन चैन्यो थिए । राजाका तिन छोराहरू मध्ये कान्छो छोरा दया र करुणा भावले भरिएको थियो । एकदिन राजा परिवार र केही भारदारहरूलाई लिई शिकार खेल जङ्गल तिर लागेछन् । करिव आधादिन जतिको बाटो अगाडि लागेपछि ठुलो र वाक्लो वन आएछ जहाँ सुन्दर फूलहरूको वास्ना फैलिरहेको थियो भने अत्यन्त राम्रा चराहरू प्रशस्तमात्रामा खेल्दै थिए । त्यो स्थान तिनीहरूलाई साह्रै नै मनपरेछ र त्यही बस्ने निधो गरेछन् । राजकुमारहरू भने धनु र वाण लिएर जङ्गलतिर लागेछन् । राजकुमारहरू जङ्गलतिर अगाडि बढ्दै जाँदा एउटा गुफामा बाघ सुतिरहेको देखेछन् । नजिकै बाघ देखेर जेठा र माहिला राजकुमारहरूले बाघलाई मार्न धनु ताके । जव कान्छा राजकुमारले गुफा तिर हेरे त्यहाँ अरू स-साना बाघका बच्चाहरू पनि देखे र दाजुहरूलाई बधिनीलाई मार्नवाट रोके । गुफा नजिकै गएर हेर्दा त्यो कमजोर बधिनीले भर्खरै बच्चाहरूको जन्म दिएकी रहिछे । बच्चाहरू छोडेर शिकार गर्नजाँदा अरू जनावरहरूले खाइदेलान् भनेर कही नगई बच्चाहरू सँगै बसेकी र धेरै दिन देखीकै भोक्कै जस्तो देखिन्थिई । डमरूहरू भने दुध चुसिरहेका थिए तर उनीहरू बधिनीको दुधबाट अघाएका जस्ता देखिदैन थिए । राजकुमार नजिकै पुगेर हेर्दा पनि त्यो बधिनीले राजकुमारपट्टी टाउको फर्काई हेर्न सकेकी थिईन । बधिनीको त्यो अवस्था देखेर राजकुमारलाई बधिनी र उसका डमरू देखी ज्यादै दया पलायो र उनले दाजुहरूलाई सोधे कस्तो खालको खानेकुराले उसको पेट भरिन्छ, ताकी बधिनी र उसका डमरूहरू बाँच्न सक्नु । दाजुहरूले भने बधिनीले आलो रगत र ताजा मासु मनपराउँछे । तसर्थ यसप्रकारका खानेकुराहरूबाट मात्रै उसको जीवन रक्षा हुन्छ । राजकुमारहरू त्यस स्थानवाट फर्किए बाटोभरी कान्छा राजकुमारले त्यो बधिनी र उसका छोराहरूलाई कसरी बचाउन सकिन्छ भन्ने सोच्ये थिए । उनले बीचबाटोमा दाजुहरूलाई भने तपाईंहरू जानुहोस् म चाहीं पछि आउँछु भनी फर्किए । राजकुमार बधिनी नजिकै पुगे र आफ्नो शरीरबाट रगत र मासु निकाली बधिनीलाई खुवाउन थाले ।

कान्छा राजकुमार धेरै समयसम्म नआउँदा दाजुहरू पुन भाइ बघिनी कै गुफातिर गएको हुन सक्ने ठानी त्यतै तर्फ लागे । त्यहाँ उनीहरूले भाइको शरीरका हड्डी र लगाएका लुगाहरू मात्र पाए । भाईले आफ्नो शरीरको मासु र रगतवाट बघिनीको प्राण रक्षा गरेको देखी बाँकी हाडका टुक्रा र कपडा लिई राजाकहाँ पुगे । राजा रानी यस घटनावाट बेहोस भए । त्यति बेलानै आकाशवाणी मार्फत उनै कान्छा छोराबने भने मैले मेरो शरीर भोकाएकी बघिनीलाई दिएपछि म स्वर्गको उत्तम स्थानमा जन्म लिनेछु । राजाले आफूवाट छोरा टाढा भएको थाहापाई साँढै दुखी भए । राजकुमारले सम्झाउँदै भने दुखी नहुनुहोस् व्यक्तिले जस्तो कर्म गर्दछ त्यस्तै सजाय पाउँछ । यदि राम्रो कर्म गर्दछ भने उ स्वर्गमा सम्मान पाउँछ यदि नराम्रो कर्म गर्दछ भने अवश्य दण्डित हुन्छ । हामी सबै परिवारको भेट अवश्य स्वर्गमा हुनेछ भन्दै ती राजकुमार अर्न्तध्यान भए । त्यसपछि राजाले राजकुमारको शरीरका हाडहरू र सात प्रकारका गहनाहरू एक सन्दुकमा राखी माटोले पुरी सो माथी गुम्बा बनाए । त्यही गुम्बा हाल नमोबुद्ध गुम्बाले प्रसिद्ध रहेको छ । हाल यस गुम्बाका प्रमुख श्रानगु रिम्पोचे रहेका छन् ।

क. धुलिखेल क्षेत्र

तालिका २ : प्राचीन, सांस्कृतिक एवं पुरातात्विक सम्पदाहरूको अभिलेख

सि.नं.	सम्पदा	अभिलेख	साल	दाता	कैफियत
१.	गौखुरेश्वर महादेव	शिलालेख	ने.सं ८५४	पतिमन भारो	
२.	भगवती मन्दिर (चौछे टोल)	घण्ट अभिलेख	ने.सं ९४०		
३.	शेषनारायण (दू टोल)	शिला स्तम्भ	ने.सं ८९९	मुनि भारो	
४.	गोरखनाथ मन्दिर (जधू टोल)	शिलालेख	ने.सं ८९६	राम दास	
५.	हरिसिद्धि मन्दिर (दू टोल)	शिलालेख	ने.सं ९६७	जोग नारायण	
६.	गणेश मन्दिर (व टोल)	शिलालेख	ने.सं ९४०, ९५३	धँजु राम र भागिवन्त	
७.	भीमसेन मन्दिर (शहर बाहिर)	शिलालेख	ने.सं ७९०	भायराम	

स्रोत : जि.वि.स. काभ्रे, “काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको पार्श्वचित्र २०५८”

ख. बनेपा क्षेत्र

सि.नं	सम्पदा	अभिलेख	साल	दाता	कैफियत
१	चण्डेश्वरी	शिलालेख	ने.सं ९०७, ९११, ९२०, ९६०, ९६१, ९६८, ९७२	क्रमशः धंजुभारो, वलिभद्र भारो रणजित सुवेदार, भाजूकुल, मानन्धर सन्यासी जसराम, जन खड्गी	
		सिंह स्तम्भ	ने.सं ९७४	रामनाथ	श्री ५ सुरेन्द्र विक्रम शाहको समयमा
२	नारायण मन्दिर	मन्दिरको शिलालेख	ने.सं ६५०, ने.सं ८४४ मन्दिरको घण्ट, ने.सं ८४४	गोविन्द सिंह	केशव मल्लको समयमा
३	महादेव मन्दिर(दथू टोल)	मन्दिरको शिलालेख	ने.सं ८४४		
४	महादेव मन्दिर(कोला टोल)	पाटीघरको शिलालेख	ने.सं १८९२		
५	चिवहाल चैत्य, असफल टोल	धर्मशाला शिलालेख	ने.सं ९६१		
६	लोकेश्वर भोलाखां टोल	ढोकाको शिलालेख	वि.सं २०२३		
७	कोवा गणेश, कोवाटोल	शिलालेख	ने.सं १००६		
८	महादेव मन्दिर(वकु टोल)	शिलालेख	ने.सं ६३६, ने.सं ८२८		
९	न्हुवहाल (वकुटोल)	शिलालेख	ने.सं ९५१		

सि.नं	सम्पदा	अभिलेख	साल	दाता	कैफियत
१०	उमामहेश्वर (बजार)	पाटीकोअभिलेख	ने.सं ८७१		रणजित मल्लको समयमा निर्मित
११	लोकेश्वर घुँछे,(भोलाखा टोल)	घरकोअभिलेख	ने.सं ९८७	मानन्धर धनाराम	श्री ५ सुरेन्द्र विक्रम शाहको समयमा
१२	हुंगेघारा (वकु टोल)	धाराअगाडिको अभिलेख	ने.सं ६३६		रण मल्लको समयमा
१३	पोखरी (वकुटोल)	पाटीको शिलालेख	ने.सं ८३५ र ८३८	सूर्यराम भारो र मानन्धर	
१४	वकुटोल	क्वापाल देवता घरको शिलालेख	ने.सं ८४०, ९५७ र ९६१ (चैत्यको शिलालेख अनुसार)	जेष्ठ भाजु	श्री राजेन्द्र विक्रम शाहको समयमा
१५	पाटी स्वघाटोल	पाटीभित्रको शिलालेख	ने.सं ६३७	जग भण्डारी	रण मल्लको समयमा
१६	मन्दिर (स्वघाटोल)	मन्दिरअगाडि को स्तम्भलेख	ने.सं ८३५	गंगाराम	

स्रोत : जि.वि.स. काभ्रेपलाञ्चोक, “काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको पार्श्वचित्र २०५८”

ग. पनौती क्षेत्र

पनौतीका प्रमुख मठ मन्दिरहरु

- इन्द्रेश्वर महादेव र सो परिसर भित्र रहेका तोला नारायण र भैरवनाथको मन्दिर
- ब्रम्हायणी मन्दिर एवं वासुकी नाग
- भद्रकाली मन्दिर
- महालक्ष्मी मन्दिर
- गोरखनाथ मन्दिर
- रंगनाथ मन्दिर
- द्रौपदा देवीस्थान
- कांठ कुमारी गणेश
- मानेश्वरी माई
- संकटा मन्दिर
- भीमसेन मन्दिर

स्रोत : पनौती नगरपालिका “संक्षिप्त परिचय, २०६१”

तालिका ३ : जिल्लास्थित गुठीहरू

क्र.सं.	अमानत गुठीहरू	कैफियत
१	खड्पु श्री श्वेतभैरव गुठी	
२	नाला भगवती गुठी	
	पलाञ्चोक भगवती गुठी	
४	बनेपा चण्डेश्वर महादेव गुठी	
५	धुलिखेल भगवतीको जात्रा गुठी	
६	धुलिखेल गणेश,सरस्वती,महाकाली,वाराही भैरव गुठी	
७	धुलिखेल शेषनारायण गुठी	
८	धुलिखेल गौखुरेश्वर महादेव गुठी	
९	धुलिखेल भगवती गुठी	
१०	साँगा नासिका नारायण गुठी	
११	साँगा नासिका गणेश नारायण गुठी	
१२	साँगा गणेश भक्तभैरव कुमारी गुठी	
१३	ख्याकु शशी विशेश्वर मठ गुठी	
१४	काभ्रे सुन्थान इटेपाटी गुठी	
१५	रविओपी धारापाटी गुठी	
१६	नाहार्सि गुरुङ्गको पौवा गुठी	
मन्दिर अन्य जिल्लामा रही गुठीजग्गा मात्र रहेका गुठीहरू		
१७	रामभक्तेश्वर गुठी	काठमाण्डौ
१८	तीनधारा पाठशाला गुठी	काठमाण्डौ
१९	हिटीमाई सदावर्त गुठी	काठमाण्डौ
२०	पशुपति सदावर्त गुठी	काठमाण्डौ
२१	तलेजु गुठी	भक्तपुर
२२	रणमुक्तेश्वर गुठी	काठमाण्डौ
२३	त्रिपुरेश्वर महादेव गुठी	काठमाण्डौ
२४	पशुपति महास्नान गुठी	काठमाण्डौ
छुट गुठीहरू		
२५	सपनेश्वर महादेव गुठी	नला
२६	इन्द्रेश्वर महादेव गुठी	पनौती
२७	ब्रम्हायणी गुठी	पनौती
२८	वंशगोपाल गुठी	पनौती

क्र.सं.	अमानत गुठीहरू	कैफियत
२९	कालिका गुठी	पनौती
३०	चण्डीपाठ गुठी	पलाञ्चोक
३१	रामनवमी गुठी	पलाञ्चोक
३२	बनेपा चण्डेश्वरीमाई गुठी, चण्डेश्वर	बनेपा
३३	धनेश्वर महादेव गुठी	धनेश्वर
३४	भगवतीको नगरा गुठी	धुलिखेल
३५	भगवती नगरा गुठी	उग्रचण्डी नाला
३६	भीमसेन गुठी	दाप्चा
३७	कालिका गुठी	दाप्चा
३८	भीमसेन गुठी	पाँगु
३९	नमोवृद्ध घ्याङ गुठी	फूलबारी
४०	शंखेश्वर महादेव गुठी	शंखु
४१	प्याकुरेलको कुलदेवता, नेवारपाटी महादेव गुठी	फूलबारी
४२	नारायण गुठी	पाँगु
४३	कालिका गुठी	कोट तिमाल
४४	वारह तिमाल घ्याङ गुठी	कोट तिमाल
४५	गणेश गुठी	मण्डन
४६	उमादेवी, भीमसेन गुठी	मण्डन
४७	ब्रम्हायणी गुठी	देउपुर
४८	सुम्भेश्वर महादेव गुठी	पाँचखाल
४९	सूर्यविनायक गुठी	साँगा
५०	स्थानापति नारायण गुठी	बनेपा
५१	भीमसेन गुठी	भैसेपाटी
५२	चक्रभैरव नारायण गुठी	साँगा
५३	लोकेश्वर महेन्द्रनाथ गुठी	नाला
५४	रत्नचुडेश्वर महादेव गुठी	महादेव पोखरी
५५	वाराही गुठी	नाला
५६	नरसिंह मठ गुठी	खोपासी
५७	पूर्णेश्वर महादेव गुठी	खोपासी
५८	महाकालेश्वर गुठी	देउपुर
५९	श्वेत गणेश, महादेव गुठी	चौकोट

स्रोत : गुठी संस्थान, शाखा कार्यालय, धुलिखेल

१.१२ जिल्लाको विकासका सम्भावना तथा चुनौतिहरू

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला देशको मध्य पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित रहेको छ । देशको सदरमुकामवाट जिल्ला सदरमुकाम करिव ३० कि.मि. पूर्व पर्दछ । यो जिल्लालाई सदरमुकामसँग जोड्ने अरनिको राजमार्ग मुख्य रहेको छ । यस अतिरिक्त विपि राजमार्ग तथा मेलम्ची सडकले मुख्य गरी यस जिल्लालाई अन्य जिल्लाहरूसँग जोड्दछन् । देश सघियतामा गईसकेको र पुराना संरचना भंग गरी नयाँ संरचनामा निर्वाचित प्रतिनिधी आईसकेको अवस्था छ । त्यसैले निर्वाचित प्रतिनिधी माभ

समग्र गाउँपालिका तथा नगरपालिको आर्थिक सामाजिक तथा भौगोलिक विकास गरी जनताको चाहना पुरा गर्नुपर्ने चुनौती रहेको छ ।

जिल्लाका ७ गाउँपालिका र ६ नगरपालिकाहरूमा राष्ट्रिय प्रशारण लाइनबाट विजुली वितरण गरिएको छ । भने करिब १० प्रतिशत घरधुरीहरूले लघुजलविद्युत मार्फत उपभोग गर्दै आएका छन् । त्यस्तै जिल्लाका अधिकांश भागमा संचार सेवा उपलब्ध रहेको छ । भौगोलिक हिसावले जिल्लाको करिब २० प्रतिशत मात्र भूभाग टार वेशी, तथा समथल स्थान रहेको छ । यी स्थानहरूमा मुख्यगरी व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन गरिदै आएको पाइन्छ । जिल्लामा जम्मा वनक्षेत्र ५२.३ प्रतिशत रहेको छ । जसमध्ये सरकारी वन क्षेत्र ६४.३९ प्रतिशत, सामुदायिक वनक्षेत्र ३१.९ र कवुलियति वनक्षेत्र ३.९ प्रतिशत रहेको छ ।

बजार अवसर प्रशस्त भएका कारण यस जिल्लावासीहरू व्यवसायिक कृषि प्रणाली तथा पशुपालन तर्फ बढी आकर्षित भएको पाइन्छ । यस जिल्लाबाट निर्यात हुने मुख्य उत्पादनहरूमा तरकारी, दुध तथा दुग्धजन्य पदार्थहरू, पोल्ट्री उत्पादनहरू मुख्य रहेका छन् । यस अतिरिक्त जिल्लाबाट केही औद्योगिक उत्पादनहरू पनि निर्यात भइरहेका छन् ।

यस जिल्लामा प्रशस्त पर्यटकीय स्थलहरू भएकाले आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनको प्रशस्त सम्भावना रहेको पाइन्छ । जिल्लामा पर्यटकहरूलाई लक्षित गरी स्तरीय र सुविधा सम्पन्न होटलहरू देखि होमस्टे सम्मका गतिविधिहरू सञ्चालन भएको पाइन्छ । यस अतिरिक्त कृषि पर्यटन, धार्मिक पर्यटन, पर्यावरणीय पर्यटनको प्रशस्त सम्भावना रहेको छ ।

जिल्लामा उल्लेखित प्रशस्त सम्भावनाहरू हुँदाहुँदै पनि भौगोलिक विषमताले सबै भौगोलिक क्षेत्रहरूको उत्तिकै विकास गर्न मद्दत पुऱ्याएको देखिदैन । जिल्लाका महाभारत क्षेत्रका गाउँपालिका तथा सुनकोशी नदी पुर्वका गाउँपालिका सामाजिक र आर्थिक हिसावले अन्य क्षेत्रको तुलनामा पछि परेका छन् । पातलो र छरिएका यी बस्तीहरूमा भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधारहरूको निर्माण तथा पुनःनिर्माण गर्न पर्याप्त ध्यान पुगेको देखिदैन । यस जिल्लाको मुख्य जनसंख्याको भाग ओगट्ने तामाङ समुदायहरू तथा दलित समुदायहरू सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा पछि परेका छन् । जसले गर्दा गरिवीको विषमता बढी पाइन्छ । जिल्लाका मुख्य टार तथा उपत्यकाहरूमा आधुनिक कृषि तथा पशुपालन नहुनु तथा सिंचाइका पूर्वाधारहरूको न्यून विकासले गर्दा उत्पादन र उत्पादकत्वमा अपेक्षाकृत सुधार हुन सकेको देखिदैन । युवा वर्गमा रहेको विद्यमान बेरोजगारी दर, महिलाहरूको न्यून रोजगारी दर, स्थानीय प्रविधिमा सापेक्षित सुधार गर्न नसक्नु लगायतका विषयहरूले जिल्लाको समग्र विकासमा थप चुनौति थपेको पाइन्छ । यद्यपि यस जिल्लाका मुख्य सम्भावनाका क्षेत्रहरू निम्न अनुसार रहेका छन् ।

- काठमाण्डौको बजार माग बढी भएकाले व्यवसायिक तरकारी दुध तथा दुग्धजन्य पदार्थहरू, पोल्ट्री व्यवसायको प्रशस्त सम्भावना भएको,
- जिल्लामा वनले ढाकेको क्षेत्र बढी भएकाले गैर काष्ठ जन्य उत्पादनहरूको प्रशस्त सम्भावना भएको,
- राजधानीबाट नजिक तथा उत्तरी मोहोडामा रहेका अग्ला क्षेत्रहरू बढी भएका तथा विविधताले भरिएका स्थानहरू धेरै भएकाले प्रशस्त पर्यटनको सम्भावना रहेको,
- शैक्षिक क्षेत्रमा देशकै अग्रणी विश्वविद्यालय रहेकोले शैक्षिक क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न सकिने सम्भावना प्रशस्त रहेको,

खण्ड २: जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

२.१ जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता :

जनसंख्या सम्बन्धी तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र वा वर्ग विशेषमा काम गर्ने मानिसलाई मात्र नभई यससँग सम्बन्धित रहने वा जिज्ञासा राख्ने सबै क्षेत्र वा वर्गका नागरिकहरूलाई उत्तिकै पर्दछ। हरेक मानिसहरू आ-आफ्नो पेशामा वा सेवामा लागि रहेका हुन्छन्, ती सबै पेशामा लागेका मानिसहरूले आ-आफ्नो किसिमको आवश्यकता अनुरूप तथ्याङ्कहरूको प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउने गर्दछन्। देशको स्वास्थ्य क्षेत्रको योजना बनाउने योजनाकारहरूको लागि आवश्यक पर्ने जनसंख्या तथ्याङ्क र पर्यटन व्यवसायसँग सम्बन्धितहरूले प्रयोग र प्रचलनमा ल्याउने जनसंख्या सम्बन्धी तथ्याङ्कमा उद्देश्यात्मक विभेद रहेको पाईन्छ। त्यसैगरी राष्ट्र र समाजका हरेक अंगमा रहेर काम गर्ने जो कोही सचेत नागरिकहरूलाई यसको सहायता विना भविष्यको योजना बनाउन र बितेका समयमा भए गरेको कामहरूको सहि मुल्याङ्कन गर्न अष्टेरो पर्दछ। जनसंख्यासम्बन्धी तथ्याङ्कको उपयोग सरकार, स्थानीय सरकार, सरकारी र गैह्र सरकारी संस्था तथा अध्ययन र अनुसन्धानका क्षेत्रमा लागेका मानिसहरूलाई अत्यधिक पर्ने गर्दछ। यस प्रकार समग्र रूपमा भन्नु पर्दा जनसंख्या तथ्याङ्कको आवश्यकता कुनै एक क्षेत्र विशेषको साँघुरो घेराभित्र मात्र नरही व्यापक क्षेत्रसँग सम्बन्धित रहेको हुन्छ र मानिसको अस्तित्व रहुन्जेलसम्म यसको आवश्यकता निरन्तर कायम नै रहने छ।

क) राष्ट्रिय जनगणना : कुनै पनि राष्ट्रको भौगोलिक सीमाभित्र कुनै निश्चित समय र परिधिभित्र रहेर त्यस क्षेत्रमा बसोबास गर्ने सम्पूर्ण नागरिकहरूको गणना गर्ने प्रकृत्यालाई राष्ट्रिय जनगणना भनिन्छ। अर्को शब्दमा भन्नुपर्दा जनताहरूको सम्पूर्ण विवरण सहितको तथ्याङ्क संकलनलाई जनगणना भनिन्छ। जनगणना गर्नुको मुख्य उद्देश्य त्यस क्षेत्रमा रहने मानिसको निश्चित संख्याको यकिन गर्नु हो। यसको लागि कुनै क्षेत्र विशेषमा रहेको निश्चित घरहरूको संख्यालाई लिइन्छ र उक्त घरमा रहेका परिवार संख्या, महिला/पुरुष, रहन सहनको स्तर, वसाई-सराई, शिक्षाको अवस्था तथा जन्म तथा मृत्युको सम्पूर्ण बनौट आदिलाई समावेश गरी तथ्याङ्क संकलन गरिन्छ।

जनगणनाबाट संकलन भएको तथ्याङ्क देशको सामाजिक तथा आर्थिक विकासको लागि योजना तर्जुमा, अध्ययन एवं अनुसन्धान गर्न प्रयोग गरिने आधारभूत तथ्याङ्क भएकाले कुनै पनि देशमा राष्ट्रिय जनगणनालाई एक महत्वपूर्ण राष्ट्रव्यापी कार्यको रूपमा लिईन्छ। यस्तो आयोजना संचालन गर्नको लागि आर्थिक स्रोत जनशक्ति र साधन जुटाउनु पर्ने तथा तयारीको लागि पनि लामो समय लाग्ने भएकोले सबै जसो मुलुकहरूमा जनगणना सामान्यतया १०/१० वर्षमा गर्ने चलन रहेको छ। नेपालमा वि.सं १९६८ (सन् १९९१) देखि जनगणना गर्ने काम शुरु भएको हो। त्यसपछि लगभग प्रत्येक १०/१० वर्षमा जनगणना सञ्चालन हुँदै आएको छ। वि.सं २०६८ (सन् २०११) को गणना नेपालको इतिहासमा ११ औं जनगणना हो।

२.२ महत्वपूर्ण तथ्याङ्कीय परिभाषाहरू :

कुनै पनि विषयको तथ्याङ्क संकलन गर्दा सो को परिभाषा स्पष्ट उल्लेख हुनु आवश्यक हुन्छ। संकलन गरिएका तथ्याङ्कहरू परिभाषामा एकरूपता भएमा तथ्याङ्कलाई तुलनात्मक रूपमा अध्ययन गरिन सकिने भएकोले यहाँ उल्लेख गरिएको हो। नेपालमा महत्वपूर्ण तथ्याङ्क संकलन गर्ने जिम्मेवारी केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागले पाएकोमा जनसांख्यिक तथ्याङ्क आदि संकलन गर्दा उक्त निकायले गरेको परिभाषा अनुसार नै गर्दा एकरूपता हुने हुन्छ। केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागद्वारा संचालन गरिने राष्ट्रिय जनगणनामा प्रयोग गरिएको केही परिभाषा यहाँ उल्लेख गरिएको छ।

क) जनगणना विधि र अक्सर बसोबास : गणना गर्दाको मुख्य उद्देश्य भनेको गणनामा कोहि व्यक्ति नछुटुन् तथा कोहि नदोहरिउन् भन्नु हो। जनगणना गर्ने दुई वटा विधिहरू छन् ति हुन: १) वास्तविक उपस्थिति विधि (*De-facto method*): यस विधिबाट तथ्याङ्क संकलन गर्नु भनेको निश्चित समयमा जो जहाँ छ त्यहिबाट तथ्याङ्क संकलन गर्नु हो। यो पद्धतिमा प्रायः निश्चित रातको समयलाई सन्दर्भ समय मानि त्यस रात जो जहाँ छ त्यहिबाट तथ्याङ्क संकलन गरिन्छ। २) स्थाई बसोबास गणना विधि (*De-jure method*), यस विधिबाट तथ्याङ्क संकलन गर्नु भनेको *Legal place of Residence* अर्थात कानूनी रूपमा बसोबास गरेको ठाँउबाट तथ्याङ्क संकलन गर्नु हो।

वि. स. २००९/११ देखि प्रत्येक दश-दश वर्षमा संचालन हुँदै आएका जनगणनाहरू मोडिफाइड डे जुरे (*Modified de-jure*) पद्धतिको आधारमा गणना हुँदै आएको छ। यस विधि अनुसार व्यक्तिको गणना गर्दा व्यक्ति प्रायःजसो जुन ठाउँमा बसोबास गर्छन्, त्यो व्यक्ति/परिवारको गणना त्यही ठाउँबाट गर्नुपर्दछ। गणनाको अवधिमा कुनै व्यक्ति छोटो समयको लागि औषधोपचार वा तीर्थयात्रा वा पर्यटनका लागि आफ्नो अक्सर बसोबासको स्थान छोडी अन्यत्र गएको भएतापनि त्यस्ता व्यक्तिहरूको गणना अक्सर बसोबासको आधारमा सम्बन्धित स्थानको भएको मानि सो स्थानबाटै गणना गरिन्छ।

यस्तै यस विधिमा कामगर्ने मान्छे वा भान्से पनि एउटै परिवारमा खाने र बसोबास गर्ने गरेको भए तिनीहरूलाई त्यही परिवारमा सामेल गरी गणना गर्नुपर्दछ ।

सामान्यतया व्यक्तिहरूको गणना गर्दा अक्सर बसोबासको अवधारणाबाट नै गणना गर्नुपर्दछ । तर अक्सर बसोबास यकिन गर्न नसकिएको अवस्थामा कुनै पनि व्यक्ति ६ महिना वा सो भन्दा बढी समयको लागि स्वदेशकै अन्यत्र स्थान वा विदेशमा गएको रहेछ भने त्यस्ता व्यक्तिलाई गणना गरिएको स्थानमा समावेश गरिदैन । त्यस्तै प्रकारले कुनै पनि व्यक्ति ६ महिना वा सो भन्दा बढी समय देखि स्वदेशकै अन्यत्र स्थान वा विदेशबाट आई यस क्षेत्रमा बसोबास गरिरहेको रहेछ भने त्यस्ता व्यक्तिलाई गणना गरिएको क्षेत्र वा स्थानमा समावेश गरिन्छ ।

ख) घर परिवार : सामान्यतया एउटै आम्दानी तथा खर्चले व्यवहार चलाई एकै भान्सामा खानपान गरी वसेका व्यक्तिहरूको समुहलाई परिवार भनिन्छ । परिवारमा एकमात्र वा धेरै व्यक्तिहरू हुन सक्दछन् । तिनीहरू नातेदार पनि हुन सक्छन्, नहुन पनि सक्छन् वा कोही असम्बन्धित व्यक्ति (जस्तो कृषि काम गर्ने स्थायी कामदार, स्थायी रूपमा काम गर्ने कामदार) मिलेर पनि परिवार बन्न सक्दछ । एउटा घरमा एक वा एकभन्दा बढी परिवार पनि बसोबास गरेको हुन सक्दछ ।

ग) परिवारमूली : परिवारको सबै सदस्यले त्यस परिवारको मुख्यरूपमा मानिआएको व्यक्ति (पुरुष वा महिला)लाई परिवारको मुली भनिन्छ । परिवारमा भै-परी आउने सबै व्यवहार चलाउने अधिकार तथा जिम्मेवारी परिवारमुलीको हुन्छ ।

घ) अपाङ्गता : अपाङ्गता भन्नाले शरीरको कुनै एक वा एकभन्दा बढी अंगहरूले सामान्य रूपमा काम गर्न नसकेर दैनिक कार्यहरू सरलतापूर्वक गर्नु अप्ठ्यारो पर्ने अवस्था हो । यस प्रकारको अवस्था स्थायी वा अस्थायी हुनसक्दछ । विभिन्न कानूनी दस्तावेजहरू तथा अन्य सर्वेक्षणहरूले अपनाएको परिभाषा अनुसार बुँदागतरूपमा अपाङ्गता भन्नाले :

- हातखुट्टा कमजोर, लुलो भई कुनै कामकाज गर्न समस्या, हिड्दुल गर्न समस्या भएको ।
- आँखाले देख्नमा समस्या भए ।
- बोलनमा समस्या र कानले सुन्नमा समस्या भए ।
- उमेर अनुसार व्यवहार गर्न नसक्ने र सिक्नमा वा पढ्नमा ढिलाई वा गाह्रो हुनु ।
- एकोहोरो भएर बस्ने, दिक्क मान्ने र दिक्कदार भई एकान्तमा बस्ने, छोप्ने जस्ता अनौठो व्यवहार गर्ने र आत्महत्या वारे भन्ने वा आत्महत्या गर्न कोशिस गर्नु जस्तो व्यवहार ।
- छाररोग वा छाप्ने रोग/व्यथाले ग्रसित भए ।
- कुनै दीर्घ समस्या वा रोग भएको भए ।

२.३ जिल्लाको जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

आगामी जनगणना २०७८ सालमा मात्र हुने भएकोले उक्त जनगणना नभएसम्म २०६८ को जनगणनाको तथ्यांक नै आधिकारिक हुने भएकोले यस प्रकाशनमा पनि नयाँ संरचना स्थानीय तहसम्म परिमार्जन गरि जनगणनाको तथ्याङ्क प्रस्तुत गरिएको छ । जनसंख्याका आधारभुत तथ्याङ्कहरूको विवरण यस खण्डमा राखिएको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ का प्रकाशित तथा बेभसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिएका तथ्याङ्कहरूलाई नयाँ संरचना अनुसार प्रशोधन गरेर केही सूचकहरू तयार गरिएका छन् ।

यस खण्डमा जिल्ला तथा गाउँपालिका र नगरपालिकास्तरका आधारभुत जनसांख्यिक विवरण, जातजाति, मातृभाषा, धर्म, अपाङ्गता लगायतका तथ्याङ्कहरू समावेश गरिएको छ । गाउँपालिका तथा नगरपालिका केही जनसांख्यिक विवरणहरू विस्तृतरूपमा अनुसूचीहरूमा उल्लेख गरिएका छन् ।

२.४ जनसंख्या र जनघनत्व

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ का अनुसार यस जिल्लाको कुल घरधुरी संख्या बढेको देखिएता पनि जिल्लाको कुल जनसंख्या अघिल्लो जनगणना भन्दा घटेको देखिन्छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको कुल जनसंख्या ३,८१,९३७ रहेको छ, जसमध्ये पुरुष ४७.९० प्रतिशत (१,८२,९३६) र महिला ५२.१० प्रतिशत (१,९९,००१) रहेका छन् । गत २०५८ सालको जनगणनामा जिल्लाको कुल जनसंख्या ३,८५,६७२ रहेको थियो जसमध्ये पुरुष १,८८,९४७ र

महिला १,९६,७२५ जना रहेका थिए । यसैगरी कुल जनसंख्याको ६२.५१ प्रतिशत नगरपालिकामा र बाँकी ३७.४९ प्रतिशत गाउँपालिकामा बसोबास गरेको देखिन्छ ।

समग्रमा भने जिल्लाको कुल जनसंख्या वृद्धिदर -०.१ प्रतिशत रहेको छ । तर शहरी क्षेत्रको जनसंख्या वृद्धिदर भने ०.३६ ले वृद्धि भएको देखिन्छ भने जिल्लाको ग्रामिण क्षेत्रमा जनसंख्या वृद्धिदर नकारात्मक (-१.१) रहेको देखिन्छ । (यहाँ शहरी क्षेत्र भन्नाले ६ वटा न.पा. लाई लिइएको छ भने बाँकी गाउँपालिकालाई ग्रामिण क्षेत्रको रूपमा लिइएको छ) । यस बाहेक लैङ्गिक अनुपात तथा औषत परिवार संख्या पनि २०५८ को राष्ट्रिय जनगणना भन्दा घटेको छ जसको मान क्रमशः ९६ बाट ९२ र ५.४७ बाट ४.७३ मा झरेको छ । गाउँपालिका अनुसार हेर्दा औषत परिवार धेरै हुने गाउँपालिकामा महाभारत (६.३), कम हुने गाउँपालिकामा भुम्लु (४.२), भने नगरपालिका धेरै र थोरै हुनेमा क्रमशः बनेपा र पाँचखाल पर्दछन् । गाउँपालिका अनुसार हेर्दा धेरै लैङ्गिक अनुपात हुने गाउँपालिकामा खानीखोला (९६.३२), कम हुने गाउँपालिकामा चौरीदेउराली (८३.३४), भने नगरपालिका धेरै र थोरै हुनेमा क्रमशः बनेपा र नमोबुद्ध पर्दछन् ।

जिल्लाको जनघनत्व (प्रति वर्गकिलोमिटरमा बसोबास गर्ने जनसंख्या) हेर्दा २७६ बाट २७४ मा झरेको छ । तर शहरी क्षेत्रको जनघनत्व बढेको देखिन्छ जसअनुसार २०५८ मा ४३३ भएकोमा हाल ४४९ पुगेको छ । ग्रामिण क्षेत्रको २०५८ मा भएको १८० बाट २०६८ सम्म आईपुग्दा १६१ मा झरेको छ । यसैगरी छ वटा नगरपालिका मध्ये जनघनत्व बढी हुनेमा बनेपा (१०१४) र कम हुनेमा नमोबुद्ध (२८९) पर्दछ भने गाउँपालिकामा बढी र कम हुनेमा क्रमशः तेमाल (२५५) र महाभारत (९८)पर्दछन् । गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ । यस भन्दा पछाडी संस्थागत परिवार र संस्थागत जनसंख्या समावेश गरिएको छैन ।

२.५ जनसंख्या वृद्धिदर

सालाखाला वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर(Average annual exponential population growth rate) -०.१ प्रतिशत रहेको छ, जुन २०५८ सालको जनगणना अनुसार वार्षिक जनसंख्यावृद्धिदर १.७३ प्रतिशत थियो । २०५८ र २०६८ को जनगणनाबाट आएको तथ्यांकलाई गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार तयार गरी वृद्धिदर निकालिएको छ । जिल्लाका १३ गाउँपालिका तथा नगरपालिका मध्ये ४ गाउँपालिका तथा २ नगरपालिका जनसंख्या वृद्धिदर नकारात्मक रहेको छ । घट्दोदरमा जनसंख्या रहेका गाउँपालिकामा भुम्लु, चौरी देउराली, रोशी र तेमाल पर्दछन् भने नगरपालिकामा नमोबुद्ध र मण्डन देउपुर रहेको छ । जनसंख्या वृद्धिदर तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ४ : जनसंख्या र जनघनत्व

विवरण	२०५८			२०६८		
	जिल्ला	नगरपालिका #	गाउँपालिका #	जिल्ला	नगरपालिका #	गाउँपालिका #
कुल घरधुरी	७०५०९	४३२७	२७१९५	८०७२०	५१८१९	२८८३२
कुल जनसंख्या	३८५६७२	२२६२४२	१५७२३७	३८१९३७	२३४५६०	१४०६६१
पुरुष	१८८९४७	१०९९३६	७७३२	१८२९३६	१११४६४	६६०८२
महिला	१९६७२५	११६३०६	८०१०५	१९९००१	१२३०९६	७४५७९
कुल क्षेत्रफल	१३९६	५२२	८७४	१३९६	५२२	८७४
औषत परिवार संख्या	५.४७	५.२३	५.७८	४.७३	४.५३	४.८८
लैङ्गिक अनुपात	९६.०५	९४.५२	९६.२९	९१.९३	९०.५५	८८.६१
जनघनत्व	२७६	४३३	१८०	२७४	४४९	१६१
जनसंख्या वृद्धिदर	१.७३	-	-	-०.१	०.३६	-१.१

#गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा संस्थागत समावेश नभएको

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०५८ र २०६८

तालिका ५ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार जनसंख्या

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	घरपरिवार	पुरुष	महिला	जम्मा	घरपरिवार	पुरुष	महिला	जम्मा
		२०५८				२०६८			
१	भुम्लु गाउँपालिका	४४२८	११००७	११५९९	२२६०६	४५१३	८८१६	१०१००	१८९१६
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	४६७७	१३२९०	१३८२३	२७११३	४६६४	९४६८	११३६१	२०८२९
३	खानीखोला गाउँपालिका	२२९२	७९२१	७०६९	१४९९०	२३७२	७०६४	७३३४	१४३९८

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	घरपरिवार	पुरुष	महिला	जम्मा	घरपरिवार	पुरुष	महिला	जम्मा
		२०५८				२०६८			
४	महाभारत गाउँपालिका	२६०६	९१६१	८९३६	१८०९७	२९१०	८९४१	९३४२	१८२८३
५	तेमाल गाउँपालिका	४६६१	१२६७३	१३६८९	२६३६२	४८७६	१०५८३	१२२९९	२२७९२
६	रोशी गाउँपालिका	५२२८	१४८१५	१५३६५	३०१८०	५८९६	१३५३१	१५२१५	२८७४६
७	बेथानचोक गाउँपालिका	३३०३	९०६५	९६२४	१८६८९	३६०१	७६७९	९०९८	१६७७७
८	नमोबुद्ध नगरपालिका	६०५८	१५८२४	१६६६५	३२४८९	६५८४	१३६०४	१५९१५	२९५१९
९	मण्डन देउपुर नगरपालिका	६७१५	१७५३२	१८३२२	३५८५४	७३२८	१५३२०	१७३३९	३२६५९
१०	पाँचखाल नगरपालिका	७४६०	१८३५५	१९६१४	३७९६९	८५४४	१७९४३	२००५४	३७९९७
११	धुलिखेल नगरपालिका	५६७०	१४६२५	१५३५७	२९९८२	७०६१	१५४८४	१६६७८	३२९६२
१२	बनेपा नगरपालिका	८२३८	२१८३४	२२३७७	४४२११	१२१०६	२७३०५	२८३२३	५५६२८
१३	पनौती नगरपालिका	९१३०	२१७६६	२३९७१	४५७३७	१०१९६	२१८०८	२४७८७	४६५९५

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	प्रक्षेपित जनसंख्या २०७३			क्षेत्रफल	जनघनत्व	औसत घरपरिवार	लैङ्गिक अनुपात	बृद्धिदर
		पुरुष	महिला	जम्मा					
१	भुम्लु गाउँपालिका	९१३७	१०३८८	१९५२५	९१	२०८	४.२	८७.२९	-१.७८
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	९८१२	११६८७	२१४९९	९८	२१३	४.५	८३.३४	-२.६४
३	खानीखोला गाउँपालिका	७३२१	७५४१	१४८६१	१३२	१०९	६.१	९६.३२	०.१५
४	महाभारत गाउँपालिका	९२६६	९६०५	१८८७१	१८६	९८	६.३	९५.७१	०.१०
५	तेमाल गाउँपालिका	१०९६८	१२४७५	२३४४३	८९	२५५	४.७	८७.२५	-१.४९
६	रोशी गाउँपालिका	१४०२३	१५६४८	२९६७१	१७६	१६३	४.९	८८.९३	-०.४९
७	बेथानचोक गाउँपालिका	७९५८	९३५९	१७३१७	१०१	१६६	४.७	८४.४०	-१.०८
८	नमोबुद्ध नगरपालिका	१४०९९	१६३७०	३०४६९	१०२	२८९	४.५	८५.४८	-०.९६
९	मण्डन देउपुर नगरपालिका	१५८७७	१७८३३	३३७१०	८९	३६७	४.५	८८.३६	-०.९३
१०	पाँचखाल नगरपालिका	१८५९५	२०६२४	३९२२०	१०३	३६९	४.४	८९.४७	०.०१
११	धुलिखेल नगरपालिका	१६००७	१७०१९	३३०२६	५५	५८२	४.६	९२.८४	०.७०
१२	बनेपा नगरपालिका	२८३३८	२९२५१	५७५९०	५५	१०१४	४.६	९६.४१	२.३३
१३	पनौती नगरपालिका	२२६०१	२५४९४	४८०९५	११८	३९५	४.६	८७.९८	०.१९

स्रोत : रा.ज.ग. २०५८ र २०६८

अन्य

तालिका ६ : जिल्लाका अन्य सूचकहरू

क्र.सं.	विवरण	इकाई	मान	
			२०५८	२०६८
१	प्रौढ साक्षरता	प्रतिशत	-	६२.७७ (HDI Report २०१४)
२	प्रौढ निरक्षर	प्रतिशत	-	३७.२३ (HDI Report २०१४)
३	Per capita Income	PPPS	-	१३९९ (HDI Report २०१४)
४	Per capita Income	\$	-	८६६ (HDI Report २०१४)
५	Per capita Income	Rs. at market Price	-	६२,५५९ (HDI Report २०१४)
६	Gross National Income		-	२३,८९४ (HDI Report २०१४)
७	Labour Productivity	(in Rs.)	-	१,२२,७४३.५ (HDI Report २०१४)
८	औसत आयु (दुवै)	वर्ष	-	७०.८६ (HDI Report २०१४)
९	HDI (Arithmetic Mean)		-	०.५७२ (HDI Report २०१४)
१०	HDI (Geometric Mean)		-	०.५२० (HDI Report २०१४)
११	असुरक्षित खानेपानी प्रयोगकर्ता	प्रतिशत	-	२१.७० (HDI Report २०१४)
१२	Mean year of Schooling	वर्ष	-	४.१८ (HDI Report २०१४)

क्र.सं.	विवरण	इकाई	मान	
			२०५८	२०६८
१३	अपाङ्गको जनसंख्या	जना	१९३७	६६७०
१४	कुल प्रजनन दर	जना प्रति महिला	-	२.२
१५	निर्भरता दर	दर	८७.७७	६८.०९
१६	बाल निर्भरता दर	दर	७३.७४	५१.८४
	बालिका निर्भरता दर	दर	३६.४७	४७.८४
	बालक निर्भरता दर	दर	३७.२६	५६.४१
१७	वृद्ध निर्भरता दर	दर	१४.०३	१६.२४
१८	७५ वर्ष वा माथिको जनसंख्या प्रतिशत	प्रतिशत	१.५९	२.४१
१९	७५ वर्ष वा माथिको पुरुष प्रतिशत	प्रतिशत	१.५६	२.४०
२०	७५ वर्ष वा माथिको महिला प्रतिशत	प्रतिशत	१.६१	२.४२
२१	औसत विवाह उमेर		२२.७
	पुरुष	वर्ष	२२.७४	२३.८
	महिला	वर्ष	२०.५७	२१.९
२२	शहरी जनघनत्व	जना प्रति वर्ग कि.मि.	१०७१.६२	१३५२
२३	शहरी जनसंख्या प्रतिशत	प्रतिशत	१३.७२	१७.३९
२४	विदेशिएको जनसंख्या प्रतिशत	प्रतिशत	०.६४	३.८

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०५८ र २०६८

२.६ परिवार संख्या परिवारको बनौट

२.६.१ परिवार संख्या

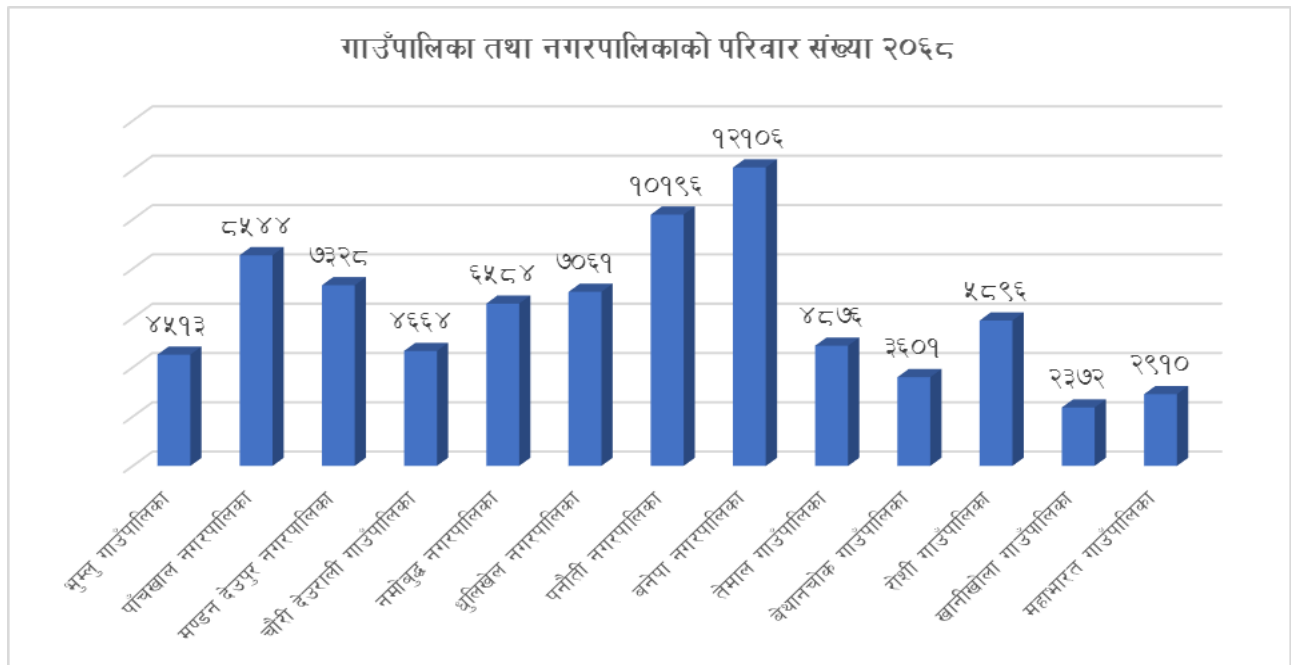
राष्ट्रिय जनगणना २०६८ मा देशभित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्ति तथा परिवारहरूको व्यक्तिगत तथा पारिवारिक विवरणहरू संकलन गरिएको थियो । यस जनगणना अनुसार यस जिल्लाभित्र जम्माजम्मी ८०,७२० परिवारहरू बसोबास गरेको देखिएको छ, जसमध्ये ८०,६५१ परिवारहरू व्यक्तिगत घरपरिवारको रूपमा बसोबास गरेको र बाँकी मात्र ०.०९ प्रतिशत परिवारहरू अर्थात ६९ परिवारहरू संस्थागतरूपमा बसोबास गरेको पाइएको छ । दश वर्षअघि अर्थात वि.सं. २०५८ मा कुल परिवार संख्या ७०,५०९ थियो । यसप्रकार जिल्लामा विगत १० वर्षभित्र १०,२११ परिवारहरू थप भएको देखिन्छ ।

त्यसैगरी गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा परिवार सङ्ख्यातर्फ दृष्टिगत गर्दा बनेपा नगरपालिकामा सबैभन्दा धेरै परिवारहरू र कम नमोबुद्धमा बसोबास गरेको देखिन्छ भने गाउँपालिकाहरूमा बढी रोशी र कम खानीखोलामा देखिन्छ ।

तालिका ७ : गाउँ तथा नगरपालिका अनुसार परिवार तथा औषत परिवार संख्या

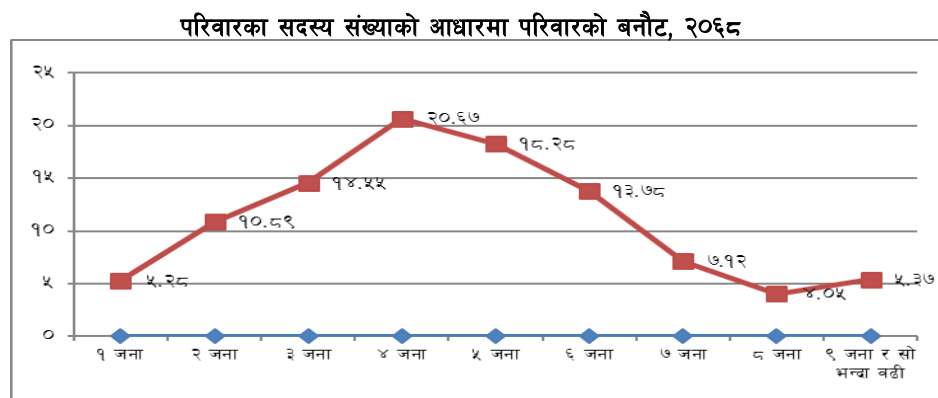
क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	परिवार संख्या	औषत परिवार संख्या
१	भुम्लु गाउँपालिका	४५१३	४.१९
२	पाँचखाल नगरपालिका	८५४४	४.४५
३	मण्डन देउपुर नगरपालिका	७३२८	४.४६
४	चौरी देउराली गाउँपालिका	४६६४	४.४७
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	६५८४	४.४८
६	धुलिखेल नगरपालिका	७०६१	४.५५
७	पनौती नगरपालिका	१०१९६	४.५७
८	बनेपा नगरपालिका	१२१०६	४.६०
९	तेमाल गाउँपालिका	४८७६	४.६६

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	परिवार संख्या	औषत परिवार संख्या
१०	वेथानचोक गाउँपालिका	३६०१	४.६६
११	रोशी गाउँपालिका	५८९६	४.८८
१२	खानीखोला गाउँपालिका	२३७२	६.०७
१३	महाभारत गाउँपालिका	२९१०	६.२८

२.६.२ परिवारको बनौट

दश वर्षमा हरेक परिवारमा बसोबास गर्ने सरदर सदस्य संख्यामा केही कमी देखिएको छ । वि.सं. २०६८ सालमा प्रति परिवार अक्सर बसोबास गर्ने सदस्य ४.७३ जना रहेको देखिन्छ, जबकी २०५८ सालमा ५.४७ जना थियो । धेरै औषत परिवार हुने गाउँपालिकामा महाभारत (६.२८) र कम हुने भुम्लु गाउँपालिका (४.९९) रहेको छ । परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने ४ जना मात्र सदस्य रहेका परिवारहरू सर्वाधिक (१६,८८५ अर्थात २०.६७ प्रतिशत) रहेका छन् भने ८ जना सदस्य रहेका परिवार सबैभन्दा कम (४.०५ प्रतिशत) पाइएका छन् । एक जना मात्र सदस्य अक्सर बसोबास गर्ने परिवारहरू पनि उल्लेख्य सङ्ख्यामा रहेको (५.२८ प्रतिशत) देखिन्छ । ४ वा ४ जना भन्दा कम सदस्य संख्या रहेका परिवार ५१.४० प्रतिशत रहेकोले सानो परिवार प्रतिको आकर्षण वढी रहेको देख्न सकिन्छ ।

२.७ परिवारमूली

२.७.१ लिङ्ग र उमेरअनुसार परिवारमूली

यस जनगणनामा गणना प्रयोजनका लागि १० वर्ष उमेर पुगेको र परिवारमा अक्सर उपस्थित/बसोबास गर्ने पुरुष वा महिला सदस्य जसले परिवारको व्यवहार चलाउने अर्थात मुख्यरूपमा निर्णय लिने गर्दछन्, त्यस्ता व्यक्तिलाई परिवारमूली मानिएको छ। नतीजाअनुसार विगत दश वर्षको अवधिमा परिवारमूली महिला रहेका परिवारहरूको प्रतिशतमा उल्लेख्य वृद्धि भएको देखिन्छ।

लिङ्गअनुसार परिवारमूली (प्रतिशत), २०६८

लिङ्ग अनुसार परिवार मूली	जम्मा	उमेर समुह							
		१०-१४	१५-१९	२०-२९	३०-३९	४०-४९	५०-५९	६०-६९	७० &
जम्मा	८०,७२०	५३	५५८	८,७५८	१७,२५६	१८,९६८	१५,७२२	११,६०३	७,८०२
प्रतिशत	१००.००	०.०७	०.६९	१०.८५	२१.३८	२३.५०	१९.४८	१४.३७	९.६७
पुरुष	६३,५५०	३०	३३८	६,१८४	१३,२५७	१५,७६३	१३,०९१	९,००६	५,८८१
प्रतिशत	१००.००	०.०५	०.५३	९.७३	२०.८६	२४.८०	२०.६०	१४.१७	९.२५
महिला	१७,१७०	२३	२२०	२,५७४	३,९९९	३,२०५	२,६३१	२,५९७	१,९२१
प्रतिशत	१००.००	०.१३	१.२८	१४.९९	२३.२९	१८.६७	१५.३२	१५.१३	११.१९

श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

हाल जिल्लामा कुल ८० हजार ७२० परिवार रहेकोमा ती मध्ये ६३ हजार ५५० अर्थात ७८.७२ प्रतिशत परिवारका मूली पुरुष रहेको पाइन्छ भने बाँकी १७ हजार १७० परिवार अर्थात २१.२८ प्रतिशत परिवारका मूली महिला रहेको पाइन्छ। दश वर्ष अघि कुल परिवारको ८५.१ प्रतिशतका मूली पुरुष र १४.९ प्रतिशत परिवारका मूली महिला रहेका थिए।

प्राप्त नतिजाले उमेर समुह अनुसार अधिकांश परिवारका मूलीहरू ४० देखि ४९ वर्ष उमेरभित्रका रहेको देखाएको छ जसमा २३.५ प्रतिशत छ। यसपछि परिवारमूलीको सर्वोच्च हिस्सा ३० देखि ३९ वर्ष उमेर समूहमा २१.३८ प्रतिशत रहेको र कलिलो उमेर तथा वृद्ध अवस्थाका व्यक्तिहरू कमै सङ्ख्यामा मात्र परिवारमूली रहेको देखिन्छ। कुल ५३ अर्थात ०.०७ प्रतिशत परिवारमा चौध वर्षमूनीका बालबालिकासमेत परिवारमूली रहेको देखिन्छ। जम्माजम्मी ९.६७ प्रतिशत परिवारमा ७० वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेरका व्यक्तिहरू परिवारमूली रहेको देखिएको छ। सबै भन्दा धेरै महिला मूलीहरू ३०-३९ वर्ष र पुरुष मूलीहरू ४०-४९ वर्ष उमेर समूहका रहेको देखिन्छ। यसभन्दा पछाडीको तालिकाहरूमा संस्थागत ६९ परिवारहरू समावेश गरिएको छैन।

तालिका ८ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा लिङ्गअनुसार परिवारमूली (प्रतिशतमा), २०६८

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	३५०५	७७.६६	१००८	२२.३४	४५१३
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	३४५१	७३.९९	१२१३	२६.०१	४६६४
३	खानीखोला गाउँपालिका	२१२७	८९.६७	२४५	१०.३३	२३७२
४	महाभारत गाउँपालिका	२५४३	८७.३९	३६७	१२.६१	२९१०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	५२१४	७९.१९	१३७०	२०.८१	६५८४
६	तेमाल गाउँपालिका	३८५०	७८.९६	१०२६	२१.०४	४८७६
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	६००२	८१.९१	१३२६	१८.०९	७३२८
८	पाँचखाल नगरपालिका	६६८२	७८.२१	१८६२	२१.७९	८५४४
९	धुलिखेल नगरपालिका	५३०३	७५.१०	१७५८	२४.९०	७०६१
१०	बनेपा नगरपालिका	९६६८	७९.८६	२४३८	२०.१४	१२१०६
११	पनौती नगरपालिका	७६०१	७४.५५	२५९५	२५.४५	१०१९६
१२	रोशी गाउँपालिका	४७६७	८०.८५	११२९	१९.१५	५८९६
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	२७७६	७७.०९	८२५	२२.९१	३६०१

२.८ घर तथा आवासीय इकाइको स्वामित्व र बनौट

२.८.१ घर/आवासीय इकाइको स्वामित्व

विगतको जनगणना जस्तै: यस जनगणनामा पनि परिवारले आवासीय हैसियतमा प्रयोग गरिरहेको घरको स्वामित्वसम्बन्धी प्रश्न सोधिएको थियो । कुल ८० हजार ६५१ परिवार मध्ये ९०.९६ प्रतिशत परिवारहरू आफ्नै स्वामित्वको घरमा बसोबास गरिरहेको पाइयो भने ८ प्रतिशत परिवारहरू भाडामा लिइएको आवासीय इकाइमा बसिरहेको पाइयो । विगत २०५८ सालको जनगणनामा यो मान क्रमशः ९३.७४ प्रतिशत र ४.३७ प्रतिशत थियो । हालको गणनाअनुसार एक प्रतिशत भन्दा कम परिवारहरू संस्थागत इकाइमा र बाँकी परिवारहरू अन्य इकाइमा बसोबास गरेको देखिन्छ । तलको तालिका अनुसार सबैभन्दा बढी भाडामा बस्ने परिवार बनेपा नगरपालिकामा २५.१ प्रतिशत र धुलिखेल नगरपालिकामा १६.३ प्रतिशत देखिन्छ ।

घरको स्वामित्वअनुसार परिवार परिवार सङ्ख्या, २०६८

गणना वर्ष	जम्मा	घर वा आवासिय इकाइको स्वामित्व			
		आफ्नै	भाडामा	संस्थागत	अन्य
२०६८	८०,६५१	७३,३६३	६,४५७	२८३	५४८
प्रतिशत	१००.००	९०.९६	८.०१	०.३५	०.६८
२०५८	७०,५०९	६६,०९६	३,०८३	१,०९३	२३७
प्रतिशत	१००.००	९३.७४	४.३७	१.५५	०.३४

तालिका ९ : गाउँ तथा नगरपालिका अनुसार घरको स्वामित्वअनुसार परिवार परिवार सङ्ख्या, २०६८

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	आफ्नै	प्रतिशत	भाडामा	प्रतिशत	संस्थागत	प्रतिशत	अन्य	प्रतिशत	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	४३३३	९६.०१	१२२	२.६	६	०.१३	५२	१.१३	४५१३
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	४५७६	९८.११	५७	१.२	७	०.१५	२४	०.५०	४६६४
३	खानीखोला गाउँपालिका	२३१२	९७.४७	३९	१.६	८	०.३२	१३	०.५३	२३७२
४	महाभारत गाउँपालिका	२८६५	९८.४५	२५	०.८	११	०.३७	९	०.३०	२९१०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	६२७५	९५.३१	२५१	३.८	२३	०.३४	३५	०.५२	६५८४
६	तेमाल गाउँपालिका	४७९८	९८.४०	४४	०.९	११	०.२२	२३	०.४६	४८७६
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	७०७३	९६.५२	२०१	२.७	७	०.०९	४७	०.६३	७३२८
८	पाँचखाल नगरपालिका	७९८९	९३.५०	४२९	५.०	२६	०.३०	१००	१.१६	८५४४
९	धुलिखेल नगरपालिका	५७५८	८१.५५	११६६	१६.३	८२	१.१५	५५	०.८१	७०६१
१०	बनेपा नगरपालिका	८९४२	७३.८८	३०५०	२५.१	४८	०.३९	६६	०.५२	१२१०६
११	पनौती नगरपालिका	९२६५	९०.८७	८२१	८.०	४४	०.४३	६६	०.६४	१०१९६
१२	रोशी गाउँपालिका	५६७३	९६.२२	१८४	३.१	७	०.१२	३२	०.५३	५८९६
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३५०४	९७.३१	६८	१.८	३	०.०८	२६	०.७०	३६०१
	जम्मा	७३३६३	९०.९६	६४५७	८.०	२८३	०.३५	५४८	०.६८	८०६५१

२.८.२ घर/आवासीय इकाइको बनौट

राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ मा परिवार बसोबास गरिरहेको घर वा आवासीय इकाइको बनौटलाई सो घर/आवासीय इकाइको भौतिक संरचनाका मुख्य अङ्गहरू जग, बाहिरी गारो र छानाको बनावटको आधारमा विश्लेषण गरिएको छ । नतिजाअनुसार परिवारहरूले प्रयोग गरिरहेको घरहरूमध्ये ८४.८७ प्रतिशतको जग माटो जडित इटा/दुङ्गाबाट बनेको, ६.६७ प्रतिशतको सिमेन्ट जडित इटा/दुङ्गाबाट बनेको, ६.३२ प्रतिशतको ढलान पिल्लरसहितको, ०.७६ प्रतिशतको काठको खाँवो गाडिएको र बाँकी अन्य बनौटको रहेको देखिएको छ ।

यसैगरी गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार परिवारहरूले प्रयोग गरिरहेको घरहरूमध्ये ८४.८७ प्रतिशतको जग माटो जडित इटा/दुङ्गाबाट बनेका घर सबैभन्दा बढी बेथानचोक गाउँपालिकामा ९८.९७ प्रतिशत र कम बनेपा नगरपालिकामा ५०.८३ प्रतिशत देखिन्छ भने ढलान पिल्लरसहितका घरहरू सबैभन्दा बढी २७.२३ प्रतिशत बनेपा नगरपालिकामा कम चौरी देउराली गाउँपालिकामा ०.०२ प्रतिशत देखिन्छ । अन्य विवरण तल तालिकामा दिइएको छ ।

शहरी क्षेत्रमा ढलान पिल्लरसहितको जग रहेका घर/आवासीय इकाइहरूको बाहुल्यता (शहरका घरहरूको रहेको देखिन्छ र ग्रामीण क्षेत्रमा भने सो क्षेत्रका घरहरूको जग माटो जडित इटा/ढुङ्गाबाट बनेको देखिन्छ ।

तालिका १० : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार घरको बनौट अनुसार परिवार संख्या, २०६८

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	माटो जडित इटाढुङ्गा	प्रतिशत	सिमेन्ट जडित इटाढुङ्गा	प्रतिशत	ढलान पिल्लर सहितको	प्रतिशत	काको पिल्लर	प्रतिशत	अन्य	नखुलेको	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	४३१०	९५.५०	७६	१.६८	१५	०.३३	१८	०.४०	०		
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	४६०८	९८.८०	१३	०.२८	१	०.०२	१०	०.२१	१	३१	४६६४
३	खानीखोला गाउँपालिका	२१६५	९१.२७	७	०.३०	२	०.०८	१८३	७.७२	८	७	२३७२
४	महाभारत गाउँपालिका	२६९८	९२.७१	३	०.१०	०	०.००	१८८	६.४६	१	२०	२९१०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	६२०७	९४.२७	१५९	२.४१	५९	०.९०	२३	०.३५	९४	४२	६५८४
६	तेमाल गाउँपालिका	४८३३	९९.१२	१०	०.२१	३	०.०६	७	०.१४	१	२२	४८७६
७	मण्डन देउपुर	६८९६	९४.१०	१९०	२.५९	१८७	२.५५	१७	०.२३	४	३४	७३२८
८	पाँचखाल नगरपालिका	७७४५	९०.६५	४६२	५.४१	२७०	३.१६	१२	०.१४	३	५२	८५४४
९	धुलिखेल नगरपालिका	५२२१	७३.९४	८८५	१२.५३	६२२	८.८१	३३	०.४७	६	२९४	७०६१
१०	बनेपा नगरपालिका	६१५४	५०.८३	२३५८	१९.४८	३२९६	२७.२३	५४	०.४५	१०	२३४	१२१०६
११	पनौती नगरपालिका	८२८०	८१.२१	११८५	११.६२	६२३	६.११	१७	०.१७	९	८२	१०१९६
१२	रोशी गाउँपालिका	५७६८	९७.८३	२६	०.४४	१३	०.२२	४९	०.८३	८	३२	५८९६
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३५६४	९८.९७	८	०.२२	४	०.११	२	०.०६	१	२२	३६०१
जम्मा		६८४४९	८४.८७	५३८२	६.६७	५०९५	६.३२	६१३	०.७६	१४६	९६६	८०६५१

घरको बाहिरी गारोको हकमा कुल परिवारले बसोबासका लागि प्रयोग गरिरहेका घरहरू मध्ये अधिकांश (८२.३८ प्रतिशत) माटो जडित इटा/ढुङ्गाबाट, १३.६४ प्रतिशतको सिमेन्ट जडित इटा/ढुङ्गाबाट, १.६४ प्रतिशतको काँचो इँटाबाट र बाँकी अन्य सामग्रीबाट बनेको देखिएको छ । गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा हेर्दा गाउँपालिकामा बढी माटो जडित इटा/ढुङ्गाबाट बनेको देखिन्छ भने नगरपालिकामा सिमेन्ट जडित इँटाढुङ्गाबाट बनेको देखिन्छ ।

तालिका ११ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार घरको गारोको बनौट अनुसार परिवार संख्या, २०६८

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	माटो जडित इटाढुङ्गा	प्रतिशत	सिमेन्ट जडित इटाढुङ्गा	प्रतिशत	काठ	बाँस	काँचो इँटा	अन्य	नखुलेको	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	४२८६	९४.९७	१०५	२.३३	१९	६	०	०	९७	४५१३
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	४५९५	९८.५२	२०	०.४३	९	६	०	०	३४	४६६४
३	खानीखोला गाउँपालिका	२२६६	९५.५३	१३	०.५५	५१	३४	०	१	७	२३७२
४	महाभारत गाउँपालिका	२७३६	९४.०२	९	०.३१	८२	५५	०	७	२१	२९१०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	५८४३	८८.७५	२४९	३.७८	१९	६	३०३	११७	४७	६५८४
६	तेमाल गाउँपालिका	४८१४	९८.७३	२८	०.५७	१	३	०	२	२८	४८७६
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	६८३६	९३.२९	४०८	५.५७	१९	१२	०	१०	४३	७३२८
८	पाँचखाल नगरपालिका	७१५३	८३.७२	७८१	९.१४	३६	६	५०५	८	५५	८५४४
९	धुलिखेल नगरपालिका	५००९	७०.८८	१५७३	२२.३३	१९	२२	१२६	१४	२९८	७०६१
१०	बनेपा नगरपालिका	५८६८	४८.५४	५७९९	४७.१७	११४	५२	९३	१९	२४१	१२१०६
११	पनौती नगरपालिका	७७८८	७६.३८	१९७८	१९.४०	१६	१८	२९६	१५	८५	१०१९६
१२	रोशी गाउँपालिका	५६९४	९६.५७	१००	१.७०	२४	३३	२	४	३९	५८९६
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३५५४	९८.६९	१४	०.३९	९	०	०	१	२३	३६०१
काभ्रेपलाञ्चोक		६६४४२	८२.३८	१०९९७	१३.६४	४१८	२५३	१३२५	१९८	१०१८	८०६५१

आवासीय घरको छानाको बनौट हेर्दा कुल परिवारले बसोबासका लागि प्रयोग गरिरहेका घरहरू मध्ये ५६.६१ प्रतिशतको जस्ता/टिन/च्यादरबाट, १८.८९ प्रतिशतको टाइल/खपटा/भिगंटीबाट, १२.४८ प्रतिशतको सिमेन्ट/ढलानबाट, १०.१२ प्रतिशतको खर/पारलबाट छाना बनेको देखिएको छ । त्यसैगरी बाँकी छाना अन्य सामग्रीको प्रयोगबाट बनेको देखिन्छ ।

तालिका १२ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार घरको छानाको बनौट अनुसार परिवार संख्या, २०६८

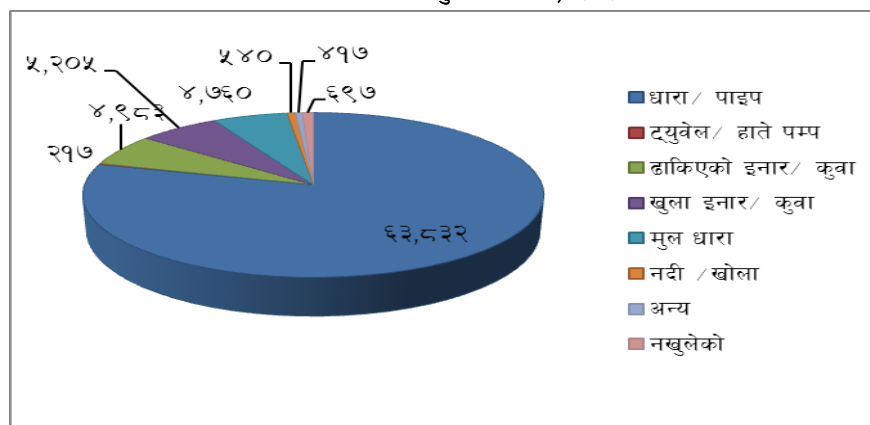
क्र. सं.	गाउँ/नगर पालिका	खर/पारल	प्रतिशत	जस्ता/टिन	प्रतिशत	टाइल/खपटा	प्रतिशत	सिमेन्ट/ढलान	प्रतिशत	काठ	माटो	अन्य	नखुलेको	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	३६१	८.००	३२२४	७१.४४	७८१	१७.३१	५०	१.११	०	०	२	९५	४५१३
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	९२२	१९.७७	२६७२	५७.२९	१०२६	२२.००	८	०.१७	१	०	०	३५	४६६४
३	खानीखोला गाउँपालिका	१२३२	५१.९४	१०४८	४४.१८	४८	२.०२	०	०.००	३३	१	०	१०	२३७२
४	महाभारत गाउँपालिका	१७५५	५८.९३	७५५	२४.५७	४०५	१३.९२	०	०.००	१५	०	३८	२२	२९१०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	३४१	५.१८	४६९०	७१.२३	१२७१	१९.३०	१७९	२.७२	१२	२३	१५	५३	६५८४
६	तेमाल गाउँपालिका	१०६९	२१.९२	२१७३	४४.५७	१५८६	३२.५३	१५	०.३१	०	३	४	२६	४८७६
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	२१७	२.९६	४५४३	६२.००	२१८४	२९.८०	३१८	४.३४	६	७	१०	४३	७३२८
८	पाँचखाल नगरपालिका	१७६	२.०६	४८२६	५६.४८	२८९८	३३.९२	५५४	६.४८	८	२१	४	५७	८५४४
९	धुलिखेल नगरपालिका	११०	१.३८	४५४४	६४.६९	५८९	८.३४	१५०७	२१.३४	६	०	३	३०२	७०६१
१०	बनेपा नगरपालिका	११०	१.०१	४४२०	३७.१९	१६७३	१३.८२	५५११	४५.५२	२३	३	७	२५९	१२१०६
११	पनौती नगरपालिका	२७३	२.६८	६४०७	६२.८४	१४८९	१४.६०	१८८१	१८.४५	९	३४	४	९९	१०१९६
१२	रोशी गाउँपालिका	१२७२	२१.५७	३६७४	६२.३१	७२९	१२.३६	३२	०.५४	१४१	८	५	३५	५८९६
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३६६	१०.१६	२६२४	७२.८७	५५९	१५.४२	७	०.१९	११	३	२	२९	३६०१
काभ्रेपलाञ्चोक		८१६४	१०.१२	४५६६०	५६.६१	१५२३८	१८.८९	१००६२	१२.४८	२६५	१०३	९४	१०६५	८०६५१

शहरी क्षेत्रका अधिकांश घरहरूको छाना सिमेन्ट/ढलानबाट बनेको देखिन्छ, भने ग्रामीण क्षेत्रमा जस्ता/टिन/च्यादरबाट छाना निर्मित घरहरूको बाहुल्यता रहेको देखिन्छ ।

२.९ परिवारले पिउने पानीको मुख्य स्रोत

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाका कुल ८० हजार ६५१ परिवार मध्ये ७९.१५ प्रतिशत परिवारले धारा/पाइपबाट र ६.४५ प्रतिशतले खुला इनार/कुवा पिउने पानी मुख्यरूपमा आपूर्ति गर्ने गरेको पाइएको छ । ट्युबवेल/हाते पम्प, ढाकिएको इनार/कुवा, मूल धारा, नदी/खोला र अन्य स्रोतबाट पिउने पानी आपूर्ति गर्ने परिवारहरू कुल परिवारको क्रमशः ०.२७, ६.१८, ५.९०, ०.६७ र ०.५२ प्रतिशत रहेका छन् । विगत २०५८ सालको जनगणनामा धारा/पाइपबाट पिउने पानी आपूर्ति गर्ने परिवारको प्रतिशत ५२.९ थियो । गाउँपालिका र नगरपालिका अनुसार पिउनेपानीको सुविधा अनुसार घरधुरीहरू तल दिइएको छ ।

खानेपानीको स्रोतअनुसार परिवार, २०६८

तालिका १३ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार पिउनेपानीको मुख्य स्रोत अनुसार परिवार संख्या, २०६८

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	धारा /पाइप	प्रतिशत	दयुबल/ हाते पम्प	ढाकिएको इनार/कुवा	प्रतिशत	खुला इनार /कुवा	प्रतिशत	मुल धारा	प्रतिशत	नदी खोला	अन्य	नखुलेको
१	भुम्लु गाउँपालिका	४१५६	९२.०९	२	२९	०.६४	१५८	३.५०	१०६	२.३५	२६	१	३५
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	३७५४	८०.४९	२	५६	१.२०	४१२	८.८३	३९४	८.४५	२५	०	२१
३	खानीखोला गाउँपालिका	२१९४	९२.५०	१	७	०.३०	८८	३.७१	१०	०.४२	५७	७	८
४	महाभारत गाउँपालिका	२४५९	८४.५०	३	२८	०.९६	१५६	५.३६	१५२	५.२२	९२	१	१९
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	३९४०	५९.८४	१३	८१२	१२.३३	१३३२	२०.२३	४१४	६.२९	२३	१३	३७
६	तेमाल गाउँपालिका	३५६४	७३.०९	११	४३८	८.९८	३३१	६.७९	४६४	९.५२	४५	१	२२
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	५२११	७१.११	४	३०९	४.२२	७२०	९.८३	१०२३	१३.९६	९	२४	२८
८	पाँचखाल नगरपालिका	५५५९	६५.०६	१९	१४९०	१७.४४	९२४	१०.८१	३९२	४.५९	३०	९०	४०
९	धुलिखेल नगरपालिका	५७२१	८१.४२	४	२६४	३.७९	३६३	५.१४	४०२	५.२०	१९	४७	२४१
१०	बनेपा नगरपालिका	९४८८	७८.१५	१४१	७६०	६.२४	२१६	१.७९	१११३	९.४७	२९	२१८	१४१
११	पनौती नगरपालिका	८९२५	८७.५३	१३	७१९	७.०५	२६१	२.५६	१७५	१.७२	२६	७	७०
१२	रोशी गाउँपालिका	५४७९	९२.९३	३	५०	०.८५	१७२	२.९२	५१	०.८६	११०	६	२५
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३३८२	९३.९२	१	२१	०.५८	७२	२.००	६४	१.७८	४९	२	१०
काभ्रेपलाञ्चोक		६३८३२	७९.१५	२१७	४९८३	६.१८	५२०५	६.४५	४७६०	५.९०	५४०	४१७	६९७

२.१० परिवारमा खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धन

यस जिल्लामा रहेका कुल परिवारको ७८.२३ प्रतिशतले खाना पकाउन अक्सर दाउरा प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । दश वर्षअघिको जनगणनामा यो प्रतिशत ७१.३ प्रतिशत थियो । विगत जनगणनामा एल.पि. ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवारहरू ७.२२ रहेकोमा यस जनगणनामा उल्लेख्य वृद्धि भई १६.०७ प्रतिशत पुगेको छ । त्यस्तै हाल खाना पकाउन अक्सर गोबरग्याँस प्रयोग गर्नेको हिस्सा ३.९८% रहेको छ जुन दश वर्ष अघि मात्र ६६८ (१ प्रतिशत) घरपरिवारले प्रयोग गर्ने गरेका थिए । खाना पकाउन अक्सर मटितेल, एल.पि.ग्याँस, गुईठा/गोराहा, गोबरग्याँस, बिजुली र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवारको प्रतिशत क्रमशः ०.६८, १६.०७, ०.०७, ३.९८, ०.०४ र ०.०६ रहेको छ ।

तालिका १४ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार खाना पकाउन प्रयोग इन्धन अनुसार परिवार संख्या, २०६८

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	काठ	प्रतिशत	मटितेल	एल पि	प्रतिशत	गुईठा	गोबर	प्रतिशत	विजुली	अन्य	नखुलेको
१	भुम्लु गाउँपालिका	४२४६	९४.०८	३१	१५३	३.३९	५	३७	०.८२	२	३	३६
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	४५८४	९८.२८	१४	२८	०.६०	१	१३	०.२८	०	२	२२
३	खानीखोला गाउँपालिका	२२५४	९५.०३	१०	०	०.००	२	९८	४.१३	०	०	८
४	महाभारत गाउँपालिका	२८६६	९८.४९	७	३	०.१०	१	१०	०.३४	०	२	२१
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	५८११	८८.२६	१८	३२४	४.९२	२	३८५	५.८५	३	४	३७
६	तेमाल गाउँपालिका	४७०५	९६.४९	१५	४३	०.८८	१	८७	१.७८	०	२	२३
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	५९११	८०.६६	९	३३४	४.५६	१०	१०२८	१४.०३	१	६	२९
८	पाँचखाल नगरपालिका	६७९९	७९.५८	३८	७४९	८.७७	२६	८७२	१०.२१	१६	३	४१
९	धुलिखेल नगरपालिका	४२४६	६०.४७	६३	२१११	२९.८४	३	३९३	५.२८	१	१०	२३४
१०	बनेपा नगरपालिका	५२२२	४२.९७	२२१	६४४२	५३.२०	२	६७	०.७३	१	१०	१४१
११	पनौती नगरपालिका	७३३५	७१.९४	८०	२५६९	२५.२०	५	१२६	१.२४	४	५	७२
१२	रोशी गाउँपालिका	५५५३	९४.१८	४०	१७५	२.९७	२	९६	१.६३	३	२	२५
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३५६०	९८.८६	२	२८	०.७८	०	१	०.०३	०	०	१०
काभ्रेपलाञ्चोक		६३०९२	७८.२३	५४८	१२९५९	१६.०७	६०	३२१३	३.९८	३१	४९	६९९

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

शहरी क्षेत्रमा खाना पकाउन अक्सर एल.पि.ग्याँस प्रयोग गर्ने परिवारहरूको बाहुल्यता रहेको छ भने ग्रामीण क्षेत्रमा काठ/दाउरा प्रयोग गर्ने परिवारको बाहुल्यता रहेको देखिन्छ । गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार खाना पकाउन प्रयोग गरिने इन्धन सम्बन्धी विवरण माथिको तालिकामा दिईएको छ ।

२.११ परिवारमा बत्ति बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने साधन

जिल्लाका धेरैजसो घरपरिवारहरूले आफू बसोबास गरेको घर/आवासीय इकाइमा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर बिजुली प्रयोग गर्ने गरेका छन् । गत २०५८ सालको जनगणनामा बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार ६३.४५ प्रतिशत रहेकोमा २०६८ मा ८७.३१ प्रतिशत पुगेको छ । गत जनगणनामा बत्ति बाल्नका लागि अक्सर मटितेल प्रयोग गर्नेपरिवार ३५.१० प्रतिशत रहेकोमा हाल घटेर ८.३ प्रतिशत मात्र देखिएको छ । बत्ति बाल्नका लागि अक्सर सोलार र अन्य इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार क्रमशः २.१८ र २.०३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । गोबरग्याँस प्रयोग गर्ने परिवारहरू केवल ०.१८ प्रतिशत मात्र रहेका छन् ।

तालिका १५ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार अक्सर बत्ति बाल्न प्रयोग गरिने साधन अनुसार परिवार संख्या, २०६८

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	बिजुली	प्रतिशत	मटितेल	प्रतिशत	गोबरग्या	सोलार	प्रतिशत	अन	नखुले
१	भुम्लु गाउँपालिका	३८८२	८६.०२	४७४	१०.५०	४	९४	२.०८	२३	३६
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	३३८९	७२.६६	१०३८	२२.२६	४	१६२	३.४७	४	२२
३	खानीखोला गाउँपालिका	१८१०	७६.३१	५१२	२१.५९	५	३६	१.५२	१	८
४	महाभारत गाउँपालिका	१८८७	६४.८५	५८७	२०.१७	१	१७६	६.०५	२३	२१
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	६१३९	९३.२४	३५४	५.३८	५	४५	०.६८	४	३७
६	तेमाल गाउँपालिका	३५५१	७२.८३	७४४	१५.२६	४	२४१	४.९४	३१	२१
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	६९५०	९४.८४	३०९	४.२२	१६	९	०.१२	१५	२९
८	पाँचखाल नगरपालिका	८०३६	९४.०५	३५९	४.२०	२३	४१	०.४८	४	४१
९	धुलिखेल नगरपालिका	६६०७	९३.५७	१६२	२.२९	१८	१३	०.१८	२२	२३९
१०	बनेपा नगरपालिका	११७८२	९७.३२	११७	०.९७	४३	८	०.०७	१३	१४३
११	पनौती नगरपालिका	९८७४	९६.८४	२२०	२.१६	१३	१०	०.१०	७	७२
१२	रोशी गाउँपालिका	३०२७	५१.३४	१७१३	२९.०५	१०	९१९	१५.५९	२०	२४
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३४८१	९६.६७	१०३	२.८६	१	२	०.०६	५	९
काभ्रेपलाञ्चोक		७०४१५	८७.३१	६६९२	८.३०	१४७	१७५६	२.१८	९३	७०२

२.१२ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको सुविधा

जिल्लाका २६.९० प्रतिशत परिवारहरूसँग आफू बस्ने घरमा अभै पनि शौचालयको सुविधा नभएको तथ्याङ्क रहेको छ । जुन संख्या विगतको जनगणनामा ३५.८९ प्रतिशत थियो । हाल ४९.४० प्रतिशत परिवारहरूले सेप्टिक ट्याङ्कमा जोडिएको फलस भएको शौचालय प्रयोग गर्ने गरेको पाइएको छ जुन विगतको जनगणनामा ३५.५१ प्रतिशत मात्र थियो । त्यसैगरी साधारण शौचालय प्रयोग गर्ने परिवारहरूको संख्या १४.३ प्रतिशत देखिएको छ जुन विगतमा २७ प्रतिशत थियो ।

तालिका १६ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको सुविधा अनुसार परिवार संख्या, २०६८

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	सेप्टिक ट्याङ्क भएको	प्रतिशत	साधारण	प्रतिशत	शौचालय नभएको	प्रतिशत	नखुलेको	प्रतिशत	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	१६४८	३६.५२	१०३४	२२.९१	१७९६	३९.८०	३५	०.७८	४५१३
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	१९४६	४१.७२	६९५	१४.९०	२००१	४२.९०	२२	०.४७	४६६४
३	खानीखोला गाउँपालिका	१०५३	४४.३९	३६	१.५२	१२७५	५३.७५	८	०.३४	२३७२
४	महाभारत गाउँपालिका	१७४६	६०.००	१७१	५.८८	९७२	३३.४०	२१	०.७२	२९१०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	२६३८	४०.०७	१४७८	२२.४५	२४३१	३६.९२	३७	०.५६	६५८४
६	तेमाल गाउँपालिका	३९४३	८०.८७	२६३	५.३९	६४८	१३.२९	२२	०.४५	४८७६
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	३७०८	५०.६०	११४३	१५.६०	२४४८	३३.४१	२९	०.४०	७३२८
८	पाँचखाल नगरपालिका	५१५४	६०.३२	१०४१	१२.१८	२३०८	२७.०१	४१	०.४८	८५४४
९	धुलिखेल नगरपालिका	४५२१	६४.२३	९९३	१४.४९	१३०७	१७.९०	२४०	३.३८	७०६१
१०	बनेपा नगरपालिका	९४५२	७७.९३	१७०८	१३.८६	८०२	७.००	१४४	१.२०	१२१०६
११	पनौती नगरपालिका	७२६८	७१.२८	१६७३	१६.४१	११८६	११.६३	६९	०.६८	१०१९६
१२	रोशी गाउँपालिका	१९५४	३३.१४	७०९	१२.०३	३२०८	५४.४१	२५	०.४२	५८९६
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	१६७०	४६.३८	५९५	१६.५२	१३२६	३६.८२	१०	०.२८	३६०१
काभ्रेपलाञ्चोक		४६७०१	५७.९१	११५३९	१४.३१	२१७०८	२६.९२	७०३	०.८७	८०६५१

२.१३ उमेर समूह अनुसार जिल्लाको जनसंख्या

जनसङ्ख्याको उमेरगत संरचनालाई ५ वर्षको उमेर समूहमा विभाजन गरी अध्ययन गर्दा १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको सर्वाधिक अंश रहेको देखिन्छ। यो उमेर समूहमा कुल जनसङ्ख्याको १३.३३ प्रतिशत हिस्सा रहेको देखिन्छ। यसलाई १२.२२ प्रतिशत जनसङ्ख्यासहित १५ देखि १९ वर्ष उमेर समूहले पछ्याएको छ। पुरुषको हकमा कुल पुरुष जनसङ्ख्याको सबैभन्दा धेरै र महिलातर्फ पनि कुल महिलाको सबैभन्दा धेरै १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहकै व्यक्तिहरू रहेको देखिन्छ। उमेर समूह बढ्दै जाँदा जनसङ्ख्याको प्रतिशत पनि कम हुँदै गएको देखिन्छ। पन्चानव्वे वर्ष भन्दा माथिल्लो उमेर समूहमा सबै भन्दा कम जनसंख्या रहेको देखिन्छ जसमा १४० जना छन्। गाउँपालिका तथा नगरपालिकागत उमेर समूहको जनसंख्या अनुसूचीमा दिईएको छ।

तालिका १७: उमेर समूह अनुसार जिल्लाको जनसंख्या

उमेर समूह	०-४	५-९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९
जम्मा	२८०१३	३८८६०	५०९२५	४६६८०	३४२४०	२८७२९	२४३४४	२३६२०	२१५७४	१८७७६
प्रतिशत	७.३३	१०.१७	१३.३३	१२.२२	८.९६	७.५२	६.३७	६.१८	५.६५	४.९२
पुरुष	१४५२५	१९४६९	२५६०४	२१९३७	१५१२८	१३२६४	१०९७३	१०७३४	१०१५२	८९८७
महिला	१३४८८	१९३९१	२५३२१	२४७४३	१९११२	१५४६५	१३३७१	१२८८६	११४२२	९७८९

उमेर समूह	४९-५४	५५-५९	६०-६४	६५-६९	७०-७४	७५-७९	८०-८४	८४-८९	९०-९४	९५+
जम्मा	१६८९४	१२३७०	११४३७	९३३६	६९३७	४८५९	२६९५	१०९६	४१३	१४०
प्रतिशत	४.४२	३.२४	२.९९	२.४४	१.८९	१.२७	०.७१	०.२९	०.११	०.०४
पुरुष	८२७२	६१९६	५४२५	४५२९	३३५५	२३७२	१२५२	५२९	१८४	४९
महिला	८६२२	६१७४	६०१२	४८०७	३५८२	२४८७	१४४२	५६७	२२९	९१

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

२.१४ जातजाति अनुसार जनसंख्याको संरचना

वि.सं.२०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार जिल्लामा बसोवास गर्दै आएका मुख्य जातजातिहरूमा क्रमश तामाङ (३४.०१%), ब्राम्हण पहाडी (२१.५३%), क्षेत्री (१३.६९%), नेवार (१३.२७%), मगर (३.८२%), कामी (२.४१%), सार्की (१.८७%), दनुवार (१.८%), दमाई (१.४६%), सन्यासी (०.९४%), पहरी (०.९३%), गुरुङ्ग (०.३१%), हायु (०.०१%) र अन्य जयजातिहरू (३.९७%) रहेका छन् भने विगतको राष्ट्रिय जनगणना २०५८ अनुसार यस जिल्लामा तामाङ (३३.७८%), ब्राम्हण पहाडी (२२.७९%), क्षेत्री (१३.३०%), नेवार (१३.०३%), मगर (३.४८%), कामी (२.४७%), सार्की (१.६४%), दनुवार (१.४८%) रहेका थिए। विगत १० वर्षमा ब्राम्हण पहाडी, क्षेत्री, कामी, ठकुरी लगायत केही जातजातिको प्रतिशत घटेको देखिन्छ। यसैगरी २०६८ सालको जनगणना अनुसार कथवनीया, नुनिया, लोध, याक्खा लगायत केही नयाँ जातजाति यस जिल्लामा देखिएको छ। यस जिल्लामा कम संख्यामा देखिएका जातजातिमा कानु, राजबंशी, धिमाल, गाईने, नुनिया, याक्खा, पथरकट्टा हुन् जसको संख्या २० भन्दा कम रहेको छ। जिल्लाको विस्तृत जातजातिको तुलनात्मक तथ्याङ्क तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ र गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको जातिगत विवरण अनुसूचीमा दिईएको छ।

तालिका १८: जातजाति अनुसार जनसंख्या

क्र.सं.	जातजाति	२०५८				२०६८			
		जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला
१	तामाङ	१३०,२६१	३३.७८	६४,०६३	६६,१९८	१२९,९१३	३४.०१	६१,५४३	६८,३७०
२	ब्राम्हण-पहाडी	८७,८९७	२२.७९	४२,४८०	४५,४१७	८२,२४६	२१.५३	३८,८५५	४३,३९१
३	क्षेत्री	५१,२९८	१३.३०	२५,०८१	२६,२१७	५२,२७५	१३.६९	२५,४७८	२६,७९७
४	नेवार	५०,२६३	१३.०३	२४,७७१	२५,४९२	५०,६७०	१३.२७	२४,५९१	२६,०७९
५	मगर	१३,४२६	३.४८	६,५९२	६,८३४	१४,५७२	३.८२	७,०४०	७,५३२
६	कामी	९,५३५	२.४७	४,६६२	४,८७३	९,२१८	२.४१	४,३८१	४,८३७
७	सार्की	६,३३७	१.६४	३,१२५	३,२१२	७,१२४	१.८७	३,३७३	३,७५१
८	दनुवार	५,७१५	१.४८	२,७३९	२,९७६	६,८६५	१.८०	३,१९६	३,६६९
९	दमाई/ढोली	५,५३४	१.४३	२,६५०	२,८८४	५,५६७	१.४६	२,५७८	२,९८९

क्र.सं.	जातजाति	२०५८				२०६८			
		जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला
१०	सन्यासी/दशनामी	४,२१६	१.०९	२,०७६	२,१४०	३,५८८	०.९४	१,६८१	१,९०७
१२	पहरी	३,५००	०.९१	१,७४७	१,७५३	३,५३७	०.९३	१,७०८	१,८२९
१३	घर्ती/भुजेल	२,५८७	०.६७	१,२७३	१,३१४	३,३७७	०.८८	१,६५२	१,७२५
११	ठकुरी	४,०५६	१.०५	१,९७६	२,०८०	२,९६०	०.७७	१,४६०	१,५००
१४	माझी	२,५५४	०.६६	१,२७०	१,२८४	२,७६४	०.७२	१,३३९	१,४२५
१५	गुरुङ	१,७११	०.४४	८८५	८२६	१,१७१	०.३१	५९७	५७४
१६	राई	१,२७०	०.३३	६५८	६१२	१,१०८	०.२९	५५०	५५८
१८	थारु	३७८	०.१०	१६८	२१०	३९०	०.१०	२८५	१०५
२२	मुसलमान	१९५	०.०५	१४४	५१	३१८	०.०८	२३२	८६
२७	लिम्बु	५७	०.०१	३८	१९	२४९	०.०७	१३५	११४
२०	भोटे	२१७	०.०६	१०१	११६	२१०	०.०५	१०३	१०७
२१	सुनुवार	२०१	०.०५	१००	१०१	२१०	०.०५	९९	१११
२३	यादव	१७१	०.०४	१४८	२३	१८८	०.०५	१३३	५५
१९	तेली	२१९	०.०६	६८	१५१	१८१	०.०५	१३७	४४
४६	बादी	१	०.००	१	०	१४७	०.०४	८१	६६
२५	थामी	१०२	०.०३	५४	४८	१४६	०.०४	७८	६८
३२	हजाम/ठाकुर	३७	०.०१	२४	१३	१२३	०.०३	८५	३८
४७	कथवनीया	-	-	-	-	११७	०.०३	६१	५६
२६	कलवार	६८	०.०२	४५	२३	१०९	०.०३	६८	४१
१७	शेर्पा	१,०५७	०.२७	५२७	५३०	१००	०.०३	६६	३४
२४	सोनार	१६८	०.०४	८३	८५	८६	०.०२	३७	४९
२९	ब्राम्हण-तराइ	५३	०.०१	४३	१०	६३	०.०२	३४	२९
४०	चमार/हरिजन/रा	७	०.००	४	३	४६	०.०१	२७	१९
२८	कोइरी/कुशवाहा	५६	०.०१	२७	२९	४५	०.०१	३९	६
३०	कायस्थ	४१	०.०१	२५	१६	४५	०.०१	२४	२१
३८	हलुवाइ	१३	०.००	८	५	४५	०.०१	२७	१८
४५	हायु	२	०.००	०	२	४५	०.०१	१८	२७
३६	थकाली	१७	०.००	१०	७	४४	०.०१	२१	२३
३४	सुधी	२३	०.०१	१७	६	३५	०.०१	२१	१४
३९	घानुक	९	०.००	७	२	३४	०.०१	२३	११
३५	मारवासडी	२१	०.०१	११	१०	३१	०.०१	१७	१४
४३	कुमाल	३	०.००	३	०	३१	०.०१	२६	५
४८	लोघ	-	-	-	-	२५	०.०१	६	१९
४९	घले	-	-	-	-	२४	०.०१	११	१३
५०	बंगाली	-	-	-	-	२२	०.०१	१५	७
३३	कर्मि	२९	०.०१	२९	०	२१	०.०१	१८	३
३७	धोबी	१६	०.००	१०	६	१९	०.००	१४	५
५१	मुसहर	-	-	-	-	१६	०.००	१०	६
३१	कानु	३८	०.०१	३५	३	१५	०.००	१३	२
४४	राजवंशी	३	०.००	१	२	१५	०.००	८	७
५२	विदेशी	-	-	-	-	१५	०.००	११	४
४२	धिमाल	६	०.००	४	२	१४	०.००	७	७
४१	गाईने	७	०.००	३	४	१३	०.००	५	८
५३	नुनिया	-	-	-	-	१३	०.००	१२	१

क्र.सं.	जातजाति	२०५८				२०६८			
		जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला
५४	मन्डा	-	-	-	-	१३	०.००	६	७
५५	याक्खा	-	-	-	-	१२	०.००	७	५
५६	पथरकट्टा/कुशर्वा	-	-	-	-	११	०.००	७	४
५७	अन्य जनजाति	-	-	-	-	१०९	०.०३	५५	५४
५८	अन्य तराइ	-	-	-	-	३८३	०.१०	२३२	१५१
५९	अन्य दलित	१,०१६	०.२६	५१९	४९७	१,०४०	०.२७	५११	५२९
६०	अन्य	१,२८१	०.३३	६४२	६३९	१६४	०.०४	८९	७५
	जम्मा	३८५,६७२	१००	१८८,९४७	१९६,७२५	३८१,९३७	१००	१८२,९३६	१९९,००१

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

२.१५ मातृभाषा अनुसार जनसंख्याको संरचना

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले जिल्लाभित्र अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूले बोल्ने मातृभाषाको संख्या जम्माजम्मी २८ वटा रहेको देखाएको छ । विगतको जनगणनामा ३२ वटा मातृभाषाको संख्याप्राप्त भएको थियो । गत २०५८ सालको जनगणनामा जस्तै यस पटकको जनगणनाको नतिजाले पनि मातृभाषा नेपाली हुने व्यक्तिहरूको सर्वोच्च हिस्सा रहेको देखाएको छ । यसअनुसार नेपाली भाषा मातृभाषा हुनेहरू विगत २०५८ सालको ५२.२९ प्रतिशतबाट ५०.८८ प्रतिशतमा घटेको देखिन्छन् । नेपाली पछि तामाङ्ग मातृभाषा हुनेहरू ३३.४९ प्रतिशत हिस्सासहित दोस्रो बाहुल्यतामा छन् जुन २०५८ सालमा ३३.४३ प्रतिशत थियो । यसैगरी तेश्रो स्थानमा देखिएको भाषा नेवारी हो जसको प्रतिशत ११.०१ बाट बढेर ११.१४ प्रतिशत पुगेको छ । अन्य मातृभाषा बोल्नेहरूमा दनुवार, मगर माभी, पहरी, मैथिली, भोजपुरी देखिएका छन् । २०६८ सालको जनगणना अनुसार यस जिल्लामा देखिएका नयाँ मातृभाषामा भोटे, राजस्थानी, अवधी, डोटेली रहेका छन् । मातृभाषाको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १९: मातृभाषा अनुसार जिल्लाको जनसंख्या

क्र.सं.	मातृभाषा	२०५८				२०६८			
		जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला
१	नेपाली	२०१,६७३	५२.२९	९८,२३८	१०३,४३५	१९४,३१३	५०.८८	९२,९१५	१०१,३९८
२	तामाङ	१२८,९३१	३३.४३	६३,३२०	६५,६११	१२७,९२७	३३.४९	६०,५८१	६७,३४६
३	नेवार	४२,४७९	११.०१	२०,८७३	२१,६०६	४२,५४२	११.१४	२०,६६०	२१,८८२
४	दनुवार	४,११०	१.०७	१,९६६	२,१४४	६,१५६	१.६१	२,८७६	३,२८०
५	मगर	१,९७४	०.५१	१,००९	९६५	५,३७७	१.४१	२,६२५	२,७५२
६	माभी	१,३६५	०.३५	६८९	६७६	१,३७४	०.३६	६५३	७२१
७	पहरी	५५८	०.१४	२८७	२७१	७५	०.०२	३६	३९
८	मैथिली	४९७	०.१३	३८४	११३	१,०४६	०.२७	६८९	३५७
९	हिन्दी	२२०	०.०६	१७२	४८	३०२	०.०८	२१९	८३
१०	भोजपुरी	१९३	०.०५	१५८	३५	५५०	०.१४	३९३	१५७
११	सांकेतिक	१३५	०.०४	६१	७४	५७	०.०१	२७	३०
१२	शेर्पा	९६	०.०२	५३	४३	८२	०.०२	५७	२५
१३	गुरुङ	९२	०.०२	६०	३२	२४५	०.०६	१५२	९३
१४	थारु	८१	०.०२	६३	१८	२१९	०.०६	१७१	४८
१५	थामी	४८	०.०१	२५	२३	८६	०.०२	४९	३७
१६	लिम्बु	४६	०.०१	२९	१७	६८	०.०२	४१	२७
१७	उर्दु	३५	०.०१	३०	५	५१	०.०१	३३	१८
१८	बंला	३४	०.०१	२२	१२	२१	०.०१	१५	६
१९	सुनुवार	७	०.००	५	२	६०	०.०२	३१	२९
२०	अंग्रेजी	७	०.००	५	२	३६	०.०१	२१	१५
२१	संस्कृत	३	०.००	२	१	११	०.००	१०	१
२२	थकाली	१	०.००	०	१	२५	०.०१	१४	११

क्र.सं.	मातृभाषा	२०५८				२०६८			
		जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	महिला
२३	राई	-	-	-	-	५४२	०.१४	२६६	२७६
२४	भोटे	-	-	-	-	३९	०.०१	१७	२२
२५	राजस्थानी	-	-	-	-	२६	०.०१	१४	१२
२६	ऋवधि	-	-	-	-	२०	०.०१	७	१३
२७	डोटेली	-	-	-	-	२०	०.०१	१३	७
२८	बान्तवा	१,७०९	०.४४	८४४	८६५	११	०.००	९	२
२९	उल्लेख	१,३४५	०.३५	६३५	७१०	५६४	०.१५	२८३	२८१
३०	अन्य	३३	०.०१	१७	१६	९२	०.०२	५९	३३
	जम्मा	३८५,६७२	१००	१८८,९४७	१९६,७२५	३८१,९३७	१००	१८२,९३६	१९९,००१

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन २०५८ र २०६८

२.१६ धर्म

वि.सं.२०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार जिल्लाभित्र विभिन्न १० वटा धर्म मान्ने व्यक्तिहरू रहेको देखाएको छ । यस अनुसार हिन्दु धर्मावलम्बी ६२.५७ प्रतिशत पुगेको छ । बौद्ध धर्मावलम्बीहरूकुल जनसङ्ख्याको ३४.६२ प्रतिशत रहेका छन् । यस जनगणनामा नयाँ प्रकृति धर्मावलम्बी पनि देखिएको छ जसको प्रतिशत ०.६ देखिन्छ भने अन्य धर्मावलम्बीहरू नगण्य रहेका छन् । गत जनगणनामा यस जिल्लाभित्र हिन्दु ६४.७७, बौद्ध ३४.६९ प्रतिशत धर्मावलम्बी देखिएका थिए । जसअनुसार हिन्दु धर्मावलम्बी २.२० प्रतिशतले घटेको पाईएको छ भने क्रिश्चियन धर्मावलम्बी ०.२९ बाट उल्लेख्य बढेर १.७८ प्रतिशत पुगेको देखिन्छ । गाउँपालिका तथा न.पा. अनुसार धर्मसम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका २० : धर्म अनुसार जिल्लाको जनसंख्या

धर्म	हिन्दु	बौद्ध	इस्लाम	किराँत	क्रिश्चियन	प्रकृति	अन्य	जम्मा
२०५८	२४९८११	१३३७७७	२०८	४६	११२८	-	७०२	३८५६७२
प्रतिशत	६४.७७	३४.६९	०.०५	०.०१	०.२९	-	०.१८	१००
२०६८	२३८९९४	१३२२४५	३१८	६१	६७८६	२२८६	१२४७	३८१९३७
प्रतिशत	६२.५७	३४.६२	०.०८	०.०२	१.७८	०.६	०.३३	१००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका २१ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको धर्म अनुसार जिल्लाको जनसंख्या

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	हिन्दु	बौद्ध	क्रिश्चियन	प्रकृति	अन्य	नखुलेको
१	भुम्लु गाउँपालिका	७२.९०	२५.०२	१.१४	०.५६	०.०४	०.३५
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	६९.०७	३०.१३	०.७४	०.००	०.००	०.०६
३	खानीखोला गाउँपालिका	१४.०२	८४.३९	०.२८	०.९९	०.००	०.३२
४	महाभारत गाउँपालिका	२५.२१	७३.५५	०.८९	०.११	०.००	०.२४
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	५४.७३	४२.४७	१.८७	०.०२	०.०५	०.८६
६	तेमाल गाउँपालिका	२५.२५	७३.८७	०.१६	०.३०	०.००	०.४१
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	६९.७१	२६.६२	१.५९	१.६९	०.०६	०.३२
८	पाँचखाल नगरपालिका	७२.११	२०.९३	२.९६	३.६०	०.१२	०.२९
९	धुलिखेल नगरपालिका	७५.०९	२१.१७	३.३७	०.०१	०.१३	०.२४
१०	बनेपा नगरपालिका	८१.९०	१४.८७	२.७३	०.०२	०.२९	०.२०
११	पनौती नगरपालिका	८१.४९	१६.२८	१.७३	०.०१	०.१५	०.३४
१२	रोशी गाउँपालिका	३७.४२	६१.३४	०.९१	०.०१	०.०४	०.२६
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	४६.१८	५२.७०	०.८०	०.०१	०.००	०.३१

२.१७ जन्म, मृत्यु, बसाईसराईको अवस्था

विभिन्न देशहरूले आफ्ना सामाजिक अवस्था र आवश्यकतालाई विचार गरी उल्लेखित घटनाहरूलाई कानूनी रूपमा दर्ता गर्ने गरेको पाईन्छ । नेपालमा जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) ऐन २०३३ (सन १९७६) र जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) नियमावली, २०३४ (सन १९७७) अनुसार जन्म, मृत्यु, विवाह,, बसाई सराई र

सम्बन्ध विच्छेद गरी ५ वटा घटनाहरु कानूनी रूपमा दर्ता गरी प्रमाणपत्र दिने व्यवस्था भएको छ । जसले गर्दा जनसंख्या, नागरिकता, बसाई सराई, सामाजिक सुरक्षा तथा अंशवण्डा आदि विषयहरुमा उत्पन्न हुने समस्या समाधानमा सरलता आउन थालेको महशुस भएको छ ।

जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय काभ्रेपलाञ्चोकका अनुसार यस आ.व. २०७३/७४ को फाल्गुणसम्मका जन्म दर्ता २७३८६, मृत्यू दर्ता ४५२६, बसाईसराई गरी आएको संख्या १८६८ तथा बसाईसरी गएको संख्या २२०१ भएको पाईन्छ । हालका दिनहरुमा बसाईसराईको संख्या खासगरी बनेपा न.पा.भित्र निकै बढेको देखिएको छ । जन्म, मृत्यू र बसाईसराई जस्ता व्यक्तिगत घटनाको दर्ता गर्ने व्यवस्था हाल गाउँपालिका तथा न.पा. (साविकका न.पा.तथा गा.वि.स.) हरुमा रहेको छ । यस बारे राम्रो ज्ञान नभएर वा आवश्यकता परेको बखत मात्र दर्ता गर्ने परिपाटीको विकास भएको कारणले यो पद्धती पूर्णरूपमा सफल भएको पाइदैन । व्यक्तिगत घटना दर्तालाई व्यवस्थित गर्न सकियो भने स्थानीय स्तरमा जनसंख्याको प्रवाहलाई सजिलै आंकलन गर्न सकिने अवस्था हुन्छ । यसको व्यवस्थापन गर्न आवश्यक छ ।

तालिका २२ : व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	गाउँपालिका	जन्म दर्ता			मृत्यू दर्ता			विवाह जोडी	बसाईसराई दर्ता			सम्बन्ध विच्छेद
		महिला	पुरुष	जम्मा	महिल	पुरुष	जम्मा		परिवार	आएको	गएको	
१	भुम्लु गाउँपालिका	५८९	५१६	११०	१२०	१४	२६	३०१	७४	१८	१२	१
२	चौरी देउराली	११९	१२७	२४६	१६५	२९	४५	४६९	१०८	६५	२५	३
३	खानीखोला गाउँपालिका	१०२	९६७	१९८	५१	९०	१४	२३१	११६	१३	१९	०
४	महाभारत गाउँपालिका	१२२	११८	२४०	१११	१५	२६	२५७	१०९	२६	२१	०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	८३४	८२३	१६५	१३४	१६	३०	४५५	१०६	७५	१८	४
६	तेमाल गाउँपालिका	११४	१०७	२२१	१३४	२२	३६	५३२	५२	१०	१६	१
७	मण्डन देउपुर	१३९	१२७	२६६	२०४	२१	४१	५६४	१३९	२५	११	५
८	पाँचखाल नगरपालिका	४५४	४६७	९२१	१३३	१५	२८	३५१	१३९	८१	१२	२
९	धुलिखेल नगरपालिका	१०८	१०९	२१८	१७४	१८	३६	६८७	१९३	३२	२०	५
१०	बनेपा नगरपालिका	११७	१२६	२४४	१६६	२०	३६	७७६	२७३	६४	२०	२
११	पनौती नगरपालिका	८९७	९०१	१७९	२०३	२३	४३	५७९	१२२	१०	७३	४
१२	रोशी गाउँपालिका	२०६	१८५	३९१	२५६	३१	५६	६३५	१७५	१८	२०	८
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	८३६	७९६	१६३	१३६	१६	२९	२९९	८९	७४	१४	१
जम्मा		१३९०५	१३४८१	२७३८६	१९८७	२५३९	४५२६	६१३६	१६९५	१८६८	२२०१	३६

स्रोत : जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

बसाईसराई

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को लगत २ को नतिजाअनुसार काभ्रे जिल्लामा बसोवास गर्ने मध्येमा स्वदेशमा जन्मेका ९८.४९ प्रतिशत र विदेशमा जन्मेका ०.१८ प्रतिशत देखिन्छ । स्वदेशमा जन्मेका मध्ये काभ्रे जिल्लामा जन्मेका ९९.३५ प्रतिशत र अन्य जिल्लामा जन्म भई यस जिल्लामा बसोवास गरेका ७.२९ प्रतिशत देखिएको छ । लैङ्गिकरूपमा हेर्दा अर्को जिल्लाबाट जन्म भई यस जिल्लामा बसाई सरी आउनेमा महिला १०.३४ र पुरुष ३.७२ प्रतिशत देखिन्छ । यसरी अन्य जिल्लाबाट बसाई सरी आउनुको प्रमुख कारणमा विवाह, नोकरी, आश्रितमा क्रमशः ५९.४४, ९.७६, ६.५९ प्रतिशत रहेको छ । विवाहमा पनि खासगरी महिलाको प्रतिशत ६७.२९ रहेको छ भने नोकरीमा पुरुषको ३९.९५ र महिला २.५८ प्रतिशत देखिन्छ । बसाई सरी आएपछि १० वर्षभन्दा बढी बस्ने ४३.९३ र १-५ वर्ष बस्ने २२.७९ प्रतिशत जनगणनाबाट प्राप्त नतिजाले देखाएको छ ।

तालिका २३ : जन्मस्थानको आधारमा जनसंख्या

जन्मस्थान	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
स्वदेश	३६९,७९४	९८.५५	१७४,८५९	९८.४९	१९४,९३५	९८.६१
उही जिल्ला	३४२,७५६	९९.३५	१६८,२५१	९४.७६	१७४,५०५	८८.२८
अर्को जिल्ला	२७,०३८	७.२९	६,६०८	३.७२	२०,४३०	१०.३४
विदेश	६६०	०.१८	४२२	०.२४	२३८	०.१२
नखुलेको	४,७६७	१.२७	२,२६५	१.२८	२,५०२	१.२७
जम्मा	३७५,२२९	१००	१७७,५४६	१००	१९७,६८३	१००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका २४: स्वदेशमा जन्मेको व्यक्ति हाल बसेको जिल्लामा बसाइ सरी आउनुको मुख्य कारण अनुसार जनसंख्या

बसाई सार्नुको कारण	विवाह	नोकरी	आश्रित	कृषि	अध्ययन	व्यापार/व्यावसाय	द्वन्द	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
दुवै	१३,९०७	२,६३८	१,७८३	१,७२०	१,६२४	१,१४३	५१	१,१२३	३,०४९	२७,०३८
प्रतिशत	५१.४४	९.७६	६.५९	६.३६	६.०१	४.२३	०.१९	४.१५	११.२८	१००
पुरुष	१५९	२,१११	७४६	५८५	९५१	६७५	३२	६११	७३७	६,६०७
प्रतिशत	२.४१	३१.९५	११.२९	८.८५	१४.३९	१०.२२	०.४८	९.२५	११.१५	१००
महिला	१३,७४८	५२७	१,०३७	१,१३६	६७३	४६७	१९	५११	२,३१२	२०,४३०
प्रतिशत	६७.२९	२.५८	५.०८	५.५६	३.२९	२.२९	०.०९	२.५	११.३२	१००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका २५: बसाई सरी आएर बसेको अवधि अनुसार जनसंख्या

बसाई अवधि	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
१ वर्ष भन्दा कम	१,६४१	६.०७	६२६	९.४७	१,०१५	४.९७
१ - ५ वर्ष	६,१६३	२२.७९	२,२९८	३४.७८	३,८६५	१८.९२
६ - ९ वर्ष	३,७७८	१३.९७	१,२६१	१९.०९	२,५१७	१२.३२
१० वर्ष भन्दा बढी	११,८७९	४३.९३	१,८०८	२७.३६	१०,०७०	४९.२९
नसूचिएको	३,५७७	१३.२३	६१४	९.२९	२,९६३	१४.५०
जम्मा	२७,०३८	१००.००	६,६०७	१००.००	२०,४३०	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

२.१८ अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण

जिल्लाका कुल जनसङ्ख्याको १.७५ प्रतिशत हिस्सामा कुनै एक वा बढि प्रकारको अपाङ्गता रहेको देखिएको छ । विगत २०५८ सालको जनगणनामा अपाङ्गता रहेका व्यक्तिहरू १९३७(०.५ प्रतिशत) मात्र थिए । शारीरिक तथा मानसिक अपाङ्गता भएका कुलव्यक्तिहरू मध्ये ३,५७६ पुरुष र बाँकी ३,०९४ महिला रहेको देखिन्छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूमध्ये ३४.२४ प्रतिशतमा शारीरिक अपाङ्गता, १६.५७ प्रतिशतमा दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता, १४.५ प्रतिशतमा सुनाइसम्बन्धी अपाङ्गता, ३.६९ प्रतिशतमा श्रवण दृष्टिविहिनता, १३.०९ प्रतिशतमा स्वर बोलाइसम्बन्धी अपाङ्गता, ७.३६ प्रतिशतमा मानसिक अपाङ्गता, ३.०९ प्रतिशतमा बौद्धिक अपाङ्गता र ७.४४ प्रतिशतमा बहुअपाङ्गता भएको पाइएको छ । गत जनगणनामा अपाङ्गव्यक्तिहरू मध्ये ३९ प्रतिशत शारीरिक, १३.८९ प्रतिशत दृष्टिसम्बन्धी, ३० प्रतिशत सुनाइसम्बन्धीमा तथा १०० जनामा बहुअपाङ्गता भएको पाइएको थियो । गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार अपाङ्गता विवरण अनुसूचीमा दिइएको छ ।

तालिका २६: अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण

अपाङ्गताको प्रकार	पुरुष		महिला		जम्मा	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
शारीरिक अपाङ्गता	१३१२	३६.६९	९७२	३२.४६	२२८४	३४.२४
दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता	५२९	१४.७९	५७६	१९.२४	११०५	१६.५७
सुनाइसम्बन्धी अपाङ्गता	४७१	१३.१७	४९६	१६.५७	९६७	१४.५०
श्रवणसम्बन्धी अपाङ्गता	१३२	३.६९	११४	३.८१	२४६	३.६९
स्वर/बोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता	५०४	१४.०९	३६९	८.९८	८७३	१३.०९
मानसिक अपाङ्गता	२६६	७.४४	२२५	७.५२	४९१	७.३६
बौद्धिक अपाङ्गता	१०६	२.९६	१००	३.३४	२०६	३.०९
बहुअपाङ्गता	२५६	७.१६	२४२	८.०८	४९८	७.४७
जम्मा	३५७६	९९.९९	३०९४	१००	६६७०	१००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

महिला तथा बालबालिका कार्यालय काभ्रेका अनुसार हालसम्म ३४६० वटा अपाङ्गता परिचय वितरण गरिएकोमा सबैभन्दा बढी अति अशक्त वर्गको १२८० , दोश्रोमा मध्यम वर्गको ८९९ र तेश्रोमा पुर्ण अशक्त वर्गको ७८६ वटा वितरण गरेको पाइन्छ ।

तालिका २७ :अपाङ्गता परिचयपत्र सम्बन्धी विवरण

किसिम	आ.व.०७२/७३			हाल सम्मको जम्मा		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
क.पूर्ण अशक्त	५२	६७	११९	३१७	४६९	७८६
ख.अति अशक्त	१२९	१७५	३०४	५५३	७२७	१२८०
ग.मध्यम	८०	९१	१७१	४०१	४९८	८९९
३.सामान्य	५२	६१	११३	२२२	२७३	४९५
जम्मा	३१३	३९४	७०७	१४९३	१९६७	३४६०

ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र विवरण

किसिम	महिला	पुरुष	जम्मा
ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र	१२०	१३०	२५०

स्रोत: वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, महिला तथा बालबालिका कार्यालय, २०७२/७३

२.१९ अनुपस्थित जनसंख्या

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार जिल्लामा अनुपस्थित (विदेशमा बसोबास गर्ने) जनसंख्या १४ हजार ५३१ जना रहेको देखिन्छ जसमा पुरुषको संख्या १२,५६५ र महिलाको संख्या १,९६६ रहेको छ । दश वर्षअघि अर्थात् २०५८ सालमा अनुपस्थित (विदेशमा बसोबास गर्ने) संख्या २ हजार २५८ जना मात्र थियो । अनुपस्थित व्यक्तिहरुको अनुपस्थितिको कारण हेर्दा सबैभन्दा बढी निजी नोकरीमा ६७.२१ प्रतिशत, संस्थागत नोकरीमा १०.९२ प्रतिशत, अध्ययनमा ८.७३ प्रतिशत र बाँकी अन्य देखिएको छ । यसैगरी अनुपस्थित व्यक्तिहरु गएको राष्ट्र हेर्दा सबैभन्दा बढी मध्यपूर्वमा ४४.४५ प्रतिशत, आसियानमा २६.६५, भारतमा १०.९२ प्रतिशत, अन्य एशियनमा ३.५२ प्रतिशत र बाँकी अन्यमा देखिन्छ । महिलाहरु सबैभन्दा मध्यपूर्वका राष्ट्रमा गएको पाइन्छ जसमा ४८.१७ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका २८ : अनुपस्थित हुनाको कारण

अनुपस्थितको कारण	निजी नोकरी	संस्थागत	अध्ययन	आश्रित	व्यापार	दन्द	अन्य	नखुलेको	जम्मा
जम्मा	९,७६७	१,५८७	१,२६९	३५६	१२६	१८	२०३	१,२०५	१४,५३१
प्रतिशत	६७.२१	१०.९२	८.७३	२.४५	०.८७	०.१२	१.४	८.२९	१००
पुरुष	८,६८८	१,४६७	९२२	२१२	१०३	१७	१६६	९९०	१२,५६५
प्रतिशत	६९.१४	११.६८	७.३४	१.६९	०.८२	०.१४	१.३२	७.८८	१००
महिला	१,०७९	१२०	३४७	१४४	२३	१	३७	२१५	१,९६६
प्रतिशत	५४.८८	६.१	१७.६५	७.३२	१.१७	०.०५	१.८८	१०.९४	१००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका २९ : अनुपस्थित व्यक्तिहरुको गएको राष्ट्र

विदेशिएको राष्ट्र/ क्षेत्र	जम्मा	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत
मध्यपूर्व राष्ट्र	६,४५९	४४.४५	५,५१२	४३.८७	९४७	४८.१७
आसियान राष्ट्र	३,८७२	२६.६५	३,७७५	३०.०४	९७	४.९३
भारत	१,५८७	१०.९२	१,३१०	१०.४३	२७७	१४.०९
अन्य एशियन राष्ट्र	५१२	३.५२	४३१	३.४३	८१	४.१२
उत्तरी अमेरिकी राष्ट्र	५८४	४.०२	३७८	३.०१	२०६	१०.४८
युरोपियन युनियन राष्ट्र	४९८	३.४३	३४४	२.७४	१५४	७.८३
एशियन प्यासिफिक राष्ट्र	३१०	२.१३	२१०	१.६७	१००	५.०९
सार्क (भारत बाहेक)	१६९	१.१६	१५७	१.२५	१२	०.६१
अफ्रिकन राष्ट्र	८४	०.५८	७१	०.५७	१३	०.६६
अन्य युरोपियन राष्ट्र	६८	०.४७	५६	०.४५	१२	०.६१
दक्षिण अमेरिकी/ क्यारेबियन	५२	०.३६	४१	०.३३	११	०.५६
अन्य	७३	०.५०	६०	०.४८	१३	०.६६
उल्लेख नभएको	२६३	१.८१	२२०	१.७५	४३	२.१९
जम्मा अनुपस्थित जनसंख्या	१४,५३१	१००.००	१२,५६५	१००.००	१,९६६	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

खण्ड ३ : शिक्षासम्बन्धी विवरण

३.१ जिल्लाको शैक्षिक विवरण

शिक्षा व्यक्ति एवं समाज विकासको लागि मेरुदण्ड हो । शिक्षा विना देश विकासको कल्पना पनि गर्न सकिदैन । व्यक्तिलाई सामाजिकीकरण गर्न शिक्षाले ठूलो सहयोग पुऱ्याएको हुन्छ । आजको दिनमा शिक्षा हासिल गर्न विद्यालयमा अध्ययन गर्न जाने बालबालिकाहरु नै भोलि देशको कर्णधार हुने हुँदा पनि शिक्षालाई यति धेरै महत्व दिनुपरेको स्पष्ट हुन्छ । भनिन्छ, शिक्षा नै सामाजिक परिवर्तनका बाहक हुन् । त्यसैले यो पनि बिसर्नु हुँदैन कि सम्पूर्ण शैक्षिक प्रक्रियाको केन्द्र विद्यार्थी हुन् ।

शिक्षा राष्ट्रिय विकासको आधारशीला भएकोले यसको अभावमा राष्ट्रिय विकास प्रायः असम्भव छ । नेपालको सन्दर्भमा यो गरिवी निवारणको एक सशक्त माध्यम पनि हो । आधारभूत शिक्षा प्रत्येक नागरिकको मानवधिकार हो भने सबै नागरिकलाई कम्तिमा आधारभूत शिक्षाको अवसर प्रदान गर्नु राज्यको दायित्व हो । संविधान सभाबाट निर्मित नेपालको संविधान २०७२ को शिक्षा सम्बन्धी हकमा प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत शिक्षामा पहुँचको हक हुनेछ । प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क तथा माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा निःशुल्क पाउने हक हुनेछ । त्यसै गरी अपाङ्गता भएका र आर्थिक रूपले विपन्न नागरिकलाई कानून बमोजिम निःशुल्क उच्च शिक्षा पाउने हक हुनेछ । दृष्टिविहीन, सुनुवाई, स्वर तथा बोलाइ अपाङ्गता भएका नागरिकलाई समेत उपयुक्त माध्यमबाट शिक्षा पाउने हकको सुनिश्चित गर्नुका साथै नेपालमा बसोबास गर्ने प्रत्येक नेपाली समुदायलाई कानून बमोजिम आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा पाउने र त्यसका लागि विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था खोल्ने र सञ्चालन गर्ने हकको सुनिश्चित गरिएको छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार सन्धिले कम्तीमा आधारभूत शिक्षा मानव अधिकारको अभिन्न अङ्गका रूपमा स्वीकार गरेको छ भने बाल अधिकारसम्बन्धी अभिसन्धिले शिक्षा आर्जन गर्न पाउनु बालबालिकाको अधिकार भएको कुरा उल्लेख गरेको छ । सहस्राब्दी विकास लक्ष्यमा सन् २०१५ सम्ममा सबै बालबालिकाले प्राथमिक तहको पूर्ण शिक्षा प्राप्त गर्नुपर्ने कुरा उल्लेख भएको छ भने डकार कार्यढाँचाले पनि सन् २०१५ मा सबै बालबालिकालाई गुणस्तरीय, निःशुल्क र अनिवार्य प्राथमिक शिक्षाको सुनिश्चित गर्ने कुरा उल्लेख गरेको छ । सबैका लागि शिक्षाका लक्ष्य प्राप्त गर्ने शिलशिलामा नेपाल सरकारले 'सबैका लागि शिक्षा: राष्ट्रिय कार्ययोजना (२००९-२०१५)' निर्माण गरी यसको कार्यान्वयनका शिलशिलामा सबैका लागि शिक्षा (२००४-२००९) कार्यक्रमको कार्यान्वयन समेत सम्पन्न भइसकेको छ । दशौं योजनाले गरिवी निवारणमा शिक्षालाई सशक्त माध्यमका रूपमा लिई सोहीअनुरूप विभिन्न योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालनमा जोड दिएको थियो भने त्यसपछिको त्रिवर्षीय अन्तरिम योजनाले पनि शिक्षाको यिनै सन्दर्भ र नीतिहरूलाई जोड दिएको पाइन्छ ।

जिल्लामा उपलब्ध शैक्षिक पूर्वाधारहरूका आधारमा यस जिल्ला अग्रणी रहेता पनि यस जिल्लाका शैक्षिक सूचकांकहरूमा उल्लेख्य सुधार भएको पाइदैन । जिल्लामा स्थापना भएका विद्यालयहरू मानव बस्तिको आधारमा स्थापना गरी शिक्षा प्रदान गरेको पाइन्छ । जिल्लाको महत्वपूर्ण स्थल, व्यापारिक केन्द्रलाई ध्यानमा राखेर निजी क्याम्पस, उच्च मा.वि.को स्थापना भएको छ । तर यस्ता निजी विद्यालय तथा क्याम्पस एवं उच्च मा.वि.हरू भने यातायातको सुविधा र मध्यम वर्गीय मानव बस्तिमा बढी भएको पाइन्छ ।

समग्रमा यस जिल्लामा एक विश्वविद्यालय, २१ क्याम्पस तथा कलेजहरू, ६८५ सामुदायिक तथा निजी विद्यालयहरू रहेका छन् । कतिपय सामुदायिक विद्यालयहरू समुदायमा हस्तान्तरण गरिसकिएको छ भने ग्रामिण भेगका केही क्षेत्रहरूमा समुदायको पहलमा विद्यालय स्थापना गरी सम्पूर्ण खर्च स्थानीयवासीहरूले नै जुटाई विद्यालय सञ्चालन गरेको अवस्था छ ।

३.२ जिल्लामा सञ्चालित शैक्षिक संस्थाहरू

यस काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा प्रारम्भिक बालविकास केन्द्र : ४९६, कुल विद्यालय संख्या : ६८५, सामुदायिक ५८२ र संस्थागत १०३, विश्वविद्यालय : १, क्याम्पस : २१, सामुदायिक अध्ययन केन्द्र : ३४, गुम्वा : २५, लेखाजोखा केन्द्र : १, समाहित शिक्षा श्रोतकक्षा: ६, स्रोतकेन्द्र : २६ निरीक्षण क्षेत्र : ९, अनौपचारिक प्राथमिक शिक्षा (FSP) कार्यक्रम : ५, खुला विद्यालय (आधारभूत र मावि तह गरी) : २ वटा रहेका छन् ।

३.३ विद्यालयको विवरण

यस जिल्लामा आधारभूत र माध्यमिक तहका शैक्षिक संस्थाहरू गरी जम्मा ६८५ रहेका छन् । सामुदायिक विद्यालय तर्फ जम्मा ५८२ रहेका छन्, जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षमा ६०९ रहेका थिए । त्यस्तै संस्थागत विद्यालयहरू १०३ रहेका छन् जुन अघिल्लो आर्थिक वर्षमा ११४ रहेका थिए । गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालय संख्या तलको तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका ३० : सामुदायिक, संस्थागत विद्यालयहरूको संख्या

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	आधारभूत विद्यालय			माध्यमिक विद्यालय			सरकारी जम्मा	संस्थागत जम्मा	कुल जम्मा
		सरकारी	संस्थागत	जम्मा	सरकारी	संस्थागत	जम्मा			
१	भुम्लु गाउँपालिका	३९	२	४१	१०	०	१०	४९	२	५१
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	४५	०	४५	१२	०	१२	५७	०	५७
३	खानीखोला गाउँपालिका	३०	०	३०	७	०	७	३७	०	३७
४	महाभारत गाउँपालिका	४२	०	४२	७	०	७	४९	०	४९
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	३६	४	४०	११	२	१३	४७	६	५३
६	तेमाल गाउँपालिका	३९	०	३९	१०	०	१०	४९	०	४९
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	३७	४	४१	११	३	१४	४८	७	५५
८	पाँचखाल नगरपालिका	२८	४	३२	१३	८	२१	४१	१२	५३
९	धुलिखेल नगरपालिका	२४	६	३०	१०	८	१८	३४	१४	४८
१०	बनेपा नगरपालिका	१७	८	२५	१५	३१	४६	३२	३९	७१
११	पनौती नगरपालिका	२७	३	३०	१२	१६	२८	३९	१९	५८
१२	रोशी गाउँपालिका	५६	१	५७	१५	२	१७	७१	३	७४
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	१९	१	२०	१०	०	१०	२९	१	३०
काभ्रेपलाञ्चोक		४३९	३३	४७२	१४३	७०	२१३	५८२	१०३	६८५

स्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन, २०७३

तालिका ३१ : सामुदायिक विद्यालयहरूको शिक्षक दरबन्दी संख्या

शिक्षक दरबन्दी	स्वीकृत	राहत	जम्मा
प्राथमिक	१७१०	३८१	२०९१
निम्नमाध्यमिक	२७८	२९८	५७६
माध्यमिक	२९२	१६२	४५४
उच्च माध्यमिक अनुदान कोटा	८२		८२
उच्च मावि दरबन्दी	४१		४१
प्राविधिक शिक्षा प्रशिक्षक	७		७
प्राविधिक शिक्षा सहायक प्रशिक्षक	६		६
प्राविधिक शिक्षा प्रशिक्षण सहायक	४		४

तालिका ३२ : जिल्लाको विद्यार्थी भर्नादर

क्र.सं.	विवरण	प्रतिशतमा	
१	प्राथमिक बालविकास केन्द्रवाट भर्ना	६४.२	
२	खुद प्रवेश दर (NIR)	९२.८	
३	सहजै देखिने प्रवेश दर (GIR)	१६४.८	
४		GER	NER
४.१	प्रारम्भिक विकास (पूर्व प्रावि/वाविके)	९६.७	७३.५९
४.२	प्राथमिक कक्षा (१-५)	१६१.४	९८
४.३	निम्नमाध्यमिक तह (कक्षा ६-८)	१०२.१	८६.३
४.४	आधारभूत तह कक्षा (१-८)	१३४.७	९२.७

क्र.सं.	विवरण	प्रतिशतमा	
४.५	माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०)	८१	५९.७
४.६	माध्यमिक तह (कक्षा ९-१२)	५९.५	३४
	उच्च माध्यमिक तह (कक्षा ११-१२)	३७.४	७.७

स्रोत: जिल्ला शिक्षा कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन, २०७३

३.४ लैङ्गिक समता सूचकाङ्क

यस जिल्लाको प्राथमिक तहको लैङ्गिक समता सूचकाङ्क १.०२ रहेको छ जुन राष्ट्रिय तथ्याङ्क (१.०२) को बराबरी रहेको छ । उमेर समुह अनुसार जिल्लाको लैङ्गिक सुचकाङ्क निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ३३ : जिल्लाको लैङ्गिक समता सूचकाङ्क

क्र.सं.	विवरण	प्रतिशतमा
१	उमेर समुह ५-९ (छात्रा/छात्र)	१.०२
२	उमेर समुह १०-१२ (छात्रा/छात्र)	१.०७
३	उमेर समुह १३-१४ (छात्रा/छात्र)	१.०९
४	उमेर समुह ५-१४(छात्रा/छात्र)	१.०५

स्रोत: जिशिकाको वार्षिक प्रतिवेदन, २०७३

३.५ विद्यार्थीहरूको तहगत विवरण

जिल्ला शिक्षा कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन २०७३ अनुसार यस जिल्लाका कुल विद्यार्थीहरू मध्ये ६७.३९ प्रतिशत सामुदायिक विद्यालयमा र ३२.६१ प्रतिशत संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत देखिन्छ । माध्यमिक तहमा सामुदायिक तर्फ कुल विद्यार्थीको ११.१३ प्रतिशत र संस्थागत तर्फ २.१८ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका ३४ : जिल्लाका विद्यार्थीहरूको विवरण

विद्यार्थी/तह		पूर्व प्रा.वि.	प्राथमिक तह (१-५)	आधारभुत तह	माध्यमिक तह	माध्यमिक तह	जम्मा
सामुदायिक	छात्रा	२९५१	१५६९५	१०२२८	६६७६	३४६१	३९०११
	छात्र	२९९६	१४८७२	८९७३	५४२२	१९८१	३४२४४
	जम्मा	५९४७	३०५६७	१९२०१	१२०९८	५४४२	७३२५५
	प्रतिशत	५.४७	२८.१२	१७.६६	११.१३	५.०१	६७.३९
संस्थागत	छात्रा	३३२५	५८३५	३६४५	११४३	१०१२	१४९६०
	छात्र	४०३३	७०२०	६८८९	१२२५	१३१४	२०४८१
	जम्मा	७३५८	१२८५५	१०५३४	२३६८	२३२६	३५४४१
	प्रतिशत	६.७७	११.८३	९.६९	२.१८	२.१४	३२.६१
जिल्लाको जम्मा	छात्रा	६२७६	२१५३०	१३८७३	७८१९	४४७३	५३९७१
	प्रतिशत	११.६३	३९.८९	२५.७०	१४.४९	८.२९	१००.००
	छात्र	७०२९	२१८९२	१५८६२	६६४७	३२९५	५४७२५
	प्रतिशत	१२.८४	४०.००	२८.९८	१२.१५	६.०२	१००.००
	जम्मा	१३३०५	४३४२२	२९७३५	१४४६६	७७६८	१०८६९६
	प्रतिशत	१२.२४	३९.९५	२७.३६	१३.३१	७.१५	१००.००

स्रोत: जिशिकाको वार्षिक प्रतिवेदन, २०७३

तालिका ३५ : विभिन्न विद्यालयमा अध्ययनरत दलित विद्यार्थी संख्या

विवरण	प्रा.वि.	नि.मा.वि.	मा.वि.	उ.मा.वि	कूल जम्मा
जम्मा	३२१३	१४८१	६१३	२४३	५५५०
छात्रा	१६७४	७८८	३२२	१४२	२९२६
छात्र	१५३९	६९३	२९१	१०१	२६२४

स्रोत : विद्यालय स्तरीय शैक्षिक तथ्याङ्क, जि.शि.का., काभ्रेपलाञ्चोक २०७३

अन्य सूचकांकहरू

विवरण	सामुदायिक	विवरण	सामुदायिक
कक्षा दोहोच्याउने		पुरुष	७९.५९ %
कक्षा १	१७.४	उमेर समुह १५ वा सोभन्दा	७६.६४ %
कक्षा ५	४.५	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात दर सामुदायिक	
प्राथमिक कक्षा (१-५)	८.३	प्राथमिक	१:२२
कक्षा ८	५.७	निम्नमाध्यमिक	१:४१
निमावि तह (कक्षा ६-८)	५.३	आधारभुत तह (कक्षा १ -८)	१:२६
सिकाइ उपलब्धि दर	प्रतिशत	माध्यमिक	१:२३
कक्षा ३	९४.७४	एसएलसी उत्तिर्ण दर	
कक्षा ५	८९.२४	२०७२	विषयगत ग्रेडका आधारमा
कक्षा ८	८८.७८	२०७१	६६.६९ प्रतिशत
प्राथमिक कक्षा (१-३)	७८.७५	२०७०	५७.२ प्रतिशत
प्राथमिक तह (कक्षा १-५)	८२.०४	२०६९	५७.२ प्रतिशत
आधारभुत तह कक्षा (१-८)	८३.७५	२०६८	६८.६ प्रतिशत
साक्षरता दर		२०६७	६८.७ प्रतिशत
उमेर समुह ६ वा सोभन्दा माथी	६९.८० %	२०६६	६७.४ प्रतिशत
महिला	६०.९२ %		

स्रोत : विद्यालय स्तरीय शैक्षिक तथ्याङ्क, जि.शि.का., काभ्रेपलाञ्चोक २०७३

३.६ राष्ट्रिय जनगणना अनुसार जिल्लाको साक्षरता स्थिति

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ मा ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका व्यक्तिहरूको शैक्षिक अवस्था सम्बन्धी विवरण सङ्कलन गरिएको थियो । यस गणनाका नतिजामा ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका लेखन पढ्न जान्ने व्यक्तिलाई साक्षर मानी साक्षरता दर निकालिएको छ । विगतको जनगणनामा ६ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका व्यक्तिहरूको मात्र साक्षरता दर गणना गरिन्थ्यो । यसपटकको नतिजाले जिल्लाका ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका कुल ३,५३,९२४ जनसङ्ख्यामा २,४७,०४९ जना पढ्न लेख्न जान्ने देखाएको छ । यसप्रकार समग्र साक्षरता दर ६९.८ प्रतिशत कायम हुन आएको देखिन्छ । पुरुषको साक्षरता दर ७९.५९ प्रतिशत छ भने महिलाको साक्षरता दर ६०.९२ प्रतिशत रहेको छ । अघिल्लो जनगणनामा ६ वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका व्यक्तिहरूको कुल साक्षरता दर ६४.००, पुरुष साक्षरता दर ७५.७० र महिला साक्षरता दर ५२.८० प्रतिशत थियो । गाउँपालिकाहरूमध्ये सबैभन्दा बढी साक्षरतादर बेथानचोक र तेमाल हुन् भने सबै भन्दा कम महाभारत र भुम्लु हुन् । नगरपालिकामा हेर्दा सबैभन्दा बढी बनेपा र कम मण्डन देउपुरमा छ । जिल्लाका गाउँपालिका र नगरपालिकाहरूको साक्षरता विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ३६ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूको साक्षरता विवरण

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	पुरुष साक्षरता	महिला साक्षरता	जम्मा साक्षरता
१	भुम्लु गाउँपालिका	६७.००	५०.४७	५८.१३
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	६८.१८	५०.८२	५८.६३
३	खानीखोला गाउँपालिका	६९.१२	५१.७४	६०.२६
४	महाभारत गाउँपालिका	६५.५८	४९.७६	५७.४४
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	७८.०५	५९.०५	६७.७१
६	तेमाल गाउँपालिका	७३.११	५६.७०	६४.३१
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	७४.९२	५७.२८	६५.५०
८	पाँचखाल नगरपालिका	८०.२९	६१.००	७०.०४
९	धुलिखेल नगरपालिका	८५.६३	६५.७७	७५.२६
१०	बनेपा नगरपालिका	९०.१६	७२.४४	८१.०७
११	पनौती नगरपालिका	८६.८५	६७.२२	७६.३१
१२	रोशी गाउँपालिका	७३.८५	५५.८०	६४.२४
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	७७.४२	५९.२४	६७.५०

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

३.७ शैक्षिक उपलब्धि (उत्तिर्ण गरेको तह) :

पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिल्लो उमेरका साक्षर व्यक्तिहरूले हासिल गरेको शैक्षिक उपलब्धीलाई उनीहरूले उत्तीर्ण गरेको शैक्षिक तहका आधारमा उल्लेख गरिएको छ । प्राप्त नतिजाअनुसार कुल साक्षर जनसङ्ख्याको सबै भन्दा ठूलो हिस्सा अर्थात ३७.६४ प्रतिशत व्यक्तिहरूले प्राथमिक तह (कक्षा १ देखि ५ सम्म) उत्तीर्ण गरेको पाइएको छ । निम्न माध्यमिक तह (कक्षा ६ देखि ८ सम्म) उत्तीर्ण गरेका व्यक्तिहरू २०.४९ प्रतिशत अंशसहित दोस्रो बहुसङ्ख्यामा रहेको देखिन्छ । एस.एल.सि. वा सो सरह उत्तीर्ण गर्ने व्यक्तिहरू कुल जनसङ्ख्याको १०.४२ प्रतिशत देखिन्छन् भने एस.एल.सि. भन्दा माथिल्लो तह उत्तीर्ण गर्नेहरू १६.३२ प्रतिशत नै देखिएका छन् । जम्माजम्मी ६.४३ प्रतिशत व्यक्तिहरूले अनौपचारिक शिक्षा हासिल गरेको देखिएको छ । गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको उत्तिर्ण गरेको तह अनुसारको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका ३७ : ५ वा सो भन्दा भन्दा बढी उमेरका जनसंख्याको शैक्षिक उपलब्धि (उत्तिर्ण गरेको तह)

उत्तिर्ण गरेको तह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
पूर्व प्राथमिक तह	८,३७३	३.३४	४,३७६	३.२२	३,९९७	३.४९
प्राथमिक तह (१-५ कक्षा)	९४,२७८	३७.६४	५०,६१८	३७.२६	४३,६६०	३८.१०
निम्न माध्यमिक तह (६-८ कक्षा)	५१,३२३	२०.४९	२७,५४८	२०.२८	२३,७७५	२०.७५
माध्यमिक तह (९-१० कक्षा)	२९,५१६	११.७९	१५,९४६	११.७४	१३,५७०	११.८४
एस.एल.सि. वा सो सरह	२६,०८७	१०.४२	१५,१३३	११.१४	१०,९५४	९.५६
प्रमाणपत्र वा सो सरह	१६,०५८	६.४१	८,९१३	६.५६	७,१४५	६.२३
स्नातक वा सो सरह	५,२०८	२.०८	३,३११	२.४४	१,८९७	१.६६
स्नातकोत्तर वा सो सरह	१,५३६	०.६१	१,१३३	०.८३	४०३	०.३५
अन्य	१६६	०.०७	९२	०.०७	७४	०.०६
अनौपचारिक शिक्षा	१६,११३	६.४३	७,८३३	५.७७	८,२८०	७.२३
तह उल्लेख नभएको	१,७८३	०.७१	९४०	०.६९	८४३	०.७४
जम्मा	२५०,४४१	१००	१३५,८४३	१००	११४,५९८	१००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

तालिका ३८ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा ५ वा सो भन्दा भन्दा बढी उमेरका जनसंख्याको शैक्षिक उपलब्धि (उत्तिर्ण गरेको तह)

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	पूर्व प्राथमिक तह	प्राथमिक तह (१-५ कक्षा)	निम्न माध्यमिक तह (६-८ कक्षा)	माध्यमिक तह (९-१० कक्षा)	एस.एल.सि. वा सो सरह	प्रमाणपत्र वा सो सरह	स्नातक वा सो सरह	स्नातकोत्तर वा सो सरह	अन्य	अनौपचारिक शिक्षा	तह उल्लेख नभएको	जम्मा
१	भुम्लु	१८०	४४९६	२३०२	११७९	९४८	४१२	९८	३०	७	६३२	७७	१०३६१
२	चौरी देउराली	४०६	५०००	२५०१	११७६	११६२	४९०	११६	५०	२	५२१	६४	११४८८
२	खानीखोला	१८३	४८३५	१३४५	५१८	३३३	१६२	३७	६	२	४०८	११६	७९४५
२	महाभारत	७३१	५६७२	१६९९	७०४	३३८	१४४	५३	६	१३	३८७	९९	९८४६
२	नमोबुद्ध	४८६	७२२८	४००८	२३०६	१७४२	७७६	१६५	५५	८	१७३३	१८७	१८६९४
२	तेमाल	२९९	५९६०	३१४१	१६६४	९७७	४३७	८०	२५	८	१२६४	३९	१३८९४
२	मण्डन देउपुर	६८७	८३१९	४३३८	२४२१	१७६१	९०५	१९३	६२	७	१४५७	१०९	२०२५९
२	पाँचखाल	१०७८	९५४३	५१२१	२८०७	२५२२	१४६५	४१६	१२७	१८	१७७७	२१४	२५०८८
२	धुलिखेल	९२८	६८५६	४४४२	२७५०	३०४२	२१५०	६४९	२५४	१३	१३८७	१३१	२२६०२
२	बनेपा	१२९३	१११६१	७९८१	५८४१	६१०५	४७६५	१८७०	५४२	२५	२६२६	२२७	४२४३६
२	पनौती	१०५२	१०६२६	६६९३	४६७८	४१५३	२५६१	१०२२	२२१	२६	१९९३	२८६	३३३११
२	रोशी	७०६	८३८५	३०५५	१६४४	१०५१	३९४	१११	२९	२८	१३१८	१०२	१७३७३
२	बेथानचोक	२८४	४९६६	२३१६	१०४१	७४३	४३५	८१	१९	५	५६३	१२८	१०५८१
	जम्मा	८३१३	९३०४७	४९४९२	२८७२९	२४८७७	१५०९६	४८९१	१४२६	१६२	१६०६६	१७७९	२४३८७८

३.८ अध्ययन गरेको विषय तथा क्षेत्र :

यस जनगणनामा एस.एल.सि. भन्दा माथिल्लो तह उत्तीर्ण गरेका व्यक्तिहरूले अध्ययन गरेको विषय/क्षेत्रको विवरण International Standard Education Classification (ISEC) अनुसारको वर्गिकरणमा आधारित भएर विश्लेषण गरिएको छ । यसअनुसार सबै भन्दा धेरै व्यक्तिहरू अर्थात २४.३८ प्रतिशतले व्यापार र प्रशासन (Business and Administration) क्षेत्रको अध्ययन गरेको देखिएको छ । शिक्षा क्षेत्रमा अध्ययन गरेका व्यक्तिहरू १८.६७ प्रतिशतसहित दोस्रो स्थानमा रहेका छन् । मानविकी, विज्ञान, स्वास्थ्य, सामाजिक तथा व्यवहारिक विज्ञान, इन्जिनियरिङ तथा उद्योग र निर्माण, कानून, गणित तथा तथ्याङ्क विषय अध्ययन गर्ने व्यक्तिहरू क्रमशः १७.२० प्रतिशत, ८.९६ प्रतिशत, १.९१ प्रतिशत, २.७० प्रतिशत, १.२८ प्रतिशत, १.०१ प्रतिशत र ०.७८ प्रतिशत रहेको देखिएको छ ।

लैङ्गिक आधारमा विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा धेरै पुरुषहरू (२६.४३%)ले व्यापार र प्रशासन विषय/क्षेत्र अध्ययन गरेको देखिएको छ भने महिलाहरू (२४.८२%) ले शिक्षा क्षेत्रमा अध्ययन गरेको पाइएको छ । मानविकी र व्यापार तथा प्रशासन विषय अध्ययन गर्ने महिलाहरू पनि उल्लेख्य संख्यामा रहेका छन् । कुल ४१.१२ प्रतिशत महिलाहरूले यी विषयहरू अध्ययन गरेको देखिएको छ । गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार अध्ययन गरेको विषय तथा क्षेत्र अनुसूचीमा दिइएको ।

तालिका ३९ : एस.एल.सि. भन्दा माथिल्लो तह उत्तीर्ण गरेका व्यक्तिहरूले अध्ययन गरेको विषय क्षेत्र

उत्तीर्ण गरेको तह	जम्मा		पुरुष		महिला	
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत
मानविकी र कला	३,९२१	१७.२०	२,३८१	१७.८३	१,५४०	१६.३०
व्यापार र प्रशासन	५,५६०	२४.३८	३,५३०	२६.४३	२,०३०	२१.४९
शिक्षा	४,२५७	१८.६७	१,९१३	१४.३२	२,३४४	२४.८२
विज्ञान	२,०४४	८.९६	१,४१२	१०.५७	६३२	६.६९
स्वास्थ्य	४३६	१.९१	१६१	१.२१	२७५	२.९१
इन्जिनियरि, उद्योग र निर्माण	२९२	१.२८	२४७	१.८५	४५	०.४८
कानून	२३१	१.०१	१८१	१.३६	५०	०.५३
सामाजिक र व्यवहारिक विज्ञान	६१५	२.७०	३५३	२.६४	२६२	२.७७
गणित तथा तथ्याङ्क	१७८	०.७८	१४७	१.१०	३१	०.३३
कृषि, वन तथा माछापालन	८७	०.३८	५९	०.४४	२८	०.३०
कम्प्युटर	७७	०.३४	६७	०.५०	१०	०.११
पत्रकारिता र सूचना	२२	०.१०	१६	०.१२	६	०.०६
अन्य	६	०.०३	६	०.०४	०	०.००
उल्लेख नभएको	५,०७६	२२.२६	२,८८४	२१.५९	२,१९२	२३.२१
जम्मा	२२,८०२	१००	१३,३५७	१००	९,४४५	१००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणनाको प्रतिवेदन: २०६८

खण्ड ४ : स्वास्थ्य र सरसफाई

४.१ स्वास्थ्य

यस जिल्लामा एक १५ सैयाको अस्पताल (मेथिनकोट अस्पताल), ४ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, २५ स्वास्थ्य चौकी र ६४ वटा उप स्वास्थ्य चौकी गरी ९४ स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रतिकारात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक सेवा प्रदान गरिदै आएको छ। जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयबाट खोप कार्यक्रम, पोषण कार्यक्रम, एकिकृत बालरोग व्यवस्थापन कार्यक्रम, नव शिशु स्याहार कार्यक्रम, सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम, परिवार नियोजन कार्यक्रम, महिला स्वास्थ्य स्वयं सेवक कार्यक्रम, गाउँघर क्लिनिक कार्यक्रम, औलो रोग नियन्त्रण कार्यक्रम, क्षयरोग नियन्त्रण कार्यक्रम, कुष्ठरोग निवारण कार्यक्रम, हात्तिपाईले रोग निवारण कार्यक्रम, एच.आई.भि.एड्स तथा यौन जन्य रोग नियन्त्रण कार्यक्रम, दैनिक विरामी जाँच तथा निशुल्क स्वास्थ्यसेवा, शहरी स्वास्थ्य सेवा, आपूर्ति व्यवस्थापन कार्यक्रम आदि प्रकारका सेवा संचालन हुँदै आईरहेको छ। यि सेवा संचालनका लागि यस जिल्लामा ३०६ गाउँघर क्लिनिक, ३३२ खोप क्लिनिक तथा ९८० महिला स्वास्थ्य स्वयं सेवकहरू रहेका छन्।

यस जिल्लामा निजी क्षेत्रबाट संचालित दुई ठुला अस्पताल धुलिखेल अस्पताल तथा शिर मेमोरियल अस्पतालबाट पनि उपचारात्मक साथै जनस्वास्थ्यका कार्यक्रम खोप, सुरक्षित मातृत्व, परिवार नियोजन लगायतका सेवा प्रदान गर्दै आएका छन्। परिवार नियोजन संघ बनेपा, परिवार कल्याण केन्द्र पाँचखाल, मेरी स्टोप्स सेन्टर बनेपा, मेरी स्टोप्स सेन्टर पाँचखाल, आई.सि.डि.नेपाल बनेपा, हामी महिला बनेपा, समाज सेवा समुह महादेवस्थान आदि गैरसरकारी क्षेत्रबाट संचालित संस्थाहरूबाट पनि स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै आएका छन्। यसैगरी काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा कृष्ण प्रसाद अस्पताल बनेपा, एच.आर.डि.सि.बनेपा, स्पाईनल ईन्ज्युरी पुनस्थापन केन्द्र, बनेपा अस्पताल बनेपा, सत्य शाई अस्पताल बनेपा, भैरव अस्पताल पनौती, एम.एन्.पोलिक्लिनिक पनौती, के.वि.पोलिक्लिनिक बनेपा, पाँचखाल पोलिक्लिनिक पाँचखाल आदि संस्थाहरू काम गरिरहेका छन्। उल्लेखित स्वास्थ्य संस्थाहरूमा मानव संसाधनको उपलब्धता ८१.८ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका ४० : जिल्लाका स्वास्थ्य पूर्वाधारहरू र उपलब्ध जनशक्तिको अवस्था

क्र.सं.	सूचकहरू	मान
१	अस्पताल संख्या (१५ सैयाको)	१
२	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र संख्या	४
३	स्वास्थ्य चौकी संख्या	८६
४	उप-स्वास्थ्य चौकी संख्या	३
५	प्रसुति केन्द्र संख्या	४१
६	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या	९८०
७	डाक्टर दरबन्दी संख्या	७
८	मानवसंसाधनको उपलब्धता (%)	६०.३

स्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन: २०७३

तालिका ४१ : गाउँ तथा नरपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरू

क्र.सं.	गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको नाम	जम्मा वडा	जम्मा म.स्वा.से.को संख्या	स्वास्थ्य संस्था संख्या					भ्याक्सिन सब स्टोर रहेको न.पा./गाउँपालिका र स्वास्थ्य संस्था
				अस्पताल	प्रा.स्वा.के.	स्वा.चौकी	नगर स्वास्थ्य केन्द्र	सामूदायिक स्वास्थ्य केन्द्र	
१	धुलिखेल नगरपालिका	१२	७२	०	१	६	३	०	
२	बनेपा नगरपालिका	१४	८६	०	०	५	२	०	
३	पनौती नगरपालिका	१२	१२०	०	२	८	१	०	
४	पाँचखाल नगरपालिका	१३	८४	०	१	६	१	०	पाँचखाल प्रा.स्वा.के.
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	११	८२	१	०	७	२	०	
६	खानीखोला गाउँपालिका	७	४५	०	०	५	०	१	तालहुंगा स्वा.चौ.
७	चौरीदेउराली गाउँपालिका	९	८१	०	०	८	०		

क्र.नं.	गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको नाम	जम्मा वडा	जम्मा म.स्वा.से.को संख्या	स्वास्थ्य संस्था संख्या					भ्याक्सिन सब स्टीर रहेको न.पा/गाउँपालिका र स्वास्थ्य संस्था
				अस्पताल	प्रा.स्वा.के.	स्वा.चौकी	नगर स्वास्थ्य केन्द्र	सामूदायिक स्वास्थ्य केन्द्र	
८	तेमाल गाउँपालिका	९	६३	०	०	७	०	१	
९	बेथानचोक गाउँपालिका	६	५०	०	०	४	०		
१०	भुम्लु गाउँपालिका	१०	८६	०	०	९	०	३	
११	मण्डनदेउपुर गाउँपालिका	१२	७६	०	०	६	०	१	
१२	महाभारत गाउँपालिका	८	४५	०	०	५	०	१	
१३	रोशी गाउँपालिका	१२	९०	०	०	१०	०	२	मंगलटार स्वा.चौ
	जम्मा	१३५	९८०	१	४	८६	७	९	

त्यस्तै जिल्लाको विगत तीन वर्षको स्वास्थ्य क्षेत्रको मुख्य मुख्य सूचकहरू अनुसार डिपिटि तेस्रो खोप लिने बालबालिका ७७.४% देखिन्छ भने दादुराको खोप लिने संख्या ७२.१% रहेको छ। जिल्लाको संस्थागत प्रसुति दर ६०.२% रहेको छ। परिवारनियोजन साधनको प्रयोग कर्ता ५७.३% रहेको छ। अन्य सूचकहरूको अवस्था निम्न अनुसार रहेको छ।

तालिका ४२ : स्वास्थ्यका मुख्य सूचकहरू

Reporting status	2070/71	2071/72	2072/73
PHCC to district	100%	100%	100%
HP to district	100%	100%	100%
Sub Health Post to district	100%	100%	100%
FCHV to SHPI/PHCC	90.80%	92.60%	94.10%
Expanded program on Immunization			
BCG coverage	90.2	88.7	79.5
DPT III coverage	92	88	77.4
Measles coverage	87.3	84	72.1
Td II and II+ coverage	55.04	58.4	55.8
Nutrition program			
Growth monitoring coverage among <2 years children	81	67.6	60
Proportion of malnourished children among new growth	0.95	1.93	5.11
Acute Respiratory Infection			
Reported Incidence rate of Pneumonia / 1000 < 5 yrs	252	158	99
Proportion of severe pneumonia among new ARI cases	0.12	0.22	0.07
Diarrhoeal Diseases			
Incidence of Diarrhoea /1000 <5 yrs population	850	613	465
Proportion of severe dehydration among new diarrhoeal cases	0.08	0.09	0.05
Safe motherhood			
First Time ANC check up as % of expected live birth (any	95.3	100	100
Four ANC complete schedule check as % of expected live	57.6	47.2	35.7
Delivery conducted by SBA as % of expected life birth	64.7	66.5	60.2
Family planning			
Contraceptive prevalence rate (CPR)	57.8	58.2	57.3
Condoms (CPR method mix)	3.7	3.45	3.1
Pills (CPR method mix)	2.7	3.01	3.4
Depo (CPR method mix)	10.5	10.33	9.5
IUCD (CPR method mix)	5.6	5.6	5.4
Norplant (CPR method mix)	12.7	14.68	15.3
Sterilization (CPR method mix)	22.2	21.1	20.6

Reporting status	2070/71	2071/72	2072/73
Malaria control program			
Blood slides examination rate per 1000 malaria risk	0.27	0.29	0.23
Slide positivity rate	0	0.15	0.19
Tuberculosis control program			
Case finding rate	72.1	77.5	60.6
Treatment success rate on DOTS	90.7	95.4	92
Sputum conversion rate	90.5	78.4	98.5
Leprosy control program			
New case detection rate /10000 population	0.05	0.03	0
Prevalence rate /10000 population	0.05	0.03	0
Curative services			
Total new OPD visits as % of total population	100	100	100
Total new female OPD visits as % of total OPD visit	58.3	56.3	56.8
% of communicable disease among total OPD new visit	12.7	10.4	8.5
% of senior citizen visit among total service provided	16.1	15.6	13.8

स्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन: २०७३ र जिल्ला एड्स समन्वय समितिको प्रतिवेदन

४.२ निजी क्षेत्र

यस जिल्लामा निजी क्षेत्रद्वारा सञ्चालनमा आएका अस्पतालहरू जम्मा १० वटा रहेका छन् जस अन्तर्गत १ मिसन अस्पताल र एक समुदायिक अस्पताल रहेका छन् । यसका अतिरिक्त जिल्लाका शहरी क्षेत्रमा केही निजी क्षेत्रद्वारा सञ्चालन गरिएका अस्पतालहरू पनि रहेका छन् । जिल्लामा दर्ता भएका विभिन्न औषधि पसलहरू ७९ रहेका छन् ।

तालिका ४३ : स्वास्थ्य सम्बन्धी निजी क्षेत्रका पूर्वाधारहरू

स्वास्थ्य संस्थाहरू	संख्या
अस्पताल	१०
खुद्रा औषधि पसल (एलोपेथी)	६५
थोक औषधी पसलहरू (एलोप्याथी)	६
खुद्रा औषधि पसल (होमियोप्याथी)	५
खुद्रा औषधि पसल (आर्युवेद)	३

स्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन: २०७३

४.३ प्रमुख रोगहरू:

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको तथ्याङ्कअनुसार प्रमुख दश रोगहरूमा स्वासप्रश्वास, टाउको दुख्ने, ग्यास्ट्राइटिस, कन्जक्टिभाइटिस, पखाला, टन्सिलाइटिस, आउँ प्रमुख रहेका छन् । उक्त रोगहरू मध्ये शरीरको माथिल्लो भागमा हुने स्वास प्रश्वास सम्बन्धी संक्रमण बढी मात्रामा पाइएको देखिन्छ । प्रमुख रोगहरू र तिनीहरूको रूग्णता दर निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ४४ : प्रमुख दश रोगहरूको नाम र प्रतिशत

Disease	%	Disease	%
Falls/ injuries/ fractures	6.9	Gastritis (APD)	4.0
Upper respiratory tract infection (URTI)	5.6	Acute Tonsillitis	3.5
ARI/Lower respiratory tract infection (LRTI)	5.3	Back ache (musculo- skeletal pain)	3.1
Headache	5.0	Presumed non-infectious diarrhoea	2.9
Dental caries	4.4	Conjunctivitis	2.3

स्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन: २०७३

४.४ प्रसुति केन्द्रहरू

यस जिल्लाका ३३ स्थानमा प्रसुतिकेन्द्रहरू सञ्चालनमा आएका छन् । उक्त मध्ये पाँचखालमा ३, धुलिखेल नगरपालिकामा २, पनौती नगरपालिकामा २ वटा रहेका छन् । सबैभन्दा बढी तेपाल गाउँपालिकामा ४ वटा प्रसुति केन्द्र रहेको छ । जिल्लामा रहेका प्रसुति केन्द्रहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

तालिका ४५ : जिल्ला स्थित प्रसुति केन्द्रहरू र तिनीहरूको नाम

SN	Urban/Rural Municipality	Birthng Centre Location HF	Former VDC
1.1	Khanikhola Rural Municipality	Milche HP	Milche
1.2		Taldhunga HP	Salmechakal
2.1	Bethanchowk	Dhunkharka HP	Dhungkharka
2.2		PanguBhugdeu HP	Khaharepangu
2.3		Chyamrengbesi HP	Chyamrangbesi
3.1	Mahabharat Rural Municipality	Bankhu HP	Bankhuchaur
3.2		Foksingtar HP	Foksingtar
3.3		Ghartichhap HP	Ghartichhap
3.4		Budhakhani Birthng Centre	Budhakhani
4.1	Bhumlu Phalate Rural Municipality	Bhummlutar HP	Bhummlutar
4.2		Kolati Bhumlu HP	Kolatibhumlu
4.3		Bekhsimle HP	Bekhsimle
5.1	Chaurideurali Rural Municipality	Birta Deurali HP	Birtadeurali
5.2		Shiwalaly HP	Dhusenishiwalay
5.3		Kartike Deurali HP	Kartike Deurali
6.1	Temal Rural Municipality	Thuloparsel HP	Thuloparsel
6.2		Chapakhori HP	Kuruwabas Chapakhori
6.3		Pokhari NarayanSthan HP	Pokhari Narayansthan
6.4		Mechhe HP	Mechhe
7.1	Namobuddha Municipality	Dapcha HP	Daraune Pokhari
7.2		Methinkot Hospital HP	Mehinkot
8.1	Roshi Rural Municipality	Shikhar Ambote HP	Shikhar Ambote
8.2		Mangaltar HP	Mangaltar
8.3		Sipali Chilaune HP	Sipalichilaune
9.1	MandanDeupur Municipality	GairiBisauna HP	Gairhibisauna Deupur
10.1	Panchkhal Municipality	Baluwa HP	Devbhumi Baluwa
10.2		Panchkhal PHCC	Pachkhal Municipality
10.3		Sathighar HP	Sathigar Bhagwati
11.1	Dhulikhel Municipality	Devitar HP	Devitar
11.2		Sankhu HP	Sankhupati Chaur
12.1	Panauti Municipality	Khopasi PHCC	panauti Municipality
12.2		kushadevi HP	Kushadevi
13	Banepa Municipality	No any Govt. BCs.	

स्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन: २०७३

४.५ सरसफाई

यस जिल्लामा पक्की चर्पी प्रयोग गर्ने घरधुरीहरू ७६.३% रहेको छ । यस जिल्लालाई सन् २०१५ सम्ममा खुल्ला दिसा मुक्त जिल्ला घोषणा गर्ने उद्देश्यले खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, जिल्ला विकास समिति, गाविसहरू तथा गैसहरू तथा सरोकारवालाहरूको पहलमा एक रणनीतिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको छ । यस जिल्लामा हाल सम्म (२०७४ वैशाख) मा ३४ वटा साविकमा गाविसहरू खुल्ला दिसामुक्त घोषणा भई सकेका छन् ।

शहरी सरसफाई तर्फ भने जिल्ला स्थित तीन वटै नगरपालिकाहरूले अत्याधुनिक ल्याण्डफिल साईटको व्यवस्थापन गरेको पाइदैन । खुल्ला सार्वजनिक स्थानमा नै फोहोरको अन्तिम विसर्जन गर्ने अभ्यास रहेको छ ।

तालिका ४६ : खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी जानकारी

विवरण	संख्या	प्रतिशत
आधारभुत खानेपानीबाट लाभान्वित जनसंख्या	३३४३२६	८७.५३
भूकम्पबाट क्षति भएको आयोजनाबाट प्रभावित जनसंख्या	११८५५६	३१.०४
भूकम्प पश्चात् वास्तविक खानेपानी सेवाबाट लाभान्वित जनसंख्या	२१५७७०	५६.४९
कुल शौचालय भएको घरधुरी संख्या	७२२५६	८९.५१
भूकम्पबाट क्षति भएको घरधुरी संख्या	२७७७९	३८.४१
भूकम्प पश्चात् वास्तविक शौचालय भएको घरसंख्या	५४५०७	६७.५३
आधारभुत स्तरको सरसफाई सेवाबाट लाभान्वित घरधुरी संख्या	७२२५६	८९.५१

स्रोत : प्रगति प्रतिवेदन, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

खण्ड ५ : महिला र बालबालिका

कुल जनसंख्याको आधाभाग ओगटेको नेपाली महिलाहरूको स्थिति अबै पनि उपेक्षित अवस्थामा रहेको पाइन्छ । महिलाहरूको विषय संवेदनशिल विषय भएको कुरालाई हाम्रो देशमा मात्र नभएर विश्वमा नै गहन रूपमा लिन थालिएको छ । महिलाहरूको विकासको लागि संयुक्त राष्ट्रियसंघले सन् १९८१ मा एउटा सन्धिपत्र जारी गरेको थियो । जसमा महिलाका अधिकार : राजनैतिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक, शैक्षिक, स्वास्थ्य, खेलकुद सम्बन्धी उल्लेख गरिएको छ । यस विषयमा नेपालले पनि प्रतिबद्धता जनाएको छ । यिनै विषयमा तथ्याङ्कहरूको अध्ययन र विश्लेषण गरी समस्याहरूको पहिचान गर्नुपर्ने देखिन्छ । जबसम्म महिलाहरू उत्पादनमूलक कार्यमा संलग्न रहदैनन् तबसम्म देशको आर्थिक अवस्था बढ्दैन भन्ने कुरा सर्वविदितै छ ।

५.१ बालबालिकाको स्थिति

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाका बालबालिकाको स्थिति प्रतिवेदन २०६९ का अनुसार बनेपा, पनौती र धुलिखेल नगरपालिका क्षेत्रका १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहका विद्यालय बाहिरका बालबालिकाहरूको तथ्याङ्क निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ४७ : नगरपालिका क्षेत्रका विद्यालय बाहिरका बालबालिकाहरूको स्थिति

बालबालिका	जम्मा	बालक	बालिका
सडक बालबालिका	१०९	६९	४०
श्रमिक बालबालिका	१३४	८१	५३
अन्य बालबालिका	१४०	८६	५४
जम्मा	३८३	२३६	१४७
बाहिरी जिल्लामा श्रममा जाने			
यातायात	५६०	-	-
घरेलु कामदार	१५४	-	-
भरिया	२८	-	-
निर्माण	४	-	-
इटाभट्टा	४०७	-	-
मनोरञ्जन	१५५	-	-
अन्य	२०	-	-
जम्मा	१३२८	-	-

स्रोत: काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाका बालबालिकाको स्थिति प्रतिवेदन २०७०

सेभ द चिल्ड्रेनले गरेको एक सर्वेक्षण अनुसार काठमाण्डौ, भक्तपुर र ललितपुरका ईटा कारखानाहरूमा काम गर्ने बालश्रमिकहरूमा रोल्पा पश्चात काभ्रे दोस्रो स्थानमा परेको देखिन्छ । जिल्ला एड्स समन्वय समितिका अनुसार एच. आई. भि.संक्रमित बालबालिकाहरूको संख्या १३ रहेको छ ।

बालबालिकाको लागि जिल्लाले कार्यान्वयनमा ल्याएका नीति, कार्यविधि, संयन्त्रहरू तथा कार्यक्रमहरू :

बालबालिकाको अधिकार सुनिश्चित गर्ने तथा राष्ट्रिय कानून तथा अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरूलाई व्यवहारिक कार्यान्वयन गर्नका लागि जिल्लास्तरमा राष्ट्रिय र जिल्लास्तरबाट महत्वपूर्ण संयन्त्रहरू, नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । उक्त मध्ये जिल्लास्तरमा जिल्ला अदालतमा रहेको बाल इजलास, जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा रहेको महिला तथा बालबालिका सेवा केन्द्र, जिल्ला बाल कल्याण समिति, बालबालिका तथा महिला कार्यालय, जिल्ला बाल संरक्षण तथा संवर्धन उपसमिति, जिल्लाबाल न्याय समन्वय समिति, बालमैत्री स्थानीय शासन जिल्ला समिति आदि रहेका छन् । गाउँ स्तरमा गाउँ बाल संरक्षण तथा संवर्धन उपसमिति र गाउँ पारालिगल कमिटी क्रियासिल रहेका छन् । त्यस्तै स्थानीय निकायको अनुदान कार्यविधि अनुसार पुँजीगत बजेटको कम्तीमा पनि १० प्रतिशत बालबालिकाको क्षेत्रमा खर्च गर्नुपर्ने उल्लेख गरिएको छ । यसै अनुरूप सबै स्थानीय निकायहरूले बालबालिकाका लागि वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्ने गर्दछन् ।

बालबालिकाको स्थिति प्रतिवेदन २०६९ का अनुसार काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा बाल क्लवको संख्या ७६० रहेको छ । जुन विद्यालयमा आधारित ३०२, समुदायमा आधारित ४५६ र संस्थागत २ वटा रहेका छन् । यी बाल क्लवहरूमा १६,६०२ जना बालबालिकाहरू संलग्न रहेका छन् । जसमा ८,२९० बालक र ८,३१२ बालिका रहेका छन् । जिल्लामा गा.वि.स. स्तरीय बाल क्लव सञ्जाल ४८ वटा छन् । त्यस्तै उक्त प्रतिवेदनका अनुसार जिल्लामा आवसिय बालगृहहरू ८ वटा रहेका छन् । उक्त गृहहरूमा ३१९ बालबालिका (बालक १४९ र बालिका १८०) रहेका छन् ।

५.२ बालअधिकारको स्थिति

मुख्यतः बालअधिकार अन्तर्गत बालबालिकाउपरको अत्याचार, बालश्रम, बालहत्या, सडक बालबालिका, बालविवाह, बालबालिका बेचबिखन, बालबालिका अपहरण, बलात्कार, यौन शोषण, वेश्यावृत्तिमा प्रयोग, घरेलु कामदार र शिक्षाको अधिकारलाई राख्न सकिन्छ । द्वन्द्वरत पक्षले संरक्षकलाई मारेका कारण धेरै बालबालिका जोखिममा छन् । द्वन्द्वका कारण उनीहरू खतरामा मात्र परेका होइनन्, कुलतमा समेत फसेका छन् । इन्सेकद्वारा प्रकाशित नेपाल मानव अधिकार वर्ष पुस्तकका अनुसार सन २०१२ मा जम्मा ९ वटा उल्लंघनका घटनाहरू दर्ता भएका थिए । मानवअधिकार वर्ष पुस्तकका अनुसार विगतका वर्षहरू भन्दा यस वर्ष घटनाहरू बढेको देखिन्छ ।

५.३ सामाजिक सुरक्षा

नेपालको संविधान, २०७२ मा उल्लेख भए अनुसार समाजका जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, विधवा, दलितवर्ग, लोपोन्मुख आदिवासी/जनजाति, अशक्त अपाङ्गता भएका नागरिकहरू एवं बालबालिकाहरूको सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी मौलिक हकको संरक्षण गर्न तथा नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी महासन्धीहरूमा अभिव्यक्त गरेको प्रतिबद्धता तथा समय समयमा नेपाल सरकारले सम्बोधन गरेका नीति, कार्यक्रम तथा बजेटले सम्बोधन गरे अनुरूप सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम लागु गरेको छ । यस अनुरूप यस जिल्लामा ८ प्रकारका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमहरू लागु गरिएका छन् । उक्त कार्यक्रमबाट आर्थिक वर्ष २०७३/७४ को दोश्रो चौमासिक सम्म ३५,१३७ व्यक्तिहरू लाभान्वित भएका छन् । सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमले समेटेका बालबालिकाहरू, महिला र पुरुषहरू तथा तिनीहरूले सामाजिक सुरक्षा बापत प्राप्त गरेको मासिक रकम अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ ।

यस जिल्लाका बसोवास गरेका हायु जातिहरू नियमित भत्ता पाउने लोपोन्मुख आदिवासी/जनजातिहरू अन्तर्गत पर्दछन्,जस मध्ये रोशी गाउँपालिकामो ७० जना जेष्ठ नागरिक अन्य (मासिक २०००) अन्तर्गत र ४ जना जेष्ठ नागरिक उपचार खर्च (मासिक १०००) पाउने मध्ये गरी जम्मा ७४ जना रहेका छन् ।

खण्ड ६ : कृषि तथा पशु विकास

नेपालको आर्थिक सम्वृद्धि कृषि क्षेत्रको दीगो विकाससँग अन्योन्याश्रित रूपले जोडिएको छ । अभै पनि कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा करीब एक तिहाई योगदान कृषि क्षेत्रले नै दिएको छ । ग्रामीणस्तरमा रोजगारीका अवसर मार्फत आयआर्जन सुनिश्चितता गर्दै मुलुकलाई समष्टिगत रूपमा खाद्य पोषण सुरक्षाको प्रत्याभूती गराउन कृषि क्षेत्रको विकासवाटै सम्भव देखिन्छ । यसका लागि उपलब्ध श्रोत साधन तथा तुलनात्मक लाभको उपयोग गर्दै कृषिमा व्यवसायिकता ल्याई सम्मानजनक पेशाको रूपमा स्थापित गर्नु आजको अपरिहार्य आवश्यकता हो ।

६.१ कृषिजग्गाको विवरण

जिल्ला कृषि विकास कार्यालय काभ्रेपलाञ्चोकको वार्षिक प्रतिवेदन २०७३ अनुसार जिल्लाको भू-उपयोगको स्थिति हेर्दा ४३.८५ प्रतिशत कृषि क्षेत्र रहेको छ, जसको वितरण निम्न अनुसार रहेको छ । जिल्लामा कृषि योग्य भूमि ६१५९८ हेक्टर रहेको छ । उक्त जग्गा मध्ये खेतको क्षेत्रफल ११३१० हेक्टर रहेको छ ।

तालिका ४८ : कृषि जग्गाको वितरण

विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	प्रतिशतमा
जम्मा कृषि क्षेत्र	६१५९८	४३.८ (कूल क्षेत्रफलको)
खेती गरिएको क्षेत्र	४८४४०	७८.६ (जम्मा कृषि क्षेत्रको)
खेती गरिएको मध्ये खेतको क्षेत्र	११३१०	२३.३ (जम्मा खेती गरिएको क्षेत्रको)
खेती गरिएको मध्ये बारी/पाखो क्षेत्र	३७९३०	७६.७ (जम्मा खेती गरिएको क्षेत्रको)

स्रोत: जिल्ला कृषि विकास कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७३

६.२ कृषि उत्पादनसम्बन्धी विवरण

जिल्लाको खाद्य सुरक्षाको स्थिति हेर्दा वचत भएको देखिन्छ । आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा यस जिल्लामा १२५६१५ मे.टन उत्पादन भई सबै उपभोग्य कटाउँदा ८९० मे.टन खाद्य पदार्थ वचत भएको देखिन्छ । जिल्लाको खाद्य उत्पादनको स्थिति निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ४९ : खाद्यान्न उत्पादन र उपलब्धता ०७२/७३

क्र.सं.	बालीको नाम	क्षे.हे. मा	उत्पादन मे.टन मा	बीउ दर प्रति हे.	आवश्यक मात्रा विउ दर मे.टन	नोक्सानी मे.टन	पशु आहार र अन्य प्रयोग मे.टन	प्रशोधनका लागि बाँकी मे.टन	प्रशोधन प्रतिशत	खुद उपभोग्य मे.टन
१	धान	११३१०	३६०८९	५०	५६६	१८०४	५४१३	२८३०६	५८	१६४१७
२	मकै	२४८५४	६२५०३	२०	४९७	३१२५	९३७५	४९५०५	८६	४२५७५
३	गहुँ	८९२५	२११७७	१२०	१०७१	१०५९	२११८	१६९२९	९७	१६४२२
४	कोदो	३५१५	३९७२	१०	३५	१९९	१९८६	१७५२	९३	१६३०
५	जौ	८१५	९७४	६०	४९	४९		८७६	३२	२८०
६	फापर	७५०	९००	२०	१५	४५		८४०	४०	३३६
जम्मा खाद्यान्न उत्पादन		५०१६९	१२५६१५							७७६६०
जम्मा जनसंख्या										३८१९३७
आवश्यक खाद्यान्न										७६७६९
खाद्यान्न वचत										८९०

स्रोत : वार्षिक प्रगति पुस्तिका २०७२/७३, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

तालिका ५० : प्रमुख कृषि बालीहरूको उत्पादन तथा ढाकेको क्षेत्रफल

बालीको नाम	आ.व. २०७०/०७१		आ.व. २०७१/०७२		आ.व. २०७२/०७३		
	क्षेत्रफल	उत्पादन	क्षेत्रफल	उत्पादन	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व
धान सिंचित वर्षे	७५९७	२४१८३	७५९७	२५९४३	७५९७	२५१४७	३.३
असिंचित वर्षे	२५०३	६०५३	२५०३	६०५५	२५०३	५८६९	२.३
चैते	१२१०	५०११	१२१०	५०११	१२१०	५०८२	४.२
धानको जम्मा	११३१०	३५२४७	११३१०	३७००९	११३१०	३६०९८	३.१९
गहुँ	९८७५	२३७००	९८५०	२३८३७	८९२५	२११७७	२.३७

बालीको नाम	आ.व. २०७०/०७१		आ.व. २०७१/०७२		आ.व. २०७२/०७३		
उन्नत	५९७०	१६७३	५९६०	१६८०७.२	६९६०	१८४१२	२.६९
स्थानीय	३९८०	६९८७	२९६५	७०२९.८	२७६५	२७६५	१.०
गहुँको जम्मा	९९५०	२३७००	९८५०	२३८३७	८९२५	२११७७	२.३७
मकै उन्नत	२२७७९	५६६००	२२३७९	६०८५९	२२५९०	५८९४५	२.६०
स्थानिय	१५००	१५६८	१४००	१५६८	११८९	९०३	०.७५
बसन्ते	१०७५	२६८१	१०७५	२६८१	१०७५	२६५५	२.४७
मकैको जम्मा	२५३५४	६०८४९	२४८५४	६५१०८	२४८५४	६२५०३	२.५१
कोदो	३५०५	३५०५	३५१५	४०४२	३५१५	३९७२	१.१३
फापर	८००	८१०	८००	८००	७९०	८५०	१.०७
जौ	८००	८८०	८१२	९७४.४	८१५	९७४	१.१९
वर्षे आलु	१९४४	३६२६७	१९५०	३६४६५	१९५०	३६४६५	१.८७
हिउँदे	७७७४	१४५०६६	७७८५	१४७९१५	७७९५	१५२७८२	१.९६
आलु जम्मा	९७१८	१८१३३३	९७३५	१८४३८०	९७४५	१८९२४७	१.९४१
हिउँदे तरकारी	५०५३	९०५३२	५०६०	९१५८६	५०६०	९११३५	१.८०
वर्षे तरकारी	२९१०	४६५५६	२९९७	४८७४४	३००५	४९३८६	१.६४३
बेमौसमी तरकारी	१७४६	२८६३२	१७६७	२८२३७	१७७०	२९५६२	१.६७
तरकारी जम्मा	९६९९	१६२७८४	९८२४	१६८५६७	९८३५	१७००८३	१.७२९
दलहन	२६५१	३६१०	२६५७	३६१३.५	३५५०	३५८७	१.०१
तेलहन	४३५४	४३५६.०	४३६४	४३५७	४३००	४५७५	१.०६
फलफूल सुन्तला जात	१४३८	१२०१६.०	१४५०	१२०३५	१४९०	११९११	८.०
हिउँदे	२९०.४	१८५०.३	२९२	२०४४	२९५	२०६४	७
वर्षे	८०२.५	६६१३.९	८०५	६६८१.५	८१३	६८२९	८.४
फलफूल जम्मा	२५३१	२०४८०.२	२५४७	२०७६१	२५९८	२०८०५	८.०१
अलैची	६८	६१.२	७१.४	६९.८०	८१	७२.९	०.९
अदुवा	५५	५७७.५	६९	७२१.०५	६९	७२४.५	१०.५
लसुन	५८७	५५७६.५	५९५	५५९३	५९५	५६०४	९.४२
बेसार	५०	४७५.०	५४	५४०	५४.५	५६१	१०.३
खुर्सानी	५८९	३१२१.७	६००	३०६०	६०३	३१३५	५.२
धनिया	८०	२३२.०	८४	२६०.४	८५	२७२	३.२
मेथीदाना	९९	४०५.९	१०५	४४१	१०५	४४७	४.२६
मसला बाली जम्मा	१५२८	१०४४९.८	१५७८	१०६८५	१५९२	१०८१८	६.८
उखु	३५	८७६.०	३७	९००	४०	९५०	२३.७५
कफि	१६७.२	२९५.३	१७१	३५९.१	१८१	३८०	२.०९
किवि	५.५	१२०.०	६.१	१४६.४	७	१५०	२१.४३
मह उत्पादन		६.५		६		७	
माछा		६.०	७	८	७	८	
च्याउ				१००		१५०	

स्रोत: जिल्ला कृषि विकास कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७३

६.३ कृषि सेवा प्रवाहको स्थिति

जिल्ला कृषि विकास कार्यालय अन्तर्गत हाल जम्मा ६ वटा सेवा केन्द्रहरू रहेका छन् । उक्त सेवा केन्द्रहरूले जिल्लाका सबै गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरू समेटेको छ । निजी क्षेत्रतर्फ जिल्लामा सूचिकृत गरिएका रसायनिक मल विक्रेताहरू १३९ रहेका छन् भने इजाजत प्राप्त विषादी विक्रेताहरू ७२ जना रहेका छन् । जिल्लामा हाल सम्म ४०० वटा कृषक समूहहरू गठन र परिचालन गरिएका छन् । त्यस्तै ९९ तालिम प्राप्त ग्रामिण कृषि कार्यकर्ताहरू क्रियाशिल रहेका छन् ।

तालिका ५१ : कृषि सेवाकेन्द्र र सेवाकेन्द्रको कार्यक्षेत्र

कृषि सेवाकेन्द्र : बनेपा (११)	साविकका गा.वि.स.हरु : बनेपा न.पा., धुलिखेल न.पा, उग्रतारा जनागाल, महेन्द्रज्योती, सांगा नासिकास्थान, उग्रचण्डि नाला, टुकुचानाला, बालुवापाटी देउपुर, नयाँगाँउ देउपुर, कुशादेवी, न्याले विहावर
कृषि सेवाकेन्द्र : खोपासी (१६)	साविकका गा.वि.स.हरु : पनौती न.पा., शारदावतासे, शंखुपाटीचौर, बलथली, चलालगणेशस्थान, दुङ्गखर्क, खहरेपाँगु, महाकालचौर, च्यासिङ्गखर्क, च्यामराङ्गवेसी, मिल्चे, फलामेटार, सालधारा, साल्मेचाकल, डाँडागाँउ, कलाँती भुमेडाँडा
कृषि सेवाकेन्द्र: दोलालघाट (१८)	साविकका गा.वि.स.हरु : सापिङ्ग, चौवास, सिमथली, वेखिसिम्ले, भुम्लुटार, फलाँटे, सल्लेभुम्लु, कोलाँती, दोलालघाट, मादन कुँडारी, कात्तिकेदेउराली, पोखरीचौरी, धुसेनिसिवालय, माफिफेदा, नाग्रेगर्गचे, वितादेउराली, सानोवाङ्गथली, गोठपानी
कृषि सेवाकेन्द्र : पाँचखाल	साविकका गा.वि.स.हरु : गैरीविसोना देउपुर, महादेवस्थान, चण्डेनीमण्डन, जैसीथोक, ज्याम्दी, कोशीदेखा, खरेलथोक, रवीओपी, पाँचखाल न.पा., देवीटार
कृषि सेवाकेन्द्र: भकुण्डेवेसी (१०)	साविकका गा.वि.स.हरु : पोखरीनारायणस्थान, सरमथली, बोल्देफेदिचे, , कानपुर, सस्युखर्क, श्यामपाटी, पात्लेखेत, शिखरआम्बोटे, कटुन्जेवेसी, दाप्चा काशीखण्ड नगरपालिका
कृषि सेवाकेन्द्र : मंगलटार (१५)	साविकका गा.वि.स.हरु : गोकुले, घर्तिछाप, वनखुचौर, फोक्सिङ्गटार, बुढाखानी, मंगलटार, सिपालीचिलाउने, खार्पाचोक, वाल्टिङ्ग, भिमखोरी, कुरुवास चापाखोरी, ठुलो पसेल, मेच्छे, सिसाखानी, महादेवटार

६.४ कृषि बजार

जिल्ला भित्र उत्पादन हुने कृषि उपजहरू जिल्ला सिन्धुपाल्चोक, दोलखा, तथा काठमाडौं उपत्यकाहरूमा विक्री वितरण गर्ने गरिन्छ । हाल यस जिल्लामा ४८ स्थानहरूमा तरकारी स्थायी तथा अस्थायी संकलन केन्द्रहरू रहेका छन् ।

तालिका ५२ : कृषि बजार केन्द्रहरू

क्र.सं.	संकलन केन्द्र	क्र.सं.	संकलन केन्द्र	क्र.सं.	संकलन केन्द्र	क्र.सं.	संकलन केन्द्र
१	बालुवा	१८	बखेलडिह	३५	लामिडाँडा	५२	बनेपा
२	चाँपको बोट	१९	दुलालथोक	३६	चाखोला	५३	धुलिखेल
३	तिनघरे	२०	काफ्लेडिही	३७	चण्डेनी	५४	नाला
४	खट्टार	२१	४७ किलो	३८	हल्देछाप	५५	पनौति
५	वेला	२२	४९ किलो	३९	जिरोकिलो	५६	नौविसे
६	पात्लेगाउँ	२३	५० किलो	४०	पलाञ्चोक भगवती	५७	बुच्चाकोट
७	रानीपानी	२४	५२ किलो	४१	श्रीरामपाटी	५८	भकुण्डेवेसी
८	पाकुचा	२५	५४ किलो	४२	जोरपिपल	५९	पात्लेखेत
९	खावा	२६	५५ किलो	४३	जोरपाटी	६०	दहालडाँडा
१०	केराघारी	२७	फेदी	४४	दोलालघाट	६१	डाँडा गाउँ
११	३७ किलो	२८	श्यामपाटी	४५	कुन्तावेसी	६२	आरुवोट
१२	३८ किलो	२९	गणेशस्थान	४६	खावा	६३	काभ्रे
१३	सिपाघाट	३०	सांगा	४७	कटुन्जे	६४	पाटीचौर
१४	पनौति	३१	कुशादेवी	४८	मंगलटार	६५	च्यामराङ्गवेशी
१५	मंगला	३२	हुँखर्क महाकाल	४९	पाटीखर्क	६६	गेलुडुड
१६	खोपासी	३३	पार्थली	५०	पौवा भिमखोरी	६७	वाल्टीड
१७	नागवेली	३४	पर्खाल चौर	५१	जोरसल्ला		

स्रोत: जिल्ला कृषि विकास कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७३

यि केन्द्रमा व्यवस्थित बजार नभै परम्परागत बजार हिसाबले घर टहराहरूमा पसल राखी कृषि उपजहरूको विक्री वितरण गरिदै आएको छ । यस बाहेक यस जिल्लाको तिनपिप्ले तथा तामाघाटमा व्यवस्थित पूर्वाधार सहितका दुई संकलन केन्द्रहरू रहेका छन् ।

तालिका ५३ : आलुको बीउ भण्डार र उत्पादन क्षेत्रहरू :

क्र.सं.	शीतभण्डार स्वामित्व कम्पनीको नाम	भण्डारण क्षमता (से.टन.)	निर्माण वर्ष	सम्पर्क नम्बर
१	जगदम्बा कोल्डस्टोर, पनौती न.पा. सुन्थान	५०००.०	२०६८	९८५१०४४०४४
२	पाँचखाल कोल्डस्टोर, बनेपा न.पा. वुडोल,	२५००.०	२०४९	०११-६६४२५८
३	भगवती कोल्डस्टोर, पाँचखाल न.पा.	१८००.०	२०५६	९८४९८५८३६५
४	काफ्लेटी कोल्डस्टोर पाँचखाल न.पा.	४५००	२०७१	९८५१०९१२०४

आलु उत्पादन क्षेत्रहरू

क्र.सं.	विशेष उत्पादन पकेटको नाम, ठेगाना	उत्पादन सिजन	क्षेत्रफल	उत्पादन	उत्पादकत्व
१	पाचखाल	हिउदे	२३३१.५	४५०१६	१९.३
२	नाला	हिउदे	१७११.१	३२५१०	१९.०
३	खोपासी	हिउदे	१४७८.४५	२८०९०	१९.०
४	कृशादेवी	हिउदे	१०९५.७०	२०७२३	१९.०
५	शारदावतासे	हिउदे	११६८.२५	२१६१२	१८.५
	जम्मा		७७८५.०	१४७९१५	१९
६	फूलवारी	वर्षे	६१०.०	११३४६	१८.६
	पाल्खेत	वर्षे	४००.०	७५२०	१८.८
	श्यामपाटी	वर्षे	५००.०	९४१५	१८.८
	दाप्चा	वर्षे	४४०.०	८१८४	१८.६
	जम्मा		१९५०.०	३६४६५	१८.७

जिल्लाको कुल आलुको क्षेत्रफल : ९७८५ हे. औषत उत्पादकत्व : १९

६.५ बाली चक्र-बाली सघनता

बाली सघनता (C. I.) को स्थिति :-

जमीनको उपयोग	बाली चक्र	बाली सघनता
१) समथर धनहर खेत	क. वर्षे धान, चैते धान	२०० %
	ख. वर्षे धान, गहुँ,	२०० %
	ग. वर्षे धान, बसन्ते मकै, तरकारी	३०० %
	घ. वर्षे धान, आलु, तरकारी	३००%
	घ. वर्षे धान, आलु, आलु	३००%
	ङ धान, आलु, धान	३०० %
२) समथर बारी	क. मकै, कोदो, तरकारी (आलु)	३०० %
	ख. मकै, दलहन	१५० %
	ग. मकै, तेलहन	१५० %
३) भिरालो क्षेत्र खेत (कान्छा)	क. धान	१०० %
४) भिरालो क्षेत्र बारी	क. मकै, कोदो	१५० %
	ख. मकै, भुसे तिल	१५० %
	ग. मकै, दलहन	१२५ %
	घ. मकै, गहुँ	२०० %

औषत बाली सघनता २५० प्रतिशत

स्रोत: जिल्ला कृषि विकास कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७३

तालिका ५४ : बाली पात्रो

क्र.सं.	बालीको नाम	रोप्ने / छर्ने समय	काटने समय
१	धान चैत	चैत/बैशाख	असार/श्रावण
२	धान वर्षे	असार/श्रावण	कार्तिक/मंसिर
३	गहुँ	कार्तिक/मंसिर	बैशाख/जेठ
४	मकै वर्षे	चैत/बैशाख	असोज/कार्तिक
५	मकै बसन्ते	माघ/फागुन	बैशाख/जेठ

क्र.सं.	बालीको नाम	रोप्ने / छर्ने समय	काटने समय
६	कोदो	श्रावण/भाद्र	मंसिर/पौष
७	मास	आषाढ/श्रावण	कार्तिक/मंसिर
८	तरकारी	भाद्र/मंसिर	मंसिर/पौष
९	आलु बर्षे	श्रावण/भाद्र	असोज/कार्तिक
१०	आलु हिउदे	मंसिर /पौष	फागुन/चैत
११	आलु हिउदे	पौष/माघ	चैत/बैशाख

तालिका ५५ : कृषक समुहहरूको अवस्था

क्र.सं.	बाली वस्तुको नाम	महिला समुह		पुरुष समुह		मिश्रित समुह			कूल समुह संख्या	कूल सदस्य संख्या	
		समुह संख्या	सदस्य संख्या	समुह संख्या	सदस्य संख्या	समुह संख्या	महिला सदस्य संख्या	पुरुष सदस्य संख्या		महिला सदस्य संख्या	पुरुष सदस्य संख्या
१	खाद्यान्न वाली समुह	१२	२४८	२	५०	४१	३८०	६९०	५५	६२८	७४०
२	तरकारी समुह	२२	१२६३	११	२७०	१०१	१०९३	१२८८	१३४	२३५६	१५५८
३	फलफूल खेती समुह	७	२६८	१	२७	१६	२५९	१६७	२४	५२७	१९४
४	रेशम खेती समुह					४	११२	४२	४	११२	४२
५	आलु खेती समुह	४	२२०	३	४५	१३	२५१	१८८	२०	४७१	२३३
६	अलैंची कृषक समुह					१८	१०६	२३४	१८	१०६	२३४
७	मौरीपालन कृषक समुह	४	८०			१४	३२२	१७९	१८	४०२	१७९
८	बहुउद्देशीय	४४	१६४०	७	१५६	१५८	२४९८	२७१०	२०९	४१३८	२८६६
९	बीउ उत्पादन कृषक समुह	२	५२			११	२३४	१३९	१३	२८६	१३९
१०	एकिकृत रोग किरा व्यवस्थापन कृषक समुह	११	४३५			४१	९०७	१८९	५२	१३४२	१८९
११	एकिकृत खाद्यतत्व व्यवस्थापन समुह	६	२७५			२३	४१५	२७२	२४	६१५	२५२
१२	च्याउ खेती समुह	१	३६			६	६५	८१	२	६१	११
१३	कर्फि समुह	२	५०	२	३८	२१	२४२	२३१	२५	२९२	२६९
जम्मा		११५	४५६७	२६	५८६	४६७	६८८४	६४१०	५९८	११३३६	६९०६

स्रोत: जिल्ला कृषि विकास कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७३

६.६ पशुपंक्षीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

काभ्रे जिल्ला पशुपंक्षी उत्पादन हिसाबले प्रशस्त सम्भावना रहेको जिल्ला हो । यस जिल्ला पशुपंक्षीजन्य उत्पादनको हिसाबले अग्रणी स्थानमा पर्दछ । विगत केही वर्षदेखि यस जिल्लामा प्रशस्त पोल्त्री फर्महरू स्थापना भएका छन् । जिल्लाका पशुजन्य उत्पादनका लागि प्रमुख क्षेत्रहरूलाई गाई, भैंसी, बाखा, बंगुर, कुखुरापालनको हिसाबले पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गरिदै लगेको छ ।

तालिका ५६ : पशुपंक्षीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	उन्नत पशुपंक्षीको किसिम	उत्पादन हुने वस्तु	उत्पादन परिमाण	
			गत वर्ष	यस वर्ष
१	दुध उत्पादन	मे.टन	८५०००.१५	८७९८४.८०
	गाई	दुध मे.ट.	२५४९९.८०	२७१८८.४४
	भैंसी	दुध मे.ट.	५९५००.३५	६०७९६.३६
२	मासु उत्पादन		५६५४.९०	६६९१.३१
	बाखा/खसि/वोका	मासु मे.ट.	११००.२०	१४०७.४०
	रांगो/भैंसि	मासु मे.ट.	३७७८.३५	४११९.५०
	कुखुरा	मासु मे.ट.		३७०२.४
	बंगुर	मासु मे.ट.	२९७	२९८.६०
	भेडाको	”	५.१३	५.१६

क्र.सं.	उन्नत पशुपंक्षीको किसिम	उत्पादन हुने वस्तु	उत्पादन परिमाण	
			गत वर्ष	यस वर्ष
	हांसको	”	५.९३	३.२५
३	फुल उत्पादन		१५१७१.५०	१६९५०.८०
	कुखुरा	फुल हजार	१४५७७	३८८३४
	हांस	”	५९४.२६	५०९.१०
४	उन	मे.टन	३.४१	४.०७

स्रोत: जिल्ला पशुविकास कार्यालयको प्रतिवेदन २०६९, दुग्ध सहकारी संघ र पोल्ट्री व्यवसायी मञ्च, काभ्रे

६.७ दुग्ध उत्पादन सम्बन्धी विवरण

जिल्ला पशुसेवा कार्यालय काभ्रे २०६९ र जिल्ला दुग्ध सहकारी संघ, काभ्रेको प्रतिवेदन अनुसार काभ्रे जिल्ला दुग्ध तथा दुग्ध जन्य पदार्थहरूको उत्पादनका लागि महत्वपूर्ण जिल्लाको रूपमा परिचित रहेको छ। यस जिल्लामा दैनिक २,३४,०३३ लि. दुग्ध उत्पादन हुने गर्दछ। उक्त दुग्ध मध्ये यस जिल्लाबाट काठमाण्डौ उपत्यकामा बिक्री वितरणका लागि दैनिक १,६०,००० लि. दुग्ध निर्यात हुने गर्दछ। यस जिल्लामा हाल २७० वटा दुग्ध उत्पादक सहकारीहरू क्रियाशिल रहेका छन्।

तालिका ५७ : दुग्ध उत्पादन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विवरण	दैनिक उत्पादन लि.	वार्षिक उत्पादन (टन)	प्रतिशतमा
१	निजी डेरी	२४७८४	९३१७.५९	१०.५९
२	सरकारी डेरी	४००४३	१५०५४.२	१७.११
३	ठेकेदार/व्यापारी	६९४८४	२६१२२.६८	२९.६९
४	कृषक	२४८३१	९३३५.१८	१०.६१
५	जिल्लामा खपत	७४८९०	२८१५५.१३	३२
	जम्मा	२३४०३२	८७९८४.७८	१००

स्रोत : जिल्ला पशुविकास कार्यालयको प्रतिवेदन २०७०, जिल्ला दुग्ध सहकारी संघ, काभ्रे

यस जिल्लामा दुग्ध विकास संस्थानका ८ वटा (बनेपा, पनौति, पाँचखाल, रानीटार, सिपाघाट, नाल्दुम, ढुंखर्क र चण्डेनी) चिलिड सेन्टरहरू रहेका छन्। त्यस्तै निजी क्षेत्रका ७ वटा (सिताराम, कालिका, खरिपाटी, काठमाण्डौ, हिमालय, कान्तिपुर, सुजल) रहेका छन्। दुग्ध सहकारी अन्तर्गतमा रविओपीमा २, गैह्रीविसौना देउपुरमा २, भकुण्डेमा १, महादेवस्थान ३ गरी जम्मा ८ वटा रहेका छन्। यसैगरी व्यक्तिगत स्तरमा पनि चिस्यान केन्द्रहरू स्थापना भई सञ्चालनमा आएका छन्। साथै यस जिल्लामा पास्चराईज दुग्ध उत्पादन गर्ने ३ वटा निजी कम्पनीहरूमा अनमोल पनौति, कान्तिपुर पनौती र श्री जयकृष्ण डेरी पाँचखाल रहेका छन्।

६.८ पोल्ट्री व्यवसाय

कुखुरा तथा अण्डा उत्पादनका लागि यस जिल्ला उर्वर भूमि बन्दै गएको छ। पोल्ट्री व्यवसायी मञ्चका अनुसार यस जिल्लामा हाल ४० वटा पोल्ट्री फर्महरू सञ्चालनमा रहेका छन् भने वार्षिक रूपमा ३,७०२.४ टन कुखुराको मासु उत्पादन हुँदै आएको छ। यसैगरी प्रतिदिन १,०५,००० अण्डा उत्पादन हुने गर्दछ। जिल्लाको पोल्ट्री सम्बन्धी तथ्याङ्क निम्न अनुसार रहेको छ।

तालिका ५८ : वार्षिक रूपमा पोल्ट्री उत्पादन

क्र.सं.	प्रकार	
१	कुखुरा (मे.टनमा)	३७०२.४
२	अण्डा (हजारमा)	३८३२५
३	ट्याचरी उद्योग	७ वटा (प्यारेन्ट संख्या ९४ हजार ब्रिडर)
४	ग्राण्ड प्यारेन्ट उद्योग	१(मुलुकमै पहिलो, २२ हजार कब(५०० जिपी)
५	प्रतिदिन बिक्री हुने दाना (टन)	१७३.४

स्रोत : जिल्ला पोल्ट्री व्यवसायी मञ्च, काभ्रे

हाल जिल्लाका पनौती न.पा., शारदा बतासे र काभ्रे नित्यचण्डेश्वरी गाविसहरु लेयर्स कुखुराको पकेट क्षेत्रको रुपमा विकसित हुँदै आएका छन् भने ब्रोइलर्स कुखुराको पकेट क्षेत्रको रुपमा खोपासी, नाला, सांगा, पनौति, बनेपा, पाँचखाल, महादेवस्थान, भकण्डे, मंगलटार, शंखुपाटीचौर र शारदा बतासेमा रहेका छन् । त्यस्तै जिल्लाका मुख्य दाना उद्योगहरुमा विकटेश्वर फिड, साकार फिड, ढकाल फिड र लक्ष्मी दाना उद्योग मुख्य रहेका छन् ।

६.९ पशु सम्बन्धी सेवा प्रवाहको स्थिति

सरकारी निकाय अन्तर्गत यस जिल्लामा पशु सेवा प्रदान गर्ने मुख्य निकायको रूपमा जिल्ला पशु सेवा कार्यालय क्रियाशिल रहेको छ । यस कार्यालय अन्तर्गत ८ वटा पशुसेवा केन्द्रहरू र १३ वटा पशु सेवा उपकेन्द्रहरू रहेका छन् । त्यस्तै यस जिल्लामा तालिम प्राप्त ग्रामिण पशुसेवा कार्यकर्ताहरू ३४१ रहेका मध्ये १२० जना मात्र सक्रिय रहेका छन् । यस बाहेक जिल्लामा निजी सेवा प्रदायकको रूपमा जम्मा २८ वटा भेटेनरी पसलहरू क्रियाशिल रहेका छन् जसमध्ये खुद्रा २३ वटा र थोक ५ वटा रहेका छन् ।

६.१० पकेट क्षेत्रको विवरण :

- १) गाई : पनौती, शारदा बतासे, पाँचखाल, महादेवस्थान, चण्डेनी मण्डन, अनेकोट, रविओपी, धुलिखेल, उग्रचण्डी नाला, जनागाल, सांगा, शंखुपाटीचौर, महेन्द्रज्योती र बनेपा ।
- २) भैसी : भौगोलिक सुचना प्रणाली अनुसार :
 - क) सघन पकेट क्षेत्र : कृशादेवी, पनौती, अनेकोट, ढुंखर्क, नयाँगाउँ, पाँचखाल, चलाल र ज्याम्दी ।
 - ख) मध्यम पकेट क्षेत्र : महादेवस्थान, पात्लेखेत, चण्डेनीमण्डन, रविओपी, देवभुमी बालुवा, खरेलथोक, जैसीथोक र शारदावतासे ।
 - ग) न्युन पकेट क्षेत्र : होक्से, काभ्रे, उग्रचण्डी नाला, महेन्द्रज्योती, खनालथोक, मेथिनकोट, देवीटार, टुकुचा नाला, फुलवारी, धुलिखेल, बल्थली र च्याले ।
- ३) बाख्रा : छत्रेवाँझ दाप्चा, डराउने पोखरी, पुरानागाउँ, खनालथोक, कानपुर कालापानी, सस्युर्खर्क, बिर्ता देउराली, कात्तिके देउराली, पोखरी चौरी, चौबास, गोठपानी, मादनकुडारी, पोखरी नारायणस्थान, कुरुवास चापाखोरी, मेच्छे, भुमिडाँडा, वाल्टीड, सरमथली, बृहाखानी र डाँडापारीका क्षेत्रहरू ।
- ४) बडगुर : पनौती, बनेपा, धुलिखेल, उग्रचण्डी नाला, पाँचखाल, सांगा, जैसिथोक र खरेलथोक ।
- ५) कुखुरा : धुलिखेल, बनेपा, पनौती, पाँचखाल, उग्रचण्डी नाला, सांगा, मेथिनकोट आदि ।

तालिका ५९ : पशुसेवा केन्द्रहरू

सि.नं.	सेवा केन्द्र रहेको स्थान	सेवा प्रवाह हुने गाउँपालिका तथा न.पा.	कै.
१	पशुसेवा केन्द्र ख बनेपा	बनेपा न.पा.	
२	पशुसेवा केन्द्र कृशादेवि क	पनौति न.पा.	
३	पशुसेवा केन्द्र तालढुंगा क	खानीखोला	
४	पशुसेवा केन्द्र मंगलटार ख	रोशी	
५	पशुसेवा केन्द्र दाप्चा ख	नमोबुद्ध न.पा.	
६	पोखरिनारायणस्थान ख	तेमाल गा.पा.	
७	„ पोखरिचौरि क	चौरी देउराली	
८	„ महादेवस्थान क	मण्डन देउपुर	
९	पाँचखाल ख	पाँखाल	
१०	सल्ले ख	भुम्लु	
११	नाला ख	बनेपा न.पा.	
१२	खोपासि ख	पनौती न.पा.	
१३	ढुंखर्क ख	बेथानचोक	
१४	घर्तिछाप ख	महाभारत गा.पा.	
१५	नाग्रेगर्गचे ख	चौरी देउराली	
१६	भकण्डे क	नमोबुद्ध न.पा.	
१७	सरमथलि ख	तेमाल गा.पा.	
१८	खरेलथोक ख	पाँचखाल न.पा.	

१९	नयांगाउ ख	मण्डन देउपुर	
२०	शिखरआम्बोटे ख	रोशी र बेथान गा.पा.	
२१	साठिघर भगवती ख	भुम्लु र पाँचखाल	

तालिका ६० : पशुपक्षिको उत्पादनको अवस्था

विवरण	एकाइ	उत्पादन		मूल्य	
		०७१/७२	०७२/७३	०७१/७२	०७२/७३
दूध उत्पादन		११३०६२.२५	१२०५०९	प्रति लिटर	
गाई	मे.ट.	३४१३१.७	३६२५१.९	६०	७०
भैंसी	मे.ट.	७८९३०.६	८४२५७.१	७०	८०
मासु	मे.ट.	८९११.८६	९२६७	प्रति के.जि.	
खसी/बोका	मे.ट.	१६२७.५१	१६८८.३३	८००	८५०
रांगो/भैंसी	मे.ट.	५६६०.२८	५८७५.७९	२४०	२६०
कूखुरा	मे.ट.	१६४९.१५	१५७३.२७	३००	३२०
बंगुर	मे.ट.	३६.९४	३८.६२	२५०	३००
भेडा	मे.ट.	७.२२	७.९१		
हांस	मे.ट.	६.६७	७.२		
फुल उत्पादन				प्रति गोटा	
कूखुरा	हजार	१९५०५.३	१९७८३.७	१३	१५
हांस	हजार	७०२.६	७२६.३२	२५	३०

स्रोत : वार्षिक प्रतिवेदन २०७३, जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

पशुपक्षी तथा पशु जन्य पदार्थ निकासी :

करिव दैनिक २ लाख ५० हजार लिटर भन्दा माथि दुध उपत्यकामा खपत ।

वार्षिक दुध उत्पादनको स्थिति : उत्पादित दुध : १२०५०९

विक्रि व्यवस्था : मे.टन मा

- ◆ निजि डेरिवाट : १२७६१ मे.टन (१०.५९ ५)
- ◆ सरकारी डेरिवाट : २०६१९ मे.टन (१७.११ ५)
- ◆ ठेकेदार व्यापारिवाट : ३५७७९ मे.टन (२९.६९५)
- ◆ कृषक आफैले : १२७८६ मे.टन (१०.६१ ५)
- ◆ जिल्लामा खपत : ३८५६४ मे.टन (३२.० ५)

तालिका ६१ : मासु बजार र दैनिक उत्पादन तथा मूल्य

क्र.सं.	बजारको नाम	मासु पसल सख्या	दैनिक बध गरिने संख्या	पशुको किसिम	मासु विक्री तरिका	विक्री परिमाण दैनिक	मूल्य प्रति के.जी.
१	धुलिखेल	१९	४५	रांगा २	खुल्ला	४०० के.जी.	२४०।-
२	बनेपा	३९	१५८	रांगा ३	„	६०० के.जी.	२४०।-
३	पनौती	१४	३७	रांगा ५	„	१०००के.जी.	२४०।-
४	पाँचखाल	१६	३३	रांगा १	„	३००के.जी.	२४०।-
५	भकण्डे	७	२३	रांगा १	„	५००के.जी.	२४०।-

जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, धुलिखेलको वार्षिक प्रतिवेदन २०७३ का अनुसार मथि उल्लेखित प्रमुख बजारहरुमा दैनिक उक्त परिमाणमा रांगा, खसी, बोका, कूखुरा वध गरिन्छ भने पनौतीवाट रांगाका र बनेपावाट वंगुरको मासु काठमाडौं उपत्यकामा लागि विक्री वितरण गर्ने गरिएको छ ।

खण्ड ७ : वन तथा वातावरण

प्राकृतिक सम्पत्ति जल, जमिन र जंगल(वन)को उचित उपयोगको स्थिति कुनैपनि राष्ट्रको सामाजिक उन्नति र विकासको सवालसँग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरूपले जोडिएको हुन्छ। त्यसैले जंगलको उचित सदुपयोग र संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्न सके सामाजिक तथा आर्थिक क्षेत्रको विकासमा ठूलो टेवा पुग्न जान्छ। हाम्रो देशमा कुल क्षेत्रफलको भण्डै २० प्रतिशत कृषि योग्य जमिनले ढाकेको र २९ प्रतिशत जमिन वनजंगलले ढाकेको छ।

यस खण्डमा वन क्षेत्रको विवरण, वनको किसिम, काठजन्य पैदावारहरूको संकलन र निकासी, लघुवन पैदावारको संकलन र निकासी, वनजन्य उद्योगहरूको विवरण तथा सामुदायिक तथा कबुलियती वनसम्बन्धी विवरण लगायतका विषयवस्तुहरू उल्लेख गरिएको छ।

७.१ वन क्षेत्रको विवरण

जिल्लामा जम्मा वन क्षेत्र ७७५५२ हे. (५५.२%) रहेको छ। कुल सामुदायिक वन ५६४ र कबुलियती वन ४३० रहेको छ, जसको क्षेत्रफल क्रमश २८,१९४.५९ हे. र २६४० हे. रहेको छ भने सरकारद्वारा व्यवस्थापन गरिएको वन क्षेत्र ४६७४१.० हे. रहेको छ। जिल्लाको वन क्षेत्रको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ।

तालिका ६२ : वन क्षेत्रको विवरण

विवरण	संख्या (वटा)	कुल जम्मा (हेक्टर)	प्रतिशत
सामुदायिक वन	५६४	२८,१९४.५९	३६.३६
कबुलियती वन	४३०	२६४०	३.७
धार्मिक वन	१	१.६७	०.००२
सरकारद्वारा व्यवस्थित वन		४६७४१.०	६०.२७
जम्मा वन क्षेत्र		७७५५२.०	५५.२
घाँसे चौर		३७५१.४५	
निजी वन	५ वटा	२.६५	

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७३

७.२ वनको किसिम

यस जिल्लामा हावापानीको विविधताको साथसाथै धरातलिय उचाई र बनौट पनि फरक रहेकोले वनको किसिम पनि फरक फरक पाईन्छ। यस जिल्लामा पाईने वनका प्रमुख किसिमहरू निम्नानुसार छन्।

साल वन : खासगरी साल्मे र महादेवस्थान रेञ्जपोष्ट क्षेत्रमा साल वनको प्रचुरता रहेको छ जसमा साल, अस्ना, बोटधाइरो, खयर आदि पाइन्छ।

सल्ला वन: तल्ला भेगमा खोटे सल्ला, मध्य भागमा गोब्रेसल्ला, पाटेसल्ला आदि र माथिल्लो भेगमा ठिंघ्रे सल्ला, लौँठसल्ला आदि।

साल/ सल्ला मिश्रित वन: यो वन ५०० मी. देखी १२०० मी. को उचाई सम्म पाइएको छ। यस प्रकारको वन जिल्लाका सबै क्षेत्रमा देखिएको छ। साथै साल, अस्ना, खोटे सल्ला, पाटेसल्ला आदिको वृक्षारोपण कारणले समेत सालका नया विरूवाहरू देखिन थालेका छन्।

कटुस /चिलाउने वन: यस प्रकारको वन जिल्लाको उषोष्ण क्षेत्रहरूमा १५०० मि. सम्म देखिएको छ जसमा कटुस र चिलाउने आदि प्रजाति पाइन्छ।

माथिल्लो मिश्रित वन: यस प्रकारको वन उच्च पहाडी क्षेत्रमा पाईएको छ। यसका मुख्य प्रजातीहरूमा वांभ, खसु, गोब्रे सल्ला, ठिंघ्रे सल्ला, गुराँस आदि हुन्।

७.३ संरक्षित वन क्षेत्र

यस जिल्लामा वन ऐन २०४९ अनुसार घोषित संरक्षित वन नभएपनि स्थानिय जनताको दैनिक गुजाराको पहुँचभन्दा बाहिरको जैविक विविधताले धनी महाभारतको माथिल्लो भेगलाई संरक्षित वन बनाउन सकिने सम्भावना रहेको छ।

जिल्ला विकास समितिको सन् २००२ को स्रोत नक्शाकन प्रतिवेदनका अनुसार यस जिल्लामा यस्तो संभावित संरक्षित क्षेत्र ५,०४० हेक्टर रहेको छ ।

७.४ धार्मिक वन

यस जिल्लामा हालसम्म एउटा मात्र बेथानचोक गाउँपालिका वडा नं. २ (साविक हुंखर्क ६) मा रहेको मुक्तिश्वर महादेव वन धार्मिक समुदायलाई हस्तान्तरण भएको छ जसको क्षेत्रफल १.६७२ हेक्टर छ । यस बाहेक विभिन्न ठाउँमा वन क्षेत्रमा मठ मन्दिरहरू रहेका छन् । कतिपय ठाउँमा मन्दिर रहेको वन क्षेत्र सामुदायिक वनको रूपमा हस्तान्तरण भएको र सो वनको नाम मन्दिरको नाउँमा नै राख्ने गरिएको छ । सामुदायिक वनको रूपमा हस्तान्तरण भएता पनि मन्दिर वरिपरीको रूख विरूवा नकाट्ने, संरक्षण गर्ने र धार्मिक कार्य बाहेक अन्य काममा उपभोग गर्न नहुने स्थानीय वासिन्दाको भनाइ रहेको छ । उदाहरणको लागि तपशिलका वनक्षेत्रहरू मुख्य रहेका छन् ।

- सत्यनारायण सामुदायिक वन तेमाल गाउँपालिका
- धुलिखेल न.पा. मा पर्ने गौखुरेश्वर सामुदायिक वनभित्र रहेको गौखुरेश्वर महादेवको मन्दिर ।
- मण्डन देउपुर न.पा.मा महादेवस्थान सामुदायिक वनमा रहेको महादेवको मन्दिर ।
- नमोबुद्ध न.पा. मा पर्ने कानपुर कालापानीको देविस्थान सामुदायिक वन ।
- बेथानचोक गा.पा.को हुंखर्कमा नारायणस्थान सामुदायिक वन।
- नमोबुद्ध न.पा. मा पर्ने पुरानागाउँ दाप्चामा कुलदेवताको ऐंसेलुचौर सामुदायिक वन ।
- बनेपा न.पा. मा पर्ने महेन्द्रज्योतिमा चण्डिका सामुदायिक वन ।
- बनेपा न.पा. मा पर्ने उग्रतारा जनागालमा धनेश्वरी सामुदायिक वन, ज्वालादेवी सामुदायिक वन आदि ।

७.५ साभेदारी वन

यस जिल्लामा गाउँ बस्ती छेउछाउको पहुँच पुगेको वन क्षेत्र सामुदायिक वन तथा कबुलियती वनको रूपमा हस्तान्तरण कार्य भइरहेको र साभेदारी वनको नीति अनुरूपको वन व्यवस्थापन गर्न यस जिल्लामा तराईमा जस्तो घना चक्ला वन क्षेत्र नभएकाले साभेदारी वनको संभावना देखिदैन । हालसम्म यस जिल्लामा साभेदारी वन पहिचान तथा गठन नभएको र यस कार्ययोजना अवधिमा पनि गठन हुने सम्भावना देखिदैन ।

७.६ निजी वन

यस जिल्लामा निजी आवादीमा सल्लो, उत्तिस, चिलाउने, कटुस, सिमल आदि प्रजातिका रूखहरू प्राकृतिक रूपमा नै आई प्रशस्त मात्रामा हुर्के बढेको पाइन्छ भने अष्ट्रेलियन सरकारको सहयोगमा संचालित सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम अन्तर्गत जिल्लाभरि नै विभिन्न ठाउँमा संचालित नर्सरीहरूबाट विरूवा लगी वृक्षारोपण गरी हुर्काइ बढाएका सल्लाका सरकारी तथा निजी वन छन् । निजी वन क्षेत्रबाट आफूलाई आवश्यक पर्ने काठ, दाउरा, घाँसपातको आपूर्ति गर्नुका साथै धुलिखेल, बनेपा, पनौती, पाँचखाल जस्ता शहरी क्षेत्रमा स्थापना भएका फर्निचर उद्योग, प्लाइवुड, स-मिलहरूलाई काठ दाउरा आपूर्ति गरी आयआर्जन र रोजगारी सिर्जना भएको छ । यसको साथै राजधानी काठमाडौं, ललितपुर, भक्तपुरमा समेत यस जिल्लाबाट केही काठ दाउरा आपूर्ति हुने गरेको छ । त्यस्तै केही कृषकहरूले लौठसल्ला, अर्गेली, अकरकरा, कुरिलो आदि जडीबुटीहरू पनि निजी आवादीमा लगाएर आयआर्जन गरिरहेका छन् ।

७.७ काठजन्य पैदावारहरूको संकलन र निकासी

आ.व. २०७२/७३ मा यस जिल्लाका सामुदायिक वनहरूबाट उत्तिस र पाटेसल्ला गरी जम्मा २७,४८९.५९ क्यु.फिट संकलन भएको छ । त्यसैगरी निजी वन तथा आवादी क्षेत्रहरूबाट खयर, सल्ला, उत्तिस, सौर, लहरे पिपल, बकाइनो लप्सि, पैयु, चिलाउने, कटुस, मौवा, टुनी, सिसौं, सिरिष, लाकुरी, फलाट, आँप, टिक गरी जम्मा १,२६,६८० क्यु.फिट संकलन भएको छ ।

७.८ लघुवन पैदावारको संकलन र निकासी

यस जिल्लाको महाभारत आसपासका क्षेत्रहरूमा जडिबुटीहरू प्रशस्त पाईन्छन् । यस भेगमा पाइने मुख्य जडिबुटीहरूमा लौठसल्ला, सुगन्धवाल, चिराइतो, जटामसी, धसिगरे, कुटकी, पाखनवेद, कुरिलो, सतिवयर, नुनढिके, पदमचाल, तितेपाती,

सिस्नो, घोडताप्रे, टिमुर, काफल, सुनाखरी आदि हुन् । तर व्यवसायिक रूपमा भने यसको खेति गरिएको रेकर्ड उपलब्ध छैन । जिल्ला वन कार्यालयको रेकर्ड अनुसार यस जिल्लाबाट विगतमा निकासी भएका जडिवुटिहरूमा लौठसल्ला, रूद्राक्ष र पाखनवेद रहेका छन् ।

७.९ बनजन्य उद्योगहरूको विवरण

जिल्लामा स्थापना भई सञ्चालनमा आएका सबैभन्दा बढी फर्निचर उद्योग ९४ वटा, समिल १० वटा, भेनियर ८ वटा, लालिगुराँस जुस ५ वटा, जडिवुटि ३ वटा र अन्य थोरै संख्यामा रहेका छन् । बनजन्य उद्योगहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ६३ : बनजन्य उद्योगहरूको विवरण

क्र.सं.	उद्योगको नाम	संख्या
१	फर्निचर उद्योग	९४
२	समिल	१०
३	भेनियर	८
४	जडिवुटि	३
५	ठेकी	१

क्र.सं.	उद्योगको नाम	संख्या
६	नेपाली हाते कागज	१
७	लालिगुराँस जुस	५
८	सामुदायिक हाते कागज उद्योग	१
९	ब्रिकेट उद्योग	१
१०	अगरवत्ति उद्योग	१
११	कोइला उद्योग चौबास)	१

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७२/७३

७.१० सामुदायिक तथा कबुलियती वनसम्बन्धी विवरण

सामुदायिक वन विकासको उदगमस्थल मानिने काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा सामुदायिक वन विकासको प्रारम्भ २०३६-०३७ (ई.सं.१९७९-८०) मा नेपाल-अष्ट्रेलिया वन परियोजना लागू भए पश्चात बृहत रूपमा वृक्षारोपण भई त्यसको सहभागितात्मक संरक्षणको अवधारणा सगसगै भएको पाईन्छ । वन विभागको सांगठनिक विकासगै २०४० सालमा जिल्ला वन कार्यालय काभ्रेको स्थापना पश्चात वन विकासका कार्यहरू निरन्तर रूपमा अगाडी बढि रहेको छ । वि.सं ०४३/०४४ मा वन विकास गुरु योजना (२५वर्षे) तयार भई सामुदायिक वन विकास कार्यलाई प्राथमिकताको कार्यक्रममा राखी कार्यक्रमहरू शुरु भएपछि यस जिल्लामा सामुदायिक वन विकासको क्रममा वन उपभोक्ता समूह मार्फत नै वृक्षारोपण कार्यक्रमहरू गर्ने र स्थानीय वन उपभोक्ता समूहलाई भईरहेको वन हस्तान्तरण गर्ने कार्यले तिब्रता पायो । नेपाल- अष्ट्रेलिया वन परियोजना लागू भए पश्चात नर्सरी स्थापना, विरुवा उत्पादन तथा नाङ्गा पाखाहरूमा वृक्षारोपणको कार्यक्रमले व्यापकता पायो । बृहत रूपमा गरिएको वृक्षारोपणको संरक्षण कार्य सरकारी जनशक्तिबाट मात्र संभव थिएन । जिल्ला वन कार्यालयको हाल सम्मको तथ्याङ्क अनुसार काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा १०,७२८.हेक्टर क्षेत्रफलमा वृक्षारोपण भएको छ भने तिनै वृक्षारोपण क्षेत्र तथा भईरहेका प्राकृतिक वनलाई नै क्रमिक रूपमा सामुदायिक वनको रूपमा हस्तान्तरण हुदै आईरहेको छ । यस जिल्लामा विधिवत रूपमा सामुदायिक वनको रूपमा हस्तान्तरण कार्य मिति २०४५/०३/२८ गते भएको देखिन्छ । आ.व. २०४४/०४५ सालमा हस्तान्तरण भएको यस जिल्लाको (सम्भवतः नेपालकै) पहिलो सानोवन पाण्डे गाउँ सामुदायिक वन हाल बनेपा न.पा. वडा नं १ (साविकको टुकुचानाला गा.वि.स. वडा १) मा रहेको छ । यस पछि यस जिल्लामा निरन्तर रूपमा सा.व. हस्तान्तरण कार्य जारी रहेको देखिन्छ । आ.व. २०७२/०७३ सम्म ५६४ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरूलाई २८,१९४.५६ हे. वन क्षेत्र हस्तान्तरण गरिसकिएको छ भने कबुलियतितर्फ ४३० वटा उपभोक्ता समूहहरूलाई २६४० हे. वन क्षेत्र हस्तान्तरण गरिसकिएको छ । त्यस्तै २०४९/५० मा रविओपी गाविसका भष्मेपाखा र अल्लेचौर कबुलियती वन नै यस जिल्लाका प्रथम कबुलियती वनहरू हुन् ।

तालिका ६४ : सामुदायिक तथा कबुलियती वनसम्बन्धी विवरण

विवरण	संख्या (वटा)	आवद्ध घरधुरी	गाविस र नपा
सामुदायिक वन	५६४	६३१५५	६ नगरपालिका तथा ७ गाउँपालिका
कबुलियती वन	४३०	४४८४	६ नगरपालिका तथा ४ गाउँपालिका
निजी वन	५ वटा		

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७२/७३

जिल्लाका समुदायलाई हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वन तथा कबुलियती वनहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ।

तालिका ६५ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार सामुदायिक वनसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	वनको संख्या	क्षेत्रफल (हे.) शुरुमा	घरघुरी संख्या	जनसंख्या			समिति संख्या			क्षेत्रफल (हे.) हाल
					महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
१	भुम्लु गाउँपालिका	३६	१६८६.०८	३७२५	८७५६	८५१७	१७२७३	६३	२३२	२९५	१७४८.७३
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	२२	११६५.५५	९०७४	६३९९	६७५५	१३१५४	४७	१५३	२००	१६०५.९०
३	खानीखोला गाउँपालिका	२७	१८८०.१८	१५५७	५५२०	५६७३	१११९३	८७	२०८	२९५	१८९५.६५
४	महाभारत गाउँपालिका	५९	५४४३.०५	३६७६	१२१११	१२५३२	२४६४३	२२३	३६७	५९०	५६९०.०७
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	६८	२०६७.२७	६०७०	१७५५७	१७५११	३५०६८	२२१	४४४	६६५	२२२६.०१
६	तेमाल गाउँपालिका	२४	४६४.१४	२१४०	७९८३	७५१२	१५४९५	९२	१५०	२४२	५५२.९९
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	५०	१४७४.०५	५२९९	१३७१३	१३५९९	२७३१२	१३३	३३१	४६४	१४५४.७१
८	पाँचखाल नगरपालिका	५३	२७१.४८	६९२२	२०५४६	२०६४१	४११८७	१४२	३३४	४७६	२९१५.६४
९	धुलिखेल नगरपालिका	३६	८०१.६९	३३१३	८४३५	९१७७	१७६१२	९१	२४९	३४०	८५३.०५
१०	बनेपा नगरपालिका	४७	१४९२.३३	५६९६	१७४२७	१६५३६	३३९६३	१०२	२९८	४००	१४०५.८८
११	पनौती नगरपालिका	६५	१६६८.३	८४९४	२०६२०	२०७१३	४१३३३	१६३	४३९	६०२	१८६४.७४
१२	रोशी गाउँपालिका	४६	२४०१.३१	३१९४	९१३६	९५७५	१८७११	१२१	२४६	३६७	२३९२.१७
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३१	२७२०.१२	३९२५	१२२६४	११६३३	२३८९७	८९	२२३	३१२	३५८९.०५
जम्मा		५६४	२५९८२.५	६३१५५	१६०४६७	१६०३७४	३२०८४१	१५७४	३६७४	५२४८	२८१९४.५९

तालिका ६६ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार हस्तान्तरण भएका कबुलियती वनहरूको विवरण

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	वनको संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	घरघुरी संख्या	समूहमा आवद्ध		
					महिला	पुरुष	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	—	—	—	—	—	—
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	—	—	—	—	—	—
३	खानीखोला गाउँपालिका	१४५	९३०.७	१४१८	४४३१	४६९५	९१२६
४	महाभारत गाउँपालिका	७२	४६३.९	७४७	२६३३	२८५५	५४८८
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	२२	१०९.६	२५४	७९६	८०२	१५९८
६	तेमाल गाउँपालिका	—	—	—	—	—	—
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	१०	५३.६	१०९	३१७	३०९	६२६
८	पाँचखाल नगरपालिका	३७	१८४.७	२८१	७८१	७७४	१५५५
९	धुलिखेल नगरपालिका	१९	८०.४	२०१	६१६	५९६	१२१२
१०	बनेपा नगरपालिका	३१	१५८.८	३८०	१०९४	११४२	२२३६
११	पनौती नगरपालिका	५३	३६८.१	५६६	१७२०	१६७८	३३९८
१२	रोशी गाउँपालिका	३६	२६१	४९७	१५५१	१५६१	३११२
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	५	२९	३१	९३	९३	१८६
जम्मा		४३०	२६४०	४४८४	१४०३२	१४५०५	२८५३७

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७२/७३

७.११ नदी, ताल, सिमसार क्षेत्र

नदी

यस जिल्लामा साना ठूला गरी ४९२ वटा नदी, खोला तथा भरना रहेका छन् र जिल्लाभित्र यिनको कुल लम्बाई १,५७३ कि.मी. रहेको छ। मुख्य नदी र खोलाहरूमा इन्द्रावती नदी, वाग्मती नदी, सुनकोशी नदी, रोशी खोला, कोखाजोर खोला, खानी खोला रहेको छन्। सुनकोशी र इन्द्रावतीको मुहान हिमाली क्षेत्र रहेकोले यी सदैव अटुट रूपमा पूर्ण जल प्रवाह साथ बग्दछन् भने रोशी, कोखाजोर खोला, वाग्मती, खानी खोलाको मुहान महाभारत श्रृंखला पर्ने भएकोले हिउँदमा यस नदीमा पानीको मात्रा घट्दछ तर सुकैने। माथी उल्लेखित खोला तथा नदीहरूको जलाधार क्षेत्रफल निम्नानुसार रहेको छ। जिल्लामा मुख्यगरी रोशी, सुनकोशी, इन्द्रावति र वाग्मती/कोखाजोर गरी ४ जलाधार क्षेत्रहरू रहेका छन्। उक्त जलाधार क्षेत्रहरूमा जम्मा ५९ उपजलाधार क्षेत्रहरू समेटिएका छन्।

तालिका ६७ : जिल्लाका प्रमुख जलाधार क्षेत्रहरू

क्र.सं.	जलाधार क्षेत्रको नाम	क्षेत्रफल(हेक्टर)
१	रोशी खोला जलाधार अर्न्तगत	४८६५५
१.२	घ्याम्पे खोला	१९२५
१.३	भंगुरे खोला	२०७७
१.३	मंगलटार	१६६३
१.४	नाकै खोला	२०५६
१.५	पोट खोला	२३३९
१.६	खानी खोला	१७४४
१.७	भण्डारे खोला	१९२३
१.८	खहरे खोला, पांगु	१६२३
१.९	सिमसिम खोला	२६६१
१.१०	लड्कु खोला, गोर्खालीगाउँ	१९२५
१.११	लड्कु खोला, बाह्रबिसे	२२३८
१.१२	सलान्दु खोला, चलाल	१३१०
१.१३	खर कोलाँती खोला	२९७४
१.१४	रोशी खोला, फुल्चोकी	११५९
१.१५	भगमारे खोला, कुशादेवी	२०२६
१.१६	भल्खु खोला, भालेश्वर	२४४०
१.१७	बाँसडोल खोला	२२५८
१.१८	सुब्बागाउँ	१४५२
१.१९	सूँठी खोला, शंखु	२५३०
१.२०	रोशी, डराउनेपोखरी	२६०१
१.२१	दाप्चा खोला, दाप्चा	२५९३
१.२२	तल्लोदाप्चा रोशी क्षेत्र	८०३
१.२३	डाँडागाउँ	२३३९
१.२४	रोशी खोला, तिमालगाउँ	१९९६
२	सुनकोशी जलाधार अर्न्तगत	३७५१३
२.१	सुनकोशी चोप्टार	२०५६
२.२	सरमथली	२५००
२.३	मेथिनकोट (४,५,६ वडा)	२६७१
२.४	ओखे-बुच्चाकोट खोला, देवभूमि	२८३३
२.५	रविओपी	२९५४
२.६	पुष्पाञ्जली खोला, नाला	२२५८

क्र.सं.	जलाधार क्षेत्रको नाम	क्षेत्रफल(हेक्टर)
२.७	देवीटार	२३७९
२.८	भिरुँखोला	२८१३
२.९	खरेलथोक	१३३१
२.१०	भुम्लु खोला, फलाँटे	१३८९
२.११	खहरे खोला, जामुने	२६११
२.१२	तिम्नेनी	१७३४
२.१३	चौरिन खोला, सिमथली	१६६३
२.१४	चौरिन	१७४४
२.१५	गहते खोला, नाग्ले	३२७६
२.१६	चौवास	१९२५
२.१७	छत्रे खोला, दोलालघाट	१३७६
३	इन्द्रावती जलाधार अर्न्तगत	१२१६९
३.१	चा खोला, ज्याम्दीमण्डन	२५७१
३.२	आंसी खोला, महादेवस्थान मण्डन	१३०७
३.३	बोक्सेखोला, मण्डन	१६३८
३.४	चाखोला, महादेवटार	२६३१
३.५	धन्दा खोला, सिपाघाट	१६७३
३.६	इन्द्रावती, चण्डेनीमण्डन	२३५९
४	वाग्मती/कोखाजोर जलाधार अर्न्तगत	३५५३०
४.१	रताङ्ग दुर्लुङ्ग खोला	२१०१
४.२	छङ्गछङ्ग/वाग्मती	२२३८
४.३	फ्याङ्ग खोला	१३५४
४.४	मूल खोला	३३५६
४.५	खानी खोला	४१४१
४.६	चाउखोला	४५४८
४.७	जम्बर खोला	१९९३
४.८	कोखाजोर खोला	२२७१
४.९	पोखरा खोला	३०८४
४.१०	वनखु खोला	३०८४
४.११	खानी/ पार्वती खोला	३२११
४.१२	राडछा खोला	२५५३

श्रोत : जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय

७.१२ ताल तलैया र भरनाहरु

यस जिल्लामा ठूला तालहरू नभएको र मुख्य ताल पोखरीहरूमा ताराखसे पोखरी (शिखर आम्बोटे), नारायण पोखरी (तिमाल), देउपोखरी (चौरी डुमखर्क) र महादेव पोखरी (नगरकोट) र छहराहरूमा तिनधाई खोलाको छहरा (खरहे पाँगु) र शशिपानीको छहरा नै प्रमुख हुन् ।

७.१३ सिमसार

यस जिल्लामा उल्लेखनीय सिमसार क्षेत्र नभएको तर केही ठाउँमा साना-साना सिम ढाप रहेका छन् । सिमसारहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ६८ : सिमसार क्षेत्रको नाम र क्षेत्रफल

सि. नं.	सिमसार क्षेत्रको नाम	सिमसार क्षेत्रको ठेगाना	अनुमानित क्षेत्रफल	अवस्था	व्यवस्थापनको जिम्मा
१.	हिलेजलजले	नाला टुकुचा	७ हे.	घट्टै भएको	हिलेजलजले सामुदायिक वन समूह क र ख
२.	ईन्द्रेश्वर थल्यु	पनैति	१ हे	घट्टै भएको	ईन्द्रेश्वर थल्यु-घ
३.	ताराखसे लेक	शिखरआम्बोटे	१ रोपनी	घट्टै भएको	सरकार
४.	बेथानचोक	डुङ्गखर्क	३०रोपनी	यथावत	बेथानचोक नारायणस्थान सामुदायिक वन
५.	नारायणस्थान पोखरी	पोखरी नारायणस्थान	५रोपनी	घट्टै भएको	गा.वि.स.
६.	ठूलोपोखरी सानोपोखरी	चापाखोरी	२ रोपनी	यथावत	ठूलोपोखरी सानोपोखरी सामुदायिक वन
७.	लुकुवापाखा	वल्थली	३० रोपनी	यथावत	लुकुवापाखा सामुदायिक वन
८.	मुरली खोला	रयाले	१ हे.	घट्टै भएको	मुरली खोला सामुदायिक वन
९.	नौविसे	महादेवस्थान	३ हे.	घट्टै भएको	निजी
१०.	पाटीचौर	चलाल गणेशस्थान	१ हे.	यथावत	पाटीचौर सामुदायिक वन
११.	पालेको वन	देविटार	१ हे.	यथावत	पालेको वन सामुदायिक वन

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालयको प्रतिवेदन, २०६९/७०

खण्ड ८ : भौतिक पूर्वाधार

८.१ सडक

सडक सञ्जालको विस्तार हेर्दा यस जिल्लामा सबै प्रकारका सडकहरूको जम्मा लम्बाई १६९२.३ कि.मि. रहेको छ । जिल्ला भित्र निर्माण भएका सडकहरूलाई तीन प्रकारमा विभाजन गरिएको छ । रणनीतिक हिसाबले महत्वपूर्ण सडक (१५२.२३), शहरी सडक (१५३.६३),जिल्ला सडक नेटवर्क (६३५.९०),ग्रामिण सडक (७४८.८०) प्रमुख हुन् । रणनीतिक हिसाबले महत्वपूर्ण सडकहरूलाई फिडर सडकहरू र राष्ट्रिय राजमार्गमा वर्गिकरण गरिएको छ ।

तालिका ६९ : रणनीतिक हिसाबले महत्वपूर्ण सडक

क्र.सं.	सडकको नाम	लम्बाइ (कि.मि.)	कालोपत्रे	ग्राभेल	धुले
१	रणनीतिक हिसाबले महत्वपूर्ण सडक				
१.१.	फिडर सडकहरू				
१.१.१	बनेपा-खोपासी	९.५४	६.६	२.९४	
१.१.२	पाँचखाल-मेलाम्ची-हेलम्बु	१०.६३	१०.६३	०	
१.१.३	पाँचखाल पलाञ्चोक भगवती	११	१०	१	
१.१.४	ग्वाको-पनौति	२०	९.१	१०.९	
१.१.५	बखुन्दोल-बोगटीगाउँ (काठमाण्डौ वि.वि. सडक)	२	२	०	
१.१.६	पनौतीसंखु	१.३३	०	१.३३	
१.१.७	अमालडोल-नाला-बनेपा	४.७३	४.७३	०	
	जम्मा	५९.२३	४३.०६	१६.१७	
१.२.०	मुख्य राजमार्गहरू				
१.२.१	अरनिको राजमार्ग	३८	३८		
१.२.२	वि.पि. राजमार्ग	५५	५५		
	जम्मा मुख्य राजमार्गको लम्बाई	९३	९३		
	जम्मा रणनीतिक हिसाबले महत्वपूर्ण सडक	१५२.२३	१३६.०६	१६.१७	
२	शहरी सडकहरू				
२.१	बनेपा नगरपालिका	६४			
२.२	धुलिखेल नगरपालिका	३४.६३			
२.३	पनौतीनगरपालिका	५५			
	जम्मा शहरी सडक	१५३.६३			
३	जिल्ला सडक सञ्जाल	६३५.९	१२.२	१७०.६	४५३.१
४	ग्रामिण सडकहरू	७४८.८	११.१	१७.९	७१९.८
	जम्मा	१६९२.३	३३०.९	१८८.५	१२७२.९

स्रोत: जिल्ला सडक गुरुयोजना, २०७०, जिविस काभ्रे

जिल्ला सडक सञ्जालमा पर्ने सडकहरू जम्मा ३८ वटा रहेका छन् । यि सडकहरूले गाविसहरूलाई जिल्ला सदरमुकामसँग जोड्दछन् । यस्ता सडकहरूको जम्मा लम्बाई ६३५.९ कि.मि. रहेको छ । यि सडकहरूमा प्राय सार्वजनिक यातायातका साधनहरू सञ्चालन हुने गर्दछन् । जिल्लाको मुख्य सडक सञ्जालमा पर्ने सडकहरूको नामावली निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ७० : जिल्लाको मुख्य सडक सञ्जालमा पर्ने सडकहरूको नामावली

कोड	सडकको नाम	जम्मा लम्बाई	कालोपत्रे	ग्राभेल	धुले	सबै मौसममा यातायात चल्ने	प्रतिकूल मौसममा नचल्ने
24DR001	नमोबुद्ध-शंखु-पनौति-कुशादेवी-रयाले-ग्वाको	१९.६०	१०.७०	६.९०	२.००	१७.६०	२.००
24DR002	सांगा-आसापुरी -रयाले	९.४०	-	४.८०	४.६०	४.८०	४.६०
24DR003	नाला-घिमिरेगाउँ-नगरकोट	१०.००	-	३.००	७.००	३.००	७.००

कोड	सडकको नाम	जम्मा लम्बाई	कालोपत्रे	ग्राभेल	धुले	सबै मौसममा यातायात चल्ने	प्रतिकूल मौसममा नचल्ने
24DR004	भैसेपाटी-बाँसडोल-पनौति	७.३०	०.४०	६.९०		७.३०	-
24DR005	हिंगुवापाटी-गैह्रीविसौना-नगरकोट	१८.२०	-	९.९०	९.९०	९.९०	९.९०
24DR006	कुन्तावेशी -नयाँगाउँ-नगरकोट	९.२०	-	५.००	४.२०	५.००	४.२०
24DR007	बनेपा-रविओपी-पाँचखाल	१४.५०	-	१०.००	४.५०	१०.००	४.५०
24DR008	पनौति-मल्पी-भुमिडाँडा	६.००	-	६.००	-	६.००	-
24DR009	खोपासी-ढुंखर्क-च्याम्राडवेशी	१८.४०	-	-	१८.४०	-	१८.४०
24DR010	रविओपी-देवीटार-अनेकोट-नयाँगाउँ	९.२०	-	-	९.२०	-	९.२०
24DR011	सामाज कल्याण-अनेकोट	७.५०	-	-	७.५०	-	७.५०
24DR012	खोपासी-तालढुंगा	६०.६०	-	८.९०	५१.७०	८.९०	५१.७०
24DR014	च्याली- फलामेटार-तालढुंगा	९.९०	-	-	९.९०	-	९.९०
24DR015	मिल्चे- बोरुडा-तालढुंगा-बनखु	२९.९०	-	-	२९.९०	-	२९.९०
24DR016	काभ्रे भञ्ज्याङ-फसकोट-इटे	४.४०	०.९०	-	४.३०	०.९०	४.३०
24DR017	विपि राजमार्ग- सारदा वतासे	२.७०	-	२.९०	०.६०	२.९०	०.६०
24DR018	काभ्रे भञ्ज्याङ-दाप्चा-पिपलटार-नौविसे	१८.५०	०.२०	१७.९०	१.२०	१७.३०	१.२०
24DR019	कामीडाँडा भञ्ज्याङ-फलामेसाँधु-शिखर अम्बोटे- महादेवटार-शिसाखानी	२४.५०	-	-	२४.५०	-	२४.५०
24DR020	दोलालघाट-ज्याम्दी- जोगीटार-हिंगुवापाटी	२०.७०	-	९.३०	११.४०	९.३०	११.४०
24DR021	बोहोरे दोभान- आधावाटो-सस्यौखर्क-सरमथली-मौरे	१९.९०	-	-	१९.९०	-	१९.९०
24DR022	पाँचखाल-बोहोरे दोभान-तिमालवेसी-ठुलोपर्सल	२८.५०	०.८०	२२.७०	५.००	२३.५०	५.००
24DR023	तिनपिप्ले-कल्ले-बेला	९.९०	-	-	९.९०	-	९.९०
24DR025	शिखर अम्बोटे-साभाकोट-ताराखसे-गोकुले	७.९०	-	-	७.९०	-	७.९०
24DR030	माम्ती-तित्रेटार-चोपटार-ठुलोपर्सल-दोलालघाट	१२.००	-	-	१२.००	-	१२.००
24DR026	भकुण्डे- पोखरी नारायणस्थान-मिल्चे	३०.४०	-	१३.२०	१७.२०	१३.२०	१७.२०
24DR027	पालाञ्चोक-खरेलथोक-कोशीदेखा	६.२०	-	५.००	१.२०	५.००	१.२०
24DR028	कटुन्जे-सिपाली-बुढाखानी-बनखु	२०.९०	-	२०.९०	-	२०.९०	-
24DR024	तिनपिप्ले- बालुवा-भेडावारी	११.८०	-	८.५०	३.३०	८.५०	३.३०
24DR029	कटुन्जे-तिमालवेसी-खार्पाचोक-कालिञ्चोक-सुंगुरे-सिपाली चिलाउने	१५.००	-	१.००	१४.००	१.००	१४.००
24DR031	दोलालघाट-फलाटे-कोलाती-बितादेउराली-गोठपानी-कात्तिके देउराली-मादन कुँडारी	३०.२०	-	१.४०	२८.८०	१.४०	२८.८०
24DR032	दोलालघाट-सल्ले भुम्लु-चौबास-नागै गगर्चे	३८.७०	-	-	३८.७०	-	३८.७०
24DR033	दोलालघाट-सापिड-सिम्थली-बेखिसम्ले	२३.८०	-	-	२३.८०	-	२३.८०
24DR034	कोलाती-ढाँडखर्क-पोखरी चौरी-गुरासे	१४.४०	-	-	१४.४०	-	१४.४०
24DR035	चिउरीवास (मंगलटार)-डाँडाखर्क-बुढाखानी	१५.५०	-	१.००	१४.५०	१.००	१४.५०
24DR036	चौबास-सलम्बु-किल्पुवगर	२०.६०	-	-	२०.६०	-	२०.६०
24DR037	डाँडाखर्क-माभीफेदा-सैलुड	१२.६०	-	-	१२.६०	-	१२.६०

कोड	सडकको नाम	जम्मा लम्बाई	कालोपत्रे	ग्राभेल	धुले	सबै मौसममा यातायात चल्ने	प्रतिकूल मौसममा नचल्ने
24DR038	पिप्लेदेउराली-चिसापानी-ध्याडडाँडा (भिमखोरी)	१३.२०	-	१.००	१२.२०	१.००	१२.२०
24DR013	कटुन्जेवेसी-सिखराम्बोटे-रोसीकिनार-पनौति	७.१०	-	६.८०	०.३०	६.८०	०.३०
जम्मा		६३५.९०	१२.२०	१७०.६०	४५३.१०	१८२.८०	४५३.१०

स्रोत: जिल्ला सडक गुरुयोजना, २०७०

यस जिल्लामा हाल निर्माण सम्पन्न भईसकेका र निर्माण भईरहेका ग्रामिण सडकहरू १६२ वटा रहेका छन् । उक्त सडकहरूको कुल लम्बाई १३८४.७ कि.मि. (जिल्लाका मुख्य सडक सञ्जालमा पर्ने सडकहरू समेत) रहेको छ । उल्लेखित सडकहरूले जिल्लाका दक्षिणी भाग (महाभारत दक्षिण) का केही क्षेत्रहरू बाहेक सबै गाउँपालिका तथा न.पा.हरूलाई जोडेको देखिन्छ । महाभारत दक्षिणका क्षेत्रमा हाल मौसमी रूपमा लासकोट-खार्पाचोक-सिपाली-बुढाखानी (१५ कि.मि.) र मकवानपुर जिल्लाको भोर्लेनीवाट खोपासी तालढुंगा सडक खण्डको तालढुंगा-वागमती किनार सम्म (१० कि.मि.) सडकमा मौसमी रूपमा यातायात सञ्चालन हुने गर्दछ । जिल्लाका १६२ ग्रामिण सडकहरूको सूची अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ ।

तालिका ७१ : जिल्ला समन्वय समिति (साविकको जि.वि.स.) बाट भएको भौतिक निर्माण सम्बन्धी विवरण :

क्रियाकलाप	एकाइ	०७१/७२ सम्मको उपलब्धि	०७२/७३ को उपलब्धि	जम्मा	लाभान्वित जनसंख्या
कुल सडक	कि.मी.	१९०२.४	२८.३	१९३०.७	५२३४५
कच्ची सडक	कि.	१२७८	११.६	१२८९.६	३४२३१
सडक ग्राभेल सोलिड. (स्तरान्ति)	कि.मी.	४०८.८	१६.७	४२५.५	१७८६५
सडक कालोपत्रे	कि.मी.	२१५.६	०	२१५.६	
सडक मर्मत संभार	कि.मी.	१२०५	२०७	१४१२	३४५६७
भो.पु. निर्माण सम्पन्न	वटा	१२०	५	१२५	३२१४
(शौचालय निर्माण)	वटा	९८७	१४०	११२७	१२३२
सिंचाइ	हेक्टर	१४५.७	८.५	१५४.२	५६७८
धारा निर्माण (सार्वजनिक)	गोटा	७६९	१५२	९२१	१२३४२
गाविस भवन	वटा	१५	१	१६	५२८४५
स्वास्थ्य चौकी भवन	कि.वा.	२७	१	२८	४५३२
विद्यालय भवन	वटा	१११	२४	१३५	१८७२०
कजवे निर्माण	वटा	३३	२	३५	६७८५
सामुदायिक पत्रकार भवन	वटा	१३९	३५	१७४	३३४५
बर्थिङ सेन्टर	वटा	६०	२	६२	०
सडक नाली	मि.	३१७७५	५०००	३६७७५	५६४३
विद्युत उत्पादन	कि.वा.	५१७	०	५१७	
ग्रामीण विद्युत लाईन विस्तार	कि.मी.	५८.५	१५	७३.५	५६४३
गुम्बाहरूको निर्माण/मर्मत	वटा	८७	१६	१०३	१३२४
मन्दिर निर्माण /मर्मत	वटा	५६	३४	९०	५७८९
बृद्धाश्रम निर्माण /मर्मत	वटा	१०	२	१२	१४१
मोटरेवल पुल	वटा	१२	१	१३	
गाविस अस्थाई निर्माण	वटा	०	३	३	
सार्वजनिक शौचालय	वटा.	१५	२	१७	७८९
बाल विकास केन्द्र	वटा	१३	०	१३	८९
सौर्य ऊर्जा	वटा	१०१५		१०१५	६७५४
सुधारिएको चूल्हो	वटा	४६५९७		४६५९७	१२३२१
लघुजलविद्युत (८०९ किवा)	वटा			६६	७,८६५
सडक ढल	मि.	४००२	५६०	४५६२	५६७४
भ्यूटावर निर्माण	वटा	३	०	३	३९७६

तालिका ७२ : जिल्लामा सञ्चालित टुला आयोजनाहरू

क्र.सं.	निर्माणधीन आयोजना	आयोजना	लाभान्वित नगरपालिका/गाउँपालिका	
१	क	खोपासी हुखर्क च्यामराडवेशी मिल्चे बोराड सडक	भुकम्प आपत्कालीन सहायता कार्यक्रम(EEAP)	पनौती नपा/बेथानचोक गापा/खानीखोला गापा
	ख	कुन्तावेशी नयाँगाउँ नगरकोट सडक	भुकम्प आपत्कालीन सहायता कार्यक्रम(EEAP)	मण्डनदेउपुर नगरपालिका
२	क	दोलालघाट फलाटे कोलाती ढाडखर्क पोखरीचौरी गुरासे सडक	ग्रामीण पुनः निर्माण तथा पुनस्थापना आयोजना(RRRSDP)	भुम्तु गापा/चौरी देउराली गापा
३	क	चा खोला मोटरेवल पुल	स्थानीय सडक पुल कार्यक्रम	मण्डनदेउपुर नगरपालिका
	ख	पाटनेखोला मोटरेवल पुल	स्थानीय सडक पुल कार्यक्रम	बेथानचोक गाउँपालिका
	ग	रोशी स्टील ट्रष्ट मोटरेवल पुल	स्थानीय सडक पुल कार्यक्रम	नमोबुद्ध नगरपालिका /रोशी गाउँपालिका
आ.व. २०७३/७४ मा शुरु भएका आयोजना				
१	क	रोशीखोला सस्पेन्सन मोटरेवल पुल	स्थानीय सडक पुल कार्यक्रम	तेमाल गाउँपालिका /रोशी गाउँपालिका
	ख	रोशीखोला सस्पेन्सन मोटरेवल पुल	स्थानीय सडक पुल कार्यक्रम	पनौती नगरपालिका
	ग	रोशीखोला मोटरेवल पुल त्रिवेणीघाट	स्थानीय सडक पुल कार्यक्रम	नमोबुद्ध नगरपालिका /रोशी गाउँपालिका
	घ	रोशीखोला मोटरेवल पुल ढाँड	स्थानीय सडक पुल कार्यक्रम	पनौती नगरपालिका
२	क	मिल्चे बोराड तालढुंगा बनखु सडक	स्थानीय यातायात क्षेत्रगत विकास	खानीखोला गाउँपालिका /महाभारत गाउँपालिका
	ख	दाप्चा पिपलटार शिखरआम्बोटे साभकोट ताराखसे लेक गोकुले	स्थानीय यातायात क्षेत्रगत विकास	नमोबुद्ध नगरपालिका /रोशी गाउँपालिका/महाभारत गाउँपालिका
	ग	कटुञ्जे सिपाली बुढाखानी सडक	स्थानीय यातायात क्षेत्रगत विकास	रोशी गाउँपालिका/महाभारत गाउँपालिका
	घ	कोठाउखोला मोटरेवल पुल	स्थानीय यातायात क्षेत्रगत विकास	बनेपा नगरपालिका

स्रोत : जिल्ला प्राविधिक कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

८.२ भोलुङ्गे पुल

यस जिल्लामा जम्मा १०६ वटा भोलुङ्गे पुलहरू रहेका छन् । यी पुलहरूमा मुख्य गरी सस्पेण्डेड पुलहरूको संख्या बढी रहेको छ । उक्त पुलहरू सबै चालु अवस्थामानै रहेका छन् । यस जिल्लामा सबैभन्दा बढी भोलुङ्गे पुलहरू डाँडापारी खानीखोला गाउँपालिकामा रहेका छन् । त्यस्तै सबैभन्दा लामो पुल साल्धारामा रहेको छ । मकवानपुर जिल्लाको वेतिनी तथा साल्धारा जोड्ने सो पुलको लम्बाई १६८.१२ मि. र १०० से.मि. चौडाई रहेको छ । यी पुलहरूको जम्मा लम्बाई ६,९०६.५२ मि. रहेको छ ।

खण्ड ९ : विद्युत तथा उर्जा

९.१ केन्द्रीय विद्युतिकरण

यस जिल्लाका ७ गाउँपालिका तथा ६ नगरपालिकाहरूका अधिकांश भागहरूमा केन्द्रीय प्रसारण लाईन अन्तर्गत विद्युतिकरण भैसकेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस जिल्लाका ८७.३% (७०,४१५ घरधुरीहरू) मा अक्सर बत्ति बाल्नको लागि बिजुली प्रयोग भएको भैसकेको देखिन्छ । हाल जिल्लामा ट्रान्सफर्मर संख्या ८३२ रहेको छ । त्यस्तै ११ के.भि. लाईन ४०० कि.मि, ४०० भोल्ट लाईन: १,२०० कि.मि. र सामुदायिक विद्युतिकरण अन्तर्गत ११ लोड सेन्टरहरू रहेका छन् ।

यस जिल्लाकै पहिलो तथा नेपालको तेस्रो जलविद्युत आयोजनाको रूपमा पनौतीजलविद्युत केन्द्र वि.सं. २०१७ मा शुरू भई वि.सं. २०२२ मा सम्पन्न भएको थियो । यस आयोजनाको कुल क्षमता २.४ मेगावाट रहेको छ । तात्कालिन सोभियतसंघ र नेपाल सरकारको रू. २.७ करोडमा सम्पन्न उक्त आयोजना विविध कारणहरूले बन्द रहेकोमा हाल पुनः सञ्चालनमा आएको छ ।

९.२ बैकल्पिक उर्जा तथा लघुजलविद्युत

यस जिल्लाका राष्ट्रिय प्रसारण लाईन मार्फत विजुली नपुगेका गाउँपालिका तथा न.पा.मा नेपाल सरकारको अनुदान, स्थानीय निकायहरूको आर्थिक सहयोग, दातृ निकायहरूको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग तथा स्थानीयवासीहरूको जनश्रमदान मार्फत जिल्लाका दुर्गम गाविसहरूमा लघुजलविद्युत उत्पादन गरी स्थानीय उपभोक्ता तथा सहकारीहरूको माध्यमबाट व्यवस्थापन गरिदै आएको छ । हाल सम्म यस जिल्लामा ८१७.१२ किलोवाट बिजुली उत्पादन गरी ८,०१२ घरधुरीहरूमा वितरण गरिएको छ । जिल्लाको कुल घरधुरीको अनुपातमा लघु जलविद्युतबाट विजुली उपभोग गर्ने घरधुरीहरूको संख्या ९.९३ प्रतिशत रहेको छ । यस जिल्लामा सञ्चालित लघुजलविद्युतहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ७३ : लघुजलविद्युत सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	लघु जलविद्युतको नाम	गाउँपालिका/ नगरपालिका	उत्पादन (कि.वा.)	लाभान्वित घरधुरी	सहयोग	हालको अवस्था
१	दाउन्ने खोला	रोशी गाउँपालिका	१२	१२५	REDP/जिविस	चालु
२	रोशी खोला	रोशी गाउँपालिका	८	५०	REDP/जिविस	बन्द
३	चा खोला	मण्डनदेउपुर नपा	१६	१४०	REDP/जिविस	बन्द
४	चौरी खोला पहिलो	चौरी देउराली गापा	२२	२३०	REDP/जिविस	चालु
५	चौरी गंगा	चौरी देउराली गापा	२२	१९७	REDP/जिविस	चालु
६	चौरी खोला तेस्रो	चौरी देउराली गापा	२२	१९१	REDP/जिविस	बन्द
७	पार्वती खोला	महाभारत गापा	२०	१४६	REDP/जिविस	चालु
८	पार्वती खोला दोस्रो	महाभारत गापा	२१	२१०	REDP/जिविस	चालु
९	खानी खोला दोस्रो	महाभारत गापा	२०	१७७	AEPC/REMREC	चालु
१०	करमडाँडा	रोशी गाउँपालिका	१७	१७०	AEPC/REMREC	चालु
११	बनखु खोला	महाभारत गापा	५०	५११	REDP/जिविस	चालु
१२	बनखु खोला दोस्रो	महाभारत गापा	२५	२५९	REDP/जिविस	चालु
१३	चाउ खोला पहिलो	महाभारत गापा	२२	१९४	REDP/जिविस	बन्द
१४	चाउ खोला दोस्रो	खानीखोला गापा	२४	२०८	REDP/जिविस	बन्द
१५	चाउ खोला तेस्रो	खानीखोला गापा	२८	३९१	REDP/जिविस	चालु
१६	चाउ खोला चौथो	महाभारत गापा	२०	२०५	REDP/जिविस	चालु
१७	खानी खोला पहिलो	खानीखोला गापा	२३	१७७	REDP/जिविस	चालु

क्र.सं.	लघु जलविद्युतको नाम	गाउँपालिका/ नगरपालिका	उत्पादन (कि.वा.)	लाभान्वित घरधुरी	सहयोग	हालको अवस्था
१८	खानी खोला दोश्रो	खानीखोला गापा	२२	२१८	REDP/जिविस	चालु
१९	कुलकुले खोला	खानीखोला गापा	१२	१०७	REDP/जिविस	चालु
२०	दुर्लुङ्ग खोला	खानीखोला गापा	११	९२	AEPC/REMREC	चालु
२१	दुर्लुङ्ग खोला पहिलो	खानीखोला गापा	१५	१११	REDP/जिविस	चालु
२२	दुर्लुङ्ग खोला दोश्रो	खानीखोला गापा	२०	१७९	REDP/जिविस	चालु
२३	पोखरा खोला	महाभारत गापा	११	१११	REDP/जिविस	चालु
२४	पोखरा खोला दोश्रो	महाभारत गापा	१६	१४०	AEPC/REMREC	चालु
२५	भ्याकुरे खोला	रोशी गापा	१२	७५	REDP/जिविस	चालु
२६	चौरी खोला चौथो	चौरी देउराली गापा	४५	४२६	REDP/जिविस	चालु
२७	चौरी खोला पाँचौं	चौरी देउराली गापा	२९	२९१	REDP/जिविस	चालु
२८	धुसेनी माझीफेदा	चौरी देउराली गापा	६८.५	६८५	AEPC/REMREC	चालु
२९	घट्टे खोला	रोशी गापा	५	४०	AEPC/REMREC	चालु
३०	ज्यामिरे खोला	रोशी गापा	१०	१००	AEPC/REMREC	चालु
३१	लामा खोला	रोशी गापा	३.५	३६	AEPC/REMREC	चालु
३२	साझी खोला	रोशी गापा	४.५	६५	AEPC/REMREC	चालु
३३	महाभारत लामा छाँगगा	महाभारत गापा	३	२७	AEPC/REMREC/NSP	चालु
३४	दाउन्ने खोला	रोशी गापा	६.८७	६९	AEPC/REMREC	बन्द
३५	रोशी खोला	तेमाल गापा	१६	१५६	AEPC/REMREC	बन्द
३६	चुनी खोला	रोशी गापा	१.५	२०	AEPC/REMREC	चालु
३७	चिनी खोला	रोशी गापा	५	४३	AEPC/REMREC	बन्द
३८	सानी खोला	रोशी गापा	६.२५	६७	Private	
३९	खानी खोला	महाभारत गापा	६.२५	६०	AEPC	चालु
४०	राडचा खोला क	महाभारत गापा	६	६४	AEPC/REMREC	चालु
४१	राडचा खोला ख	महाभारत गापा	६	७८	AEPC/REMREC	चालु
४२	चोखे खोला	रोशी गापा	३	३३	AEPC/REMREC	चालु
४३	काली खोला	रोशी गापा	१.५	३२	AEPC/REMREC	चालु
४४	बडरे खोला	महाभारत गापा	३	५७	AEPC/REMREC	बन्द
४५	भ्याकुरे खोला	खानीखोला गापा	२	४३	AEPC/REMREC/NSP	चालु
४६	भ्याकुरे खोला	खानीखोला गापा	३	५१	AEPC/REMREC/NSP	चालु
४७	थाकुरथान खोला	रोशी गापा	५	६०	AEPC/REMREC	चालु
४८	काली खोला	महाभारत गापा	३.७५	४०	AEPC/REMREC	चालु
४९	पोटा खोला	रोशी गापा	५	५०	REDP/जिविस	बन्द
५०	गुडगुडे खोला	पनौती नपा	५	६७	REDP/जिविस	बन्द
५१	बौवा खोला	चौरी देउराली गापा	३	३९	REDP/जिविस	बन्द
५२	लेखपानी खोला	रोशी गापा	२	१९	REDP/जिविस	बन्द
५३	महादेवटार खोला	महाभारत गापा	१२	१०८	बागमती जलाधार	चालु
५४	भालु खोला	चौरीदेउराली गापा	८	८८	निजी	
५५	सिद्धार्थ खानी खोला	महाभारत गापा	३	३०	नेपाल स्कूल प्रोजेक्ट	चालु
५६	सतीघाट	खानीखोला गापा	२	२०	घट्टघनी संघ	चालु
५७	सली खोला	महाभारत गापा	३	२५	नेपाल स्कूल प्रोजेक्ट	चालु
५८	ज्यामिरे खोला	महाभारत गापा	३.५	३०	नेपाल स्कूल प्रोजेक्ट	चालु
५९	भ्यापडाँडा	खानीखोला गापा	३.५	३०	नेपाल स्कूल प्रोजेक्ट	चालु
६०	कोठे	खानीखोला गापा	२	२२	नेपाल स्कूल प्रोजेक्ट	चालु
६१	नारायण खोला	खानीखोला गापा	३	२७	निजी	चालु

क्र.सं.	लघु जलविद्युतको नाम	गाउँपालिका/ नगरपालिका	उत्पादन (कि.वा.)	लाभान्वित घरधुरी	सहयोग	हालको अवस्था
६२	नारायण खोला	खानीखोला गापा	५	५०	निजी	चालु
६३	फ्याङ खोला	खानीखोला गापा	५	७०	निजी	चालु
६४	पानथली	रोशी गापा	१.५	१९	घट्टधनी संघ	चालु
६५	हात्तिसार	खानीखोला गापा	३	२८	घट्टधनी संघ	चालु
६६	दुर्लुङ खोला	बेथानचोक गापा	५	५५	निजी	चालु
६७	राङ्गा खोला ग	महाभारत गापा	८	७८	AEPC/REMREC	चालु
			८१७.१२	८०१२		

स्रोत: स्रोत व्यवस्थापन तथा ग्रामिण सशक्तिकरण केन्द्रको वार्षिक प्रतिवेदन, २०७३

वैकल्पिक उर्जा अन्तर्गत केन्द्रीय विद्युत प्रणाली नपुगेका स्थानहरूमा नेपाल सरकारको अनुदान प्राप्त सोलार प्रणाली जडित घरधुरीहरू २,०४६ रहेको छ । उल्लेखित तथ्याङ्कमा अनुदान नलिई सोलार प्रणाली जडान भएका घरधुरीहरूको गणना गरिएको छैन । त्यस्तै यस जिल्लाका अधिकांश गाविसहरूमा बायोग्याँस जडान भएको पाइन्छ । जिल्लाका ८,१९२ घरधुरीहरूले वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन केन्द्रबाट अनुदान प्राप्त बायोग्याँस जडान गरेका छन् । यस बाहेक सामुहिक बायोग्याँस संख्या १ (धु.न.पा.,श्रीखण्डपुर) रहेको छ ।

९.३ सुधारिएको चुल्हो

जिल्लाका ८०,६५१ घरधुरी मध्ये २०,२५२ घरधुरीहरूले सुधारिएको चुल्हो प्रयोग गर्दै आएका छन् । नेपाल सरकारको सन् २०१७ सम्ममा नेपालका सबै घरधुरीहरूलाई घरभित्रको धुँवा रहित घर घोषणा गर्ने लक्ष्य पुरा गर्ने क्रममा यस जिल्लाका बेथानचोकमा (च्याम्राङबेशी र च्यासिङखर्क) र चौरीदेउरालीमा (माभिफेदा)लाई घरभित्रको धुँवा उन्मुलन भएका गाउँहरू घोषणा गरिसकेका छन् । गाउँपालिकाहरूमा सुधारिएको चुल्होको प्रयोग स्थिति निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका ७४ : गाविस र नगरपालिका अनुसार सुधारिएको चुल्हो सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	जम्मा घरधुरी	चुल्हो प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	कैफियत
१	भुम्नु गाउँपालिका	४५१३	७२२	१६.००	
२	चौरीदेउराली गाउँपालिका	४६६४	११३४	२४.३१	
३	खानीखोला गाउँपालिका	२३७२	५१५	२१.७१	
४	महाभारत गाउँपालिका	२९१०	६५४	२२.४७	
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	६५८४	२४०४	३६.५१	
६	तेमाल गाउँपालिका	४८७६	२०९१	४२.८८	
७	मण्डनदेउपुर नगरपालिका	७३२८	१९३४	२६.३९	
८	पाँचखाल नगरपालिका	८५४४	२२५६	२६.४०	
९	धुलिखेल नगरपालिका	७०४०	१६४५	२३.३७	
१०	बनेपा नगरपालिका	१२१२७	१७६४	१४.५५	
११	पनौती नगरपालिका	१०९९६	२०९३	२०.५३	
१२	रोशी गाउँपालिका	५८९६	१५५९	२६.४४	
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३६०१	१४८१	४१.१३	
	जम्मा	८०६५१	२०२५२	२५.११	

स्रोत: स्रोत व्यवस्थापन तथा ग्रामिण सशक्तिकरण केन्द्रको वार्षिक प्रतिवेदन, २०७३

९.४ सुधारिएको घट्ट

परम्परागत रूपमा पिसानी कार्यको लागि परम्परागत घट्टको प्रयोग हुँदै आएको पाइन्छ । उक्त घट्टमा सुधारिएको प्रविधि जडान गरी क्षमता अभिवृद्धि गरिएको पाइन्छ । जिल्लामा पहिचान भएको जम्मा १,१२० घट्टहरू रहेका छन् । जिल्ला घट्टे धनी संघमा आवद्ध ९४४ घट्टहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ७५ : गाविस र नगरपालिका अनुसार सुधारिएको घट्ट

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	संख्या	क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	संख्या
१	भुम्लु गाउँपालिका	२७	८	पाँचखाल नगरपालिका	३
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	१३	९	धुलिखेल नगरपालिका	९
३	खानीखोला गाउँपालिका	२१२	१०	बनेपा नगरपालिका	२
४	महाभारत गाउँपालिका	२१४	११	पनौती नगरपालिका	८१
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	३३	१२	रोशी गाउँपालिका	१७२
६	तेमाल गाउँपालिका	३८	१३	बेथानचोक गाउँपालिका	११८
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	२२		काभ्रेपलाञ्चोक	९४४

स्रोत : जिल्ला घट्ट संघ, काभ्रेपलाञ्चोक

खण्ड १० : सञ्चार

१०.१ दुरसञ्चार

जिल्लामा दुरसञ्चारसम्बन्धी उपलब्ध मुख्य सेवाहरूमा तार सहितको टेलिफोन सेवा, जि.एस.एम. मोवाईल सेवा, सि.डि.एम.ए. र इन्टरनेट सेवा मुख्य रहेका छन् । जिल्लामा मुख्य सेवा प्रदायक कम्पनीको रूपमा नेपाल टेलिकम रहेको छ र अन्य सेवा प्रदायकहरूमा एन सेल, युटिएल तथा स्मार्ट फोन पनि रहेका छन् ।

टेलिफोन सेवा

यस जिल्लामा तार सहितको टेलिफोन सेवाको कुल क्षमता ९,७१३ रहेको छ जसमध्ये ६,२४९ लाइन वितरण गरिएको छ । नेपाल टेलिकम बनेपाले जिल्लामा रहेका १३ स्थानहरूबाट सेवा प्रदान गर्दै आएको छ । तार सहितको टेलिफोन सेवाको कभरेज १.४८% रहेको छ । यि सबै स्थानहरूबाट एडिएसएल इन्टरनेट सेवा समेत उपलब्ध गराएको छ । तार सहितको टेलिफोन सेवा प्रवाह गरिएका स्थानहरू र वितरण लाईनहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ । शाख

तालिका ७६ : टेलिफोन सेवा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	स्थानहरू	वितरण गरिएको लाईन	क्षमता	क्र.सं.	स्थानहरू	वितरण गरिएको लाईन	क्षमता
१	बनेपा	३२०४	४८६०	८	सुन्थान	१३३	१४४
२	धुलिखेल	७९४	१२४८	९	कुशादेवी	१२६	१९२
३	पनौति	८६५	१५०४	१०	खोपासी	१४९	२५६
४	पाँचखाल	३२४	४७६	११	कुन्ता	९६	९७
५	दोलालघाट	९६	३४४	१२	नाला	१७३	२५६
६	तिनपिप्ले	८२	९६	१३	दाप्चा	६८	९६
७	भकुण्डे	१३९	१४४	जम्मा		६२४९	९७१३

स्रोत: नेपाल टेलिकमको वार्षिक प्रतिवेदन, २०७३

जि.एस.एम. सेवा

नेपाल टेलिकमले जि.एस.एम. सेवा अन्तर्गत जिल्लामा दुई प्रकारका सेवाहरू (प्रिपेड र पोष्टपेड मोवाईल) उपलब्ध गराउँदै आएको छ । यस प्रकारका सेवाहरू जिल्लाका मुख्य बजार क्षेत्रहरू र राजमार्गहरूमा उपलब्ध गराएको छ । यस जिल्लामा यस प्रकारका सेवाहरू उपलब्ध गराउने वि.टि.एस. टावरहरू बनेपा, पनौति, मथुरापाटी फूलबारी, आई.टि. पार्क, सुब्बा गाउँ, रवि ओपि, नाला, पस्थली, चुनाताल, साँगा, कालापानी, पलाञ्चोक, चौबास, पाँचखाल, भकुण्डेवेसी, च्यासिङ्खर्क, च्याम्राङ्वेशी, दोलालघाट, कुशादेवी, खोपासी, छत्रेवाँभ दाप्चा, कात्तिके देउराली, भिमखोरी आदि स्थानमा रहेका छन् । यस जिल्लामा जि.एस.एम. सेवा २०५६ देखि शुरू गरिएको थियो । प्रत्येक वर्ष करिब १५,००० का दरले वितरण गरिएको छ ।

सि.डि.एम.ए. सेवा

यस जिल्लाका सबै गाविसहरूमा सि.डि.एम.ए. सेवा पुगेको छ । जिल्लाका २० स्थानहरूमा बनेपा, धुलिखेल, कुशादेवी, पाँचखाल, पनौति, च्यासिङ्खर्क, सालधारा, पलाञ्चोक, साँगा र कालापानी आदि स्थानहरूमा विटिएस टावरहरू रहेका छन् ।

वाई म्याक्स सेवा

यस जिल्लाका पाँच स्थानमा वाई म्याक्स सेवा उपलब्ध छ । ति स्थानहरूमा बनेपा, पनौति, च्यासिङ्खर्क, धुलिखेल र पलाञ्चोक रहेका छन् ।

यस बाहेक यस जिल्लामा एनसेल, स्मार्ट र युटिएलले पनि सेवा उपलब्ध गराउँदै आएका छन् । तर यि निकायहरूले प्रदान गर्ने सेवा मुख्यगरी शहरी क्षेत्रहरू बनेपा, धुलिखेल, पनौति, पाँचखाल, भकुण्डे लगायतका क्षेत्रहरूमा मात्र सिमित रहेको छ भने केही निकायहरूले दुर्गम स्थानमा पनि आफ्नो सेवा विस्तार गरेका छन् ।

१०.२ हुलाक सेवा

हुलाक तथा डाँक सेवा उपलब्ध गराउने मुख्य निकायको रूपमा जिल्ला हुलाक कार्यालय र यस मातहतका निकायहरू क्रियाशिल रहेका छन् । जिल्लामा एक जिल्ला हुलाक कार्यालय, ७ इलाका हुलाक कार्यालयहरू र ७१ अतिरिक्त हुलाक

मार्फत सेवा उपलब्ध रहेको छ । जिल्ला हुलाक कार्यालयले हुलाक सेवा बाहेक हाल हुलाक बैंक पनि संचालन गर्दै आएको छ । जिल्लाका इलाका हुलाक र अतिरिक्त हुलाकसेवा पुगेका रहेका गाउँपालिका र संख्या निम्नानुसार रहेका छन् ।

जिल्ला हुलाक संख्या	१	निर्यात चिठ्ठी संख्या	१०,९००
अ.हुलाक संख्या	७१	आयात चिठ्ठी संख्या	४४,९६३
इलाका हुलाक संख्या	७	टिकट बिक्रीबाट राजस्व रु.	१६,२१,१९१

तालिका ७७ : हुलाक सेवाको विवरण

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	इलाका हुलाक		अतिरिक्त हुलाक	
		स्थान	संख्या	स्थान	संख्या
१	भुम्लु गाउँपालिका			दोलालघाट, फलाँटे, सापिङ्ग, बेखसिम्ले, सल्लेभुम्लु, भुम्लुटार, चौबास, कोलाँटी भुम्लु, सिमथली	८
२	चौरी देउराली गाउँपालिका			गुमटी, नाग्रेगर्चे, सानोवाडथली, पोखरीचौरी, कात्तिकेदेउराली, मादनकुँडारी, गोठपानी, विर्तादेउराली	७
३	खानीखोला गाउँपालिका			डाँडागाउँ, फलामेटार, तालढुंगा, साल्धारा, मिल्चे	५
४	महाभारत गाउँपालिका			घर्तिछाप, फोक्सिङटार, गोकुले, बन्खुचौर, बुढाखानी	५
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	दाप्चा	१	श्यामपाटी, खनालथोक, डराउनेपोखरी, कानपुर कालापानी, मेथिनकोट, मथुरापाटी फुलवारी, पुरानोगाउँ दाप्चा	७
६	तेमाल गाउँपालिका	पोखरी नारायणस्थान,	१	सस्युखर्क, सरमथली, बोल्देफेदिचे, ठूलोपसैल, मेच्छे, कुरुवास चापाखोरी	६
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	महादेबस्थान कुन्ता	१	गौरीविसौना, नयाँगाउँ देउपुर, चण्डेनी मण्डन, नाल्दुम बालुवापाटी	४
८	पाँचखाल नगरपालिका	पाँचखाल,	१	कोशीदेखा, खरेलथोक, साठीघर, अनेकोट, देबभुमी बालुला	५
९	धुलिखेल नगरपालिका			शारदा बतासे, शंखुपाटीचौर	२
१०	बनेपा नगरपालिका	बनेपा बजार	१	नाला, उग्रतारा, महेन्द्रज्योति, साँगा, चौकोट	५
११	पनौती नगरपालिका	पनौति, खोपासी	२	र्याले, कुशादेवी, बत्थली	३
१२	रोशी गाउँपालिका	मंगलटार	१	कटुन्जेवेशी, वाल्टिङ्ग, खहरेपाँगु, शिखरअम्बोट, महादेवटार, भिमखोरी, सिपाली चिलाउने, सिसाखानी, खार्पाचोक	९
१३	बेथानचोक गाउँपालिका			च्याम्प्राङ्गवेशी, हुँखर्क, च्यासिङ्गखर्क, महाकालचौर, चलालगणेशस्थान	५
काभ्रेपलाञ्चोक		७		७१	

स्रोत: जिल्ला हुलाक कार्यालय २०७३

१०.३ पत्रपत्रिका तथा रेडियो

काभ्रे जिल्लामा हाल राष्ट्रिय स्तरका प्रिन्ट मिडिया, टेलिभिजन, स्थानीय स्तरमा खोलिएका एफ.एम.हरू, अनलाईन मिडिया एजेन्सीहरू, मानव अधिकारसम्बन्धी मिडिया संस्था र जिल्ला स्तरबाट साप्ताहिक रूपमा प्रकाशन हुने स्थानीय पत्र पत्रिकाहरू क्रियासिल रहेका छन् ।

जिल्लामा राष्ट्रिय स्तरबाट प्रकाशन हुने दैनिक पत्रपत्रिकाहरूमा गोरखापत्र, कान्तिपुर, नागरिक, रिपब्लिका, अन्नपूर्ण पोष्ट, नेपाल समाचार पत्र, द हिमालय टाइम्स, सौर्य, राजधानी, नयाँ पत्रिका, हिमालय टाइम्स लगायत पत्रपत्रिकाहरूका स्थानीय संवाददाताहरू रहेका छन् । त्यस्तै, टेलिभिजन तर्फ पनि नेपाल टेलिभिजन, कान्तिपुर, हिमालयन, माउन्टेन, एभिन्युज, इमेज, सगरमाथा लगायत टेलिभिजन नेटवर्कहरूका स्थानीय संवाददाताहरू रहेका छन् । जिल्लामा हाल अरनिको टेलिभिजन सञ्चालनमा आएको छ । अनलाईन समाचार एजेन्सी तर्फ मेचिकाली, रासस बनेपा र रासस धुलिखेल रहेका छन् । मानव अधिकारसम्बन्धी मिडियामा इन्सेक अनलाईन र नेपाल पत्रकार महासंघ जिल्ला शाखा

क्रियाशिल रहेका छन् । हाल यस जिल्लाका विभिन्न स्थानहरूमा सातवटा स्थानीय रेडियोहरू स्थापना भई सञ्चालनमा आएका छन् ।

तालिका ७८ : स्थानीय एफ.एम.हरूको विवरण

क्र.सं.	रेडियोको नाम	स्थान
१	रेडियो नमोबुद्ध १०६.७	धुलिखेल
२	रेडियो एविसि ८९.८	बनेपा
३	रेडियो मध्यपूर्व १०४	धुलिखेल
४	रेडियो मस्ती ८७.९	सांगा
५	ग्रेस एफ.एम १०७.६	धुलिखेल
६	प्राइम एफ.एम १०४.५	बनेपा
७	रेडियो शेफर्ड ८८.४	धुलिखेल

जिल्ला प्रशासन कार्यालय काभ्रेपलाञ्चोकमा दर्ता भएका दैनिक, साप्ताहिक, पाक्षिक, मासिक, द्वैमासिक र त्रैमासिक पत्रिका गरी जम्मा ९० रहेका छन् । उक्त पत्रिकाहरू प्राय नेपाली, अङ्ग्रेजी, तामाङ र नेपाल भाषामा प्रकाशित हुँदै आएका छन् । हाल प्रकाशनमा रहेका पत्रपत्रिकाहरूको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ७९ : जिल्लाबाट प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाहरूको विवरण

दर्ता	पत्रपत्रिकाको नाम	किसिम	दर्ता मिति	सम्पादकको नाम	सम्पर्क नं.
१	चेष्टा	साप्ताहिक	२०५१ असोज	अशोक व्याञ्जु	
२	काभ्रे टाइम्स	साप्ताहिक	२०५३०९/१२	भरतराज श्रेष्ठ	
३	जन प्रतिष्ठा	साप्ताहिक	२०५४/०७/१९	भोजराज तिमल्सिना	
४	काभ्रे पोष्ट	साप्ताहिक	२०५७/०३/२७	धर्मराज सिरौला	
५	नव क्षितिज	साप्ताहिक	-	अग्नि प्रसाद चौलागाई	
६	राष्ट्र चक्र	साप्ताहिक	-	उद्धव प्रसाद पौडेल	
७	नयाँ संकेत	साप्ताहिक	-	हरिकृष्ण सिंखडा	
८	GIFT RIDER	त्रै-मासिक	२०५९/०६/१३	ईश्वरी प्रसाद ओझा	
९	नागरिक समाज	मासिक	२०५९/१०/२२	नेत्र प्रसाद सापकोटा	
१०	नव संकेत	साप्ताहिक	२०५९/११/२९	प्रल्हाद शर्मा हुमागाई	
११	पूर्विय दर्पण	दैनिक	२०६०/०१/१७	शर्मिला भोछिभोया	
१२	काभ्रे हटलाईन	साप्ताहिक	२०६०/०१/१७	रमिता उपाध्याय	
१३	बालोद्यान	मासिक	२०६०/०२/२५	मान सागर श्रेष्ठ	
१४	समानान्तर आलोक	मासिक	२०६०/०४/२९	मुकुन्द प्रसाद वाग्ले	
१५	सबर चौतारी	साप्ताहिक	२०६०/०५/१४	सुरेश प्रसाद हुमागाई	
१६	सञ्जीवनी पत्र	साप्ताहिक	२०६०/०७/१७	ईश्वरी प्रसाद ओझा	
१७	नारी समुदाय	मासिक	२०६०/१०/०९	रमालक्ष्मी ताम्राकार	
१८	गन्तव्य खबर पत्रिका	मासिक	२०६०/१२/०९	रामहरी खड्का	
१९	सु-सन्देश	साप्ताहिक	२०६०/१२/१८	यदुनाथ गौतम	
२०	काभ्रे दुरदृष्टि	साप्ताहिक	२०६१/०२/२४	विश्वनाथ ताम्राकार	
२१	प्रभातफेरी	साप्ताहिक	२०६१/०२/३१	प्रल्हाद शर्मा हुमागाई	
२२	उपाय	मासिक	२०६१/०४/२७	खगेन्द्र प्रसाद भण्डारी	
२३	अकाल कुसुम साहित्यिक त्रैमासिक	त्रैमासिक	२०६१/०९/२८	विश्वराम सिग्देल	
२४	कर्मभूमि	साप्ताहिक	२०६२/०२/१५	रोशन श्रेष्ठ	
२५	मध्यमार्ग	साप्ताहिक	२०६२/०२/२६	प्रदिप के.सी.	
२६	किर्तिमान पथ	साप्ताहिक	२०६२/०३/१७	मोतीराम तखाँछे	
२७	सुनकोसी	साप्ताहिक	२०६२/०६/१६	भिम प्रसाद चौलागाई	
२८	काभ्रे सन्देश	साप्ताहिक	२०६२/०८/१९	करण पाठक	

दर्ता	पत्रपत्रिकाको नाम	किसिम	दर्ता मिति	सम्पादकको नाम	सम्पर्क नं.
२९	जनप्रतिरोध	साप्ताहिक	२०६३।०४।२२	पेमा लामा	
३०	अरनिको जागरण मञ्च	त्रैमासिक	२०६४।०२।०६	अष्टमान किसि महर्जन	
३१	रोशी	साप्ताहिक	२०६४।०४।०२	राजकुमार रायमाभी	
३२	डिजिटल संसार	मासिक	२०६४।०५।१६	हरिप्रसाद ढुंगेल	
३३	फ्रन्ट पेज	दैनिक	२०६४।०६।०७	छत्र बहादुर श्रेष्ठ	
३४	मैदान	त्रैमासिक	२०६४।०७।१३	युवराज कुमार राना	
३५	असल स्वास्थ्य	मासिक	२०६४।१०।२०	सरोज चन्द्र थापा	
३६	सगोल	त्रैमासिक	२०६५।०२।३१	पुर्ण सागर रजित	
३७	मार्ग दर्पण	मासिक	२०६५।०३।१७	उद्धव प्रसाद पौड्याल	
३८	काभ्रेली खबर पत्र	साप्ताहिक	२०६५।०३।१७	उद्धव प्रसाद पौड्याल	
३९	लोकयुग	साप्ताहिक	२०६५।०३।२२	लक्ष्मण लामिछाने	
४०	हाम्रो इन्द्रवती	साप्ताहिक	२०६५।०४।१५	रघुनाथ हुमागाई	
४१	अरनिको टाइम्स	साप्ताहिक	२०६५।०४।१९	रुपक महत	
४२	हाम्रो युग	साप्ताहिक	२०६५।०४।२०	देव कुमार मोक्तान	
४३	नयाँ सञ्चार दर्शन	साप्ताहिक	२०६५।०४।२४	जित बहादुर लामा	
४४	मध्यदीप	मासिक	२०६५।०४।२४	प्रदीप के.सी.	
४५	आवेग	साप्ताहिक	२०६५।०४।२७	केशव चापागाई	
४६	सन्देश मञ्च	साप्ताहिक	२०६५।०५।३१	अजय तामाङ	
४७	समन्याय	त्रैमासिक	२०६५।०६।०५	यशोदा कुमारी कट्टेल	
४८	द चेन्ज	मासिक	२०६५।१०।०९	सोयुज थापा	
४९	काभ्रे प्रवाह	साप्ताहिक	२०६५।११।२२	सुशमा श्रेष्ठ	
५०	काभ्रे-सिन्धु सहकारी बुलेटिन	मासिक	२०६६।०५।१०	दीपक जंगम	
५१	कर्मबोध	मासिक	२०६६।०६।१२	दिपक जंगम	
५२	विश्व सेरोफेरो	मासिक	२०६६।०८।०९	प्रकास सापकोटा	
५३	महिला चिन्तन	मासिक	२०६७।०१।०२	निर्मला भण्डारी	
५४	खण्डन	साप्ताहिक	२०६७।०३।२२	राम कृष्ण तिमिल्सिना	
५५	इन डे फन्ट	पाक्षिक	२०६७।०५।१३	इश्वरकाजी खोइजु	
५६	गोनी योग वाणी	मासिक	२०६७।०५।१३	लाल बहादुर ढकाल	
५७	दुरदराज	साप्ताहिक	२०६८।०५।०८	रमा भण्डारी	
५८	काभ्रे	साप्ताहिक	२०६८।०५।२८	मनोज कुमार न्यौपाने	
५९	प्राइम	साप्ताहिक	२०६८।०६।०२	अजय तामाङ	
६०	सचेतना संचार	त्रैमासिक	२०६८।०७।०४	मैया घिमिरे खनाल	
६१	काभ्रे कोसेली	साप्ताहिक	२०६८।०७।०७	माधव कुमार वारले	
६२	शान्ती दर्पण	द्वैमासिक	२०६८।०८।११	जित बहादुर लामा	
६३	दुई थोपा आँशु	त्रैमासिक	२०६८।०८।२७	शान्ति कुमारी दाहाल	
६४	तामाङ सन्देश	मासिक	२०६८।०९।२९	दिपेन्द्र लामा तामाङ	
६५	ल्लेज्याङ	मासिक	२०६८।१०।०५	इन्द्र कुमार तामाङ	
६६	पेरोल	त्रैमासिक	२०६८।११।२१	टाम प्रसाद पोखरेल	
६७	अक्षरमार्ग	त्रैमासिक	२०६९।०३।१०	सुर्य प्रसाद ल्यकोजु	
६८	पोल्डी संचार	मासिक	२०६९।०४।०९	कुमार प्रसाद दाहाल	
६९	साहकारी पोष्ट	त्रैमासिक	२०६९।१०।०३	राम सुन्दर देउदा	
७०	काभ्रे मञ्च	साप्ताहिक	२०६९।१०।२४	सविना उप्रेती	
७१	काभ्रे दर्पण	मासिक	२०६९।१०।२४	सविना उप्रेती	
७२	अक्षर धाम	मासिक	२०६९।११।२	रश्मी मञ्जुश्री अधिकारी	
७३	युनिभर्सल साइन्स	द्वैमासिक	२०६९।१०।२४	रश्मी मञ्जुश्री अधिकारी	

दर्ता	पत्रपत्रिकाको नाम	किसिम	दर्ता मिति	सम्पादकको नाम	सम्पर्क नं.
७४	कला जिवन	मासिक	२०७०।०२।१७	नरेन्द्र कुमार नगरकोटी	
७५	दलुचा	मासिक	२०७०।०४।०७	रमा लक्ष्मी कर्णजित	
७६	कासिपो	साप्ताहिक	२०७०।०७।०३	सन्तोष घिमिरे	
७७	प्रोत्साहन	प्राक्षिक	२०७०।०९।२४	प्रकाश दाहाल	
७८	सहकारी यात्रा	मासिक	२०७०।११।०८	रामचन्द्र भट्टराई	
७९	पलिस्था	मासिक	२०७१।०३।११	रमेश मानन्धर	
८०	तिर	साप्ताहिक	२०७१।०३।१७	अनन्त कृष्ण श्रेष्ठ	
८१	स्थानीय	मासिक	२०७१।०६।३०	हिरामान तामाङ	
८२	तपाईं हाम्रो	साप्ताहिक	२०७१।१०।१९	निरोज पाण्डे	
८३	काशिखण्ड	साप्ताहिक	२०७२।११।०५	सिरी सत्याल	
८४	दोरवाड	साप्ताहिक	२०७२।१२।२३	सानुमाया लामा	
८५	पलाञ्चोक	साप्ताहिक	२०७३।०१।२०	ईन्द्र लक्ष्मी घिमिरे	
८६	महाभारत	साप्ताहिक	२०७३।०४।०९	रमा सापकोटा	
८७	मुक्ति संघर्ष	मासिक	२०७३।०४।०९	तारा बहादुर पुलामी	
८८	क ल र ब	मासिक	२०७३।०४।३२	ईश्वरी प्रसाद ओझा	
८९	बाल उदय	मासिक	२०७४।०२।१४	नरेन्द्र कुमार नगरकोटी	
९०	डाँडापारि सन्देश	साप्ताहिक	२०७४।०३।०८	किशोर प्रसाद गौतम	

स्रोत : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

खण्ड ११: उद्योग, व्यापार र वाणिज्य

११.१ सबै प्रकारका उद्योग हरू

नेपाल सरकार उद्योग विभागमा काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा सञ्चालन गर्ने गरी हालसम्म ११२ वटा उद्योगहरू दर्ता भएका छन् । यि उद्योगहरूमा मुख्यगरी कृषि, निर्माण, उर्जा, उत्पादन, खानी, सेवा र पर्यटन मुख्य रहेका छन् । उद्योगहरूको विवरण तल तालिकामा दिईएको छ । जिल्लामा दर्ता भएका उद्योगहरू मध्ये ५५ वटा वैदेशिक लगानीमा आधारित उद्योगहरू रहेका छन् । उद्योगको आकारको आधारमा ति उद्योगहरू तालिकामा दिईएका छन् ।

तालिका ८० : उद्योगका प्रकारहरू

ठुला उद्योग संख्या	८
मझौला उद्योग संख्या	३८
साना उद्योग संख्या	६६
जम्मा	११२

स्रोत: उद्योग विभागको वार्षिक प्रतिवेदन: २०७०

वैदेशिक लगानीका उद्योगहरू

ठुला उद्योग संख्या	३
मझौला उद्योग संख्या	९
साना उद्योग संख्या	४३
जम्मा	५५

स्रोत: उद्योग विभागको वार्षिक प्रतिवेदन: २०७०

घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय काभ्रेका अनुसार हालसम्म दर्ता भएका उद्योगहरूको संख्या ४५७३ रहेको छ । औद्योगिक वर्गिकरण हेर्दा सबैभन्दा बढी सेवामुलक, उत्पादन, कृषि जन्य र पर्यटन रहेका छन् । दर्ता भएका उद्योगहरू निम्न अनुसार रहेका छन् ।

तालिका ८१ : जिल्लामा दर्ता भएको घरेलु उद्योगहरू

आर्थिक वर्ष	घरेलु				साना उद्योग				जम्मा
	निजी	साभेदारी	प्रा.लि.	जम्मा	निजी	साभेदारी	प्रा.लि.	जम्मा	
०६९/७० सम्म	३९	४	५	४८	२४४६	१९९	१७४	२८१९	२८६७
२०७०-७१	०	४	३	७	३९३	२७	२२	४४२	४४९
२०७१-७२	२	०	०	२	५५१	५७	१२	६२०	६२२
२०७२-७३	३	०	०	३	५५०	४९	३३	६३२	६३५
जम्मा	४४	८	८	६०	३९४०	३३२	२४९	४५१३	४५७३

स्रोत : घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयका वार्षिक प्रतिवेदनहरू

जिल्लाका मुख्य औद्योगिक क्षेत्रहरूमा जिल्लाका पाँच नगरपालिकाहरू प्रमुख क्षेत्रका रूपमा विकसित हुँदै आएका छन् ।

तालिका ८२ : पशुजन्य उद्योगहरूको विवरण (छाला प्रशोधन, मासु पसल, दुग्ध प्रशोधन आदि)

क्र.सं.	उद्योगको नाम	ठेगाना	संचालकको नाम	स्थापना मिति	वार्षिक उत्पादन	कैफियत
१	काभ्रे दाना उद्योग	पनौती न.पा. ५	गोपाल ब.थापा	२०५५	३६० मे.ट.	कुखुराको
२	लक्ष्मी ह्याचरी	बनेपा न.पा. १०	नारायण ब.के.सी.	२०५१	३९००० गोटा	चल्ला
३	शिखर पोल्टी	बनेपा न.पा. ६	शम्भु ब.के.सी.	२०५१	१२०००० गोटा	„
४	गौरीशंकर ह्याचरी	बनेपा न.पा. १०	नारायणहरि खतिवडा	२०५९	६०००० चल्ला	„
५	खनाल पोल्टी	धुलिखेल न.पा. ४		२०५९	लेयर्स ५००००	
६	एकिकृत डेरी तथा एगो			२०५३	५००० लि.	प्रति घण्टा
७	दाना उद्योग	पनौती	विश्व सिंह मदन/ ध्रुव	२०५५	१८०० मे.ट.	
८	सुन्दर पोल्ट्रि ब्रिडिङ एण्ड	पनौति		२०६३	२५००० लेयर्स	
९	वोगाटि पोल्ट्रि फर्म	पनौति	भगवान वोगाटि	२०६४	१००० गिरिराजा	
१०	लालि ह्याचरि	बनेपा		२०६४	३५०० प्यारेन्ट	
११	ढकाल ह्याचरि	बनेपा न.पा.		२०६३	१५००० लेयर्स	
१२	विकटेश्वर फिड ई.	बनेपा		२०६०	४०००० लेयर्स	
१३	प्रभात पोल्ट्रि फर्म	धुलिखेल ४	ईश्वर शर्मा	२०५५	८७५० प्यारेन्ट	

स्रोत : जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक, २०७३

११.२ व्यापार तथा बाणिज्य

यस जिल्लामा हाल सम्म ३४८१ निजी व्यापारिक संस्थाहरू दर्ता भएका छन् । जिल्लाका मुख्य व्यापारिक क्षेत्रहरूमा बनेपा, पनौति, धुलिखेल, पाँचखाल, भकुण्डे, महादेवस्थान, दोलालघाट, दाप्चा, खोपासी तालढुंगा आदि रहेता पनि प्राय सबै गाउँपालिकाहरूमामा हाल मोटरबाटो पुगेकाले खासगरी दाप्चा, खोपासी क्षेत्रमा व्यापारिक गतिविधिहरू कम हुँदै गएको पाइन्छ ।

११.३ वित्तिय सेवा प्रदायक निकायहरू

जिल्लामा हाल बाणिज्य, विकास, लघुवित्त, वित्तिय सहकारी र इन्स्योरेन्स कम्पनी सहित ६६ संस्थाहरूले वित्तिय सेवाहरू प्रदान गर्दै आईरहेका छन् । उक्त निकायहरू मध्ये जिल्लामा क्रियाशिल बाणिज्य बैंकहरू २१, केन्द्रीय कार्यालय जिल्लामै भएका विकास तथा लघुवित्त बैंकहरू ५, शाखाको रूपमा क्रियाशिल विकास बैंक तथा लघुवित्त बैंकहरू १३, फाइनान्स कम्पनीहरू ९, इन्स्योरेन्स कम्पनीहरू १४ र वित्तिय कारोवार गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजत प्राप्त सहकारीहरू ३ वटा रहेका छन् ।

तालिका ८३ : जिल्लामा क्रियाशिल वित्तिय निकायहरू

क्र.स.	वित्तिय संस्थाको विवरण	अवस्थिति
क.	बाणिज्य बैंक	
१	नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंक	बनेपा
२	नविल बैंक	धुलिखेल
३	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्स बैंक	बनेपा
४	प्रभु बैंक	बनेपा, पाँचखाल
५	लक्ष्मी बैंक	बनेपा
६	लुम्बिनी बैंक लि.	बनेपा
७	माछापुच्छ्रे बैंक	बनेपा
८	नेपाल बैंक लि.	बनेपा, पनौती, पाँचखाल, दोलालघाट
९	बैंक अफ काठमाण्डौ	पनौती
१०	प्राइम कमर्सियल बैंक	पनौती
११	हिमालयन बैंक	बनेपा
१२	राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक	धुलिखेल, बनेपा
१३	एन एम वि बैंक	बनेपा
१४	एनआईश एशिया बैंक लि.	बनेपा
१५	सिटिजन्स बैंक लि.	बनेपा
१६	सिभिल बैंक लि.	बनेपा, धुलिखेल
१७	जनता बैंक लि.	बनेपा, पनौती
१८	ग्लोबल आइएमई बैंक लि.	बनेपा
१९	सानिमा बैंक लि.	बनेपा
२०	एसबिआई बैंक	बनेपा

क्र.स.	वित्तिय संस्थाको विवरण	अवस्थिति
२१	प्राइम कमर्सियल बैंक	बनेपा
ख.	केन्द्रीय कार्यालय जिल्लामै भएका विकास तथा लघुवित्त बैंकहरू	
१	अरनिको डेभलपमेन्ट बैंक	धुलिखेल, पनौती, नाला
२	ब्राइट डेभलपमेन्ट बैंक	बनेपा, भकुण्डे, पनौती
३	स्वरोजगार लघुवित्त विकास बैंक	बनेपा
४	नयाँ नेपाल लघुवित्त विकास बैंक	धुलिखेल
५	मिमिरे लघुवित्त विकास बैंक	बनेपा
ग.	जिल्लामा शाखा स्थापना गरी क्रियाशिल विकास तथा लघुवित्त बैंकहरू	
१	कृषि विकास बैंक	धुलिखेल, बनेपा, पाँचखाल
२	देव विकास बैंक	धुलिखेल, बनेपा, पाँचखाल
३	अल्पाइन विकास बैंक	बनेपा, साँगा, दोलालघाट
४	नेपाल ग्रामीण विकास बैंक	बनेपा
५	राष्ट्रिय सहकारी बैंक	बनेपा
६	मध्यमाञ्चल ग्रामीण विकास बैंक	बनेपा
७	सुप्रिम डेभलपमेन्ट बैंक	बनेपा, पाँचखाल, पनौती
८	भिवोर सोसाइटी डेभलपमेन्ट बैंक	बनेपा
९	सिन्धु विकास बैंक	बनेपा
१०	कर्पोरेट डेभलपमेन्ट बैंक लि.	बनेपा

क्र.सं.	वित्तिय संस्थाको विवरण	अवस्थिति
११	छिमेकी लघुवित्त बैंक	बनेपा
१२	निर्धन लघुवित्त बैंक	बनेपा
१३	डिप्रोक्स लघुवित्त बैंक	बनेपा
घ.	फाइनान्स कम्पनीहरू	
१	नेपाल हाउजिड एण्ड मर्चेन्ट फाइनान्स कम्पनी	बनेपा
२	सम्भना फाइनान्स कम्पनी	बनेपा
३	नेपाल शेयरमार्केट लि.	बनेपा
४	आइ सि एफ सि वित्तिय संस्था लि.	बनेपा
५	ललितपुर फाइनान्स लि.	बनेपा
६	नवदुर्गा फाइनान्स लि.	बनेपा
७	सिभिल मर्चेन्ट फाइनान्स लि.	बनेपा
८	गोर्खा फाइनान्स	बनेपा
९	नारायणी फाइनान्स	पनौती
ड.	नेपाल राष्ट्र बैंकबाट स्वीकृत प्राप्त वित्तिय कारोवार गर्ने सहकारीहरू	
१	मनकामना वित्तीय सहकारी लि.	बनेपा
२	विन्धवासिनी बचत सहकारी लि.	बनेपा
३	राष्ट्रिय सहकारी बैंक लि.	बनेपा
च.	जीवन बीमा कम्पनीहरू:	

क्र.सं.	वित्तिय संस्थाको विवरण	अवस्थिति
१	राष्ट्रिय विमा संस्थान लि.	बनेपा
२	सुर्या लाईफ ईन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	बनेपा
३	गुराँस लाईफ ईन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	बनेपा
४	नेशलन लाईफ ईन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	बनेपा
५	प्राईम लाईफ ईन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	बनेपा
६	एशियन लाईफ ईन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	बनेपा
७	नेपाल लाईफ ईन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	बनेपा
छ.	निर्जिवन ईन्स्योरेन्स कम्पनीहरू :	
१	एलायन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी	बनेपा
२	लुम्बिनी इन्स्योरेन्स कम्पनी	बनेपा
३	एन वि इन्स्योरेन्स कम्पनी	बनेपा
४	पुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी	बनेपा
५	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	बनेपा
६	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	बनेपा
७	राष्ट्रिय विमा संस्थान लि.	बनेपा

स्रोत : स्थलगत तथ्याङ्क संकलन

११.४ सहकारी संस्थाहरू

यस जिल्लामा आ.व. २०७२/७३ सम्म दर्ता भएका जम्मा सहकारी संस्थाहरू १४५४ रहेका छन् । उक्त तथ्याङ्क मध्ये बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरूको संख्या सबैभन्दा बढी (५०४) रहेको छ । जिल्लामा दर्ता भएका सहकारीहरूको संख्या निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका ८४ : सहकारीका प्रकारहरू

क्र.सं.	सहकारी संस्थाहरू	जम्मा
१	स्वास्थ्य	२
२	सञ्चार	१
३	मौरीपालन	४
४	जडीबुटी	६
५	कफी	१५
६	बचत तथा ऋण	५०४
७	बहुउद्देशिय	१९५
८	विविध	४३

क्र.सं.	सहकारी संस्थाहरू	जम्मा
९	दुध	२७२
१०	कृषि	३२७
११	लघुजलविद्युत	१७
१२	उपभोक्ता संघ	८
१३	तरकारी	२०
१४	उपभोक्ता	२९
१५	पशुविमा	११
जम्मा		१४५४

स्रोत : डिभिजन सहकारी कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७३

गाउँपालिका र नगरपालिका अनुसार सहकारी संस्थाहरूको संख्या निम्नानुसार रहेको छ । पशुविमाको गाउँपालिका तथा न.पा. अनुसार उपलब्ध नभएको ।

तालिका ८५ : गाउँपालिका र नगरपालिका अनुसार सहकारीहरूको संख्या

गाउँपालिका /न.पा.	भुम्बु	चौरी देउराली	खानीखोला	महाभारत	नमोबुद्ध	तेमाल	मण्डन देउपुर	पाँचखाल	धुलिखेल	बनेपा	पनौती	रोशी	बेथानचोक	जम्मा
स्वास्थ्य	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१	०	०	०	२
सञ्चार	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१
मौरीपालन	०	०	०	१	१	०	१	०	०	०	१	०	०	४
जडीबुटी	०	२	०	०	०	१	१	०	१	१	०	०	०	६
कफी	०	३	२	४	०	०	४	१	०	०	०	०	१	१५
बचत तथा ऋण	१६	१५	१२	९	३३	३०	३१	४०	४६	१६३	६३	२४	२२	५०४
बहुउद्देशिय	४	९	३	५	१०	९	२१	२४	१६	४२	२४	११	१७	१९५
विविध	०	१	०	०	३	०	९	३	४	९	११	०	३	४३
दुध	१२	०	०	१	२८	७	६७	४७	१९	१४	४९	५	२३	२७२
कृषि	१७	२२	१२	१७	२५	१३	३८	३४	३०	३१	२९	३८	२१	३२७
लघुजलविद्युत	०	३	२	३	०	०	१	०	०	०	०	६	२	१७
तरकारी	०	०	०	०	१	२	४	६	२	२	१	२	०	२०
उपभोक्ता	५	५	१	०	०	२	२	१	३	६	१	२	१	२९
उपभोक्ता संघ	०	०	०	०	०	०	०	१	१	६	०	०	०	८
जम्मा	५४	६०	३२	४०	१०१	६४	१७९	१५५	१२२	२७६	१७९	८८	९०	१४४३

स्रोत : डिभिजन सहकारी कार्यालयको प्रतिवेदन, २०७३

११.५ जिल्लावाट निर्यात हुने उत्पादनहरू

उद्योग वाणिज्य संघ काभ्रेवाट Certificate of Origin लिई भारतमा निर्यात हुने मुख्य उत्पादनहरूमा हिमालय स्न्याक्स एण्ड नुडल्स प्रा.लि., डावर नेपाल र बुद्ध पाउँ उद्योग मुख्य रहेका छन् । उद्योग वाणिज्य संघका अनुसार गत आर्थिक वर्ष मायोज चाउचाउ र चिजवल रु. ६७,८५,९५०।००, डावर नेपालवाट जडिबुटिका विरुवाहरु रु. ३०,००,०००।०० र बुद्धपाउँ रु. १,१६,४,८६।०० बराबरको निर्यात भएको थियो । यस बाहेक यस जिल्लावाट उल्लेख्य मात्रामा कफी पनि निर्यात हुँदै आएको छ । कफी सहकारी संघका अनुसार जिल्लामा वार्षिक रुपमा ३२ टन कफी उत्पादन हुने गरेको छ । अर्गानिक सर्टिफिकेटको अभावमा यस जिल्लावाट उत्पादित सो परिणामको कफी एभरेष्ट कफी मिल, काठमाडौंले खरिद गरी विदेश निर्यात गर्दै आएको छ । मुख्य गरी डाँडापारी क्षेत्र, कोशीपारी क्षेत्र तथा पाँचखाल उपत्यका, धुलिखेल लगायत क्षेत्रहरूमा कफी उत्पादन हुने गर्दछ । जिल्ला कफी संघका अनुसार बोक्रा सहितको कफी प्रतिकिलो रु.५५ देखी रु.६५ सम्म पर्दछ भने बोक्रा निकालेको कफी प्रतिकिलो रु. ३०० देखी ३५५ सम्म पर्दछ ।

खण्ड १२ : खनिज पदार्थ

यस जिल्लामा मुख्य गरि कोइला, मटितेल, तामा, चुनदुङ्गा, स्लेटदुङ्गा, साधारण दुङ्गा, नुन, शिशा, खरिदुङ्गा, सेरामिक माटो रहेको अनुमान गरिएको छ। खानी तथा भूगर्भ विभागका अनुसार नाग्रे गगर्चेमा तामा, कोवाल्ड तथा निकेल धातुहरूको खानी रहेको र सुनकोशी नदीमा सुन रहेको उल्लेख छ।

तालिका ८६ : केही स्थानीय खानीहरूको विवरण

कोइला	कोखाजोर खोला (बनखुचौर), महादेवस्थान खोला, बेलडाँडा खोला (साल्धारा)
मट्टितेल	रतन खोला (च्याम्राड्वेशी)
तामा	पाकथली (नाग्रे गगर्चे), पँधेरो, डाँडाटोल (मिल्चे), खारखोला (कलाती भुमिडाँडा), फलामेटार, सानो बाडथली, मभुवा (शिखर अम्बोटे), कोक्का (पोखरी नारायणस्थान)
चुनदुङ्गा	कुकेली टोल र कामदेउटार (खनालथोक), भोग्टेनी पाखा (साल्धारा), कालखोल्सा, पातखोरिया (कुशादेवी), गुरुड गाउँ, खारखोल्सा (कलाति भुमिडाँडा), सिलिङ्गे, बागमारे (र्याले), खहरेपाँगु, पनौती र रोशी क्षेत्र, लडकु खोला,
स्लेट दुँगा	स्वार्ते पाखा (साल्मे चाकल)
दुँगा	बनखुचौर, च्याम्राड्वेशी, दुँखर्क, रोशी खोला, पात्लेखेत, चलाल गणेशस्थान, कलाति भुमिडाँडा, उग्रतारा जनागाल, जेशिथोक, गेही विसौना, इन्द्रावति,
नुन	रतन खोला (च्याम्राड्वेशी), घ्याडलेक (भिमखोरी)
शिशा	भकमिला घारी (च्याम्राड्वेशी), मिल्चे, च्यासिडुखर्क, शिखर अम्बोटे
जस्ता	मिल्चे, च्यासिडुखर्क, शिखर अम्बोटे,
सेरामिक माटो	पनौती र पाँचखाल

स्रोत: खानी तथा भू-गर्भ विभागको वार्षिक प्रतिवेदन, २०७०

उल्लेखित स्थानहरूमा स्थानीय स्तरमा जानकारीमा तथा परम्परागत रूपमा प्रयोगमा आए अनुसारका पदार्थहरू अनुसार उल्लेख गरिएको छ। यद्यपि ति पदार्थहरूको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन हालसम्म भएको छैन। हाल यस जिल्लामा जिल्ला विकास समितिको कार्यालयमा दर्ता भई सञ्चालनमा आएका क्रसर उद्योगहरू २१ र घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयमा दर्ता भएका खानीहरू १८ वटा रहेका छन्। उक्त खानीहरूमा मुख्यगरी दुँगा, गिट्टी, बालुवा मुख्य रहेका छन्। जिल्लामा दर्ता भई सञ्चालनमा आएका खानीहरू तथा क्रसर उद्योगको विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका ८७ : जिल्ला सञ्चालित क्रसर उद्योगहरूको विवरण

क्र.सं.	अनुमतिबाहक उद्योगको नाम	दर्ता नं.	हालको ठेगाना	संचालकको नाम
१	चण्डेश्वरी रोडा दुँगा उद्योग	१०३४-०५०/५१	बेथानचोक - ४	श्याम सुन्दर श्रेष्ठ
२	धनेश्वर रोडा दुँगा उद्योग	१३७७-०५२/५३	पनौती न.पा.	शेषनारायण सुवाल
३	इन्द्रावती रोडा दुँगा उद्योग प्रा.लि.	१२-०५२/५३	मण्डन देउपुर न.पा. ६	विष्णु प्रसाद घोरासैनी समेत २
४	पशुपति रोडा दुँगा उद्योग प्रा.लि.	२८९/४/०६०/६१	नमोबुद्ध न.पा.	रेखा दाहाल समेत ४ जना
५	गोरखा एग्रिगेट प्रा.लि.	६०/७/०६०/६१	रोशी गाउँपालिका ११	विजय मल्ल समेत ३ जना
६	मनकामना रोडा दुँगा उद्योग	३०३/६/०६१/६२	भुम्लु गाउँपालिका १०	तिल बहादुर पौडेल ३ जना
७	रोशी दुँगा उद्योग प्रा.लि.	५८/५/०६०/६१	नमोबुद्ध न.पा.	यज्ञ प्रसाद पन्त समेत ३ जना
८	मनकामना एग्रिगेट, कानपुर कालापानी	३९४५/०६६/६७	नमोबुद्ध न.पा. ५	मिन प्रसाद दुँगाना समेत ४
९	माँ चण्डेश्वरी एग्रिगेट स्टोन प्रा.लि.	३११०/०६३/६४	रोशी गाउँपालिका ११	राजभक्त प्रधान
१०	क्यापिटल एग्रिगेट प्रा.लि.	३१२६/०६३/६४	नमोबुद्ध न.पा. ५	भूमिनन्द ढकाल समेत ४ जना
११	श्री ओम सत्यसाई स्टोन क्रसर उद्योग	३४१८/०६४/६५	रोशी गाउँपालिका ७	राजेन्द्र प्रताप अर्याल
१२	गौरीशंकर रोडा दुँगा उद्योग	३४१७/०६४/६५	रोशी गाउँपालिका ८	गेल्जे लामा समेत ५ जना
१३	त्रिवेणी क्रसर उद्योग	३५६६/०६५/६६	भुम्लु गाउँपालिका ९	मणिराम तिमल्सिना समेत २
१४	डाइमण्ड स्टोन एण्ड माइनिङ्ग ईण्डष्ट्रिज	३७६२/०६५/६६	पनौती न.पा. ३	दिपक भण्डारी समेत २ जना
१५	मोक्तान क्रसर उद्योग	३८०४/०६५/६६	नमोबुद्ध न.पा. ५	मानध्वज लामा समेत ४ जना
१६	ब्लु साईन रोडा दुँगा उद्योग प्रा.लि.	३८५१/०६५/६६	नमोबुद्ध न.पा.	बालमुकुन्द अधिकारी
१७	उडुवादेवी रोडा दुँगा उद्योग प्रा.लि.	३८३०/०६५/६६	पनौती न.पा. १२	राजेश डंगोल समेत

क्र.सं.	अनुमतिबाहक उद्योगको नाम	दर्ता नं.	हालको ठेगाना	संचालकको नाम
१८	नाङ्गसाल रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	३९२६/०६६/०६७	रोशी गाउँपालिका ८	ज्ञानबहादुर तामाङ्ग समेत ५
१९	मेलम्ची एण्ड इनद्रावती स्टोन प्रा.लि.	१४१८/५४/०५८/५९	मण्डन देउपुर न.पा. ६	राजभक्त प्रधान समेत २ जना
२०	हेन्जेन दोर्जे कम्पनी प्रा.लि.	१५०६/२५/०६९/७०	तेमाल गाउँपालिका १	ज्ञानध्वज तामाङ्ग समेत ३ जना
२१	धौलागिरी स्टोन प्रा.लि.		भुम्लु गाउँपालिका	अशोक कुमार तोडी

श्रोत : घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

तालिका ८८ : जिविसमा दर्ता भई सञ्चालनमा आएका खानीहरूको विवरण

क्र.सं.	अनुमतीपत्र बाहकको नाम	हालको ठेगाना	क्षेत्रफल	स्तर	अवधी	दैनिक उत्पादन क्षमता (घ.मि.)
१	भगवती माइन एण्ड मिनरल्स स्टोन प्रा.लि.	मण्डन देउपुर न.पा. ११	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	५७
२	पशुपति रोडा हुंगा ग्रावेल खानी प्रा. लि.	नमोबद्ध न.पा. ५	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	४५
३	शिवरात्री रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	पनौती न.पा. १	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	७४
४	हेन्जेन दोर्जे कम्पनी प्रा.लि.	तेमाल गाउँपालिका १	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	४०
५	दाप्चा रोडा हुंगा उद्योग	नमोबद्ध न.पा. ७	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	१४०
६	नाङ्गसाल हुंगा रोडा उद्योग प्रा.लि.	रोशी गाउँपालिका ८	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	८४
७	कोहिनुर रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	पनौती न.पा. २	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	११२
८	काठमाण्डौ रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	पनौती न.पा. २	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	११४
९	प्रदिप रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	पनौती न.पा. १२	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	७४
१०	डाईमण्ड स्टोन प्रा.लि.	पनौती न.पा. २	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१३ वर्ष	७४
११	भालेश्वर रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	पनौती न.पा. १२	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१० वर्ष	५६
१२	उडुवादेवि रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	पनौती न.पा. १२	०.५७५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	१००
१३	अथापुरी रोडा हुंगा सप्लयर्स प्रा.लि.	बनेपा न.पा. १४	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	८४
१४	चलाल गणेशस्थान खनिज उद्योग प्रा.लि.	बेथान गाउँपालिका ४	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	१००
१५	रोशी खोला रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	पनौती न.पा. २	०.२५ वर्ग कि.मी.	मझौला	२० वर्ष	२००
१६	पनौती रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	पनौती न.पा. २	०.२५ वर्ग कि.मी.	मझौला	२० वर्ष	१५४
१७	चलाल गणेशस्थान रोडा हुंगा उद्योग प्रा.लि.	बेथान गाउँपालिका ४	०.२५ वर्ग कि.मी.	मझौला	२० वर्ष	२२४
१८	श्री रूसीखोला हुङ्गा रोडा उद्योग प्रा.लि.	पनौती न.पा. १२	०.२५ वर्ग कि.मी.	सानास्तर	१५ वर्ष	१४०

श्रोत : जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

खण्ड १३ : पर्यटन विकास

पर्यटन विकासको राम्रो सम्भावना बोकेको यो जिल्लामा खास गरी पर्यावरणीय पर्यटन, कृषि पर्यटन, धार्मिक पर्यटन, शैक्षिक पर्यटन, साहसिक पर्यटन तथा होमस्टेका प्रशस्त स्थानहरू रहेका छन् । प्रमुख पर्यटकीय स्थानहरूमा धुलिखेल, पनौतीक्षेत्र, नमोबुद्ध, काशी भङ्ज्याङ, नगरकोट, दोलालघाट, पलाञ्चोक भगवती, नारायणस्थान तिमाल, चौवास, बेथानचोक नायरायणस्थान, लाकुरी भङ्ज्याङ, आदि प्रमुख रहेका छन् । त्यस्तै प्रमुख पर्यटकीय पदमार्गहरूमा धुलिखेल-गोसाईंस्थान, धुलिखेल-देवीस्थान, सांगा-वासुकी वन, चिसापानी-नगरकोट, धुलिखेल-नमोबुद्ध-पनौती प्रमुख रहेका छन् । जिल्लाका केही गाविसहरूले ग्रामिण पर्यटन प्रवर्धनका लागि होमस्टेको शुरूवात पनि गरेका पाइन्छ । मुख्य गरी पात्लेखेत, हुंखर्क, बल्यली, कुशादेवी, धुलिखेल नगरपालिकाका केही क्षेत्रहरूमा होमस्टे शुरूवात गरिएको छ ।

१३.१ जिल्लाका प्रमुख पर्यटकिय क्षेत्रहरू

धुलिखेल क्षेत्र

ऐतिहासिक बनेपा सातगाउँ भित्रको एक गाउँ धुलिखेल वि. सं. १८२० कार्तिक १० गते पृथ्वी नारायण शाहको फौजसँग पराजित भई बृहद नेपालमा गाभिएको थियो । यो काठमाडौँदेखि (अरनिको राजमार्ग) ३० कि.मि.दुरीमा पर्दछ । समुन्द्र सतहवाट करिब १,५२० मिटर उचाईमा रहेको धुलिखेल क्षेत्र जिल्लाको प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा रहेको छ । काभ्रे जिल्लाको सदरमुकाम समेत रहेको धुलिखेल नगरी हरियालीले ढाकेका अग्ला पहाडमा अवस्थित रहेको छ । यहाँ बजार क्षेत्रमा नेवारहरूको बस्ती रहेको छ तर यहाँको नेवारी संस्कृति र रीतिरिवाज अन्य स्थानका नेवारहरूको भन्दा बेग्लै र आफ्नै प्रकारको रहेको छ । हिमाली चुचुरा र हिमनदी, सुर्योदयको अवलोकन यस स्थानका विशेषताहरू रहेका छन् । ऐतिहासिक दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण यस क्षेत्रमा भगवती मन्दिर, गीता मन्दिर, गणेश मन्दिर, गौखुरेश्वर मन्दिर, हरिसिद्धि मन्दिर अवस्थित छन् । यससँगै हजार सिंढी, देवीस्थानमा रहेको भ्युटावर, टुँडिखेल पार्क, शान्तिवन बौद्धस्तुपा आदि यस क्षेत्रका प्रख्यात स्थानहरू हुन् । यसका साथै यस स्थानमा विदेशी पर्यटकहरूलाई लक्षित गरि सञ्चालनमा ल्याईएका स्तरिय होटेल, रिसोर्ट, लजहरू प्रशस्त रहेका छन् ।

बनेपा क्षेत्र

यस ऐतिहासिक महत्व बोकेको शहर धुलिखेल सदरमुकामवाट पश्चिमी सिमानामा जोडिएर रहेको, पुण्यमाता नदीको किनारमा अवस्थित रहेको छ । समुन्द्र सतहवाट १,४७४ मि. उचाईमा अवस्थित यस शहर वरिपरि होचा पहाडी श्रृंखलाले घेरिएर रहेको छ । इतिहास अनुसार यक्षमल्लपछि उनका छोरा रण मल्लले बनेपा पूर्वका क्षेत्रहरूमा स्वतन्त्र राज्य स्थापना गरी शासन गरेको उल्लेख गरिएको छ । यहाँ ऐतिहासिक मल्ल राजाको पुरानो दरवारको भग्नावशेष, गणेश मूर्ती सहितको शहर पस्ने ढोका, कुण्ड, पाटीहरू, राजा हरिसिंह देवले सिम्रौनगढवाट ल्याएर स्थापना गरेको तलेजु भवानीको मन्दिर आदि प्रमुख रहेका छन् । यहाँको प्रसिद्ध मन्दिरहरूमा श्री चण्डेश्वरी माईको मन्दिर प्रमुख रहेको छ । यस मन्दिरमा वैशाख पूर्णिमाको दिन मेला लाग्दछ । बनेपा मल्ल काल देखी नै तिब्बतसँगको व्यापार गर्ने प्रमुख क्षेत्रको रूपमा परिचित रहेको छ । यस जिल्लाको पुरानो सदरमुकामको रूपमा रहेको यस नगरी बनेपा मुख्य गरी यातायात सम्बन्धी गतिविधिका कारण प्रख्यात रहेको छ । उपभोग्य वस्तुहरूको थोक तथा खुद्रा बजार क्षेत्रको रूपमा परिचित बनेपा क्षेत्र मध्य पूर्वका ६ जिल्लाहरूको व्यापारिक केन्द्रको रूपमा विकशित हुँदै गएको छ । यस बाहेक यस क्षेत्रमा करीब ६० वित्तिय संस्थाहरू तथा १३५ सहकारी संस्थाहरू क्रियाशिल रहेका छन् । यस क्षेत्रका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरूमा चण्डेश्वरी भगवती, शैलेश्वर गोसाईंस्थान, शहिद पार्क, भ्युटावर, लायकु दरवार क्षेत्र आदि प्रमुख रहेका छन् ।

पनौती क्षेत्र

पनौती नगरक्षेत्र प्रसिद्ध पुण्यमाता र रोशी खोलाको दोभानमा अवस्थित नेपालकै पुरानो नगरी मध्येको एक नगरको रूपमा परिचित रहेको छ । यस स्थानमा रहेका मन्दिर, दरवार, तथा मूर्तीहरू पन्ध्रौँ शताब्दिभन्दा अगाडि निर्माण भएका हुन् । यस नगरको स्थापना राजा आनन्द मल्ल (वि.सं. १२७४-१३०१) ले स्थापना गरेका हुन् । भुपतिन्द्र मल्ल राजाले आफ्नी बहिनीलाई यस शहर दाईजोको रूपमा दिएका हुन् भन्ने इतिहासमा उल्लेख छ । यस क्षेत्रमा अवस्थित इन्द्रेश्वर महादेवको मन्दिर प्यागोडा शैलीको नमुना मन्दिरको रूपमा नेपालभरी प्रसिद्ध रहेको छ । यसबाहेक बर्दीनाथ, वासुकी, गणेश, राम मन्दिर, गोरखनाथ मन्दिर, धनेश्वर मन्दिर रहेका छन् । साथै यहाँ पुरानो दरवार रहेको छ । हिन्दु र बौद्ध धर्मसँग सम्बन्धित विभिन्न मूर्ती, स्तुपा तथा गुम्बाहरू प्रसिद्ध रहेका छन् । प्रत्येक बाह्र वर्षमा मनाइदै आएको मक्कर मेला र वार्षिक रूपमा मनाईने पनौतीजात्रा, हरिसिद्धि नाच यस क्षेत्रका प्रमुख परम्परागत संस्कृतिहरू हुन् । सेरिकल्ल विकास केन्द्र (खोपासी) तथा पनौति जलविद्युत गृह (नेपालकै तेस्रो) पनि यस क्षेत्रमा अवस्थित रहेका छन् ।

दाप्चा क्षेत्र

बौद्धमार्गीहरूको प्रसिद्ध धार्मिक क्षेत्रको रूपमा परिचित यस स्थान नमोबुद्ध र बौद्धमार्गीहरूको शैक्षिक केन्द्रको रूपमा परिचित छ। यस क्षेत्र केही समय अघि सम्म जिल्लाको पुरानो बजार केन्द्रको रूपमा परिचित रहेको दाप्चा क्षेत्र गणेश, लामटाड, गौरिशंकर हिमश्रृंखलाहरूको अवलोकनको लागि प्रख्यात क्षेत्र रहेको छ। यस क्षेत्रमा रहेका पर्यटकीय हिसाबले महत्वपूर्ण क्षेत्रहरूमा पात्लेखेत र मथुरापाटी फूलवारी हुन्। धुलिखेल न.पा. को पात्लेखेतमा होम स्टे सुरूवात गरेको छ भने यस क्षेत्रमा प्रशस्त अर्ग्यानिक फारमहरू खुलेका छन्। त्यस्तै मथुरापाटी फूलवारीमा केही रिसोर्टहरू, अर्ग्यानिक फारम, साधना केन्द्रहरू स्थापना भई सञ्चालनमा आएका छन्। यस स्थानमा जग्गामुनी फल्ने स्याउको मुख्य रूपमा खेति गरिदै आएको छ।

सांगा क्षेत्र

उपत्यकाका चार भञ्ज्याङहरू मध्ये सांगा प्रमुख भञ्ज्याङको रूपमा परिचित रहेको छ। यस क्षेत्र काठमाण्डौ उपत्यकाको मनोरम दृष्यको लागि प्रख्यात रहेको छ। भक्तपुर र काभ्रेको सिमाना यस क्षेत्रमा विश्वको अग्लो महादेवको मूर्ती (१४८ मिटर) समेत स्थापना भएको छ जहाँ विशेष गरी सोमबार धेरै दर्शनार्थीहरूको भिड लाग्ने गर्दछ। यस क्षेत्रमा रहेका प्रमुख स्थानहरूमा नासिका भगवती, विकटेश्वर महादेव, सिद्धि विनायक गणेशस्थान, आशापुरी महादेव आदि प्रमुख रहेका छन्। परापूर्वकालमा तेलको लागि प्रसिद्ध यस क्षेत्र हाल लप्सी तथा लप्सीबाट उत्पादन गरिने क्याण्डीहरूको लागि प्रख्यात रहेको छ।

नगरकोट

काभ्रेपलाञ्चोक र भक्तपुर जिल्लामा नगरकोट एक ऐतिहासिक, पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा प्रसिद्ध छ। यो स्थान समुन्द्र सतहबाट करिब २००० मि. को उचाईमा रहेको छ। यस स्थानको ऐतिहासिक पक्ष केलाउँदा यहाँको राज्यलाई पृथ्वी नारायण शाहले एकिकरणको अभियानमा वि.सं. १८०३ मा पहिलो पटक कान्तिपुरबाट जिती भक्तपुरलाई दिएका थिए भने दोस्रोपटक पुनः वि. सं. १८११ पछि भने आफैमा राखेका थिए। हाल यस स्थान सूर्योदय हेर्ने प्रमुख स्थानको रूपमा परिचित रहेको छ। यस स्थानमा हाल आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनका लागि सुविधा सम्पन्न होटेलहरू स्थापना भएका छन्। त्यस्तै यस स्थानमा भूगर्भ विभागको Astrology Observartory Center रहेको छ जहाँबाट ग्रह तथा ताराहरूको अध्ययन समेत गरिन्छ।

दोलालघाट क्षेत्र

इन्द्रावति र भोटेकोशीको संगम स्थान यस दोलालघाट क्षेत्र काठमाडौँबाट ५६ कि.मि. को दुरीमा अवस्थित रहेको छ। यस क्षेत्र समुन्द्र सतहबाट ८३० मि.को उचाईमा रहेको छ। यस क्षेत्र काभ्रे र सिन्धुपाल्चोकको सिमाना पनि हो यस क्षेत्र पिकनिक, जलक्रिडा र माछाको लागि प्रख्यात रहेको छ। हालसालै यस स्थानबाट र्याफ्टिङ पनि शुरू गरिएको छ। काठमाण्डौँबाट नजिकको दुरीमा रहेको यस क्षेत्र आन्तरिक पर्यटनको लागि प्रख्यात रहेको छ। दोलालघाटसंगै जोडिएर रहेको अर्को ज्याम्दीमण्डनको जोगी थुम्कावाट इन्द्रावती बगरमा पाराग्लाईडिङ हुँदै आएको छ।

कोट तिमाल

काभ्रे जिल्लाको सदरमुकाम धुलिखेलवाट पूर्वमा पर्ने यस क्षेत्र समुन्द्र सतहबाट १७५० मि. को उचाईमा रहेको छ। यस क्षेत्रवाट जुगल, गणेश, लाडटाड, गौरिशंकर लगायतका हिमाली क्षेत्रको मनोरम दृष्य देख्न सकिन्छ। यस बाहेक यस क्षेत्र भरिनै प्राचिन प्राकृतिक पोखरीहरू, गुम्बा तथा मानेहरू प्रशस्त रहेका छन्। यस क्षेत्रलाई तामाङ संस्कृतिको उद्गम स्थलको रूपमा लिइदै आएको छ। नेपाल राज्यको एकिकरण पूर्व तिमाल क्षेत्रका राजा हिन्जेन दोर्जे रहेका थिए। उनको दरवार रहेको स्थान हाल नमोबुद्ध ५ कोट तिमालमा पर्दछ।

दुतिको पहिरो

चौरीदेउराली गाउँपालिकाको वडा नं. १ र २ को सिमानामा पर्ने यस दुतिको पहिरो एसियाकै ठुलो मध्येका एक पहिरोको रूपमा मानिदै आएको छ। सो स्थानमा तामाखानी भएको र तामा निकाल्ने क्रममा पहिरो गएको भन्ने भनाई रहेको छ। यस पहिरोको बिचमा पोखरी रहेको छ। पोखरीमा रहेका नागहरूलाई मारेपछि नागिनले उग्ररूप लिएर पहिरो गएको भनाई छ। हाल पनि मानिसहरू उक्त पहिरोमा जान डराउने गर्दछन्। ठुलो पहिरो जाँदा पनि यस पहिरोका पिँधमा रहेको पोखरीमा कुनै असर नदेखिनुले यस पहिरोको ऐतिहासिक पक्षलाई मान्ने आधारहरू रहेका छन्। हालसम्म पनि निरन्तर पहिरो गएकाले बस्तीहरूमा खतरा देखिएको छ। यस पहिरोमा नाग्रेगर्चेको सिमानातिरको दुतिको पहिरो र वाडथलीको पहिरो मिलेर ठुलो पहिरोको रूप लिएको छ।

तिमाल क्षेत्र

तामाङ जातिहरूको बाहुल्यता रहेको यस क्षेत्र समुन्द्र सतहवाट १८९० मि. उचाईमा पर्दछ। एउटै डाँडामा अवस्थित यस क्षेत्रमा प्रसिद्ध नारायण मन्दिर, ऐतिहासिक बौद्ध स्तुपाहरू, प्रसिद्ध तिमाल कोट, ऐतिहासिक ह्वेन्जेन दोर्जेको दरवार, पुराना पोखरीहरू, भ्युटावर, पिकनिक क्षेत्र आदि रहेका छन्।

ढुंखर्क क्षेत्र

समुन्द्र सतहवाट २०५० मि. उचाईमा रहेको यस क्षेत्रमा महाभारत श्रृंखलाकै सबैभन्दा अग्लो स्थान वेथान्चोक नारायणस्थान (३०१८ मि.) पर्दछ। यस बाहेक यस क्षेत्रमा ग्रामिण पर्यटन अन्तर्गत होम स्टेको पनि शुरूवात गरिएको छ।

बल्थली

कृषि तथा बाह्य पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकशित हुँदै आएको यस क्षेत्रमा मुख्य गरी सुविधा सम्पन्न रिसोर्ट, होमस्टे सञ्चालनमा रहेको छ। यस बाहेक यस क्षेत्रमा लङ्केश्वर महादेव गुफा र ठुलो त्रिशुल रहेको छ।

चौवास

पर्यटकीय सम्भावना बोकेको चौवास क्षेत्र जिल्लाको पूर्वी भागमा पर्दछ। समुन्द्र सतहवाट करिब १९६० मि. उचाईमा रहेको यस क्षेत्र हिमश्रृंखला अवलोकनका लागि प्रख्यात रहेको छ। यद्यपि यस क्षेत्रमा पर्यटकीय पूर्वाधारहरू न्यून रहेका छन्। यस क्षेत्रमा रहेको गढीकोटडाँडा र साँगा सोतिडाँडामा अवलोकन स्थल रहेको छ।

पाँचखाल

काभ्रे जिल्लाको मुख्य आवादी क्षेत्र रहेको यस स्थान कृषि पकेट क्षेत्रको रूपमा विकसित हुँदै गएको छ। मुख्य गरी अन्नवाली, तरकारी, दुध र पोल्टी उद्योग प्रशस्त रहेको यस स्थानमा कृषि पर्यटनका लागि जिल्लामा चिनिएको छ। पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण तल तालिका दिईएको छ।

तालिका ८९ : जिल्लाका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू

क्र.सं.	प्रमुख स्थलहरू	पुराना गा.वि.स./न.पा.	नयाँ गाउँपालिका/न.पा.	के का लागि प्रसिद्ध	सदरमुकाम देखिको दुरी(कि.मि.)
१	नगरकोट	बालुवापाटी	मण्डन न.पा.	हिमाली श्रृंखला	२६
२	द्वारपाल / ठूलोचौर	नयाँगाउँ, देउपुर	मण्डन न.पा.	हिमाली श्रृंखला	२२
३	देवीस्थान डाँडा/कोट	धुलिखेल	धुलिखेल न.पा.	मन्दिर/हिमाली श्रृंखला	३
४	वेलडाँडा, सुनकोशी / इन्द्रावती	भुम्लुटार	भुम्लु	नौका विहार	२७
५	सुनकोशी नदी	-		जलयान	३०
६	नौलीचौर, आधाबाट	सर्पुखर्क	तेमाल	हिमाली श्रृंखला	१८
७	पनौती-ललितपुर पदयात्रा	कुशादेवी	पनौती न.पा.	पदयात्रा मार्ग	११
८	महादेव पोखरी	टुकुचानाला	बनेपा न.पा.	रमणीय स्थल	२६
९	सुलीकोट, मानेडाँडा	ज्याम्दी, जैसीथोक / महादेवस्थान	मण्डन न.पा.	सूर्योदय दृश्य	२१
१०	सरस्वती डाँडा	चौवास	भुम्लु	सगरमाथा / गौरीशंकर दृश्य	४२
११	थुम्कीडाँडा / कमलादेवी माईको मन्दिर	बल्थली	पनौती	प्रागऐतिहासिक / धार्मिकस्थल	११
१२	वेथाञ्चोक नारायण	ढुंखर्क	वेथानचोक	धार्मिक / पर्यटकीय मनोरञ्जन	२१
१३	नगरकोट-नाला-काशी भञ्ज्याङ्ग	उग्रचण्डी नाला	बनेपा न.पा.	पदयात्रा	५

क्र.सं.	प्रमुख स्थलहरू	पुराना गा.वि.स./न.पा.	नयाँ गाउँपालिका/न.पा.	के का लागि प्रसिद्ध	सदरमुकाम देखिको दुरी(कि.मि.)
१४	पलाञ्चोक भगवती	साठीघर	पाँचखाल	ऐतिहासिक भगवती मन्दिर	२६
१५	गोरखनाथ	पनौती	पनौती न.पा.	ऐतिहासिक धार्मिकस्थल	११
१६	नमोबुद्ध	श्यामपाटी	नमोबुद्ध न.पा.	धार्मिकस्थल	११

श्रोत : जिल्ला पर्यटन विकास गुरुयोजना, काभ्रेपलाञ्चोक

१३.२ जिल्लाका प्रमुख पदमार्गहरू

यस जिल्लामा केही पदमार्गहरू स्थानीय पर्यटनकर्मीहरूको पहलमा सञ्चालनमा आएका छन् । यस अतिरिक्त केही सम्भावना बोकेका क्षेत्रहरू पनि रहेका छन् । मुख्य पदमार्गहरू निम्न अनुसार रहेका छन् ।

- धुलिखेल - गोसाईस्थान
- धुलिखेल- देवीस्थान
- साँगा-वासुकी वन
- चिसापानी -नगरकोट- धुलिखेल
- धुलिखेल-नमोबुद्ध -बल्थली
- धुलिखेल-पाँचखाल-पलाञ्चोक
- कामीडाँडा - तालढुंगा
- मंगलटार-भिमखोरी-घ्याङडाँडा-तारा खस्यौली लेक-फूलचोकी
- कुशादेवी-कालेश्वर-फुलचोकी-बेथानचोक नारायणस्थान
- दोलालघाट-दुम्जा
- दोभानटार-कात्तिके देउराली-पोखरी चौरी-सैलुङ
- नगरकोट-हिंगुवापाटी-दोलालघाट
- नगरकोट-हेलम्बु
- नगरकोट-बनेपा-धुलिखेल-नमोबुद्ध
- पनौती-कुशादेवी-रयाले -फुलचोकी

यस बाहेक जिल्लामा सम्भावना बोकेका मुख्य पर्यटकीय गन्तव्यहरूमा सुनकोसीमा ज्याफ्टीङ् तथा महाभारत क्षेत्रमा पदमार्ग (भिमखोरी देखी ढुखर्क सम्म) रहेको छ ।

१३.३ पर्यटकीय पूर्वाधारहरू

जिल्लाका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरूमा बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटनका लागि सुविधा सम्पन्न होटेल, लज तथा रिसोर्टहरू सञ्चालनमा आएका छन् । जिल्लामा हाल ११२ वटा होटेल, लज तथा रिसोर्टहरू सञ्चालनमा आएका छन् । सञ्चालनमा आएका पूर्वाधारहरू निम्न प्रकारका छन् ।

तालिका १० : जिल्लाका पर्यटकिय पूर्वाधार

क्र.सं	विवरण	संख्या	क्र.सं	विवरण	संख्या
१	डिलक्स होटेल	१८	४	भ्यूटावर	४
२	पर्यटकिय मापदण्डका होटल	३२	५	ट्रेकिङ् रुटहरू	१७
३	इकोनोमी होटल	६२	६	रयाफ्टिङ् रुट	१

खण्ड १४: विविध

१४.१ विषयगत कार्यालयहरूको बजेट

जिल्लामा कार्यरत सबै सरकारी कार्यालयहरू (कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट खर्च लेख्ने) को आ.व. २०७३/७४ को बजेट विश्लेषण गर्दा यस जिल्लामा कुल बजेट रु.१०,८७,५३,८२,०००/- रहेको देखिन्छ। उक्त बजेट मध्ये चालु बजेट रु. ९३,४३,९५७,०००/- र पुँजीगत बजेट रु. १,५३,९४,२५,०००/- रहेको देखिन्छ। प्रमुख विकाससँग सम्बन्धित कार्यालय अनुसार पुँजीगत र चालु बजेट विवरण निम्न अनुसार रहेको छ।

तालिका ११ : विषयगत कार्यालयहरूको बजेट (रु. हजारमा)

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	चालु बजेट	पुँजीगत बजेट	जम्मा बजेट	कैफियत
१	जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई	११८,३८७.२२	१३८,४१५.००	२५६,८०२.२२	
२	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	५३,२८६.००	२,९३५.००	५६,२२१.००	
३	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	३५,०५९.३७	०.००	३५,०५९.३७	
४	रेशम खेती बिकास शाखा खोपासी	१३,१३२.६७	१,०००.००	१४,१३२.६७	
५	मसला बाली बिकास केन्द्र पाँचखाल	८,९१८.४३	१,०२७.००	९,९४५.४३	
६	सुपरजोन कार्यान्वयन ईकाई	५६,३४९.००	७८५.००	५७,१३४.००	
७	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय धुलिखेल	१३,५२४.९०	२९९,७८५.००	३१३,३०९.९०	
८	जिल्ला पशुसेवा कार्यालय धुलिखेल	३३,८५७.५९	३,३००.००	३७,१५७.५९	
९	जिल्ला बन कार्यालय	६१,७१७.४१	१९,१९४.००	८०,९११.४१	
१०	जिल्ला भू संरक्षण कार्यालय	१०,८१५.६२	१९,९००.००	३०,७१५.६२	
११	महिला तथा बालबालिका कार्यालय	२९,६३९.२७	२५०.००	२९,८८९.२७	
१२	शहरी विकास तथा भवन निर्माण डिभिजन कार्यालय	४,७५८.००	१२९,५७३.००	१३४,३३१.००	
१३	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	६३१,९९८.२८	६४५.००	६३२,६४३.२८	
१४	जिल्लामा आयोजना कार्यान्वयन ईकाई	२,३११.००	१९७,९३१.००	२००,२४२.००	
१५	डिभिजन सहकारी कार्यालय	९,९८९.९०	१२,४७०.००	२२,४५९.९०	
१६	सिचाई बिकास डिभिजन काभ्रे	९,३८१.७०	६४,१३६.२१	७३,५१७.९१	
१७	भूमिगत जल सिंचाइ विकास डिभिजन	७,१७२.००	५७,०७९.००	६४,२५१.००	
१८	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	४,८६०,७६२.२२	१६२,१७६.००	५,०२२,९३८.२२	साविकको जि.वि.स. समेत
१९	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय	२१.००	२९,४५०.००	२९,४७१.००	
२०	ग्रामिण पुन निर्माण तथा पुनस्थापना आयोजना	१,३९१.००	४३,४४६.००	४४,८३७.००	
२१	धुलिखेल नगरपालिका कार्यालय	२९,५६३.२०	०.००	२९,५६३.२०	
२२	बनेपा नगरपालिका कार्यालय	३९,३०६.२७	०.००	३९,३०६.२७	
२३	पनौती नगरपालिका कार्यालय	३८,८१३.९७	०.००	३८,८१३.९७	
२४	पाँचखाल नगरपालिका	२७,७२०.७५	०.००	२७,७२०.७५	
२५	दाप्चा काशीखण्ड नगरपालिका कार्यालय	४१,९४५.२५	०.००	४१,९४५.२५	
२६	जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई	१,३०२,१४१.००	२००,०००.००	१,५०२,१४१.००	
२७	धुलिखेल नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय	६६,५०५.८०	०.००	६६,५०५.८०	
२८	बनेपा नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	८६,१२२.७९	०.००	८६,१२२.७९	
२९	पनौती नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय	७५,३१९.०४	०.००	७५,३१९.०४	
३०	पाचखाल नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको कार्यालय	८४,४७८.२५	०.००	८४,४७८.२५	
३१	नमोबुद्ध नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय	९०,०४१.३१	०.००	९०,०४१.३१	
३२	भुम्लु गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	५,२००.००	०.००	५,२००.००	
३३	चौरी देउराली गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको	५,२००.००	०.००	५,२००.००	
३४	महाभारत गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	५,२००.००	०.००	५,२००.००	

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	चालु बजेट	पूँजिगत बजेट	जम्मा बजेट	कैफियत
३५	खानीखोला गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	५,२००.००	०.००	५,२००.००	
३६	बेथानचोक गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	५,२००.००	०.००	५,२००.००	
३७	तेमाल गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	५,२००.००	०.००	५,२००.००	
३८	रोशी गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	५,२००.००	०.००	५,२००.००	
३९	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	२७७,९२९.१४	४५,७४४.००	३२३,६७३.१४	
४०	मेथिन्कोट अस्पताल	१७,०६८.००	४१७.००	१७,४८५.००	
जम्मा		८,१८४,४०९.८४	१,४२९,६५८.२१	९,६१४,०६८.०५	

स्रोत: कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

तालिका १२ : धुलिखेल कारागारमा रहेका कैदीहरूको मुद्दाको प्रकृतिहरू अनुसारको संख्या

क्र.सं.	विवरण	थुनुवा	कैदी	जम्मा	क्र.सं.	विवरण	थुनुवा	कैदी	जम्मा
१	कर्तव्य ज्यान	२५	३२	५७	१३	हातहतियार तथा खरखजाना	२	०	२
२	डाँका	४	३	७	१४	बन्धजन्तु ऐन	१	०	१
३	जवरजस्ती करणी	३४	३४	६८	१५	बन्दी भागे	२६	०	२६
४	ज्यान मार्ने उद्योग	७	३	१०	१६	भगाएको/भगौडा	०	१	१
५	लागु औषध	२	३	५	१७	आगो लगाउने	०	१	१
६	चोरी	७	३	१०	१८	गोवध	०	१	१
७	सवारी ज्यान/सवारी अंगभंग	१	६	७	१९	अप्राकृतिक बाल यौन दराचार	०	२	२
८	केही सार्वजनिक अपराध	५	०	५	२०	बैकिङ कसुर ऐन	०	४	४
९	मानव अपहरण तथा शरीर बन्धक	०	३	३	२१	सुन भन्सार चोरी	२	०	२
१०	सरकारी छाप कर्ते	४	३	७	२२	वैदशिक रोजगार ठगी	०	१	१
११	मानव बेचबिखन/जीउ मास्ने बेच्ने	१	४	५	२३	रक्तचन्दन ओसार	०	१	१
१२	बहुविवाह	९	३	१२		भ्रष्टाचार	०	१	१
जम्मा							१३०	१०८	२३८

सेत : जिल्ला कारागार धुलिखेल काभ्रेपलाञ्चोक, २०७४ वैशाख

तालिका १३ : दुर्घटना तथा विपद्को क्षति सम्बन्धी विवरण (२०७३ असार सम्म)

विवरण	मानिस			चौपाया		घर			गोठ	पीडित परिवार संख्या	कूल क्षति रु.
	मृत्यु	घाइते	बेपत्ता	मृत्यु	घाइते	पक्क	कच्चि	अन्य			
आगोलागी	०	०	०	१६	७	४	४३	२	३	३०८	२५०५९८८
बाढी	२	०	०	२	०	२	७	०	६	८६	१८८८४०
पहिरो	१	१	०	०	०	०	१	०	०	७	०
हावाहुरी	०	०	०	०	०	०	१	०	१	७	२१००००
चट्याङ	१	०	०	०	०	०	०	०	०	७	०
२५ वटा दुर्घटनामा २९ जनाको मृत्यु											
लागुऔषधमा १ जना पक्राउ											
सार्वजनिक क्षति : ४४० हेक्टर सामुदायिक वन जंगल क्षति, लघु जलविद्युत पावर हाउस १ वटा जली नष्ट, खानेपानीको पाइप १७,६५० मिटर जली क्षति (अन्दाजी कुल क्षति ५०,००,०००)											

दुर्घटना तथा विपद्को क्षति सम्बन्धी विवरण (२०७४ साउन देखि बैशाख सम्म)

विवरण	मानिस			चौपाया		घर			गोठ	पीडित परिवार संख्या	कूल क्षति रु.
	मृत्यु	घाइते	बेपत्ता	मृत्यु	घाइते	पक्क	कच्चि	अन्य			
आगोलागी	०	०	०	३७	०	०	२२	२	५	१०२	१४५७०५२

विवरण	मानिस			चौपाया		घर			गोठ	पीडित परिवार संख्या	कूल क्षति रु.
	मृत्यु	घाइते	बेपत्ता	मृत्यु	घाइते	पक्क	कच्च	अन्य			
बाढी	२	२	०	०	०	०	४	२	०	४२	१०८४००
पहिरो	०	०	०	०	०	०	१	०	१	७	२१००००
हावाहुरी	१	०	०	०	०	०	०	०	०	७	०
चट्याङ	०	०	०	३७	०	०	२२	२	५	१०२	१४५७०५२
२५ वटा दुर्घटनामा २९ जनाको मृत्यु											
लागुऔषधमा १ जना पक्राउ											
सार्वजनिक क्षति : ४४० हेक्टर सामुदायिक वन जंगल क्षति, लघु जलविद्युत पावर हाउस १ वटा जली नष्ट, खानेपानीको पाइप १७,६५० मिटर जली क्षती (अन्दाजी कूल क्षति,५०,००,०००)											

तालिका ९४ : जिल्ला अदालतमा दर्ता तथा फछ्यौट भएका मुद्दाहरू

क्र.सं.	विवरण	गत वर्षको	चालु वर्षको	फछ्यौट	बाँकी
१	देवानी मुद्दा	१८२	३८४	३५९	२०७
२	फौजदारी मुद्दा	९३	४७९	४३४	१३८
	जम्मा	२७५	८६३	७९३	३४५

स्रोत : जिल्ला अदालत, काभ्रेपलाञ्चोक

तालिका ९५ : घरजग्गा पास तथा राजस्व (रु. हजारमा)

विवरण	०७१/७२	०७२/७३
घरजग्गा दर्ता (नयाँ तथा लिखत पास)वाट प्राप्त राजस्व	१०६,९५४	१८३०९५
घरजग्गा दर्ता (नयाँ तथा लिखत पास) संख्या	१३१९०	१७८१८

स्रोत: मालपोत कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

१४.२ काभ्रे जिल्लास्थित विभिन्न सरकारी कार्यालयहरू

जिल्ला स्थित विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको ठेगाना र सम्पर्क नम्बरहरू निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका ९६ : सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको सम्पर्क नं.

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	पद	सम्पर्क नं.
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काभ्रे	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	४९०१२३,
		स. प्रमुख जिल्ला अधिकारी	४९०३२०
२.	जिल्ला अदालत, काभ्रे	मा. जि.न्यायाधिश	४९०२२१
		मा. जि.न्यायाधिश	४९०७४६
		मा. न्यायाधिश	४९०७४६
३.	श्री नं. २६ वाहिनी अड्डा, भकूण्डेशी	सहायक रथी	४०४०८१,८४
४.	विष्णु दल गण	गणपति, प्र.से.	४९०४३२, ६०७
५.	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	स्थानिय विकास अधिकारी	४९०,२४६,१४६
६.	सडक डिभिजन कार्यालय भक्तपुर	सि.डि.ई	०१-६६१२०७४
७.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, काभ्रे	प्रहरी उपरिक्षक	४९०२३०
	ई.प्र.का. बनेपा	प्रहरी निरीक्षक	६६११८८
	ट्राफिक प्र.का. बनेपा	प्रहरी निरीक्षक	६६३०८९
८.	भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र	प्रमुख	६६४४४८
९.	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	बरिष्ठ कृषि विकास अधिकृत	४९०२०१
१०.	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	बरिष्ठ पशु विकास अधिकृत	४९०,२६६,४९०,८९२

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	पद	सम्पर्क नं.
११.	राष्ट्रिय पुनःनिर्माण प्राधिकरण जिल्ला समन्वय समितिको सचिवालय	कार्यालय प्रमुख (उपसचिव)	४९१००७,८
१२.	सिंचाई विकास डिभिजन, काभ्रे	डिभिजनल प्रमुख	४९०४६१
१३.	श.वि.भ.नि.बि, डिभिजन कार्यालय,काभ्रे	डिभिजन प्रमुख	६६२८४२
१४.	जिल्ला भूसंरक्षण कार्यालय, काभ्रे	जिल्ला भू-संरक्षण अधिकृत	४९०५३७
१५.	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, काभ्रे	जिल्ला स्वास्थ्य प्रमुख	४९०३००, १५
१६.	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय	प्रमुख कोष नियन्त्रक	४९०२७९, ७६५
१७.	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन का.	डिभिजनल इन्जिनियर	४९०,३१३,१८३
१८.	जिल्ला शिक्षा कार्यालय,	जि. शि. अधिकारी	४९०११७, ३३९
१९.	शैक्षिक तालिम केन्द्र,	वरिष्ठ प्रशिक्षक	४९०३५३
२०.	मालपोत कार्यालय	प्रमुख मालपोत अधिकृत	४९०१२०
२१.	राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय	प्रमुख अनुसन्धान अधिकृत	४९०५२३
२२.	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय,काभ्रे	प्रमुख जिल्ला इन्जिनियर	४९०४५९
२३.	रेशम खेती विकास शाखा, खोपासी	ब. रेशम खेती वि. अधिकृत	४१००१४,२५
२४.	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	नि.जिल्ला न्यायाधिबक्ता	४९०२३९
२५.	जिल्ला बन कार्यालय	जिल्ला बन अधिकृत	४९०,१७५,५८६
२६.	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	घरेलु अधिकृत	४९०१५४
२७.	जिल्ला हुलाक कार्यालय	हुलाक अधिकृत	४९०१७०
२८.	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	जिल्ला निर्वाचन अधिकृत	४९०४८७
२९.	डिभिजन सहकारी कार्यालय	ब.सहकारी अधिकृत	४९०१५७
३०.	तथ्याङ्क कार्यालय	तथ्याङ्क अधिकृत	४९०७४८
३१.	महिला तथा बाल बालिका कार्यालय	वरिष्ठ महिला विकास अधिकृत	४९०१२१
३२.	जिल्ला आयुर्वेद औषधालय, बनेपा	प्रमुख कविराज	६६२१३४
३३.	मसला बाली विकास केन्द्र, पाँचखाल	मसला बाली विकास अधिकृत	४९९०५५
३४.	धुलिखेल नगरपालिका		४९०३२४
३५.	बनेपा नगरपालिका		६६२०८१
३६.	पनौती नगरपालिका		४४०१३७
३७.	पाँचखाल नगरपालिका		४०७०३८
३८.	मण्डन देउपुर नगरपालिका		
३९.	नमोबुद्ध नगरपालिका		४०४०३१,६८
४०.	कारागार कार्यालय काभ्रे		४९०१६९
४१.	नापी कार्यालय, काभ्रे		४९०२८७
४२.	भुमिगत जल सिंचाई विकास डिभिजन		४९०,९६७,९६१
४३.	डिभिजन नापी कार्यालय, बनेपा		६६०६७४
४४.	करदाता सेवा कार्यालय, धुलिखेल		४९०७८६
४५.	स्थानीय शान्ति समितिको कार्यालय,		४९०९१८
४६.	गुठी संस्थान, शाखा कार्यालय		४९०३०९
४७.	काभ्रे उपत्यका एकिकृत खानेपानी योजना		६६१८१०

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	पद	सम्पर्क नं.
४८.	नेपाल टेलिकम, बनेपा		६६१२००
४९.	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, बनेपा		६६४७९७
५०.	नेपाल बैंक लि. बनेपा		६६२३०३
५१.	राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक लि. धुलिखेल		४९०११८
५२.	कृषि विकास बैंक, वि.शा. र बैं.का., बनेपा		६६२०७३, ६६२७०२
५३.	खानेपानी संस्थान, बनेपा		६६१२२०
५४.	कृषि विकास बैंक, वि.शा. धुलिखेल		४९०४६८
५५.	पनौती विद्युत केन्द्र, पनौती		४१००५६
५६.	कृषि सामाग्री क.लि. धुलिखेल		४९०३०६
५७.	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लिमिटेड, धुलिखेल		६६३४२७
५८.	नेपाल ग्रामीण विकास बैंक लि. शाखा कार्यालय बनेपा		६६१११४
५९.	नेपाल-बनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट		६६४२९०
६०.	पनौती प्रविधिक शिक्षालय पनौती		
६१.	इन्द्रावती सब वेसिन आयोजना		
६२.	राष्ट्रिय बिमा संस्थान शाखा बनेपा		४६२५२०
६३.	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना सुपरजोन कार्यान्वयन इकाई काभ्रेपलाञ्चोक		६६२४४९
६४.	तेमाल गाउँपालिका		
६५.	महाभारत गाउँपालिका		
६६.	भूम्लु गाउँपालिका		
६७.	चौरी देउराली गाउँपालिका		
६८.	रोशी गाउँपालिका		
६९.	खानीखोला गाउँपालिका		
७०.	बेथानचोक गाउँपालिका		
७१.	शिक्षा मन्त्रालय जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई		४९११९८, ८९९
७२.	स्थानीय विकास मन्त्रालय जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई		४९०४५९

१४.३ काभ्रेजिल्लामा क्रियाशिल राजनैतिक दलहरूको विवरण

यस जिल्लामा भर्खर सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचन २०७४ प्रयोजनार्थ जिल्ला निर्वाचन कार्यालयमा दर्ता भएका राजनैतिक दलहरू, जिल्ला प्रमुखहरूको नामावली, दर्ता नं., दर्ता मिति र सम्पर्क नं निम्न अनुसार रहेको छ। //

तालिका १७ : क्रियाशिल राजनैतिक दलहरूको विवरण

क्र. सं.	राजनीतिक दलको नाम	जिल्ला स्तरीय अध्यक्ष	दर्ता मिति	दर्ता नं.	फोन नं.
१	नेपाल मजदुर किसान पार्टी	कृष्ण कुमार वैद्य	२०७३/१०/०४	१	९८४९२८३९७
२	सद्भावना पार्टी	भिम बहादुर रूमवा	२०७३/१०/०४	२	९८४३२५१८११
३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (मार्क्सवादी लेनिनवादी)	निरज खड्का क्षेत्री	२०७३/१०/०४	३	९८४१२३८९४४
४	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल (लोकतान्त्रिक)	गोविन्द बहादुर थापा	२०७३/१०/०६	४	९८५११२९०९१

क्र. सं.	राजनीतिक दलको नाम	जिल्ला स्तरीय अध्यक्ष	दर्ता मिति	दर्ता नं.	फोन नं.
५	संघीय समाजवादी फोरम नेपाल	सिद्धि बहादुर जोशी	२०७३/१०/०६	५	९७४१००७१७३
६	नयाँ शक्ति पार्टी, नेपाल	डा. भरत लामिछाने	२०७३/१०/०७	६	९८५१०३००३९
७	राष्ट्रिय मधेश समाजवादी पार्टी	सवर कुमार प्रजापति	२०७३/१०/०९	७	९८५१२३१८९७
८	नेपाली कांग्रेस	मधु प्रसाद आचार्य	२०७३/१०/११	८	९८५१११२०६७
९	देशभक्त पर्यावरणीय सामाजिक मोर्चा	दिपेन्द्र पराजुली	२०७३/१०/१२	९	९८५१०४५७३
१०	राष्ट्रिय चुरेभावर पार्टी	सुन्दर काजी प्रधान	२०७३/१०/१२	१०	९८५१०१२६६६
११	राष्ट्रिय शिवसेना पार्टी	शरण कुमार तामाङ	२०७३/१०/१२	११	९८६०२३४४४
१२	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	दिनानाथ गौतम	२०७३/१०/१३	१२	९७५१००३०३०
१३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी	वाङ्जु लामा	२०७३/१०/१३	१३	९८०८५८५७७
१४	नेपाल पूर्वराष्ट्र सेवक लोकतान्त्रिक पार्टी	लाल बहादुर लामा	२०७३/१०/१४	१४	९८५१२८२८३६
१५	लिबरल डेमोक्रेटिक पार्टी	बुद्धि मान स्याङतान	२०७३/१०/१४	१५	९८५१००११०२
१६	विवेकशील नेपाली दल	भूषण कुमार श्रेष्ठ	२०७३/१०/१७	१६	९८५१०३७७३७
१७	राष्ट्रिय जन्मुक्ति पार्टी	विर बहादुर तामाङ	२०७३/१०/१७	१७	९७४१०१२२९५
१८	शान्ति पार्टी नेपाल	कान्छा तामाङ	२०७३/१०/१७	१८	९८१३२११४१०,
१९	युनाईटेड ग्रीन अर्गनाइजेशन	कृष्ण प्रसाद तिमल्सिना	२०७३/१०/१७	१९	९८५११९६६०१
२०	चुरेभावर लोकतान्त्रिक पार्टी	बाटुली मगनी	२०७३/१०/१७	२०	९८१८०८७५३
२१	नेपाल परिवार दल	लेख नाथ शर्मा	२०७३/१०/१७	२१	९८१८७२०६११
२२	गान्धीवादी पार्टी नेपाल	तेज प्रसाद लामिछाने	२०७३/१०/१७	२२	९८५१००१०८
२३	लोक कल्याणकारी जनता पार्टी नेपाल	माधव चौलागाई	२०७३/१०/१७	२३	९८४११०२०८
२४	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत मार्क्सवादी लेनिनवादी)	टोक बहादुर वाईवा	२०७३/१०/१७	२४	९८५११९९९१८
२५	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	रेशम बहादुर लामा	२०७३/१०/१७	२५	९८५१०३२३८१
२६	राष्ट्रिय जनमोर्चा	सुवर्ण विक्रम थापा			९७५१००७२१६

स्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, धुलिखेल काभ्रेपलाञ्चोक

खण्ड १५ : मानव अधिकार

१५.१ काभ्रेमा मानवअधिकार

मानिसले मानिस भएर इज्जतका साथ जिउन पाउनु नै मानव अधिकार हो । यो कसैले दिएर दिइने वस्तु होइन र खोस्न पनि सकिदैन । सरल भाषामा भन्नुपर्दा यो समानताका आधारमा सबैले स्वतः सिद्ध उपभोग गर्न पाउने, कसैले हरण गर्न नपाउने अधिकार हो । संयुक्त राष्ट्रसंघले सन् १९४८ मा घोषणा गरेअनुसार विश्वका मानव मात्रले उपभोग गर्न पाउनुपर्ने आधारभूत सामाजिक, आर्थिक र नागरिक हक तथा स्वतन्त्रता, व्यक्तिको जीवन, समानता र मर्यादासँग संबन्धित संविधान तथा अन्य प्रचलित कानूनद्वारा प्रदान गरिएका अधिकार र नेपाल पक्ष भएका मानव अधिकारसम्बन्धि अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौतामा निहित अधिकार नै मानव अधिकार हो भन्ने बुझ्नुपर्छ । मानवअधिकार अधिकारभन्दा फरक कुरा हो । मानव अधिकार व्यक्ति - व्यक्ति विचको सम्बन्ध होइन । मानव अधिकार व्यक्ति र राज्यविचको सम्बन्ध हो । राज्यको दायित्व सम्मान, संरक्षण र परिपूर्ति गर्ने हुन्छ । राज्यले दायित्व परिपूर्ति गर्दा भेदभावरहित नीति अख्तियार गर्नुपर्छ । मानव अधिकारमा व्यक्ति अधिकार प्राप्तकर्ता हुन्छ भने राज्य कर्तव्य निर्वाहक हुन्छ । जनताको राज्यसँगको अन्तर्सम्बन्धको प्रकृतिबाटै मानव अधिकारको विषयवस्तु निर्धारण हुन्छ ।

राज्यले आफ्नो दायित्व पुरा नगरेको अवस्था वा आफ्नो दायित्वबाट पन्छिएको कारणले व्यक्ति वा समुदायको आधारभूत मानविय स्थिती ध्वंस भएको वा प्राप्त गर्न असमर्थ भएको भए त्यसलाई मानव अधिकार हनन् भएको भनिन्छ । मानव अधिकार हनन्मा राज्यको प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष संलग्नता हुन्छ । संगठित गैरराज्य पक्षबाट भएको मानव अधिकारविरोधी क्रियाकलापलाई मानव अधिकार ज्यादती भनिन्छ । मानव अधिकारहरू विश्वव्यापी छन् । मानव अधिकारहरूलाई विभाजन गर्न सकिदैन ।

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा २०३५/०३६ सालमा जिल्लाबाट प्रकाशित भएका पत्रपत्रिकाले मानव अधिकारप्रतिको जागरण ल्याएको पाइन्छ । यसपछि २०४३ मंसिर २५ गते बनेपामा विश्व मानव अधिकार दिवस मनाउने शिलशिलामा प्रहरीबाट भएको धरपकड र दमनबाट नै मानव अधिकारप्रतिको सकारात्मक धारणा विकास भएको पाइन्छ । २०४६ सालको परिवर्तपछि मानव अधिकारसम्बन्धी संघसंस्थाहरू खुलेर मानव अधिकारका पक्षमा कामहरू भएको छन् । यसपछि २०५२ साल फागुन १ गतेबाट शुरु भएको शसस्त्र द्वन्द्वमा भएका उल्लंघन/ज्यादतीले हरेक व्यक्तिलाई मानव अधिकारको शिक्षा दियो । काभ्रेमा भएका राजनीतिक आन्दोलन र समाजबाट पछाडी पारिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायका आवाजहरूले पनि मानव अधिकारसम्बन्धी विषयहरूलाई एकाकार बनायो । जिल्लामा मानव अधिकार रक्षकहरूले मानव अधिकारका लागि संचेतना, पैरवी र 'लविड' गर्दै आएका छन् ।

मानव अधिकारका सिद्धान्तहरू

- विश्वव्यापकता
- अहरणीय
- अविभाज्यता
- अन्तर्निर्भर
- समानता
- गैरभेदभाव
- सहभागिता र समावेशी
- जवाफदेहिता र कानूनी शासन

मानवअधिकार कानून	मानविय कानून
 <ul style="list-style-type: none"> ▶ सधै, जुनसुकै समयमा लागू हुन्छ । ▶ व्यक्तिलाई राज्यबाट संरक्षण गर्छ र उसको विकासलाई प्रवर्द्धन गर्छ । ▶ राज्य र नागरिक बीचको सम्बन्धलाई नियमित गर्छ । ▶ प्रगतिशील रूपमा कार्यान्वयन (क्रमिक रूपमा) हुन्छ । ▶ संयुक्त राष्ट्रसंघद्वारा प्रवर्द्धन गरिन्छ । 	 <p>ICRC</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ युद्धको समयमा लागू हुन्छ । ▶ शत्रुको हातमा पुगेका युद्ध पीडितहरूलाई संरक्षण गर्छ र लडाइका विधिहरूलाई सीमित गर्छ । ▶ राज्यहरूबीचको सम्बन्धलाई नियमित गर्छ । ▶ पूर्णरूपमा र तत्कालै लागू हुन्छ । ▶ आइसिएआरसीद्वारा प्रवर्द्धन गरिन्छ । ▶ यसले कुनै पनि प्रकारको निलम्बन वा अनादारको लागि अनुमति दिदैन ।
जानकारी बाक्स -१	

नागरिक तथा राजनीतिक अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिज्ञा पत्र

- संयुक्त राष्ट्रसंघले पारित गरेको मिति १६ डिसेम्बर १९६६
- लागू भएको मिति १९७६ मार्च २३
- कुल खण्ड र धारा ६ खण्ड र ५३ धारा
- नेपाल पक्ष राष्ट्र बनेको मिति २०४८ वैशाख ३१ गते

कुनै पनि देशमा जन्मिएको मानिसले त्यस देशको नागरिकको हैसियतले स्वाभिमानपूर्वक बाँच्न तथा राज्य संचालन प्रक्रियामा अरु नागरिक सरह सहभागी हुन पाउने तथा त्यसका लागि आवश्यक पर्ने अधिकारहरूको विना रोकतोक उपभोग गर्न पाउनु पर्दछ भन्ने मान्यता नै नागरिक तथा राजनीतिक अधिकारहरूका मुख्य विषयवस्तु हुन् । यस प्रतिज्ञापत्रको पहिलो ऐच्छिक प्रलेख २३ मार्च १९७६ देखी लागू भएको छ भने मृत्युदण्ड उन्मुलन गर्ने उद्देश्यले व्यवस्था भएको दोस्रो ऐच्छिक प्रलेख महासभाको १५ डिसेम्बर १९८९ बाट पारित र घोषणा गरिएको छ । नागरिक तथा राजनीतिक अधिकारसम्बन्धी प्रतिज्ञापत्रको अनुगमनका लागि मानव अधिकार समितिको व्यवस्था गरिएको छ । पक्ष राष्ट्रले ४-४ वर्षको फरकमा आफ्नो देशको अवस्थाबारे समितिलाई प्रतिवेदन बुझाउनुपर्छ ।

सम्मानित रूपले बाँच्न पाउने अधिकारअन्तर्गत काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा राज्य र माओवादीद्वारा हत्या, गोलीद्वारा घाइते, यातनाले मृत्यु, सामूहिक हत्या, हिरासत वा थुनामा मृत्यु, दोहोरो भिडन्त तथा प्रदर्शनमा मृत्यु भएका घटना रहेका छन् । जेलमा बन्दीहरूले हडताल, जुलुस,

अनसन, सिदा बहिष्कार गरे भने उपचारको अभावले केही बन्दीको मृत्यु भएको पाइयो । राज्यले माओवादीको आरोपमा विना पुर्जा गिरफ्तार गर्ने र बेपत्ता पार्ने काम गर्‍यो भने माओवादीले प्रतिशोध लिन अपहरण र बेपत्ता पार्ने काम गर्‍यो । श्रमशिविरमा अमानविय व्यवहार भएका धेरै घटना जानकारीमा आयो । दुवै पक्षबाट धम्की, ज्यानमार्ने धम्की र कुटपिट गरेका घटना अभिलेख भएका छन् । राजनीतिक स्वतन्त्रता, स्वतन्त्र र निष्पक्ष चुनाव, मजदुरको समस्या, धार्मिक समस्या, सामाजिक समस्या, लैंगिक समस्या, पत्रपत्रिका आदिमा बन्देज, हवाई

विगत १० वर्षमा काभ्रेमा पीडितको अवस्था

घटना	२००७	२००८	२००९	२०१०	२०११	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	जम्मा
हत्या	९	१८	१२	११	१३	१०	११	८	५	१२	१०९
घाइते	□	११	२	१	२	४	१०	१	३	४	३८
कुटपिट	४१	४८	३३	८	४	१०	३	१८	६	६	१७७
गैरकानुनी गिरफ्तारी	□	□	२	१	□	□	□	□	□	१	४
मानवअधिकार रक्षकलाई धम्की	४	५	३	७	२	२	१०	२	४	□	३९
अपहरण	११	२	२	३	१	१	□	□	□	१	२१
भेला हुने अधिकार	□	४	१	□	१	□	१८	□	□	□	२४
जम्मा	६५	८८	५५	३१	२३	२७	५२	२९	१८	२४	४१२

तालिका-१

तथ्याङ्क स्रोत : नेपाल मानवअधिकार वर्ष पुस्तक / इन्सेक

फायर/अश्रुग्याँस, लाठीचार्ज र मतदानबाट बञ्चित गरेका घटना पनि यस विचमा निकै भयो । जुत्ताको माला लगाई मोसो दलेर गाउँ निकाला गरेका घटना जिल्लामा हुने गरेका छन् । सशस्त्र द्वन्द्वका समयमा जनअदालतका नाममा गाउँमै मुद्दा छिन्ने र मानिसहरूलाई बन्धक बनाएर राखेका घटना पनि अभिलेख भएका छन् । सशस्त्र द्वन्द्वको अवधिमा अदालतहरूमा निकै कम मुद्दा आए । (हेर्नुहोस् तालिका-१ र २)

क. सुगम र निष्पक्ष न्यायिक अधिकार

जिल्ला अदालत

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला अदालतमा तीन जना न्यायाधीशको दरबन्दी छ । ०७२ पुस १६ गतेदेखि ०७३ पुस १५ गतेसम्म देवानी मुद्दा ४ सय ४२ थान दर्ता भए भने ३ सय ९९ थान फर्चौट भएर गत वर्षको समेत गरी ३ सय १८ थान बाँकी रहेका छन् । फौजदारी मुद्दा ४ सय १४ थान दर्ता भए भने ४ सय ९३ थान फर्चौट भएर गत वर्षको समेत गरी २ सय ३ थान बाँकी रहेका छन् । यस अदालतमा प्रति न्यायाधीश २ सय ४२ थान मुद्दा भागमा पर्न आउँछ । दुई वर्षभन्दा पुराना देवानी र फौजदारी मुद्दा बाँकी नरहेको जिल्ला अदालतले जनायो । काभ्रे जिल्ला अदालतमा सम्पति अधिकारसम्बन्धि मुद्दाहरूमा लेनदेन, जग्गा (खिचोला, दर्ता बदर, लिखत बदर) पारिवारिक (अंश, माना चामल, सम्बन्धविच्छेद), चोरी (डाका र रहजनी) ज्यान (आवेश प्रेरित, सवारी र कर्तव्य) कुटपिट (सामान्य: कुटपिट), गालीबेइज्जती, अपहरण तथा शरीर बन्धक र बनसम्बन्धी बढी मुद्दा आएको देखिन्छ । महिला हिंसाका घटनामा जर्बजस्ती करणी, कुटपिट, गाली बेइज्जती, कर्तव्य ज्यान, अंश, बहुविवाह, मानाचामल र सम्बन्ध विच्छेद मुद्दा बढी देखिन्छन् । अदालतमा लागु औषध, बैदेशिक रोजगार, ठगी, विदेसी मुद्दा, प्राचिन स्मारक र गर्भपतनसम्बन्धि मुद्दाहरू कम आउने गरेका छन् । अदालतमा पर्याप्त बजेट र कर्मचारीको अभाव देखिन्छ । म्याद तामेली र फिल्डमा जाने कामहरू त्यति हुनसकेको देखिन्छ । नेपाल मेलमिलापकर्ता समाजले अदालत परिसरमै स्थापना गरेको मेलमिलाप केन्द्रमा व्यक्तिवादी फौजदारी र देवानी मुद्दाहरू मेलमिलाप भएको देखिन्छ । अदालतमा जाने कतिपय मुद्दाहरू अहिले स्थानिय तहमा नै मिलापत्र हुने गरेको छ ।

ख.धुलिखेल कारागार

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको धुलिखेलमा रहेको कारागार शाखा राणाकालीन समयमा बडाहाकिमले घोडा राख्ने तबेलाको रूपमा प्रयोग गर्ने गरेका थिए । वि.सं. १९६० मा कारागारको रूप

घटना	महिला	पुरुष	जम्मा
हत्या	४७	६२	१०९
घाइते	८	३०	३८
कुटपिट	२०	१५७	१७७
गैरकानुनी गिरफ्तारी	□	४	४
मानवअधिकार रक्षकलाई धम्की	५	३४	३९
अपहरण	१३	८	२१
भेला हुने अधिकार	□	२४	२४
जम्मा	९३	३१९	४१२

तालिका-२

तथ्याङ्क स्रोत : नेपाल मानवअधिकार वर्ष पुस्तक / इन्सेक

कारागार सुधारका विषयबस्तु

- ▶ कारागार निति
- ▶ कारागारको भौतिक अवस्था
- ▶ कारागार रहेको स्थान
- ▶ कारागार कर्मचारी
- ▶ कारागार निरीक्षण
- ▶ चौकीदार प्रथा
- ▶ बन्दीका लागि पोषण र लत्ता-कपडा
- ▶ कारागारमा स्वास्थ्य र सरसफाई
- ▶ बन्दीका अधिकार
- ▶ उजुरीसम्बन्धि कार्यविधि
- ▶ अशक्तहरूको अधिकार र उनीहरूसँग गर्ने व्यवहार
- ▶ मानसिक विरामी र लागु औषध दुर्व्यसनीहरूलाई गरिने व्यवहार
- ▶ कारागारमा शिक्षा
- ▶ कैदीको माफीमिनाह
- ▶ बन्दीको पुनः सामाजिकीकरण
- ▶ बन्दीको छुटकारापछिको रेखदेख

जासकी बाक्स -२

दिइएको यो कारागार 'घ' श्रेणीमा

पर्दछ । बन्दी क्षमता ६१ रहेको यस कारागारमा प्रायः क्षमता भन्दा बढी बन्दी राखिन्छ । यो कारागारले तीन रोपनी आठ आना तीन पैसा क्षेत्रफल ओगटेको छ । यस कारागारमा बन्दीहरूले दुई रोपनी आठ आना जग्गा मात्र प्रयोग गर्दछन् । महिला र बालबालिका राख्ने व्यवस्था यहाँ छैन । यस कारागारलाई दुई भागमा विभाजन गरी दक्षिणतर्फ गम्भीर स्थितिका मानसिक रोगीहरूलाई राखिन्छ । यस कारागारमा हावा, पानी राम्रो भएको भनी कित्तै आरोप लगाएर मानसिक रोगीहरूलाई अन्य कारागारबाट यहाँ पठाइन्छ । यस्ता मानसिक रोगीहरू प्रत्येक बर्ष २० भन्दा बढी हुने गर्दछन् । यी मानसिक रोगीहरूका कारण अन्य बन्दीहरू पनि कारागारबाट फर्किदा केही असर देखा पर्दछ । कारागारभित्र बन्दीहरूले भ्रगडा गरे भने ती मानसिक रोगीहरूसँगै राखिन्छ । (हेर्नुहोस् तालिका-३)

यस कारागारका कुल १० वटा कोठामध्ये ७ वटा कोठा साना छन् । बन्दीहरूका लागि ८ वटा चर्पीको व्यवस्था छ भने बाहिर र भित्रगरी चारवटा धारा छन् । यस कारागारमा चर्पीको मर्मत, सम्भार र भवनको जिर्णोद्धार गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ । कारागारमा नियमित स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था नभए पनि मानसिक रोगीहरूका लागि मासिक दुई पटक स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । अन्य रोगी बन्दीहरूका लागि जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय र धुलिखेल अस्पतालमा आवश्यकता अनुसार लैजाने गरिन्छ । सामान्य विरामी अवस्थामा

डाक्टरद्वारा परीक्षण हुने र डाक्टरको सिफारिसमा कारागार प्रशासनले औषधीहरू ल्याइदिने गरेको पाइन्छ । गम्भीर अवस्थाको विरामी हुँदा काठमाडौंको वीर अस्पताल र शिक्षण अस्पतालमा उपचारका निम्ति पठाइने गरिन्छ ।

यहाँका बन्दीहरूलाई कारागार शाखाले रेडियो, पत्रपत्रिका, खेलकूद सामग्री र दुईवटा श्याम-श्वेत टि.भी. तथा काभ्रे जिल्ला समन्वय समितिले एउटा रंगिन टि.भी उपलब्ध गराएको

छ । कारागारभित्र एकवटा दर्पण पुस्तकालय छ । बन्दीहरूका लागि वर्षमा दुई जोर कपडा र सिरक, डस्ना, तकिया, तन्दा, सुकुल गुन्डी

धुलिखेल कारागारमा हरेक अंग्रेजी सम्वत डिसेम्बरमा लिइएको तथ्याङ्क					
क्षमता संख्या : ६१ जना					
वर्ष	शुनुवा	कैदी	मानसिक रोगी	जेलमा मृत्यु	जम्मा पुरुष बन्दी
सन् २०१६	११८	१२८	१६	२	२४६
सन् २०१५	६८	१३४	२१	-	२०२
सन् २०१४	१५	१६०	२७	-	१७५
सन् २०१३	५०	१३६	२९	२	१८६
सन् २०१२	८६	८०	३०	२	१६६
सन् २०११	५७	७४	३३	१	१३१
सन् २०१०	४५	६४	३३	२	१०९
सन् २००९	८१	२७	३४	-	१०८
सन् २००८	७०	४०	३६	१	११०
सन् २००७	४३	५५	३४	१	९८

तालिका-३ तथ्याङ्क स्रोत : नेपाल मानवअधिकार वर्ष पुस्तक / इन्सेक

काभ्रेमा आत्महत्या १० वर्षको तुलनात्मक स्थिती		
वर्ष	आत्महत्या संख्या	
सन्मा	महिला	पुरुष
२०१६	५९	६१
२०१५	४०	५०
२०१४	४१	५२
२०१३	४५	३९
२०१२	४२	४३
२०११	२५	२८
२०१०	३५	२६
२००९	२३	३४
२००८	११	९
२००७	१९	१७

तथ्याङ्क स्रोत : जिल्ला प्रहरी कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

३ वर्षमा एकपटक उपलब्ध गराइन्छ । कारागारमा स्वच्छ हावापानी, उज्यालोको प्रबन्ध, उपियाँ, उडुस र जुप्पा मार्ने प्रबन्ध रहेको बताइन्छ तर यो कुरा अपुग छ । यस कारागारमा बेलाबेलामा खेलकूदको आयोजना गरिने गरिन्छ । बन्दीहरूलाई तानबाट टोपी बुन्ने, सिलाई र योगा तालिम दिने गरिएको छ । काभ्रे कारागारमा महिलाहरू राख्ने प्रचलन नभएकाले उनीहरूलाई केन्द्रीय कारागार पठाइन्छ । राज्य संचालन प्रक्रियामा शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने र अपराध नियन्त्रण गर्ने सोचका साथ जेलको आवश्यकता महशुस गरिएको हो । बन्दीहरू बन्द पर्खालभित्र जिर्ण र कहालीलाग्दो भवनमा बस्छन् । बन्दीहरूका लागि भौतिक सुविधा, स्वास्थ्य सेवा, सूचना, भेटघाट र पत्राचार, कानुनी अधिकारको प्रयोग, धार्मिक, साँस्कृतिक एवं संस्कारकर्मको अभ्यास, शिक्षा, खेलकूद र मनोरञ्जन, सम्पर्क, बचाऊ र सामाजिक सुरक्षा हुनुपर्छ । बन्दीहरूको पुनः सामाजिकीकरण, बन्दीहरूको अनुसाशन पालना, गुनासो र उजुरीको व्यवस्थापन हुन सकेन भने समस्याहरू आउने गर्दछ । यी मान्यताहरूतर्फ ध्यान दिँदा कारागारको अवस्था दयनिय लाग्छ ।

१५.२ विषादी प्रयोग र आत्महत्या

साँगा नाका भएर राजधानी भित्रिने तरकारीमा विषादीको प्रयोग बढी भएको भन्दै केही वर्षअघि देखी पत्रपत्रिकाहरूमा समाचार आएका छन् । काठमाडौं भित्रिने तरकारीमध्ये ६० प्रतिशत काभ्रेपलाञ्चोकबाट निर्यात हुन्छ । यस क्षेत्रका किराना पसलहरूमा विषादी र खाद्यान्न सँगै बेचिएको पाइन्छ । कानपुरे र नुभान मात्र नभएर कडा खालका विषादीहरू लुकाएर बेच्नु यहाँका खुद्रा व्यापारीहरूले बाध्यता भन्छन् । अभाव र निराशाका कारण विषादी प्रयोग गरेर मर्नेको संख्या पनि यहाँ बढ्दो छ । विषादी 'विष हो', औषधि होइन भन्ने सर्वसाधारणलाई बुझाउन नसक्नु मुख्य समस्या हो । धेरै पहिले 'रैथाने किरा' मार्ने तौरतरिकामा 'मेटासिडको प्रयोग' थियो तर आज मेटासिडको प्रयोग गरेर मानिसहरू मर्न थालेका छन् । प्रयोग गर्न सजिलो भएका कारण महिलाहरू पोल्टा-पोल्टामा विषादी बोकेर हिड्ने र रिस उठ्ने वित्तिकै खाइदिएका कारण आत्महत्याको संख्या बढेको हो ।

साविक बेथानचोक वडा नं. १ का २३ वर्षीय सन्तोष दाहाल र पत्नी १७ वर्षीया पवित्रा दाहालले ०७३ वैशाख २३ गते फोरेट नामक विषादी खाएर आत्महत्या गरे। बनेपा वडा नं. ५ का दम्पति अजयविक्रम र सन्ध्या थापा, पनौतीका आस्था घुलु र सरोज थापा, बनेपा न.पा. वडा नं. १० का शारदा भुजेल र रामकला विष्टले विष खाएर संयुक्त आत्महत्या गरे। धुलिखेल अस्पतालका डा. सन्देश भुजुले 'प्याभुलोन' नामक औषधी प्रयोग गरेर, होक्सेका प्रहरी बालकृष्ण गौतम र साविक धुलिखेल न.पा. वडा नं. १३ का नेपाली सेना राजाराम थापाले विष खाएर आत्महत्या गरेको घटना काभ्रेलीमा ताजै छ।

संयुक्त आत्महत्यामा प्रायःजसो विषको प्रयोग देखिन्छ। सन् २०१६ मा १ सय २० जनाको आत्महत्या भएकोमा ५२ जनाको मृत्यु विष खाएर भएको देखिन्छ। हरेक वर्ष पचास भन्दा बढीको मृत्यु विषादी प्रयोगबाट हुने गरेको छ। सबैभन्दा बढी पाँचखाल नपामा २० जनाले आत्महत्या गरेकोमा विषादीको प्रयोगबाट ११ जनाको मृत्यु भएको छ। यहाँका व्यापारीहरू ग्राहकले डाइजिन (पेट दुखेको औषधी) मागदा डाइथिन (डडुवाको लागि प्रयोग गरिने विषादी) दिएको उदाहरण भेटिन्छ। भारत, चिन र जोर्डन लगायतका देशहरूबाट कडा र प्रतिबन्धित विषादीहरू बिरगञ्ज भन्सार हुँदै काभ्रेमा आइपुग्छ। अन्नबाली सबैमा रोग लागि रहेको छ। रासायनिक मल नहाली उच्चनी हुँदैन। धानमा भुस मात्र फल्छ। माटोको गुणस्तर जाँच गरिएको छैन। पाँचखाल क्षेत्रका अगुवाहरू हरेक कुराको 'सर्वे वा परिक्षण' पाँचखालमा नै हुने गरेकोमा चिन्ता जाहेर गर्छन्। विषादी जाँच्ने प्रयोगशाला नहुनु पनि समस्याको रूपमा देखिन्छ। आवश्यक प्राविधिक नभएका कारण दश ग्राम विषादी प्रयोग गर्न सल्लाह दिइएमा किसानहरूले सय ग्राम प्रयोग गरेको देखिन्छ। जैविक विविधताको लोप, खाद्य तत्वमा विषको अवशेष, कीराहरूमा विषको सहनशक्ति र आर्थिक व्ययभार विषादीको दुरुपयोगका प्रभाव हुन्। जिल्लाकै ठुलो फाँट रहेको यस भेगका किसानलाई उन्नत खेती प्रविधिवारे ज्ञान नभएका कारण गोलभेंडा, आलु, करेला, धान र गहुँमा विषादीको प्रयोग बढी गरिन्छ। ज्ञान र तालिमको अभाव, अनावश्यक रूपमा बढी विषादी उपयोग, तोकिएभन्दा बढी मात्रामा ज्यादै कडा विषादीको लगातार प्रयोग, गुणस्तरहीन, म्याद नाघेका र प्रयोग गरी बाँकी रहेका विषादीलाई नष्ट नगर्नु पनि समस्याको रूपमा देखिन्छ। विषादीमा कीटनाशक, हुसीनाशक, भारपातनाशक, सुलसुलेनाशक, मुसानासक, जैविक विषादी र अन्य गरी ३४२ थरीका व्यापारिक नाम रहेका छन्। क्लोरडेन, डीडीटी, डाइअलड्रिन, एन्ड्रिन र अल्ट्रिन, हेप्टाक्लोर, मिरेक्स जस्ता विषादीका सामान्य नाम हुन्। विषादीलाई धेरै खतरनाक, मध्यम खतरनाक, कम खतरनाक, खतरा नभएको र मापन नभएका गरी ६ प्रकारमा राखिएका छन्।

महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारको भेदभाव उन्मुलनसम्बन्धी महासन्धि

- संयुक्त राष्ट्रसंघले पारित गरेको मिति १८ डिसेम्बर १९७९
- लागु भएको मिति ३ सेप्टेम्बर १९८१
- कुल खण्ड र धारा ६ भाग र ३० धारा
- नेपाल पक्ष राष्ट्र बनेको मिति २०४८ वैशाख ९ गते

महिलाविरुद्धको भेदभाव भन्नाले राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, नागरिक वा अन्य मानव अधिकार तथा स्वतन्त्रताहरूको उपभोगमा लिङ्गको आधारमा महिला र पुरुषबीच हुने कुनै पनि भेदभाव वा बहिष्कार वा प्रतिबन्धलाई सम्झनु पर्छ भनि महासन्धिले परिभाषित गरेको छ। यो महासन्धिको इच्छाधीन प्रलेख सन् १९९९ को अक्टुबर ६ मा संयुक्त राष्ट्रसंघले पारित गरेको हो।

महिला भएकै कारण भएका घटना	
सन्	पीडित संख्या
२००७	४
२००८	६
२००९	६
२०१०	६
२०११	४
२०१२	१६
२०१३	३९
२०१४	२४
२०१५	३८
२०१६	३९

महासन्धीको कार्यान्वयनको अनुगमनका लागि महिलाविरुद्धको भेदभावको अन्त्य गर्न गठित समिति रहेको छ। यस ऐच्छिक प्रलेखको अनुमोदन गरेको पक्ष राष्ट्रका नागरिक तथा कुनै समूहलाई समिति समक्ष उजुरी गर्न पाउने अधिकार हुन्छ। महासन्धीको पक्ष राष्ट्र भएवापत नेपालले चार-चार वर्षको अन्तरालमा तथा समितिले अनुरोध गरेको समयमा आवधिक प्रतिवेदन समितिलाई बुझाउनुपर्छ।

महिलाअधिकार उल्लंघनका घटनामा किनबेच, बलात्कार, बलात्कार प्रयास र विक्री गर्ने उद्देश्यले लगिएका घटना पर्दछन्। यसका अलवा पारिवारिक हिंसा, बहुविवाह, कुटापिट, दुर्व्यवहार, धम्की, ज्यानमार्ने धम्की, मुखमा एसिड अर्थात् आगो हालिदिनु, शरिरमा चिया र तातोपानी खन्याइदिनु तथा भेदभाव गर्नु रहेको छ। महिला भएकै कारणले गरिने अमानवीय व्यवहारमा बोक्सीको आरोपमा निकाला गर्नु, दिसा कोच्याउनु, कुटापिट गर्नु र देहव्यापारमा संलग्न गराउनु रहेको पाइन्छ। घरेलु हिंसाबाट पीडित भै विष

काभ्रेमा घरेलु हिंसाको अवस्था		
आर्थिक वर्ष	घटना संख्या	मिलापत्र
२०६५/०६६	४३	२२
२०६६/०६७	५०	२३
२०६७/०६८	७२	३६
२०६८/०६९	१०५	५९
२०६९/०७०	१४४	७९
२०७०/०७१	२५०	१३१
२०७१/०७२	२५९	१४७
२०७२/०७३	२५१	९८

भूकम्पपछि काभ्रेबाट मानिस हराएको विवरण २०७२ वैशाख १२ गतेदेखि २०७३ पुस मसान्तसम्म			
मानिस	हराएका	फेला परेका	बाँकी
महिला	१६०	४६	११४
बालक	२८	२०	८
वालिका	३७	२०	१७
जम्मा	२२५	८६	१३९

खाएर, पासो लगाएर र आफैले आगो लगाएर मर्ने महिलाहरूको संख्या बढ्दो छ। गएको एक दशकको आकडामा आत्महत्या गर्ने महिलामध्ये विवाहित बढी छन्।

१५.३ मानव बेचबिखन

महिला तथा बालबालिका बेचबिखन विश्वमा विकराल समस्या बन्दै गएको छ। विगतमा विवाह गरेर महिलालाई बेचबिखनका लागि भारत लैजाने गरिए पनि हाल वैदेशिक रोजगारी लगायतका प्रलोभनमा मानव बेचबिखन हुने गरेको पाइन्छ। महिला तथा बालबालिका ओसारपसार तथा बेचबिखन मानव अधिकार विरुद्धको अति निकृष्ट र लज्जास्पद अपराध हो। बेचबिखन गरिएका महिला तथा बालबालिकाहरू बेश्यावृत्ति, घरेलु मजदुर, सर्कस र बँधुवा मजदुरको रूपमा शारीरिक, मानसिक एवं अन्य प्रकारका हिंसाका शिकार हुन बाध्य छन्। मानव बेचबिखनको परिभाषामा मृगौला बेचबिखन पनि पर्छ। काभ्रे जिल्लामा यस्ता बेचबिखनका १ सय ७९ भन्दा बढी घटना सार्वजनिक भए पनि हालैमात्र केही आरोपितहरूलाई कारवाही गरिएको छ। यस जिल्लामा पतिद्वारा पत्नी मात्र नभएर भेनाद्वारा साली र दिदीद्वारा बहिनी बेचिएको तथ्यहरू पनि छन्। इन्सेक काभ्रेमा अभिलेख भएका घटनामध्ये ०५० कार्तिक १८ गतेदेखि हालसम्म काभ्रेमा ४८ जना महिला बेचिएको तथ्याङ्क छ। यी घटनाहरूलाई अध्ययन गर्दा बेचिने महिलाहरूमा उपेक्षित-उत्पीडित र दलित महिलाहरू धेरै छन्। उनीहरूको उमेर १४ देखि २५ वर्षको विचमा देखिन्छ। यस अवधिमा पाँचखाल, धुलिखेल, साठीघर, चापाखोरी, सर्स्यूखर्क, सिम्थली, शंखुपाटीचौर, ढुङ्खर्क, फूलवारी, पनौती, बनेपा, बोल्देफेदिचे र महादेवस्थानजस्ता स्थानबाट महिलाहरू हराएका उजुरी प्रहरी कार्यालयमा परेको देखिन्छ।

बेचिएका महिलाहरूलाई देहब्यापारमा संलग्न गराउनु पूर्व दलालहरूले गरीब, अनपढ, विधवा तथा अपहेलित महिलाहरूलाई तिनका गाउँघरबाट बाहिर ल्याउने र तिनीहरूलाई रेस्टुराँ, भट्टि, गलैँचा कारखाना इत्यादिमा रोजगारी दिएर विस्तारै जालसाजीका साथ देहब्यापार जस्तो अमर्यादित र अनैतिक पेशामा संलग्न गराउने गरेको देखिन्छ। यस्ता कार्यहरूमा दलालहरूले बालविधवा, विवाह अगाडि गर्भवती भएकी युवती, सौता र लोग्नेद्वारा दमन तथा दुर्व्यवहारमा परेकी महिला, बलजफती बलात्कारको शिकार भएकी चेलिबेटी, विदेशीएको लोग्नेको आशमा जीवन गुजारी रहेकी वुहारी तथा चहृदो उमेरमा घाँस दाउरा गरिरहेकी किशोरीहरूलाई आफ्नो जालमा फसाएर विस्तारै अमर्यादित पेशामा संलग्न गराएको पाइन्छ। भूकम्पपछि अझै मानिसहरू हराउने क्रम देखिएको छ। मानव बेचबिखन विरुद्ध जिल्ला समन्वय समिति, महिला तथा बालबालिका कार्यालय, गैसस महासंघ काभ्रे, मानव अधिकार शिक्षा तथा सूचना केन्द्र, नेपाल तामाङ महिला घेदुङ, पिपिआर, ल्याक, टिपिओ लगायतका संस्थाहरूले ग्रामिण तहमा गएर काम गरेको देखिन्छ। यस बाहेक माइती नेपाल, इन्टरेड इन्टरनेशनल, शक्ति समूह, इन्सेक, जागरण नेपाल, सिविनले मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्बन्धमा निरोध, संरक्षण, कानुनी सहयोग, परामर्श र मनोसामाजिक मनोविमर्शका केही क्रियाकलाप संचालन गरेका छन्। हाल जिल्लाको ६१ स्थानमा मानव बेचबिखनविरुद्धको स्थानीय समिति गठन भएर सचेतनामूलक कामहरू भएका छन्।

बालअधिकार महासन्धि

- संयुक्त राष्ट्रसंघले पारित गरेको मिति २० नोभेम्बर १९८९
- लागु भएको मिति २ सेप्टेम्बर १९९०
- कूल खण्ड र धारा ३ खण्ड ५४ धारा
- नेपाल पक्ष राष्ट्र बनेको मिति २०४७ भदौ २९ गते

यो हालसम्म सबैभन्दा बढी राष्ट्रले अनुमोदन/सम्मिलन जनाएको महासन्धी हो। प्रथम विश्वयुद्धबाट बालबालिकाको बिचल्ली, एलैन्टाइन जेवबाट बालअधिकार अवधारणा, सन् १९२३ मा बालबचाउ अन्तर्राष्ट्रिय युनियनबाट जेनेभा घोषणा, १९२४मा लिग अफ नेशन्सबाट सो पारित, १९७९ मा अन्तर्राष्ट्रिय बालवर्ष, १९८९ बालअधिकारसम्बन्धी महासन्धि पारित। बाल अधिकारलाई बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास र बाल सहभागिताको चार बुँदाहरूमा समेट्न सकिन्छ। बालबालिकाको अधिकार तथा सशस्त्र द्वन्द्वमा बालबालिकालाई समाहित गराउने क्रियाकलाप विरुद्धको ऐच्छिक प्रलेख र बालबालिका बेचबिखन, बेश्यावृत्ति तथा अशिल्ल कार्यमा समाहित गर्ने गराउने क्रियाकलाप विरुद्धको ऐच्छिक प्रलेख सन् २००० को मे २५ मा हस्ताक्षर र अनुमोदनका लागि संयुक्त राष्ट्रसंघले खुल्ला गरेको हो। महासन्धीको कार्यान्वयनको अनुगमनका लागि बालअधिकारसम्बन्धी समिति रहेको छ। महासन्धीको पक्ष राष्ट्र भएवापत नेपालले दुई-दुई वर्षमा आर्थिक तथा सामाजिक परिषद्मार्फत संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभा समक्ष आवधिक प्रतिवेदन पेश गर्न सक्ने गरी बालअधिकार सम्बन्धी महासन्धीले व्यवस्था गरेको छ। नेपालमा मानव अधिकार तथा बालअधिकारको क्षेत्रमा क्रियाशिल नागरिक समाजका तर्फबाट बालअधिकार महासन्धिको मस्यौदालाई नेपालीमा रूपान्तरित गरी नेपालमा बालअधिकारको विषय प्रवेश र यसबारेमा छलफल प्रारम्भ, अधिकारको दृष्टिकोणबाट कठिन अवस्थामा रहेका बालबालिकाको विषयमा अध्ययन-अनुसन्धान थालनी भएको हो। हाल नेपालमा बालअधिकारका क्षेत्रमा केही नीति तथा अवधारणागत उपलब्धी भएको पाइन्छ। कानुनी तथा नीतिगत परिवर्तन र राष्ट्रिय तथा स्थानीय संरचना तथा

सन्	पीडित संख्या
२००७	६
२००८	३
२००९	५
२०१०	६
२०११	६
२०१२	९
२०१३	२४
२०१४	३०
२०१५	२३
२०१६	२१

तालिका-९

संस्थागत स्रोत: नेपाल बालअधिकार वर्ष पुस्तक / इन्सेक

संयन्त्रहरूको विकास भएको छ ।

मुख्यतः बालअधिकार अर्न्तगत बालबालिका उपरको अत्याचार, बालश्रम, बालहत्या, सडक बालबालिका, बालविवाह, बालबालिका बेचबिखन, बालबालिका अपहरण, बलात्कार, यौन शोषण, वेश्यावृत्तिमा प्रयोग, घरेलु कामदार र शिक्षाको अधिकारलाई राख्न सकिन्छ । द्वन्द्वरत पक्षले संरक्षकलाई मारेका कारण धेरै बालबालिका जोखिममा छन् । द्वन्द्वका कारण उनीहरू खतरामा मात्र परेका होइनन्, कुलतमा समेत फसेका छन् । द्वन्द्वको अवस्थामा विद्यार्थीले विद्यालय परिसरमै लास मात्र देखेनन्, पढाउदै गरेका गुरुलाई घिसारेको पनि देखेको बताउँछन् ।

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका अधिकारसम्बन्धी महासन्धि

- संयुक्त राष्ट्रसंघले पारित गरेको मिति १३ डिसेम्बर २००६
- लागु भएको मिति २००८ मे ३
- कुल धारा ५० धारा
- नेपाल पक्ष राष्ट्र बनेको मिति २०६६ पुस १२ गते

अपाङ्गता एउटा नविन अवधारणा हो । अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा धारणागत एवं वातावरणिय अवरोधहरूबीचको अर्न्तक्रियाको परिणामस्वरूप उत्पन्न हुन्छ, जसले अन्य व्यक्तिहरू सरह समान आधारमा समाजमा पूर्ण र प्रभावकारी ढंगमा सहभागी हुनु बाधा पुऱ्याउँछ । यो महासन्धि सामाजिक विकासको परिदृश्यलाई आत्मसात गर्दै निर्माण गरिएको मानव अधिकार संयन्त्र हो । यो महासन्धिले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सम्बन्धमा बृहत रुपमा परिभाषा गर्दै उनीहरूले सम्पूर्ण मानव अधिकार र मौलिक स्वतन्त्रतालाई निर्वाधरुपमा उपभोग गर्न पाउनु पर्छ भनेर उल्लेख गरेको छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका अधिकारसम्बन्धी महासन्धिको ऐच्छिक प्रलेख सन् २००६ डिसेम्बर १३ मा संयुक्त राष्ट्रसंघद्वारा हस्ताक्षर र अनुमोदनका लागि खुला गरिएको हो । यो महासन्धिको कार्यान्वयनको अवस्था हेर्नका लागि अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका अधिकारसम्बन्धि समिति रहेको छ । पक्ष राष्ट्रहरूले समितिसमक्ष आवधिकरुपमा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ र सो उपर समितिले आवश्यक जाँच गरी राय तथा सामान्यः सुझावहरू पेश गर्नेछ । अपाङ्गता परिचय-पत्र वितरण गरिएका मध्ये 'क' वर्गका व्यक्तिहरूले मात्र सुविधा पाएको भनी असन्तोषहरू देखिने गरेका छन् । राष्ट्रिय जनगणना-२०६८ अनुसार काभ्रेमा जनसङ्ख्याको १.७५ प्रतिशत हिस्सामा कुनै एक वा बढि प्रकारको अपाङ्गता रहेको देखिन्छ । अघिल्लो २०५८ सालको जनगणनामा अपाङ्गता रहेका व्यक्तिहरू १९३७ (०.५ प्रतिशत) मात्र थिए । शारीरिक तथा मानसिक अपाङ्गता भएका कुल व्यक्तिहरू मध्ये ३,५७६ पुरुष र बाँकी ३०९४ महिला रहेको देखिन्छ । अपाङ्गतामा शारीरिक, दृष्टिसम्बन्धी, सुनुवाईसम्बन्धी, श्रवणसम्बन्धि, श्वर बोलाई सम्बन्धी, मानसिक, बहुअपाङ्गता र बौद्धिक अपाङ्गता रहेको छ ।

काभ्रेमा अपाङ्गता परिचय-पत्र २०७३ फागुन मसान्त सम्मको विवरण	
वर्ग	संख्या
क	८८९
ख	१,१४२
ग	१,१२०
घ	५८६
वर्ग नखुलेको	७००
जम्मा	४,४३७ जना

तथ्याङ्क स्रोत : महिला तथा बालबालिका कार्यालय काभ्रे

१५.४ विनाशकारी भुकम्प – २०७२

भुकम्पमा मृत्यु . काभ्रेपलाञ्चोक						
महिला १९३	पुरुष १३४	बालक ५०	बालिका ६३	वृद्ध ४६	वृद्धा ७१	जम्मा ३२७

तथ्याङ्क स्रोत : दैवी प्रकोप उदार समिति, काभ्रेपलाञ्चोक

शिक्षाको अधिकार

भुकम्पमा सबैभन्दा बढी महिला र बालबालिका प्रभावित भएको पाइयो । भुकम्पबाट ३५३ ओटा सरकारी विद्यालय पूर्ण क्षति भए भने १७४ आंशिक क्षति भयो । सामुदायिक विद्यालयहरूका १७५४ ओटा कोठा पूर्ण क्षति भए भने १५९४ ओटा कक्षाकोठा आंशिक क्षति भए । विद्यालय पढ्दै गरेका २५ जना बालबालिकाको मृत्यु भयो । भुकम्पबाट प्रभावित बालबालिकाको लागि १ सय ७४ स्थानमा अस्थायी सिकाई केन्द्र, ५४ स्थानमा बालमैत्री विद्यालय र ९ स्थानमा महिलामैत्री स्थान निर्माण गरियो । जोखिममा

भुकम्पमा पीडित बालबालिका			
शिरषक	बालक	बालिका	जम्मा
बाबुआमा दुवै गुमाएका	३	५	८
आमा गुमाएका	२२	१८	४०
बाबु गुमाएका	१४	१५	२९
भुकम्पमा मृत्यु भएका	५०	६३	११३
भुकम्पमा घाइते	१२४	१०६	२३०
भुकम्पबाट अपाङ्ग भएका	-	२	२
भुकम्पपछि पारिवारिक पुर्नमिलन	१९	१४	३३
बालमैत्रीस्थानमा सहभागी बालबालिका	१८६९	१६५३	३५२२

तथ्याङ्क स्रोत : जिल्ला बालकल्याण समिति, काभ्रे

रहेका महिला र बालवालिकालाई यस्तो स्थानमा हेरचाह, सहयोग र मनोसामाजिक परामर्श दिइयो । भुक्तम्पछि, केही स्वदेशी र विदेशी संघ-संस्थाहरूले विद्यालयहरूमा टहरा निर्माण, विद्यालय र जोखिममा परेका बालवालिकाहरूलाई आर्थिक सहयोग गरेको पाइयो । भुक्तम्पछि बालवालिकाहरूमा मनोबैज्ञानिक त्रास देखियो । महिला तथा बालवालिका कार्यालयले ६५ गाविसमा अपाङ्गता भएका महिला, घरमूली महिला, बूढा, सुत्केरी, असाहाय, गर्भवती, एकल र गर्भ खेर गएका महिलाहरूका लागि सहयोग सामाग्री (डिगनीटी किड्स) वितरण गर्‍यो । सहयोग सामाग्रीमा चोलो, पछ्यौरा, धोती, मेक्सी, पेटिकोट, साबुन, नैनी र टर्च लाइट थिए । काभ्रेमा १ हजार सात सय २३ जना सुत्केरी, ६ सय १९ गर्भवती र भुक्तम्पका कारण बच्चा तुहिएका ३६ जना महिला प्रत्यक्ष पीडित भए । भुक्तम्पछि महिला र बालवालिका ओसारपसार, घरेलु हिंसा, कुटपिट र यौन दुर्व्यवहारका केही घटना सार्वजनिक जानकारीमा आयो । पालमा बस्दा महिला र बालवालिकाले भय र त्रासमा बस्नुपर्‍यो । डेरामा बस्ने महिला र बालवालिकाप्रति सरकारी र गैरसरकारी संस्था कसैले ध्यान नदिएको आरोप लाग्यो । भुक्तम्पमा मानसिक रोगी र दिर्घ रोगीहरूका विषयमा खासैले ध्यान दिइएको पाइएन ।

स्वास्थ्यको अधिकार

बनेपाको अस्पताल परिसरमा बालवालिका हेरचाह केन्द्र राखियो । अस्पतालहरूमा सहयोगी संघ-संस्थाहरूले अभावलाई पूर्ति गरेको पाइयो । घाइतेहरूको उद्धार र विरामीहरूको सहयोगका लागि नेपाली सेना र प्रहरी परिचालन गरियो । विनासकारी भुक्तम्पले यहाँका स्वास्थ्य कार्यकर्ताको मृत्यु मात्र भएन, १२ जना घाइते भए । संरचनाहरू भत्कियो, औषधीहरू पुरिए । भुम्बु गाउँपालिका वडा नं. ८ की २६ वर्षीया स्वयंमसेविका

सिर्जना श्रेष्ठको आफ्नै घरले किचेर मृत्यु भयो । भुक्तम्प आउँदा खोप लगाइरहेकी जैशिककी मीठू भुजेल घाइते भइन् । भुक्तम्पमा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी र उपस्वास्थ्य चौकी मात्र क्षति भएनन् । यिनै भवनमा रहेका ३७ ओटा बर्थड सेन्टर पूर्ण र १८ ओटा आंशिक क्षति भयो । भुक्तम्पबाट अनेकोट, देवभूमी बालुवा र पाँचखाल लगायत स्थानमा स्वास्थ्य संस्थाहरू बढी प्रभावित भए । ३७ ओटा स्वास्थ्य संस्थाहरू पूर्ण क्षति छन् भने ५९ ओटा आंशिक र ६ ओटा स्वास्थ्य संस्थाहरू काम चल्ने खालका देखिन्छन् । भुक्तम्पछि धुलिखेल र बनेपाका अस्पतालहरूमा विरामीहरूको चाप देखियो । यहाँका अस्पतालहरूमा काभ्रे, सिन्धुपाल्चोक, दोलखा, रामेछाप, सिन्धुली, भक्तपुर र काठमाडौंका विरामीहरूको उपचार गरेको पाइयो । स्थानीय व्यक्तिहरूले उपचारमा रहेका विरामी र आफन्तहरूलाई खाना खुवाए । भुक्तम्प पछि १४ ओटा विदेशी र ८ ओटा स्वदेशी गरी २२ ओटा स्वास्थ्य संस्थाहरूले शिविर संचालन गरे । यस्ताखाले शिविरहरूमा १४ हजार तीनसय २९ जनाले सेवा लिए । जिल्लाको पाँचखाल, महादेवस्थान, कार्तिकेदेउराली लगायतका ११ स्थानमध्ये सुत्केरीका लागि ५ स्थानमा सेन्टर टेन्टको व्यवस्था गरियो । गर्भवती र सुत्केरी भएदेखि ४५ दिनसम्मका लागि डिगनीटी किट्सको व्यवस्था भयो । गाउँमा भत्किएका स्वास्थ्य संस्थाका लागि केही अन्तर्राष्ट्रिय गैससले टेन्ट पठायो । धुलिखेल न.पा. वडा नं ७ पिपलचौताराका ३५ वर्षीय रामभक्त हमाल र ३७ वर्षीय राम जंगमले मादकपदार्थ खाएर चाइनिजहरूले संचालन गरेको स्वास्थ्य शिविरको पाल लुट्न गएको आरोपमा प्रहरीले गिरफ्तार गर्‍यो । वैशाख १४ गतेको यस घटनामा आरोपितहरूलाई वैशाख २७ गते जनही २ हजार धरौटीमा छोडियो ।

खाद्यअधिकार

विनासकारी भुक्तम्पमा कृषक, सहकारी र समूहहरूका भवनहरू मात्र नभएर सिंचाई कुलो, तरकारी तथा फलफूल बजार र संकलन केन्द्रका वलकहरू भत्किए । किसानहरूका घरमा राखिएका धान, मकै, गहुँ, तेलबाली, कोदो, फापर, दालबाली, मौरिघार र मह, अलैची, प्लाष्टिक घर, विउ र आलु गरी १ अरब ३६ करोड ८० लाख भन्दा बढीको क्षति भयो । गाई भैसी, बाख्रा, बंगुर, कुखुरा र खोरगरी यस जिल्लामा १८ करोड २० लाख १४ हजार बराबरको क्षति भएको विवरण जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले सार्वजनिक गर्‍यो । सुरक्षाकर्मीहरूले ३ हजार २ सय घरबाट खाद्यान्नहरू र ४ सय ९६ जिवित पशुपंक्षीलाई सुरक्षित बाहिर

विनासकारी भुक्तम्पबाट घाइते, काभ्रेपलाञ्चोक

जम्मा घाइते संख्या	- १५,६१२
धुलिखेल अस्पतालमा जम्मा उपचार संख्या	- ८२७
शीर मेमोरियल अस्पतालमा जम्मा उपचार संख्या	- ३५२
स्पाइनल इन्जुरी अस्पताल जनागालमा	- १२२
शिविरहरूमा जम्मा उपचार संख्या	- १४३२९

- ▶ भुक्तम्प आउँदा आजादौडका कारण अधिकांश घाइते भएको पाइयो ।
- ▶ घाइतेहरूलाई सरकारले उपचार बाहेकका राहत सुविधा नदिएको गुनासो छ ।
- ▶ धुलिखेल अस्पतालले भुक्तम्पबाट घरबार गुमाएका विरामीलाई घर फर्किदा राहतसहित पठायो ।
- ▶ सरकारीस्तरको अकुण्डे अस्पताल भुक्तम्पबाट क्षति भएकाले चौरमा प्रसुति गराउनुपर्‍यो ।
- ▶ भुक्तम्पमा घाइते भएर पछि फलोअपमा जाँदा धेरै घाइतेसँग अस्पतालहरूले पैसा लिए ।

तालिका-१९

तथ्याङ्क स्रोत : मानवअधिकार शिक्षा तथा सूचना केन्द्र, काभ्रे

पशुजन्य उत्पादनमा प्रभाव

विवरण	जम्मा उत्पादन	मृत्युका कारण उत्पादनमा कमी	तनाबका कारण कमी	जम्मा कमी	कमी प्रतिशत
दुध	२७९२५४	४०३८	८३७७६	८७८१४	३१।४०
मासु	२०९८६	२०९	१०८१	१२९०	६।१४
बाख्रा	३७७०	११३	५६५	६७८	१८
बंगुर	९२९	१७	१४०	१५७	१६।९
कुखुरा	२५०९	७९	३७६	४५५	१८।१३

तथ्याङ्क स्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय, काभ्रे

निकाले । पहिरोका कारण कतिपय खेतीयोग्य जमिन चिरियो । जिल्लामा बनेकामध्ये ३४ दशमलव ८३ प्रतिशत शौचालय भत्किए । खानेपानीका ६५२ ओटा संरचना विगिएकाले खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयले ४९ लाख बराबरको पाइप खरिद गरी १२९ स्थानमा वितरण गरेको जानकारी दियो । जिल्ला दैवि प्रकोप उद्धार समितिमार्फत यस जिल्लामा १५७७ मेट्रिक टन चामल, १६२ मेट्रिक टन चिउरा, ६६५० केजी चिनी, २०२ बोरा आँटा पिठो, २५१ बोरा आलुलगायत २ सय ४ प्रकारका सामग्री राहातमा बाढियो । जसमा आलु, प्याज, गहुँको पिठो, मकै, दाल, चामल, चिउरा, चना, मस्यौरा, खानेतेल, पाउडर दुध र क्रिम लगायतका सामग्री थिए । जिल्ला कृषि विकास कार्यालयले खुमल, मकवानपुरे, सावित्री र सुख्खा जातको ६० मेट्रिक टन धानको विउ कार्यालय र ६ ओटा सेवा केन्द्रमार्फत वितरण गर्‍यो । जतिबेला किसानहरू पुरिएको अन्नबाली भिक्न र खेतीमा आवश्यक पर्ने औजारहरू राहातका रूपमा मागी रहेका थिए, त्यहीँ समय राहातमुखी प्रवृत्तिले घरबारीको काम नगरेर केही किलो चामलका लागि घन्टौँ हिँडेर माग्न जाने प्रवृत्ति पनि देखियो ।

कृषि पूर्वाधार तथा कृषिउपज क्षतिको वितरण			
सि.न.	विवरण	परिणाम	रकम (रु हजारमा)
१.	खाद्यान्न तेलहन तथा दलहन बाली (मे.टन)	२६४००	१२८२०००
२.	बीउको क्षति (मे.टन)	५७३	३५७५०
३.	तरकारी तथा नगदे बाली	-	१००००
४.	मौरीघार	२०००	१६०००
५.	हाट बजार तथा संकलन केन्द्र	६ ओटा	३०००
६.	व्यावसायिक फर्म	२ ओटा	१५००
७.	साना सिंचाई आयोजना	२० ओटा	१००००
जम्मा १ अरब ३५ करोड ८२ लाख ५० हजार रूपैया			१३५८२५०

तथ्याङ्क स्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, काठे

जलवायु परिवर्तनका कारण मनसुन पछि धकेलिएकाले मौसममा भएको परिवर्तनले सबभन्दा बढी मार कृषिमा पर्‍यो । जिल्लामा पर्याप्त उपकरण र प्राविधिक जनशक्तिको अभाव देखियो । भुकम्पले कृषिमात्र नभएर दुग्ध व्यवसायलाई पनि छोयो । भुकम्पपछि पसलहरू बन्द भएर औषधीहरू किन्न नपाएर धेरै किसानका तरकारी कुहिएर खाल्डो खनी मल बनाउनु पर्‍यो । कतिपय किसानले भुकम्पले 'उज्जनी हुँदैन' भनेर खेतबारी बाँझै राखे । भुकम्पमा समुदायले संरक्षण गरेका सामुदायिक बनका रुखहरू टहरा बनाउनका लागि भनेर कटानी भएको पाइयो । गाउँहरूमा भेटेनरी, पशु सेवा कार्यालयहरूलाई चौविसै घन्टा सेवा दिन भनिएपनि त्यसको प्रभावकारिता कम देखियो । गाइबस्तु चौरमा बाँधिएका कारण कतिपय स्थानमा जंगली जनावरको आहारा बनेको पाइयो । भुकम्प पछि लामोसमय गाउँमा बत्ति नआएकाले धेरै कुखुरा खोरमै मरे । भुकम्प लगत्तै खाद्यान्न र निर्माण सामग्रीमा कालोबजारी र कृतिम अभाव देखियो । राहातस्वरूप भारतको उत्तराखण्डबाट आएको १ सय ५३ कार्टुन तरकारी, मटर पनि र राजमा खानका लागि अयोग्य पाइएको जिविसले बतायो । यस्ता खाद्य सामग्री र थोत्रा कपडा जिविसका कर्मचारीले फोहोर फ्याकने कन्टेनरमा फ्याकी दिए । भुकम्प पछि अखाद्य, मिति सकिएका, बासी र सढेगलेका खाने कुराको प्रयोग धेरै मात्रामा देखियो । सजिलोका लागि बच्चाहरूलाई विद्यालय टिफिन मात्र नभएर छाक टार्न जङ्क फूडको प्रयोग भएको पाइयो । संयुक्त राष्ट्रसंघिय विश्व खाद्य कार्यक्रमले काभ्रेको रेडक्रस सोसाइटी मार्फत कुहिएको चामल वितरण गर्‍यो । विपत्तमा परेको बेला गरिव जनतालाई कुहिएको चामल वितरण गरेको भनेर राष्ट्रिय

भुकम्पका लाभग्राही	
जम्मा लाभग्राही सङ्ख्या	- ६७,८३४
सम्मौता गरिएको संख्या	- ६२,८५८
पहिलो किस्ता वितरण	- ६१,२७४
गुनासो दर्ता सङ्ख्या	- २१,५४५
केन्द्रमा पठाएको गुनासो संख्या	- १५,२५८
निर्माण कार्य थुरु गरेको सङ्ख्या	- ११३६
अनुदान सम्मौता	- ५७,५५०
जिल्लाबाट समाधान गरेका गुनासो	- ५२३
राहात वितरणमा देखिएका प्रमुख समस्याहरू	
➤ सर्वेक्षण छुटेको	
➤ नाम ननिस्किएको	
➤ निस्सा नम्बर उल्लेख नभएको	
➤ नाम नमिलेको	
➤ एकभन्दा बढी घरधनी भएको	
➤ त्रुटिपूर्ण विवरण	
➤ जग्गाको स्वामित्व नभएको	
➤ एकभन्दा बढीको स्वामित्व रहेको	
➤ पहिरोको जोखिम देखाएर राहात नदिएको	

तथ्याङ्क स्रोत : पूर्वनिर्माण प्रधिकरणको कार्यालय, काठेपलाञ्चोक

मानव अधिकार आयोगले उस्लाई कानुनी दायरामा ल्याउन सरकारलाई लेखि पठायो । उनीहरूले गाउँमा पठाएको चामल दुसी र चिलसा भएकाले गाविस कार्यालयहरूमा भण्डार गरि राखेको अवस्थामा भेटिएको थियो ।

भुकम्पबाट क्षति भएका संरचनाहरू		
क्र.स.	संरचना	जम्मा
१.	मन्दिर	३८३
२.	सामुदायिक भवन/संस्था	१३१
३.	युवा क्लब	३५
४.	स्कूल / बालविकास	६३८
५.	पाटी	७३
६.	रिसोर्ट / रेष्टुरेन्ट	१८
७.	गाविस भवन / वडा कार्यालय	५९
८.	गुम्बा / विहार / स्तुपा	१०७
९.	उपस्वास्थ्य चौकी / स्वास्थ्य चौकी	९६
१०.	सत्तल	१६
११.	जलविद्युत / विद्युत	३९
१२.	गुठी घर	१९
१३.	निजी संघसंस्थाहरू	१०२
१४.	क्याम्पस / पुस्तकालय	११
१५.	सहकारी	७९
१६.	खानेपानी / सिंचाई	१२९
१७.	सरकारी भवन	७४
१८.	कृषि समूह	१३
१९.	चर्च	१४
२०.	माने / चिहान	१९
२१.	पुल	२
२२.	भ्यू टावर	१
२३.	योग पीठ / भजन	१५
२४.	प्रशोधन केन्द्र	१
२५.	सहिद गेट	१
२६.	पार्क	१
जम्मा		२०७६

तथ्याङ्क स्रोत : जिल्ला सन्वय समितिको कार्यालय काठे

आवासको अधिकार

शुरुमा काभ्रेपलाञ्चोकमा राष्ट्रिय जनगणनामा आएको नतिजा भन्दा बढी घरधुरीहरू क्षति भएको भन्दै राहत वितरण गरियो । गृह मन्त्रालयले सार्वजनिक गरेको जानकारी अनुसार जिल्लाको (साविकका भीमखोरी, चलाल गणेशस्थान, नयाँगाउ देउपुर, ज्याम्दी र महादेवस्थान गाविसमा) घरधुरी बढेको देखियो । यहाँका राजनीतिक दलहरूले ढुंगा माटोले बनेका सबै घरहरूलाई आंशिक नभनेर पूर्णक्षति भन्ने निर्णय गरे । पहिले लिएको तथ्याङ्क ठिक नभएको भनी जारी गरिएका भुकम्पका कार्डहरू रद्द गरेर फेरी जिल्लामा भुकम्पबाट पुगेको क्षतिका विषयमा तथ्याङ्क संकलन गरियो ।

सरकारी भवनहरूमा ३१ ओटा भवनहरू भुकम्पबाट पूर्ण क्षति र २७ ओटा आंशिक क्षति भएका छन् । सामान्य: क्षति समेत ३२ करोड ५७ लाख ३८ हजार पाँच सय ५७ बराबरको क्षति भएको सरकारी आँकडा छ । प्रहरी कार्यालयहरूमा १४ ओटा पूर्ण र १६ ओटा आंशिक क्षति भयो । सबैभन्दा सुरक्षित हुनुपर्ने सरकारी कार्यालय, विद्यालय, स्वास्थ्य र प्रहरी चौकीहरू नै सुरक्षित देखिएनन् । उद्धारका लागि नेपाली सेनाका १३ सय, नेपाल प्रहरीका ६ सय र सशस्त्र प्रहरीका २ सय जवान परिचालन गरियो । परिचालित सुरक्षाकर्मीहरूले २३७ जना जीवित मानिस, ४९६ ओटा जीवित प्राणी उद्धार गरे । सदरमुकामबाट टाढा रहेका गाँउहरूका १३ जना विरामीलाई हेलिकोप्टरबाट र ४०७६ जनालाई गाडी तथा स्टेचरबाट अस्पतालमा ल्याउने काम भयो । तत्काल राहात पुऱ्याउनका लागि सुरक्षाकर्मीहरूले २८ स्थानमा अवरुद्ध सडक संचालनमा ल्याएर २२२७ स्थानमा राहात सामग्रीलाई स्काटिड र सुरक्षा प्रदान गरेको जनायो । भुकम्पपछि दोहोरो जिम्मेवारीका कारण गाविस सचिवहरूलाई भ्याई नभ्याई भयो । तत्कालिन प्रमुख जिल्ला अधिकारी, केही पत्रकार र केही गाविस सचिवहरूलाई राहात समयमा नपुगेको, लुटिएको र ध्यान नदिएको भन्दै दुर्व्यवहार भयो । राहात वितरणमा जातिय, धार्मिक र राजनीतिक प्रभाव पनि देखियो ।

खासमा काभ्रेका सिवालिक क्षेत्रहरू पाँचखाल, महादेवस्थान, भकुण्डेवेशी, मंगलटार, तालढुंगा, शिखरआम्बोटे र गोकुलेमा अर्धउष्ण हावापानी पाइन्छ । बनेपा, पनौतीलगायत जिल्लाका अधिकांश भागमा न्यानो समशीतोष्ण हावापानी र चौवास, च्याम्प्राडवेसी, नगरकोट, पोखरीनारायणस्थान तथा महाभारत श्रृंखलाहरूमा ठण्डा शीतोष्ण हावापानी छ । सुनकोशी र इन्द्रावतीको मुहान हिमाली क्षेत्र रहेकोले यी सदैव अटुट रूपमा पूर्ण जल प्रवाह साथ बग्दछन् भने रोशी, कोखाजोर खोला, बाग्मती, खानी खोलाको मुहान महाभारत श्रृंखला पर्ने भएकोले हिउँदमा यस नदीमा पानीको मात्रा घट्दछ तर सुकदैन । जिल्लाको हावापानीको विविधताको साथसाथै धरातलिय उचाई र बनौट पनि फरक छ । भुकम्पपछि यहाँ मुख्य जनावर, पक्षी र जलचर देखिए । भुकम्पका कारण जिल्लामा पर्यावरणीय, कृषि, धार्मिक, शैक्षिक पर्यटन र होम स्टेहरू आर्थिक मारमा परेको बताउँछन् । सर्वसाधारणहरू भुकम्पले घरबाट पाटोमा र पाटोबाट बाटोमा पुऱ्याएको गुनासो पोख्छन् । राष्ट्रिय जनगणना-२०६८ अनुसार जिल्लाको कुल क्षेत्रफलमध्ये ४३ दशमलव ८ प्रतिशत कृषि भूमि, ५२ दशमलव ५ प्रतिशत वन क्षेत्र रहेको छ । जिल्लाको १२ हेक्टर जमिन भुक्षय क्षेत्र र २८ दशमलव १ प्रतिशत भिरालो, १० दशमलव २ प्रतिशत कम भिरालो क्षेत्र छ । कषि, उपत्यका, वन, भाडी र चरण क्षेत्रमा भने कम असर देखिन्छ ।

: मानव अधिकारसम्बन्धी यो दस्तावेज मानव अधिकारकर्मी भोजराज तिमल्सिनाद्वारा तयार पारिएको हो

खण्ड १६ : निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

१६.१ स्थानीय तह निर्वाचन २०७४ र काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको प्राप्त नतिजा

नेपालको संविधान २०७२ मा व्यवस्था भएअनुसार नेपाल सरकारले गठन गरेको गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सिमाना निर्धारण आयोगले पेश गरेको प्रतिवेदनमा केही हेरफेर गरी नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा २०७३ फाल्गुण २७ गते प्रकाशित यस जिल्लाको नयाँ संरचनाको १३ वटा स्थानीय तहमा वि.सं. २०७४ वैशाख ३१ गतेको पहिलो चरणमा निर्वाचन सम्पन्न भएको छ। उक्त निर्वाचनमा यस जिल्लाको १३ वटा स्थानीय तह मध्ये ६ वटा नगरपालिका र ७ वटा गाउँपालिकामा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष लगायत कुल ७०१ वटा पद मध्ये ६९५ (६ वटा पदमा उमेद्वारी नपरेको) पदमा निर्वाचित विभिन्न राजनैतिक पार्टीको तर्फबाट जनप्रतिनिधीहरू निर्वाचित भएका छन् जसअनुसार नेकपा एमालेले ७ अध्यक्ष (५३.८५ प्रतिशत), ७ उपाध्यक्ष, ५६ वडा अध्यक्ष (४१.४८ प्रतिशत) लगायत कुल ६९५ मध्ये ३२५ अर्थात ४६.७६ प्रतिशत पदमा आफ्नो उपस्थित देखाई पहिलो स्थानमा आएको छ भने नेपाली कांग्रेसले ४ अध्यक्ष (३०.७७ प्रतिशत), ४ उपाध्यक्ष, ४९ वडा अध्यक्ष (३६.३० प्रतिशत) लगायत कुल ६९५ मध्ये २२९ अर्थात ३२.९५ प्रतिशत पदमा आफ्नो उपस्थित देखाएर दोश्रो स्थान ओगटेको छ। यसैगरी नेकपा माओवादी केन्द्रले २ अध्यक्ष (१५.३८ प्रतिशत), २ उपाध्यक्ष, २३ वडा अध्यक्ष (१७.०४ प्रतिशत) लगायत कुल ६९० मध्ये १२५ अर्थात १८.१३ प्रतिशत पदमा आफ्नो उपस्थित देखाएको छ। समग्र गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको निर्वाचन परिमाण तलको तालिकाहरूमा दिईएको छ भने निर्वाचित जनप्रतिनिधीहरूको विस्तृत विवरण अनुसुचीमा दिईएको छ।

तालिका १८ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा राजनैतिक पार्टी अनुसार निर्वाचित जनप्रतिनिधीहरूको संख्या

गाउँपालिका तथा नगरपालिका	नेकपा एमाले						
	अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	वडा अध्यक्ष	सदस्य	महिला सदस्य	दलित महिला सदस्य	जम्मा
भुम्लु गाउँपालिका	१	१	५	१२	६	६	३१
चौरी देउराली गाउँपालिका	०	०	१	३	१	१	६
खानीखोला गाउँपालिका	१	१	४	७	३	४	२०
महाभारत गाउँपालिका	०	०	१	२	१	०	४
नमोबुद्ध नगरपालिका	१	१	६	१३	७	८	३६
तेमाल गाउँपालिका	०	०	२	५	२	१	१०
मण्डन देउपुर नगरपालिका	१	१	८	१७	८	१०	४५
पाँचखाल नगरपालिका	०	०	५	१३	७	६	३१
धुलिखेल नगरपालिका	१	१	८	१९	११	९	४९
बनेपा नगरपालिका	१	१	९	२०	१०	९	५०
पनौती नगरपालिका	१	१	६	१६	७	७	३८
रोशी गाउँपालिका	०	०	१	२	१	१	५
बेथानचोक गाउँपालिका	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	७	७	५६	१२९	६४	६२	३२५

क्रमशः

गाउँपालिका तथा नगरपालिका	नेपाली कांग्रेस						
	अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	वडा अध्यक्ष	सदस्य	महिला सदस्य	दलित महिल सदस्य	जम्मा
भुम्लु गाउँपालिका	०	०	३	३	३	२	११
चौरी देउराली गाउँपालिका	०	०	१	२	१	१	५
खानीखोला गाउँपालिका	०	०	१	२	१	१	५
महाभारत गाउँपालिका	०	०	३	६	३	४	१६
नमोबुद्ध नगरपालिका	०	०	२	४	२	१	९
तेमाल गाउँपालिका	१	१	४	७	३	४	२०
मण्डन देउपुर नगरपालिका	०	०	४	७	४	२	१७

गाउँपालिका तथा नगरपालिका	नेपाली काँग्रेस						
	अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	वडा अध्यक्ष	सदस्य	महिला सदस्य	दलित महिल सदस्य	जम्मा
पाँचखाल नगरपालिका	१	१	६	११	६	६	३१
धुलिखेल नगरपालिका	०	०	३	५	१	१	१०
बनेपा नगरपालिका	०	०	५	८	४	४	२१
पनौती नगरपालिका	०	०	६	८	५	४	२३
रोशी गाउँपालिका	१	१	५	१२	६	५	३०
बेथानचोक गाउँपालिका	१	१	६	११	६	६	३१
जम्मा	४	४	४९	८६	४५	४१	२२९

क्रमशः

गाउँपालिका तथा नगरपालिका	नेकपा माओवादी केन्द्र							राप्रपा			
	अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	वडा अध्यक्ष	सदस्य	महिला सदस्य	दलित महिला सदस्य	जम्मा	वडा अध्यक्ष	महिला	दलित महिला	जम्मा
भुम्लु गाउँपालिका	०	०	१	५	१	२	९	०	०	०	०
चौरी देउराली गाउँपालिका	१	१	७	१३	७	७	३६	०	०	०	०
खानीखोला गाउँपालिका	०	०	२	५	३	१	११	०	०	०	०
महाभारत गाउँपालिका	१	१	४	८	४	४	२२	०	०	०	०
नमोबुद्ध नगरपालिका	०	०	३	५	२	२	१२	०	०	०	०
तेमाल गाउँपालिका	०	०	२	६	४	३	१५	०	०	०	०
मण्डन देउपुर नगरपालिका	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पाँचखाल नगरपालिका	०	०	२	२	०	१	५	०	०	०	०
धुलिखेल नगरपालिका	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१
बनेपा नगरपालिका	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पनौती नगरपालिका	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
रोशी गाउँपालिका	०	०	२	७	२	४	१५	२	१	१	४
बेथानचोक गाउँपालिका	०	०	०	१	०	०	१	०	०	०	०
जम्मा	२	२	२३	५२	२३	२४	१२६	३	१	१	५

क्रमशः

गाउँपालिका तथा नगरपालिका	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल (लोकतान्त्रिक)				स्वतन्त्र			नयाँशक्ति नेपाल		
	वडा अध्यक्ष	सदस्य	दलित महिल सदस्य	जम्मा	वडा अध्यक्ष	महिला सदस्य	जम्मा	सदस्य	महिला सदस्य	जम्मा
भुम्लु गाउँपालिका	०	०	०	०	१	०	१	०	०	०
तेमाल गाउँपालिका	१	०	०	१	०	०	०	०	०	०
रोशी गाउँपालिका	१	२	१	४	१	१	२	१	१	२
जम्मा	२	२	१	५	२	१	३	१	१	२

स्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

तालिका ९९ : गाउँकार्यपालिका तथा नगर कार्यपालिकामा निर्वाचित राजनैतिक दल अनुसार दलित तथा अल्पसंख्यक र महिला

क्र.सं.	गाउँपालिका / नगरपालिका	नेकपा एमाले			नेपाली काँग्रेस			नेकपा माओवादी केन्द्र			राप्रपा			कुल जम्मा
		दलित वा अल्पसंख्यक	महिला	जम्मा	दलित वा अल्पसंख्यक	महिला	जम्मा	दलित वा अल्पसंख्यक	महिला	जम्मा	दलित वा अल्पसंख्यक	महिला	जम्मा	
१	भुम्लु गाउँपालिका	२	४	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	०	०	०	०	०	०	२	४	६	०	०	०	६
३	खानीखोला गाउँपालिका	२	४	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६
४	महाभारत गाउँपालिका	०	१	१	०	१	१	२	२	४	०	०	०	६
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	३	५	८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८
६	तेमाल गाउँपालिका	१	२	३	०	०	०	१	२	३	०	०	०	६
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	३	५	८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८

क्र.सं.	गाउँपालिका / नगरपालिका	नेकपा एमाले			नेपाली कांग्रेस			नेकपा माओवादी केन्द्र			राप्रपा			कुल जम्मा
		दलित वा अल्पसंख्यक	महिला	जम्मा	दलित वा अल्पसंख्यक	महिला	जम्मा	दलित वा अल्पसंख्यक	महिला	जम्मा	दलित वा अल्पसंख्यक	महिला	जम्मा	
८	पाँचखाल नगरपालिका	०	२	२	१	२	३	२	१	३	०	०	०	८
९	धुलिखेल नगरपालिका	३	५	८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८
१०	बनेपा नगरपालिका	३	५	८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८
११	पनौती नगरपालिका	३	५	८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८
१२	रोशी गाउँपालिका	०	०	०	१	३	४	०	०	०	१	१	२	६
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	०	०	०	२	४	६	०	०	०	०	०	०	६
	जम्मा	२०	३८	५८	४	१०	१४	७	९	१६	१	१	२	९०

स्रोत: जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक

१६.२ प्रतिनिधी सभा तथा संविधानसभामा प्रतिनिधित्व गर्ने निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको नामावली

जनआन्दोलन २०४६ पश्चात् देशमा राजाको प्रत्यक्ष शासन व्यवस्थाबाट बहुदलीय शासन व्यवस्था कायम भएको थियो । त्यस अवधिमा विधायिकाहरु आवधिक निर्वाचनको माध्यमबाट चुनिने व्यवस्था रहेको थियो । तात्कालिन अवस्थामा २०४८, २०५१ र २०५६ सालमा गरी तीन पटक प्रतिनिधि सभाको चुनाव भएको थियो । दोस्रो जन आन्दोलन २०६२/६३ पश्चात् देशमा लोकतान्त्रिक शासन पद्धतिको शुरुवात भएको छ । जनताद्वारा चुनिएका व्यक्तिहरूले देशको संविधान निर्माण गर्नका लागि नेपालको इतिहासमै पहिलो पटक वि.सं. २०६४ सालमा संविधान सभाको निर्वाचन भयो र उक्त संविधानसभाले संविधान जारी गर्न नसकी पुनः वि.सं. २०७० मंसिर ४ गते दोश्रो संविधानसभाको निर्वाचन सम्पन्न भएको छ । उक्त दुवै निर्वाचनमा प्रत्यक्ष र समानुपातिक तर्फ गरी जम्मा ६०१ सभासदहरु चुनिएका थिए । प्रजातान्त्रिक पद्धतिको शुरुवातसँगै भएका निर्वाचनहरूबाट चुनिएका जनप्रतिनिधिहरूको नामावली निम्न अनुसार रहेको छ ।

तालिका १०० : संविधान सभा सदस्य (२०७०)मा निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली

क. प्रत्यक्ष तर्फ :

क्षेत्र नं.	निर्वाचित प्रतिनिधिको नाम	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	श्री तिर्यु लामा	नेपाली कांग्रेस	१२२७०
२	श्री रामहरी सुवेदी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी(एमाले)	१३५१०
३	श्री कञ्चनचन्द्र बादे	नेपाली कांग्रेस	१९३९१
४	श्री विदुर प्रसाद सापकोटा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी(एमाले)	१६७५४

ख. समानुपातिक तर्फ :

क्र.सं.	निर्वाचित प्रतिनिधिको नाम	राजनैतिक दलको नाम	ठेगाना
१	श्री कमला दोङ	एनेकपा (माओवादी)	तेमाल गाउँपालिका
२	श्री रेशम लामा	राप्रपा नेपाल	नमोबुद्ध नगरपालिका

ग. नेपाल सरकारबाट मनोनित :

क्र.सं.	निर्वाचित प्रतिनिधिको नाम	राजनैतिक दलको नाम	
१	श्री केशव बडाल	नेकपा एमाले	
२	श्री श्याम श्रेष्ठ	एनेकपा (माओवादी)	

तालिका १०१ : संविधान सभा सदस्य(२०६४)मा निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली

क. प्रत्यक्ष तर्फ :

क्षेत्र नं.	निर्वाचित प्रतिनिधिको नाम	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	श्री सुर्यमान दोङ तामाङ	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	२७४७१
२	श्री अक्कलबहादुर थिङ	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	१८२०७
३	श्री कृष्णप्रसाद सापकोटा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१६५९४
४	श्री तेजबहादुर मिजार	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	२२०७६

ख. समानुपातिक तर्फ :

क्र.सं.	निर्वाचित प्रतिनिधिको नाम	राजनैतिक दलको नाम	ठेगाना
१	श्री रेणुका चौलागाई	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)	पोखरी चौरी-७
२	श्री हर्षजित लामा	नेपाली कांग्रेस	डराउने पोखरी
३	श्री कमला थापा	नेपाली कांग्रेस	पनौती न.पा.-८
४	श्री ललिता किडरिङ्ग मगर	नेपाली कांग्रेस	भिमखोरी-१
५	श्री शिला कतिला	नेकपा एमाले	बनेपा नगरपालिका

तालिका १०२ : प्रतिनिधि सभा सदस्य (२०५६) का लागि निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली

क्षेत्र नं.	निर्वाचित प्रतिनिधिको नाम	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	श्री शिवबहादुर देउजा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१७०१५
२	श्री शिवप्रसाद हुमागाई	नेपाली कांग्रेस	२५३९०
३	श्री राजेन्द्र खरेल	नेपाली कांग्रेस	१८९२५

तालिका १०३ : प्रतिनिधि सभा सदस्य (२०५१) का लागि निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली

क्षेत्र नं.	निर्वाचित प्रतिनिधिको नाम	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	श्री शिव बहादुर देउजा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१३१४६
२	श्री केशव प्रसाद बडाल	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१९९३८
३	श्री गोविन्दनाथ उप्रेती	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	१६५६६

तालिका १०४ : प्रतिनिधि सभा सदस्य (२०४८) का लागि निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको नामावली

क्षेत्र नं.	निर्वाचित प्रतिनिधिको नाम	राजनैतिक दलको नाम	प्राप्त मत
१	श्री कमान सिंह लामा	संयुक्त जनमोर्चा नेपाल	
२	श्री शिव बहादुर देउजा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	
३	श्री केशव बडाल	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	
४	श्री गोविन्दनाथ उप्रेती	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	

खण्ड १७ : विनाशकारी भुकम्प २०७२ र आवास पुनःनिर्माणको लागि लगत संकलन सर्वेक्षण

१७.१ काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा विनाशकारी भुकम्प र लगत संकलन सर्वेक्षण २०७२

नेपालको इतिहासमा पटक पटक आएका ठुला भुकम्पहरूमध्ये २०७२ साल वैशाख १२, १३ र २९ गते गोरखा र दोलखा जिल्लालाई केन्द्र विन्दु बनाएर आएको भूकम्पले नेपालको मध्यमाञ्चल र पश्चिमाञ्चल क्षेत्रका गोरखा, धादिङ, नुवाकोट, रसुवा, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलान्चोक, काठमाण्डौ, भक्तपुर, ललितपुर, मकवानपुर, सिन्धुली, ओखलढुङ्गा, रामेछाप र दोलखा गरी १४ अति प्रभावित जिल्ला र अन्य जिल्लाहरूमा समेत जनधन, घरहरू र महत्वपूर्ण भौतिक संरचनाहरूको अपुरणीय क्षति पुऱ्याएको थियो । नेपाल सरकारको आ.व. २०७२/७३ को नीति तथा कार्यक्रममा भुकम्पबाट भएको क्षतिको पाँच वर्ष भित्र पुनःनिर्माण गरिसक्ने विषय प्रमुख प्राथमिकताका साथ उल्लेख गरिएको थियो । यसैले नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम अनुरूप क्षति पुगेको भवन पुनःनिर्माणको कार्यलाई व्यवस्थितरूपमा सहज ढंगबाट कार्यान्वयन गर्न भूकम्प प्रभावित जिल्लाहरूका प्रत्येक घरपरिवारको तथा ती घरपरिवार वसोवासगर्ने आवास भवनहरूको क्षतिको विस्तृत तथ्याङ्क संकलन गरी लगत खडागर्न कार्यादेश भएकोले आवास पुनःनिर्माणको लागि लगत संकलन कार्यक्रम अर्थात सर्वेक्षण सञ्चालन गरिएको थियो ।

यस लगत संकलन कार्यक्रमको मूल उद्देश्य भूकम्प प्रभावित जिल्लाहरूमा निश्चित ढाँचाको प्रश्नावली बनाई सवै आवासीय घर र त्यसमा वसोवास गर्ने परिवारहरू र सदस्यहरूको पूर्ण गणना गर्नु थियो । यसबाट प्रत्येक आवासीय घर र परिवारको लगत सङ्कलनबाट मुख्यतः विस्तृतरूपमा क्षतिको आँकलन गर्न सकिने र वास्तविक पीडितहरूको पहिचान गरि क्षति पुगेका घरको पुनःनिर्माणका लागि तोकिएको सहयोग वितरण गर्न मापदण्ड कायम गर्न र सहयोग वितरण गर्नको लागि भरपर्दो आधार खडा हुने भनी केन्द्रीय तथ्यांक विभागले पहिलो चरणमा अति प्रभावित १४, दोश्रो चरणमा काठमाडौँ उपत्यका र तेश्रो चरणमा कम प्रभावित १७ जिल्लामा आवास पुनःनिर्माणको लागि लगत संकलन कार्यक्रम अर्थात सर्वेक्षण सम्पन्न गरेको थियो । उक्त सर्वेक्षणमा संकलित तथ्यांक अनुसार नै भुकम्प प्रभावित जिल्लाहरूमा सरकारले आवास निर्माण गर्ने प्रयोजनको लागि अनुदान वितरण गरेको थियो ।

यसै सन्दर्भमा केन्द्रीय तथ्यांक विभागले उक्त सर्वेक्षणमा संकलित विवरणहरूको विश्लेषण गरी एक प्रतिवेदन सार्वजनिक गरेको थियो । सो अनुसार यस काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको पनि भुकम्पबाट क्षतिग्रस्त घरहरूको विवरण समेटी तालिकाहरू तयार गरी नयाँ संरचनाहरू गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

उक्त सर्वेक्षण अनुसार यस जिल्लामा कूल सर्वेक्षण गरिएको घर मध्ये ८०.१ प्रतिशत पुरुषको नाममा र बाँकी १९.९ प्रतिशत महिलाको नाममा देखिन्छ । यसैगरी गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा हेर्दा सबैभन्दा बढी बनेपा न.पा. मा २६.६९ प्रतिशत र कम महाभारत गाउँपालिकामा प्रतिशत १२.८८ महिलाको नाममा घरको स्वामित्व देखिन्छ ।

तालिका १०५ : लिङ्ग अनुसार घरको स्वामित्व

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	४८९५	८१.४३	१११६	१८.५७	६०११
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	५००४	७९.३०	१३०६	२०.७०	६३१०
३	खानीखोला गाउँपालिका	२४३८	८६.६७	३७५	१३.३३	२८१३
४	महाभारत गाउँपालिका	२८७४	८७.१२	४२५	१२.८८	३२९९
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	६८६३	८१.६७	१५४०	१८.३३	८४०३
६	तेमाल गाउँपालिका	५०४१	८६.२३	८०५	१३.७७	५८४६
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	८१९९	८५.७६	१३६१	१४.२४	९५६०
८	पाँचखाल नगरपालिका	८२३४	७५.७९	२६३०	२४.२१	१०८६४
९	धुलिखेल नगरपालिका	६१५९	७६.११	१९३३	२३.८९	८०९२
१०	बनेपा नगरपालिका	८८६३	७३.३१	३२२६	२६.६९	१२०८९
११	पनौती नगरपालिका	९४६२	७७.६७	२७२१	२२.३३	१२१८३
१२	रोशी गाउँपालिका	६४३३	८४.६१	११७०	१५.३९	७६०३

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	पुरुष	प्रतिशत	महिला	प्रतिशत	जम्मा
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३८०४	८२.०२	८३४	१७.९८	४६३८
काभ्रेपलाञ्चोक		७८२६९	८०.१०	१९४४२	१९.९०	९७७११

यस सर्वेक्षणमा घर रहेको जग्गाको कानुनी स्वामित्वको बारेमा प्रश्न सोधिएको थियो जसअनुसार यस जिल्लामा आफ्नै नाममा ९८.२ प्रतिशत र बाँकी अन्य संस्थागत/गुठी र सरकारी /सार्वजनिक जग्गा देखिन्छ । गाउँपालिका तथा न.पा अनुसार घरको कानुनी स्वामित्व तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १०६ : घरको कानुनी स्वामित्व

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	आफ्नै	प्रतिशत	संस्थागत /गुठी	सरकारी/सार्वजनिक	अन्य	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	६१२२	९९.५%	३	२५	१	६१५१
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	६१२४	९९.८%	०	९	२	६१३५
३	खानीखोला गाउँपालिका	२७३२	९९.५%	२	२	१०	२७४६
४	महाभारत गाउँपालिका	३४९७	९९.८%	१	०	६	३५०४
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	८१४९	९८.५%	९७	२२	५	८२७३
६	तेमाल गाउँपालिका	६१८९	९९.८%	१	९	२	६२०१
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	९५०३	९७.६%	१६	१४९	६७	९७३५
८	पाँचखाल नगरपालिका	१०४६७	९५.२%	३९७	११७	१८	१०९९९
९	धुलिखेल नगरपालिका	७६९९	९७.७%	५१	८८	४३	७८८१
१०	बनेपा नगरपालिका	११६९६	९७.१%	३००	३४	१५	१२०४५
११	पनौती नगरपालिका	१२०५१	९८.१%	१७४	४६	१४	१२२८५
१२	रोशी गाउँपालिका	७३५०	९९.३%	२	४३	६	७४०१
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	४६५४	९९.८%	३	६	०	४६६३
काभ्रेपलाञ्चोक		९६२३३	९८.२%	१०४७	५५०	१८९	९८०१९

यस जिल्लामा कुल सर्वेक्षण गरिएको ९८०१९ घरमध्ये सबैभन्दा बढी क्षति भएको तर प्रयोग नगरेको अवस्थामा ३८.१३ प्रतिशत भेटिएको छ भने दोश्रो नम्बरमा क्षति भएको घरमा जोखिमपूर्ण अवस्थामा बसोबास गरेको १९.३६ प्रतिशत देखिन्छ । यसैगरी क्षति भएको घरमा मर्मत गरी बसेको १२.७४ प्रतिशत छन् भने नयाँ घर नै बनाई बसेका मात्र १.९८ प्रतिशत छन् । गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार भुकम्पपछिको घरको अवस्था तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका १०७ : भुकम्पपछिको घरको अवस्था

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	क्षति भएको र सफा गरिएको	क्षति भएको तर नहटाएको	पहिरोले पुरेको	क्षति भएको र सफा गरी नयाँ घर बनाएको	क्षति भएको तर प्रयोग नगरेको	क्षति भएको तर जोखिममा नै बसोबास गरेको	क्षति भएको तर मर्मत गरि बसेको	क्षति नभएको	जम्मा	
१	भुम्लु गाउँपालिका	संख्या	११७३	१५५३	१	१२८	२७४०	३५०	१७२	३४	६१५१
		प्रतिशत	१९.०७	२५.२५	०.०२	२.०८	४४.५५	५.६९	२.८०	०.५५	१००.००
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	संख्या	१९९	५८६	१	९०	३०३३	१३२४	८६२	४०	६१३५
		प्रतिशत	३.२४	९.५५	०.०२	१.४७	४९.४४	२१.५८	१४.०५	०.६५	१००.००
३	खानीखोला गाउँपालिका	संख्या	२३९	२८२	१	१७०	५४४	८८३	५७३	५४	२७४६
		प्रतिशत	८.७०	१०.२७	०.०४	६.१९	१९.८१	३२.१६	२०.८७	१.९७	१००.००
४	महाभारत गाउँपालिका	संख्या	२८५	४४१	०	१३२	८००	८८७	८३०	१२९	३५०४
		प्रतिशत	८.१३	१२.५९	०.००	३.७७	२२.८३	२५.३१	२३.६९	३.६८	१००.००
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	संख्या	३६३	५७१	१	११६	४७६८	१४८१	७७१	२०२	८२७३
		प्रतिशत	४.३९	६.९०	०.०१	१.४०	५७.६३	१७.९०	९.३२	२.४४	१००.००

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका		क्षति भएको र सफा गरिएको	क्षति भएको तर नहटाएको	पहिरोले पुरेको	क्षति भएको र सफा गरी नयाँ घर बनाएको	क्षति भएको तर प्रयोग नगरेको	क्षति भएको तर जोखिममा नै बसोबास गरेको	क्षति भएको तर मर्मत गरि बसेको	क्षति नभएको	जम्मा
६	तेमाल गाउँपालिका	संख्या	१९९	४६०	०	१२४	२८१४	१७७३	७२९	१०२	६२०१
		प्रतिशत	३.२१	७.४२	०.००	२.००	४५.३८	२८.५९	११.७६	१.६४	१००.००
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	संख्या	१९००	२६५६	०	२६२	३४३५	४४९	७९८	२३५	९७३५
		प्रतिशत	१९.५२	२७.२८	०.००	२.६९	३५.२९	४.६१	८.२०	२.४१	१००.००
८	पाँचखाल नगरपालिका	संख्या	१५२५	२११९	४	२४०१	४३७२	९७२	१४६९	३३७	१०९९९
		प्रतिशत	१३.८६	१९.२७	०.०४	१.८३	३९.७५	८.८४	१३.३६	३.०६	१००.००
९	धुलिखेल नगरपालिका	संख्या	७७८	७२२	१	१२७	२२७३	१२३८	१६७६	१०६६	७८८१
		प्रतिशत	९.८७	९.१६	०.०१	१.६१	२८.८४	१५.७१	२१.२७	१३.५३	१००.००
१०	बनेपा नगरपालिका	संख्या	८१३	११३४	१	१५८	३०८४	१९८८	१९४८	२९१९	१२०४५
		प्रतिशत	६.७५	९.४१	०.०१	१.३१	२५.६०	१६.५०	१६.१७	२४.२३	१००.००
११	पनौती नगरपालिका	संख्या	५४४	७७५	१	१३८	४४८१	३३९४	१५५९	१३९३	१२२८५
		प्रतिशत	४.४३	६.३१	०.०१	१.१२	३६.४८	२७.६३	१२.६९	११.३४	१००.००
१२	रोशी गाउँपालिका	संख्या	१७९	५८९	०	१९२	२८१२	२६८३	८०८	१३८	७४०१
		प्रतिशत	२.४२	७.९६	०.००	२.५९	३७.९९	३६.२५	१०.९२	१.८६	१००.००
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	संख्या	८५	३९५	०	५७	२२१६	१५५२	२९१	६७	४६६३
		प्रतिशत	१.८२	८.४७	०.००	१.२२	४७.५२	३३.२८	६.२४	१.४४	१००.००
	काभ्रेपलाञ्चोक	संख्या	८२८२	१२२८३	११	१८९५	३७३७२	१८९७४	१२४८६	६७१६	९८०१९
		प्रतिशत	८.४५	१२.५३	०.०१	१.९३	३८.१३	१९.३६	१२.७४	६.८५	१००.००

यसैगरी यस जिल्लामा कुल घरहरूमध्ये पुर्णरूपमा ढलेका २२.९३ प्रतिशत, क्षति भएका तर नलडेका ७०.२२ प्रतिशत र क्षति नभएका ६.८५ प्रतिशत छन् । गाउँपालिका तथा न.पा. मा हेर्दा सबैभन्दा बढी मण्डन देउपुरमा ४९.९९ प्रतिशत र कम बेथानचोकमा ११.५२ प्रतिशत घर लडेका देखिन्छन् ।

तालिका १०८ : भुकम्पपछिको घरको अवस्था

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	लडेका घरहरू	प्रतिशत	नलडेका घरहरू	प्रतिशत	क्षति नभएका	प्रतिशत	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	२८५५	४६.४२	३२६२	५३.०३	३४	०.५५	६१५१
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	८७६	१४.२८	५२१९	८५.०७	४०	०.६५	६१३५
३	खानीखोला गाउँपालिका	६९२	२५.२०	२०००	७२.८३	५४	१.९७	२७४६
४	महाभारत गाउँपालिका	८५८	२४.४९	२५१७	७१.८३	१२९	३.६८	३५०४
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	१०५१	१२.७०	७०२०	८४.८५	२०२	२.४४	८२७३
६	तेमाल गाउँपालिका	७८३	१२.६३	५३१६	८५.७३	१०२	१.६४	६२०१
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	४८१८	४९.४९	४६८२	४८.०९	२३५	२.४१	९७३५
८	पाँचखाल नगरपालिका	३८४९	३४.९९	६८१३	६१.९४	३३७	३.०६	१०९९९
९	धुलिखेल नगरपालिका	१६२८	२०.६६	५१८७	६५.८२	१०६६	१३.५३	७८८१
१०	बनेपा नगरपालिका	२१०६	१७.४८	७०२०	५८.२८	२९१९	२४.२३	१२०४५
११	पनौती नगरपालिका	१४५८	११.८७	९४३४	७६.७९	१३९३	११.३४	१२२८५
१२	रोशी गाउँपालिका	९६०	१२.९७	६३०३	८५.१६	१३८	१.८६	७४०१
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	५३७	११.५२	४०५९	८७.०५	६७	१.४४	४६६३
	काभ्रेपलाञ्चोक	२२४७१	२२.९३	६८८३२	७०.२२	६७१६	६.८५	९८०१९

यस सर्वेक्षणमा आवासिय घरहरूको क्षतिको अवस्था अनुसार भुकम्पले घरलाई पुऱ्याएको क्षतिलाई ५ ग्रेडमा विभाजन गरेको थियो जसअनुसार यस जिल्लामा सबैभन्दा बढी क्षति भएको ५ ग्रेडमा २४.३४ प्रतिशत रहेको छ भने ग्रेड ४,३,२ र १

मा क्रमशः २९.५६, २५.६४, ११.९६ र ८.५ प्रतिशत घरहरु देखिन्छ। यसैगरी गाउँपालिका तथा न.पा. अनुसार हेर्दा मण्डन देउपुर न.पा. सवैभन्दा बढी ५१.३८ र नमोबुद्ध न.पा. मा सवैभन्दा कम १३.३१ प्रतिशत घरहरु ग्रेड ५ मा परेको पाइएको छ। ग्रेडिङको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ।

तालिका १०९ : क्षति अनुसार घरको ग्रेडिङ

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका		ग्रेड १	ग्रेड २	ग्रेड ३	ग्रेड ४	ग्रेड ५	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	संख्या	३८	२१६	७५५	२१५५	२९८७	६१५१
		प्रतिशत	०.६२	३.५१	१२.२७	३५.०३	४८.५६	१००.००
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	संख्या	४६	६०८	२४६९	२०९३	९१९	६१३५
		प्रतिशत	०.७५	९.९१	४०.२४	३४.१२	१४.९८	१००.००
३	खानीखोला गाउँपालिका	संख्या	६१	२५४	७८२	७९६	८५३	२७४६
		प्रतिशत	२.२२	९.२५	२८.४८	२८.९९	३१.०६	१००.००
४	महाभारत गाउँपालिका	संख्या	१७३	४७०	८२९	११४४	८८८	३५०४
		प्रतिशत	४.९४	११.४१	२३.६६	३२.६५	२५.३४	१००.००
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	संख्या	२३७	९७२	३०८६	२८३८	११४०	८२७३
		प्रतिशत	२.८६	११.७५	३७.३०	३४.३०	१३.७८	१००.००
६	तेमाल गाउँपालिका	संख्या	२१७	१४१५	२३४७	१४०३	८१९	६२०१
		प्रतिशत	३.५०	२२.८२	३७.८५	२२.६३	१३.२१	१००.००
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	संख्या	३१८	६४९	१७१३	२०५३	५००२	९७३५
		प्रतिशत	३.२७	६.६७	१७.६०	२१.०९	५१.३८	१००.००
८	पाँचखाल नगरपालिका	संख्या	५०२	१२१९	२३७४	२९००	४००४	१०९९९
		प्रतिशत	४.५६	११.०८	२१.५८	२६.३७	३६.४०	१००.००
९	धुलिखेल नगरपालिका	संख्या	१२३०	८६४	१८४९	२२२१	१७१७	७८८१
		प्रतिशत	१५.६१	१०.९६	२३.४६	२८.१८	२१.७९	१००.००
१०	बनेपा नगरपालिका	संख्या	३६५४	१२०१	१६२९	३३६४	२१९७	१२०४५
		प्रतिशत	३०.३४	९.९७	१३.५२	२७.९३	१८.२४	१००.००
११	पनौती नगरपालिका	संख्या	१५९३	१८४२	३१०६	४०३२	१७१२	१२२८५
		प्रतिशत	१२.९७	१४.९९	२५.२८	३२.८२	१३.९४	१००.००
१२	रोशी गाउँपालिका	संख्या	१७९	१३६०	२९९८	१८६५	९९९	७४०१
		प्रतिशत	२.४२	१८.३८	४०.५१	२५.२०	१३.५०	१००.००
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	संख्या	८२	६५६	११९३	२११०	६२२	४६६३
		प्रतिशत	१.७६	१४.०७	२५.५८	४५.२५	१३.३४	१००.००
	काभ्रेपलाञ्चोक	संख्या	८३३०	११७२६	२५१३०	२८९७४	२३८५९	९८०१९
		प्रतिशत	८.५०	११.९६	२५.६४	२९.५६	२४.३४	१००.००

यस सर्वेक्षणमा अर्को सुचकांकको रूपमा घरको आयुलाई समेटेको थियो जस अनुसार यस जिल्लामा सर्वेक्षण भएका कुल घरहरुमध्ये सवैभन्दा बढी ५२.५७ प्रतिशत घरहरु २० वर्ष भित्रमा बनेको देखियो भने त्यस पछि ३१.४५ प्रतिशत घरहरु २० देखी ४० वर्षभित्र बनेको देखियो। यसैगरी ३.११ प्रतिशत अर्थात ३०४४ वटा घर ८० वर्ष पहिले बनेका भेटिए।

तालिका ११० : गाउँपालिका तथा न.पा. अनुसार घरको आयु

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	२० वर्ष भन्दा कम	प्रतिशत	२०-४०	प्रतिशत	४०-६०	प्रतिशत	६०-८०	प्रतिशत	८० भन्दा माथी	प्रतिशत
१	भुम्लु गाउँपालिका	२६८३	४३.६२	२१२१	३४.४८	८०८	१३.१४	३१७	५.१५	२२२	३.६१
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	३१८०	५१.८३	१९८२	३२.३१	६४१	१०.४५	२३०	३.७५	१०२	१.६६
३	खानीखोला गाउँपालिका	१७९३	६५.२९	६७१	२४.४४	१८७	६.८१	५८	२.११	३७	१.३५
४	महाभारत गाउँपालिका	२५३७	७२.४०	८१३	२३.२०	११९	३.४०	२८	०.८०	७	०.२०

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	२० वर्ष भन्दा कम	प्रतिशत	२०-४०	प्रतिशत	४०-६०	प्रतिशत	६०-८०	प्रतिशत	८० भन्दा माथी	प्रतिशत
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	३८६७	४६.७४	२६२३	३१.७१	७३६	८.९०	३३१	४.००	७१६	८.६५
६	तेमाल गाउँपालिका	२५९९	४१.९१	२१७०	३४.९९	७७७	१२.५३	४१६	६.७१	२३९	३.८५
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	५५००	५६.५०	३०८६	३१.७०	८११	८.३३	१९९	२.०४	१३९	१.४३
८	पाँचखाल नगरपालिका	५७०५	५१.८७	३८०७	३४.६१	९८२	८.९३	३४३	३.१२	१६२	१.४७
९	धुलिखेल नगरपालिका	४४५०	५६.४६	२२२०	२८.१७	५५३	७.०२	२१४	२.७२	४४४	५.६३
१०	बनेपा नगरपालिका	६७२७	५५.८५	३४९८	२९.०४	९८४	८.१७	४३८	३.६४	३९८	३.३०
११	पनौती नगरपालिका	६१५४	५०.०९	४१४२	३३.७२	१२२०	९.९३	३७८	३.०८	३९१	३.१८
१२	रोशी गाउँपालिका	३७८७	५१.१७	२२५८	३०.५१	८२५	११.१५	३७६	५.०८	१५५	२.०९
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	२५५१	५४.७१	१४३८	३०.८४	४७१	१०.१०	१७१	३.६७	३२	०.६९
काभ्रेपलाञ्चोक		५१५३३	५२.५७	३०८२९	३१.४५	९११४	९.३०	३४९९	३.५७	३०४४	३.११

तालिका १११ : घरको आयु र ग्रेडिड

घरको आयु	ग्रेड १	प्रतिशत	ग्रेड २	प्रतिशत	ग्रेड ३	प्रतिशत	ग्रेड ४	प्रतिशत	ग्रेड ५	प्रतिशत	जम्मा
२० <	७२८६	१४.१४	७६९४	१४.९३	१३२२८	२५.६७	१२७६७	२४.७७	१०५५८	२०.४९	५१५३३
२०-४०	८९१	२.८९	२८८५	९.३६	७९८४	२५.९०	१०२७३	३३.३२	८७९६	२८.५३	३०८२९
४०-६०	८८	०.९७	६७८	७.४४	२२५९	२४.७९	३३८२	३७.११	२७०७	२९.७०	९११४
६०-८०	१७	०.४९	२२४	६.४०	८६९	२४.८४	१३८२	३९.५०	१००७	२८.७८	३४९९
८० >	४८	१.५८	२४५	८.०५	७९०	२५.९५	११७०	३८.४४	७९१	२५.९९	३०४४
जम्मा	८३३०	८.५०	११७२६	११.९६	२५१३०	२५.६४	२८९७४	२९.५६	२३८५९	२४.३४	९८०१९

यसैगरी घरको आयु र र भुकम्पले पारेको क्षतिको गाम्भिर्यतालाई हेर्दा कुल सर्वेक्षण भएका ९८०१९ वटा घर मध्ये ७९.५४ प्रतिशत अर्थात ७७९६३ वटा घरमा गम्भिर क्षति पुगेको देखिन्छ । घरको आयुलाई समेत हेर्दा ८० वर्ष भन्दा पुराना घर ९०.३७ प्रतिशत क्षति भएको देखिन्छ भने २० वर्ष पुराना घर ७०.९३ प्रतिशत क्षति भएको छ ।

तालिका ११२ : घरको आयु र गम्भिर क्षति भएका घरको विवरण

घरको आयु	सर्वेक्षण गरिएका जम्मा घर	प्रतिशत	गम्भिर क्षति भएका घर	प्रतिशत	गम्भिर क्षतिको अनुपात
२० <	५१५३३	५२.५७	३६५५३	४६.८९	७०.९३
२०-४०	३०८२९	३१.४५	२७०५३	३४.७०	८७.७५
४०-६०	९११४	९.३०	८३४८	१०.७१	९१.६०
६०-८०	३४९९	३.५७	३२५८	४.१८	९३.११
८० >	३०४४	३.११	२७५१	३.५३	९०.३७
जम्मा	९८०१९	१००.००	७७९६३	१००.००	७९.५४

तालिका ११३ : घरको पुर्ण वा आंशिक क्षति (क्षतिको मात्रा अनुसार) गम्भिर्यता

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	अति उच्च	प्रतिशत	मध्यम उच्च	प्रतिशत	नगन्य	प्रतिशत	नभएको	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	१२३६	३७.५०	१७२५	५२.३४	२९१	८.८३	४४	३२९६
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	१४२२	२७.०४	२५७३	४८.९३	१२०२	२२.८६	६२	५२५९

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	अति उच्च	प्रतिशत	मध्यम उच्च	प्रतिशत	नगन्य	प्रतिशत	नभएको	जम्मा
३	खानीखोला गाउँपालिका	८२८	४०.३१	८३९	४०.८५	३३४	१६.२६	५३	२०५४
४	महाभारत गाउँपालिका	५२३	१९.७७	१०५०	३९.६८	७९४	३०.०१	२७९	२६४६
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	१२४१	१७.१८	४६५०	६४.३९	११७३	१६.२४	१५८	७२२२
६	तेमाल गाउँपालिका	११४७	२१.१७	२६४३	४८.७८	१५२०	२८.०५	१०८	५४१८
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	१६२५	३३.०५	२२८१	४६.३९	५६३	११.४५	४४८	४९१७
८	पाँचखाल नगरपालिका	२१३३	२९.८३	३५०६	४९.०३	११०६	१५.४७	४०५	७१५०
९	धुलिखेल नगरपालिका	६७४	१०.७८	२७७१	४४.३१	११४६	१८.३३	१६६२	६२५३
१०	बनेपा नगरपालिका	११३७	११.४४	३१४५	३१.६४	२३००	२३.१४	३३५७	९९३९
११	पनौती नगरपालिका	३१०७	२८.७०	४१३७	३८.२१	१८८४	१७.४०	१६९९	१०८२७
१२	रोशी गाउँपालिका	१४३४	२२.२६	३५२३	५४.७०	१३१३	२०.३९	१७१	६४४१
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	१६४८	३९.९४	१९९३	४८.३०	४३३	१०.४९	५२	४१२६
काभ्रेपलाञ्चोक		१८१५५	२४.०३	३४८३६	४६.११	१४०५९	१८.६१	८४९८	७५५४८

यस सर्वेक्षणमा भुकम्पबाट क्षति भएको तयारीको घरको प्राविधिक समाधान के हो भनी प्रश्न सोधिएको थियो जसमा सबैभन्दा बढी पुनः निर्माण गर्नुपर्नेमा ५८.२३ प्रतिशत, जटिल मर्मतमा २२.७६ प्रतिशत, सामान्य मर्मतमा १३.२६ प्रतिशत र आवश्यक नभएकोमा ५.७६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार हेर्दा सबैभन्दा बढी मण्डनदेउपुर न.पा मा ८१.६३ प्रतिशत र पाँचखालमा ६८.२५ प्रतिशत घरहरु पुनःनिर्माण गर्नुपर्ने जवाफ आएको छ ।

तालिका ११४ : घरको प्राविधिक समाधान

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	आवश्यक नभएको	प्रतिशत	सामान्य मर्मत	प्रतिशत	जटिल मर्मत	प्रतिशत	पुनः निर्माण	प्रतिशत	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	१९	०.३१	२२८	३.७१	८६६	१४.०८	५०३८	८१.९१	६१५१
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	३६	०.५९	४६२	७.५३	१६४८	२६.८६	३९८९	६५.०२	६१३५
३	खानीखोला गाउँपालिका	४६	१.६८	२६९	९.८०	८१३	२९.६१	१६१८	५८.९२	२७४
४	महाभारत गाउँपालिका	७८	२.२३	६३१	१८.०१	७८३	२२.३५	२०१२	५७.४२	३५०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	१६०	१.९३	१२९३	१४.६६	२६४९	३२.०२	४२५१	५१.३८	८२७३
६	तेमाल गाउँपालिका	७७	१.२४	१३९८	२२.५४	१९०७	३०.७५	२८१९	४५.४६	६२०१
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	१७१	१.७६	५१४	५.२८	११०३	११.३३	७९४७	८१.६३	९७३५
८	पाँचखाल नगरपालिका	२५४	२.३१	१११४	१०.१३	२१२४	१९.३१	७५०७	६८.२५	१०९
९	धुलिखेल नगरपालिका	९३१	११.८१	१२२५	१५.५४	१८९८	२४.०८	३८२७	४८.५६	७८८
१०	बनेपा नगरपालिका	२८३१	२३.५०	१९७४	१६.३९	१२८८	१०.६९	५९५२	४९.४१	१२०
११	पनौती नगरपालिका	८८८	७.२३	२१९२	१७.८४	३५९८	२९.२९	५६०७	४५.६४	१२२८
१२	रोशी गाउँपालिका	१०६	१.४३	१२३९	१६.७४	२५०९	३३.९०	३५४७	४७.९३	७४०
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	४४	०.९४	५३८	११.५४	११२०	२४.०२	२९६१	६३.५०	४६६३
काभ्रेपलाञ्चोक		५६४१	५.७६	१२९९७	१३.२६	२२३०६	२२.७६	५७०७	५८.२३	३८०१९

यस सर्वेक्षण अनुसार यस विनाशकारी भुकम्पबाट काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा ४६४ जनाको मृत्यु भएको छ, जसमा पुरुष २१९ र महिला २४५ जना थिए भने सबैभन्दा बढी मण्डनदेउपुर न.पा. मा १४८ र त्यसपछि पाँचखाल न.पा. मा ८१ जनाको मृत्यु भएको छ । गाउँपालिका तथा न.पा. अनुसार मृतकको विवरण तल दिइएको छ ।

तालिका ११५ : भुकम्पबाट संकलित विवरण अनुसार मृतक संख्या र मृत्युको कारण

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	बैशाख १२ को भुकम्प			अन्य			जम्मा		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	२४	३१	५५	७५	३९	११४	९९	७०	१६९
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	७	८	१५	६८	४८	११६	७५	५६	१३१
३	खानीखोला गाउँपालिका	४	४	८	२५	१३	३८	२९	१७	४६
४	महाभारत गाउँपालिका	११	४	१५	३१	२२	५३	४२	२६	६८
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	९	६	१५	१०१	७०	१७१	११०	७६	१८६
६	तेमाल गाउँपालिका	१०	७	१७	४९	३९	८८	५९	४६	१०५
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	६०	८८	१४८	९२	८८	१८०	१५२	१७६	३२८
८	पाँचखाल नगरपालिका	३७	४४	८१	१०२	५६	१५८	१३९	१००	२३९
९	धुलिखेल नगरपालिका	११	११	२२	८५	७०	१५५	९६	८१	१७७
१०	बनेपा नगरपालिका	२२	११	३३	११२	६३	१७५	१३४	७४	२०८
११	पनौती नगरपालिका	१२	१६	२८	१४२	९८	२४०	१५४	११४	२६८
१२	रोशी गाउँपालिका	७	१२	१९	६८	४९	११७	७५	६१	१३६
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	५	३	८	५८	४३	१०१	६३	४६	१०९
काभ्रेपलाञ्चोक		२१९	२४५	४६४	१००८	६९८	१७०६	१२२७	९४३	२१७०

यस सर्वेक्षणमा भुकम्पको कारणले परिवारमा कुनै सदस्यलाई गम्भिर प्रकृतिको चोटपटक वा अंगभंग भएको वा बेपत्ता भएको छ भनी प्रश्न सोधिएको यस जिल्लामा कुल ५६१ लाई गम्भिर चोटपटक, १२८ जना अंगभंग र ६ जना बेपत्ता भएको पाईएको छ ।

तालिका ११६ : भुकम्पबाट संकलित विवरण अनुसार घाइते, अंगभंग तथा बेपत्ताको विवरण

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	गम्भिर चोटपटक			अंगभंग भएको			बेपत्ता		
		पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	३४	४१	७५	९	८	१७	०	०	०
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	२०	१६	३६	६	९	१५	२	०	२
३	खानीखोला गाउँपालिका	३	८	११	२	१	३	०	०	०
४	महाभारत गाउँपालिका	७	१०	१७	१	५	६	०	०	०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	९	७	१६	०	१	१	०	०	०
६	तेमाल गाउँपालिका	१३	१२	२५	६	३	९	०	०	०
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	७६	७४	१५०	१६	१५	३१	१	१	२
८	पाँचखाल नगरपालिका	३५	५०	८५	७	९	१६	०	०	०
९	धुलिखेल नगरपालिका	२४	१७	४१	५	१	६	०	०	०
१०	बनेपा नगरपालिका	२२	१७	३९	६	४	१०	०	०	०
११	पनौती नगरपालिका	१७	१९	३६	५	४	९	१	०	१
१२	रोशी गाउँपालिका	६	६	१२	२	१	३	१	०	१
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	११	७	१८	२	०	२	०	०	०
काभ्रेपलाञ्चोक		२७७	२८४	५६१	६७	६१	१२८	५	१	६

स्रोत : भुकम्प प्रभावित आवास पुननिर्माण लगत संकलन कार्यक्रम, के.त.वि., २०७३

परिवारले प्रयोग गर्ने खानेपानीको मुख्य श्रोतमा भुकम्प पछि र अघिको अवस्था अध्ययनको लागि यस सर्वेक्षणमा परिवारमा भुकम्प अघि र पछि खानेपानीको मुख्य श्रोत के हो भनी प्रश्न सोधिएकोमा यस जिल्लामा मुख्य श्रोतको रूपमा धारा प्रयोग गर्ने परिवार प्रतिशतमा ८०.३ प्रतिशतबाट घटेर ७८.५ प्रतिशत पुगेको देखिन्छ भने खुला इनार प्रयोग गर्ने परिवार ४.८

प्रतिशतबाट बढेर ५.१ प्रतिशत पुगेको छ । गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार खानेपानीको अवस्था सम्बन्धी विवरण अनुसूचीमा दिइएको छ ।

तालिका ११७ : भुक्तम्पबाट जिल्लामा क्षति भएका संस्थागत संरचना

क्र.सं	संरचना	संख्या
१	विद्यालय/ बालविकास	६३८
२	मन्दिर	३८५
३	सामुदायिक भवन/ संस्था	१३१
४	खानेपानी /सिंचाई	१२९
५	गुम्बा/विहार/स्तुपा	१०९
६	निजी संघ संस्थाहरु	१०२
७	उप स्वास्थ्य चौकी/स्वास्थ्य चौकी	९६
८	सहकारी भवनहरु	७९
९	सरकारी कार्यालयको भवनहरु	७४
१०	पाटी	७३
११	गा.वि.स. भवन/वडा कार्यालय	५९

क्र.सं	संरचना	संख्या
१२	जलविद्युत/विद्युत	३९
१३	युवा क्लब	३५
१४	माने/चिहान	२१
१५	गुठी घर	१९
१६	रिसोर्ट/रेष्टुरेन्ट	१८
१७	सत्तल	१६
१८	योग पिठ/भजन	१५
१९	चर्च	१४
२०	कृषि समुह	१३
२१	क्याम्पस/पुस्तकालय	११
२२	अन्य	६
जम्मा		२०७९

स्रोत : जिल्ला दैविप्रकोप उद्धार समिति , काभ्रेपलाञ्चोक

१७.२ लाभग्राही संख्या र अनुदान सम्झौताको अवस्था

भुक्तम्पबाट क्षति भएका घरहरुको सर्वेक्षण सम्पन्न भएपछि राष्ट्रिय पुननिर्माण प्राधिकरणबाट अनुदान पाउनयोग्य लाभग्राहीको संख्या यस जिल्लामा ६७७३१ रहेको छ जसअनुसार मिति २०७४ आषाढ १४ गते सम्मको तथ्यांक हेर्दा पहिलो किस्ताको लागि अनुदान सम्झौता सम्पन्न भएका ६०,०५३, घर निर्माण कार्य शुरु गरेका ७,९९०, दोश्रो किस्ता भुक्तानीको लागि निवेदन दिने लाभग्राहीको संख्या ६,२३५, दोश्रो किस्ता भुक्तानीको लागि प्रमाणीकरण भएका लाभग्राही ५,०४३, तेश्रो किस्ता भुक्तानीको लागि निवेदन दिने लाभग्राही ५८४ र तेश्रो किस्ता भुक्तानीको लागि प्रमाणीकरण भएका लाभग्राही मात्र २४३ तथा हालसम्म निर्माण सम्पन्न भएका घरसंख्या मात्र २५१३ वटा रहेको छ । गाउँपालिका तथा न.पा. अनुसार लाभग्राहीको संख्या तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ११८ : जिल्लामा भुक्तम्पको आर्थिक सुविधा पाउन योग्य लाभग्राही संख्या र प्रतिशत

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	घरपरिवार २०६८	लाभग्राही संख्या	प्रतिशत
१	भुम्लु गाउँपालिका	४५१३	५३६१	११८.७९
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	४६६४	५०४२	१०८.१०
३	खानीखोला गाउँपालिका	२३७२	२२८०	९६.१२
४	महाभारत गाउँपालिका	२९१०	२४६१	८४.५७
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	६५८४	५९८२	९०.८६
६	तेमाल गाउँपालिका	४८७६	३८४७	७८.९०
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	७३२८	७९३१	१०८.२३
८	पाँचखाल नगरपालिका	८५४४	८०११	९३.७६
९	धुलिखेल नगरपालिका	७०४०	५२६५	७४.७९
१०	बनेपा नगरपालिका	१२१२७	५५३१	४५.६१
११	पनौती नगरपालिका	१०१९६	७५५५	७४.१०
१२	रोशी गाउँपालिका	५८९६	५०९८	८६.४७
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	३६०१	३३६७	९३.५०
काभ्रेपलाञ्चोक		८०६५१	६७७३१	८३.९८

स्रोत : जिल्ला आयोजना कार्यान्वयन इकाई, धुलिखेल, काभ्रेपलाञ्चोक

अनुसूचीहरू

अनुसूची १ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार निर्वाचित जनप्रतिनिधीहरूको नामावलि, पद र प्राप्त मत

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
बनेपा नगरपालिका					
१	प्रमुख		नेकपा (एमाले)	लक्ष्मी नरसिं बादे श्रेष्ठ	११४०९
२	उपप्रमुख		नेकपा (एमाले)	रेखा सापकोटा (दाहाल)	११००२
३	वडा अध्यक्ष	१	नेपाली काँग्रेस	पिताम्बर दुलाल	५०९
४	महिला सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	प्रमिला पाण्डे	४९३
५	दलित महिला	१	नेपाली काँग्रेस	सानी सुनार	४८४
६	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	कपिल देव दुलाल	४८४
७	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	विकास मंग्राती	४८६
८	वडा अध्यक्ष	२	नेपाली काँग्रेस	हरि शरण घिमिरे	६८७
९	महिला सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	कमला घिमिरे	६४५
१०	दलित महिला	२	नेपाली काँग्रेस	रुपा मिजार	६१८
११	सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	गंगा प्रसाद घिमिरे	६०९
१२	सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	नवराज घिमिरे	६४९
१३	वडा अध्यक्ष	३	नेकपा (एमाले)	कृष्ण प्रसाद दाहाल	११२८
१४	महिला सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	मैया दाहाल	११२२
१५	दलित महिला	३	नेकपा (एमाले)	कान्छि विश्वकर्मा	११२८
१६	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	बुद्धि मान तामाङ	१०९६
१७	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	रामकृष्ण बजगाँई	१०६९
१८	वडा अध्यक्ष	४	नेकपा (एमाले)	स्याम सुन्दर श्रेष्ठ	११२६
१९	महिला सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	टुक माया बजगाँई	१०५२
२०	दलित महिला	४	नेकपा (एमाले)	ज्योती वोगटी	१०९३
२१	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	प्रेम काजी श्रेष्ठ	१०५५
२२	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	रेशम लाल नेपाली	१०५४
२३	वडा अध्यक्ष	५	नेकपा (एमाले)	बलराम अधिकारी	११६१
२४	महिला सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	उमा वैद्य	१११८
२५	दलित महिला	५	नेकपा (एमाले)	ज्ञानु मिजार	११२६
२६	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	सागर मानन्धर	१०५०
२७	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	राज कुमार भालु	१०२७
२८	वडा अध्यक्ष	६	नेकपा (एमाले)	सचिता नन्द के.सी.	५७७
२९	महिला सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	राजन कुमारी श्रेष्ठ (बैदार)	५९१
३०	दलित महिला	६	नेकपा (एमाले)	विना परियार	५६०
३१	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	कृष्ण मणि कुइकेल	५१०
३२	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	विष्णु नारायण श्रेष्ठ	५४९
३३	वडा अध्यक्ष	७	नेकपा (एमाले)	वर्ण शाक्य	९४०
३४	महिला सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	राम प्यारी श्रेष्ठ	९९३
३५	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	साजन मुस्याजु	९६८
३६	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	अनिल कुमार भैल	९८०
३७	वडा अध्यक्ष	८	नेपाली काँग्रेस	दान बहादुर मानन्धर	९७४
३८	महिला सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	राम प्यारी पोटे	१०९४
३९	दलित महिला	८	नेकपा (एमाले)	गंगा वरदेवा	
४०	सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	रत्न भक्त पोटे	७९९
४१	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	नजर मान कपाली	८७८
४२	वडा अध्यक्ष	९	नेपाली काँग्रेस	शेर बहादुर सुवाल	७६४

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
४३	महिला सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	अम्बिका देवी प्रजापती	७४२
४४	दलित महिला	९	नेपाली काँग्रेस	सोभा मिजार	८०२
४५	सदस्य	९	नेपाली काँग्रेस	नेत्र प्रसाद अधिकारी	७७९
४६	सदस्य	९	नेपाली काँग्रेस	निल कमल शाही	८०३
४७	वडा अध्यक्ष	१०	नेकपा (एमाले)	चन्द्र बहादुर खड्का	८५६
४८	महिला सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	द्रौपदा खत्री क्षेत्री	८२३
४९	दलित महिला	१०	नेकपा (एमाले)	मन मिजार	८१९
५०	सदस्य	१०	नेपाली काँग्रेस	हरि श्रेष्ठ	७६६
५१	सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	गुण राम भुजेल	७६१
५२	वडा अध्यक्ष	११	नेकपा (एमाले)	शिव कुमार थापा	४८०
५३	महिला सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	लिला थापा	४९०
५४	दलित महिला	११	नेकपा (एमाले)	पार्वती विश्वकर्मा	४८५
५५	सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	सिता राम थापा	४५०
५६	सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	प्रताप कुमार तामाङ	४७१
५७	वडा अध्यक्ष	१२	नेकपा (एमाले)	राम बहादुर कुँवर	८३३
५८	महिला सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	यसोदा शर्मा	८७१
५९	दलित महिला	१२	नेकपा (एमाले)	ठुली कान्छी रपाल	८८३
६०	सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	केदार बहादुर थापा	७९६
६१	सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	नारायण राउल	८११
६२	वडा अध्यक्ष	१३	नेपाली काँग्रेस	सुर्य नारायण नापित	५९२
६३	महिला सदस्य	१३	नेकपा (एमाले)	सरीता कुमारी श्रेष्ठ	६२२
६४	दलित महिला	१३	नेकपा (एमाले)	लक्ष्मी मिजार	६५३
६५	सदस्य	१३	नेकपा (एमाले)	उद्धव के.सी	६०२
६६	सदस्य	१३	नेकपा (एमाले)	हरि कृष्ण बुढाथोकी	६०५
६७	वडा अध्यक्ष	१४	नेकपा (एमाले)	गौरी राउत	६२५
६८	महिला सदस्य	१४	नेपाली काँग्रेस	शान्ता कार्की	६३४
६९	दलित महिला	१४	नेपाली काँग्रेस	मैया वि.क.	६३२
७०	सदस्य	१४	नेपाली काँग्रेस	हरि प्रसाद तिमल्सिना	५७८
७१	सदस्य	१४	नेपाली काँग्रेस	सुजेन्द्र श्रेष्ठ	६३१
१११बेथानचोक गाउँपालिका					
७२	अध्यक्ष		नेपाली काँग्रेस	प्रेम बहादुर तिमल्सिना	३८६८
७३	उपाध्यक्ष		नेपाली काँग्रेस	सरीता लामिछाने	३८५२
७४	वडा अध्यक्ष	१	नेपाली काँग्रेस	सोम नाथ घिमिरे	४५९
७५	महिला सदस्य	१	नेपाली काँग्रेस	हिरामाई तिमल्सिना	४८४
७६	दलित महिला	१	नेपाली काँग्रेस	चन्द्र माया विश्वकर्मा	४८८
७७	सदस्य	१	नेपाली काँग्रेस	मर्दान सिं पाख्रिन	४९७
७८	सदस्य	१	नेपाली काँग्रेस	गोपाल कृष्ण सापकोटा	४८१
७९	वडा अध्यक्ष	२	नेपाली काँग्रेस	भगवान घिमिरे	७५८
८०	महिला सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	भगवती देवी तिमल्सिना	७५५
८१	दलित महिला	२	नेपाली काँग्रेस	रेनुका परियार	७६६
८२	सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	राम प्रसाद अधिकारी	७३१
८३	सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	नवराज के.सी	७७१
८४	वडा अध्यक्ष	३	नेपाली काँग्रेस	दिल बहादुर श्रेष्ठ	६७१
८५	महिला सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	विना सिंतान	६८२
८६	दलित महिला	३	नेपाली काँग्रेस	पूर्ण कुमारी नेपाली	७१५

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
८७	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	बुद्धिकृष्ण सापकोटा	६५२
८८	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	सुदर्शन तिमिल्सिना	६६७
८९	वडा अध्यक्ष	४	नेपाली काँग्रेस	लाल बहादुर श्रेष्ठ	१०३३
९०	महिला सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	दिल कुमारी तामाङ	९६३
९१	दलित महिला	४	नेपाली काँग्रेस	जयन्ती दमाई	९६०
९२	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	कर्ण तामाङ	९२४
९३	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	अरुण महत	९३९
९४	वडा अध्यक्ष	५	नेपाली काँग्रेस	खजेश्वरी बहादुर लामा	६०४
९५	महिला सदस्य	५	नेपाली काँग्रेस	सञ्च माया तामाङ	६१०
९६	दलित महिला	५	नेपाली काँग्रेस	सानुकान्छी विश्वकर्मा	५९६
९७	सदस्य	५	नेपाली काँग्रेस	सुकु लाल भोलन तामाङ्ग	५९८
९८	सदस्य	५	नेपाली काँग्रेस	गणेश प्रसाद दाहाल	५८०
९९	वडा अध्यक्ष	६	नेपाली काँग्रेस	विष्णु तामाङ	३९७
१००	महिला सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	माईली तामाङ	३७०
१०१	दलित महिला	६	नेपाली काँग्रेस	सानी कमिनी	३६५
१०२	सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	बाबु काजी तामाङ	३६३
१०३	सदस्य	६	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	विनोद तामाङ	३६०
भुम्सु गाउँपालिका					
१०४	अध्यक्ष		नेकपा (एमाले)	गुमान ध्वज कुँवर	३५४८
१०५	उपाध्यक्ष		नेकपा (एमाले)	कल्पना कुमारी श्रेष्ठ	३५३६
१०६	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	खीर बहादुर श्रेष्ठ	६५५
१०७	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा (एमाले)	कृष्ण कुमार कार्की	३८५
१०८	वडा अध्यक्ष	३	स्वतन्त्र	ज्ञान बहादुर तामाङ	१४३
१०९	वडा अध्यक्ष	४	नेकपा (एमाले)	लोक बहादुर कुँवर	६२१
११०	वडा अध्यक्ष	५	नेपाली काँग्रेस	अंचल कुमार लामा	३३८
१११	वडा अध्यक्ष	६	नेकपा (एमाले)	भरत बहादुर शिवभक्ति	२६९
११२	वडा अध्यक्ष	७	नेकपा (एमाले)	रमेश राज खरेल	३४१
११३	वडा अध्यक्ष	८	नेकपा (एमाले)	मोती लाल तामाङ	४१०
११४	वडा अध्यक्ष	९	नेपाली काँग्रेस	दल बहादुर तामाङ	४१८
११५	वडा अध्यक्ष	१०	नेपाली काँग्रेस	चित्र बहादुर लामा	४२५
११६	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	बाल कृष्ण श्रेष्ठ	५०२
११७	सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	दुर्गा देवी पराजुली	५४८
११८	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	कृष्ण बहादुर पहरी	३४४
११९	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	बल बहादुर महत	३६१
१२०	सदस्य	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सानु तामाङ	१५१
१२१	सदस्य	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	टिकाराम पहरी	१५६
१२२	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	तुलसी तामाङ	५७७
१२३	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	ध्रुव बहादुर कुँवर	५२४
१२४	सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	ठम बहादुर खड्का	३१९
१२५	सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	राज कुमार लामा	३४३
१२६	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	लोक बहादुर माझी	२७४
१२७	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	राज कुमार पहरी	२७६
१२८	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	सुकुमान तामाङ	३४९
१२९	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	हरिकुमार तामाङ	३५३
१३०	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	मनोज श्रेष्ठ	४४८

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
१३१	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	सुरेश कुमार कक्षपति	४४९
१३२	सदस्य	९	नेपाली काँग्रेस	चन्द्र बहादुर तामाङ	४१२
१३३	सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	प्रेम कुमार तामाङ	४१९
१३४	सदस्य	१०	नेपाली काँग्रेस	तिर्थ राज लामा	४४२
१३५	सदस्य	१०	नेपाली काँग्रेस	राम बहादुर माझी	४२६
१३६	महिला सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	रमिला गिरी	६२९
१३७	महिला सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	रत्न मती राई	३६०
१३८	महिला सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	माया तामाङ	१६१
१३९	महिला सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	कल्पना पहरी	५४६
१४०	महिला सदस्य	५	नेपाली काँग्रेस	रमिला बानियाँ	३२८
१४१	महिला सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	सानु माया पहरी	२७६
१४२	महिला सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	अनिता माझी	३३९
१४३	महिला सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	सिता थपलिया	४८२
१४४	महिला सदस्य	९	नेपाली काँग्रेस	प्रमिला रिजाल	४२३
१४५	महिला सदस्य	१०	नेपाली काँग्रेस	मन्जु शाह (ठकरी)	४३९
१४६	दलित महिला	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	गीता परियार	६२५
१४७	दलित महिला	२	नेकपा (एमाले)	सानु माया कामी	३६४
१४८	दलित महिला	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	दिपा नेपाली दमाई	१५०
१४९	दलित महिला	४	नेकपा (एमाले)	बाटुली विश्वकर्मा	५३४
१५०	दलित महिला	५	नेपाली काँग्रेस	सानु परियार	३१६
१५१	दलित महिला	६	नेकपा (एमाले)	अन्जली ढलकुटी	२७२
१५२	दलित महिला	७	नेकपा (एमाले)	कृष्ण माया परियार	३४७
१५३	दलित महिला	८	नेकपा (एमाले)	उर्मिला वि.क. (बराइली)	४७५
१५४	दलित महिला	९	नेकपा (एमाले)	सावित्री सार्की	४१५
१५५	दलित महिला	१०	नेपाली काँग्रेस	उमा विश्वकर्मा	४४७
चौरीदेउराली गाउँपालिका					
१५६	अध्यक्ष		नेकपा (माओवादी केन्द्र)	दिन नाथ गौतम	३९२४
१५७	उपाध्यक्ष		नेकपा (माओवादी केन्द्र)	तारा कुमारी चौलागाई	४००७
१५८	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	राजु आले तामाङ	३१०
१५९	महिला सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	उर्वु तामाङ	३१६
१६०	दलित महिला	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	देवी सुनार	३००
१६१	सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	चन्द्र मान तामाङ	३१०
१६२	सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	पेम्बा सिंह तामाङ	३०५
१६३	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	दीनेश लामा	३००
१६४	महिला सदस्य	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सृजना पौडेल (तिमल्सिना)	३२१
१६५	दलित महिला	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सुकु लक्ष्मी नेपाली दमाई	३०२
१६६	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	छत्र बहादुर प्रधान	३००
१६७	सदस्य	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	देव बहादुर प्रधान	३०४
१६८	वडा अध्यक्ष	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	विनोद घिसिङ (तामाङ)	५६८
१६९	महिला सदस्य	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	कुसुम लामा	५६०
१७०	दलित महिला	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सुभद्रा विश्वकर्मा	५४९
१७१	सदस्य	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	चित्र प्रसाद चौलागाई	५१८
१७२	सदस्य	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	भोज बहादुर गौतम	५११
१७३	वडा अध्यक्ष	४	नेपाली काँग्रेस	सुरेश कुमार लामा	३८७
१७४	महिला सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	डिल्ली माया श्रेष्ठ	३९७

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
१७५	दलित महिला	४	नेपाली काँग्रेस	देव माया सुनार	४०८
१७६	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	दिलिप लामा	४२४
१७७	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	नविन गौतम	३७३
१७८	वडा अध्यक्ष	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	राज कुमार गौतम	७७९
१७९	महिला सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	चेत माया चौलागाई(गौतम)	७७४
१८०	दलित महिला	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	निर्मला दमाई	७८२
१८१	सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	बाबु राम चौलागाई	७६७
१८२	सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	छत्र बहादुर कोइराल	७७०
१८३	वडा अध्यक्ष	६	नेकपा (एमाले)	रेशम प्रसाद चौलागाई	५२४
१८४	महिला सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	विष्णु माया गौतम	५५३
१८५	दलित महिला	६	नेकपा (एमाले)	जुलुम परियार	५४७
१८६	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	राजेन्द्र प्रसाद वास्कोटा	५६९
१८७	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	होम प्रसाद दुलाल	६२०
१८८	वडा अध्यक्ष	७	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	विरबल तामाङ (लामा)	५६५
१८९	महिला सदस्य	७	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	चिनीमाया लामा	५५८
१९०	दलित महिला	७	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	तुलसी गजमेर	
१९१	सदस्य	७	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	झम्क बहादुर गौतम	५५६
१९२	सदस्य	७	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	डेमा लामा वाईवा	५५०
१९३	वडा अध्यक्ष	८	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	धन बहादुर तामाङ	३७६
१९४	महिला सदस्य	८	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	लक्ष्मी कुँवर घिसिङ	३९३
१९५	दलित महिला	८	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	गीता विश्वकर्मा	३८५
१९६	सदस्य	८	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	रमला पन्त	३७३
१९७	सदस्य	८	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	उद्धव प्रसाद चौलागाई	३८९
१९८	वडा अध्यक्ष	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	राम बहादुर लामा	३८०
१९९	महिला सदस्य	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	हसनी तामाङ	३७०
२००	दलित महिला	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मसिना दमिनि	३७७
२०१	सदस्य	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	पासाङ लामा	३६८
२०२	सदस्य	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	नारायण प्रसाद चौलागाई	३७५
धुलिखेल नगरपालिका					
२०३	प्रमुख		नेकपा (एमाले)	अशोक कुमार व्याञ्जु श्रेष्ठ	७९८१
२०४	उपप्रमुख		नेकपा (एमाले)	विमला कुमारी चौलागाई	६७२३
२०५	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा (एमाले)	रमेश प्रसाद घोरसाइने	३८७
२०६	महिला सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	कुमारी तामाङ	३८५
२०७	दलित महिला	१	नेकपा (एमाले)	कान्छी सार्की	३९८
२०८	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	टिका प्रसाद घोरसाइने	३९३
२०९	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	चन्द्र बहादुर तामाङ	३८५
२१०	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा (एमाले)	राजन कोइराला	८३६
२११	महिला सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	रसिला तामाङ लामा	८१०
२१२	दलित महिला	२	नेकपा (एमाले)	गंगा विश्वकर्मा	८२१
२१३	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	टिका वल्दव सापकोटा	८१८
२१४	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	अर्जुन न्यौपाने	८२६
२१५	वडा अध्यक्ष	३	नेकपा (एमाले)	विनोद पराजुली	५१६
२१६	महिला सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	सन्जु तामाङ	५५२
२१७	दलित महिला	३	नेकपा (एमाले)	रिता बराईली	५१०
२१८	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	गणेश आचार्य	४८०

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
२१९	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	हिरा बहादुर तामाङ	४४२
२२०	वडा अध्यक्ष	४	नेपाली काँग्रेस	रविन्द्र कर्माचार्य	४२८
२२१	महिला सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	सुना मंग्राती	३९५
२२२	दलित महिला	४	नेपाली काँग्रेस	सजना परियार	३५७
२२३	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	प्रेम बहादुर कार्की	३८७
२२४	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	उत्तम प्रसाद तिमल्सिना	३९०
२२५	वडा अध्यक्ष	५	नेपाली काँग्रेस	गंगा सागर रन्जीतकार	४७५
२२६	महिला सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	सजना खड्गी	५३५
२२७	दलित महिला	५	नेकपा (एमाले)	सिता विश्वकर्मा	५५०
२२८	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	प्रमोद सुन्दर श्रेष्ठ	५८३
२२९	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	भुवन श्रेष्ठ	५२९
२३०	वडा अध्यक्ष	६	नेपाली काँग्रेस	संजय कोजू	५७६
२३१	महिला सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	रोजना श्रेष्ठ	५९५
२३२	सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	मधुसुधन धालाछे	४६२
२३३	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	आनन्द सागर योगल श्रेष्ठ	४२३
२३४	वडा अध्यक्ष	७	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	रोमी प्रसाद श्रेष्ठ	७३५
२३५	महिला सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	मिरु कुमारी भण्डारी	५४१
२३६	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	मनिष लाल श्रेष्ठ	७०८
२३७	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	अमित खोजु	५६८
२३८	वडा अध्यक्ष	८	नेकपा (एमाले)	निराजन जंगम	६४३
२३९	महिला सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	गीता तामाङ	६७२
२४०	दलित महिला	८	नेकपा (एमाले)	विमला मिजार	६७१
२४१	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	चेत बहादुर खत्री	६१२
२४२	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	प्रकास लामा(तामाङ)	७२७
२४३	वडा अध्यक्ष	९	नेकपा (एमाले)	बसन्त बहादुर रानाभाट	७३५
२४४	महिला सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	सरिता होमागाई	७६८
२४५	दलित महिला	९	नेकपा (एमाले)	अन्जु सुन्दास	७३९
२४६	सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	भिमे सार्की	७०३
२४७	सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	उपेन्द्र बहादुर हुमेगाई	७२०
२४८	वडा अध्यक्ष	१०	नेकपा (एमाले)	पुष्प राज राउत	३४६
२४९	महिला सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	पम्फा बुढाथोकी	३६१
२५०	दलित महिला	१०	नेकपा (एमाले)	विमला विश्वकर्मा	३७५
२५१	सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	ईन्द्र कुमार तामाङ	३६९
२५२	सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	देव राज शाह	३६५
२५३	वडा अध्यक्ष	११	नेकपा (एमाले)	विष्णु धिताल	९४१
२५४	महिला सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	जमुना देवी तामाङ	९२३
२५५	दलित महिला	११	नेकपा (एमाले)	गीता सुनार	९२८
२५६	सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	जय बहादुर तामाङ	९०६
२५७	सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	लोक बहादुर गोतामे	९०१
२५८	वडा अध्यक्ष	१२	नेकपा (एमाले)	हर्क बहादुर लामा	६५१
२५९	महिला सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	संगीता श्रेष्ठ	६५७
२६०	दलित महिला	१२	नेकपा (एमाले)	विभा रम्टेल	६५०
२६१	सदस्य	१२	नेपाली काँग्रेस	प्रविन सापकोटा	६०४
२६२	सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	मोहन प्रसाद लामिछाने	६१५

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
खानीखोला गाउँपालिका					
२६३	अध्यक्ष		नेकपा (एमाले)	कृष्ण बहादुर खुलाल	२०२३
२६४	उपाध्यक्ष		नेकपा (एमाले)	रुकुमणी गुरुङ	२१३०
२६५	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	ज्ञान बहादुर लामा	३४५
२६६	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा (एमाले)	इन्द्र बहादुर थिङ	२५४
२६७	वडा अध्यक्ष	३	नेकपा (एमाले)	जय बहादुर लुङगेली मगर	२८२
२६८	वडा अध्यक्ष	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	विर बहादुर वाईवा (तामाङ)	२२७
२६९	वडा अध्यक्ष	५	नेकपा (एमाले)	दुर्गा प्रसाद तिमल्सिना	३८२
२७०	वडा अध्यक्ष	६	नेकपा (एमाले)	मान बहादुर गोले	५४२
२७१	वडा अध्यक्ष	७	नेपाली काँग्रेस	क्षेत्र मान ध्यावा	४७६
२७२	सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	शुक मान भ्लोन	३४७
२७३	सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	फत्ते बहादुर थोकर	३४२
२७४	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	पूर्ण बहादुर ठोकर	२३४
२७५	सदस्य	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	लाल मान घिसिङ	२३२
२७६	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	बयान सिँ थिङ	२५७
२७७	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	डिल बहादुर घिसिँ	२६२
२७८	सदस्य	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	नजर मान माझी	२२५
२७९	सदस्य	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	श्याम बहादुर लोप्चन	२३०
२८०	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	सुरेश भुलुन	३७४
२८१	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	अकल बहादुर बल	३७४
२८२	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	बाबु लाल गोले	५१९
२८३	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	च्याप्साङ सिँतान	५१९
२८४	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	भीम बहादुर दुरुङच्याङ	४५६
२८५	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	कृष्ण बहादुर घिसिङ	४५८
२८६	महिला सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	छलि माई गोले (थिङ)	३४६
२८७	महिला सदस्य	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	विरानी माया थिङ	२४०
२८८	महिला सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	लोक कुमारी थिङ	२६६
२८९	महिला सदस्य	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	देउ माया लोप्चन	२२७
२९०	महिला सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	कुमारी बल	३८१
२९१	महिला सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	खड्गमाई अधिकारी	५३४
२९२	महिला सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	माया पाख्रिन	४५७
२९३	दलित महिला	१	नेकपा (एमाले)	मसली वि.क	
२९४	दलित महिला	३	नेकपा (एमाले)	कान्छि मैया वि.क.	२७०
२९५	दलित महिला	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	धन माया विश्वकर्मा	२२३
२९६	दलित महिला	५	नेकपा (एमाले)	लक्ष्मी नेपाली	३८२
२९७	दलित महिला	६	नेकपा (एमाले)	राधिका विश्वकर्मा	५३१
२९८	दलित महिला	७	नेपाली काँग्रेस	दिर्घ माई वि.क.	४६९
महाभारत गाउँपालिका					
२९९	अध्यक्ष		नेकपा (माओवादी केन्द्र)	कान्छा लाल जिम्बा	२३४२
३००	उपाध्यक्ष		नेकपा (माओवादी केन्द्र)	चेत कुमारी माझी	२३४३
३०१	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	कान्छा मान जिम्बा	४३०
३०२	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मिन बहादुर वाईवा	३४०
३०३	वडा अध्यक्ष	३	नेपाली काँग्रेस	ज्ञान बहादुर लामा	४०५
३०४	वडा अध्यक्ष	४	नेपाली काँग्रेस	दिल बहादुर बाइवा	३५०
३०५	वडा अध्यक्ष	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	रविन मोक्तान	२१८

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
३०६	वडा अध्यक्ष	६	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	रमेश कुमार लुंगेली	४०३
३०७	वडा अध्यक्ष	७	नेपाली काँग्रेस	जगत बहादुर भोम्जन	३९७
३०८	वडा अध्यक्ष	८	नेकपा (एमाले)	टंक बहादुर आले	४२६
३०९	सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	धक बहादुर दुर्लामी	४३५
३१०	सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	विरध्वज योञ्जन	४३५
३११	सदस्य	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	बुद्धि लाल जिम्बा	३२४
३१२	सदस्य	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	ढाल बहादुर वाइबा	३३८
३१३	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	सिंघ ध्वज भुलन	३८२
३१४	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	देवि बहादुर ठाडा	३९०
३१५	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	टेक बहादुर लामा	३३६
३१६	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	मिन बहादुर मुक्तान	३२४
३१७	सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	उदय लामा	२१६
३१८	सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सोमन सिं लामा	२१०
३१९	सदस्य	६	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	नबराज थापा	३७९
३२०	सदस्य	६	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मकर बहादुर थिङ	३८३
३२१	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	जित बहादुर पाख्रिन तामाङ	३८७
३२२	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	विवै सिं स्याङ्तान	३९५
३२३	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	चन्द्र मान गोले	४२७
३२४	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	तुला बहादुर अस्तानी	४१०
३२५	महिला सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	बिकु माय श्रेष्ठ	४४०
३२६	महिला सदस्य	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मान्दो माया गोले	३५३
३२७	महिला सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	सुस्मिता घलान	३९५
३२८	महिला सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	चित्र माया ठाडा मगर	३४६
३२९	महिला सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	पदम माया लुङ्गेली	२१८
३३०	महिला सदस्य	६	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सुभद्रा माझी	३८१
३३१	महिला सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	रेग्मी श्रेष्ठ	३९२
३३२	महिला सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	निर माया बाईबा	४२६
३३३	दलित महिला	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	दुर्गा माया परियार	४३६
३३४	दलित महिला	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	कान्छी माया वि.क.	३५३
३३५	दलित महिला	३	नेपाली काँग्रेस	दुर्गा माया कमिनी	३९६
३३६	दलित महिला	४	नेपाली काँग्रेस	ठुली माया सार्की	३४९
३३७	दलित महिला	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	शान्त कुमारी वि.क.	२१७
३३८	दलित महिला	६	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मन कुमारी वि.क.	३८४
३३९	दलित महिला	७	नेपाली काँग्रेस	खेल माया विश्वकर्मा	३९३
३४०	दलित महिला	८	नेपाली काँग्रेस	चखली विश्वकर्मा	
मण्डनदेउपुर नगरपालिका					
३४१	प्रमुख		नेकपा (एमाले)	टोक बहादुर तामाङ	७६४६
३४२	उपप्रमुख		नेकपा (एमाले)	निर्मला शाही	७५०१
३४३	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा (एमाले)	लक्ष्मण प्रसाद बस्ताकोटी	६६०
३४४	महिला सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	अन्जली तामाङ	६४७
३४५	दलित महिला	१	नेकपा (एमाले)	सानी कान्छी दमाई	६४७
३४६	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	राम प्रसाद ढकाल	६१७
३४७	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	जोग बहादुर तामाङ	६४१
३४८	वडा अध्यक्ष	२	नेपाली काँग्रेस	केशव प्रसाद तिमल्सिना	४२१
३४९	महिला सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	स्मृती घोरासाइने	३९८

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
३५०	दलित महिला	२	नेकपा (एमाले)	नारायणी दमाई	
३५१	सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	डम्बर बहादुर तामाङ	४१२
३५२	सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	राज कुमार मल्ल	४४५
३५३	वडा अध्यक्ष	३	नेकपा (एमाले)	दिल बहादुर तामाङ	६५१
३५४	महिला सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	कान्छी तामाङ	६६७
३५५	दलित महिला	३	नेकपा (एमाले)	सपना सुनुवार	
३५६	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	रुद्र बहादुर तामाङ	६३६
३५७	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	झलक बहादुर तामाङ	६४४
३५८	वडा अध्यक्ष	४	नेकपा (एमाले)	भुवन प्रसाद बजगाई	५३०
३५९	महिला सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	शान्ति तिमल्सिना	६०२
३६०	दलित महिला	४	नेकपा (एमाले)	मिना दमाई	५९९
३६१	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	कृष्ण प्रसाद बजगाई	५६८
३६२	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	संजय कुमार तामाङ	५२७
३६३	वडा अध्यक्ष	५	नेपाली काँग्रेस	नेत्र प्रसाद ढकाल	६३८
३६४	महिला सदस्य	५	नेपाली काँग्रेस	पार्वती तामाङ	६१३
३६५	दलित महिला	५	नेकपा (एमाले)	सविना दमाई	६०७
३६६	सदस्य	५	नेपाली काँग्रेस	दुर्गा प्रसाद डोटेल	५९२
३६७	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	हरि बहादुर डोटेल	६००
३६८	वडा अध्यक्ष	६	नेकपा (एमाले)	डिल्ली प्रसाद आचार्य	५३८
३६९	महिला सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	राज कुमारी श्रेष्ठ	५६४
३७०	दलित महिला	६	नेकपा (एमाले)	निल कुमारी मिजार (विसुंके)	५५४
३७१	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	भीममणी ढकाल	५४६
३७२	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	हरी कुमार राई	५३०
३७३	वडा अध्यक्ष	७	नेकपा (एमाले)	नारायण प्रसाद लम्साल	८००
३७४	महिला सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	सावित्री जमरकटेल आचार्य	८७६
३७५	दलित महिला	७	नेकपा (एमाले)	लक्ष्मी परियार	८३९
३७६	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	राम कृष्ण राई	७९४
३७७	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	भिमलाल श्रेष्ठ	८४०
३७८	वडा अध्यक्ष	८	नेकपा (एमाले)	झलक प्रसाद पौडेल	३९७
३७९	महिला सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	विमला पौडेल	४२३
३८०	दलित महिला	८	नेपाली काँग्रेस	हिरा कामी	४२५
३८१	सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	दिपेन्द्र ठकुरी	३८९
३८२	सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	सूर्य बहादुर राई	४५८
३८३	वडा अध्यक्ष	९	नेकपा (एमाले)	जित बहादुर तामाङ	७९३
३८४	महिला सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	पवित्रा भट्टराई	८५६
३८५	दलित महिला	९	नेकपा (एमाले)	जानु सार्की	८४१
३८६	सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	कुमार श्रेष्ठ	८३८
३८७	सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	देवेन्द्र प्रसाद सापकोटा	८६३
३८८	वडा अध्यक्ष	१०	नेपाली काँग्रेस	विष्णुमणी नेपाल	६९७
३८९	महिला सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	गिता नेपाल	६८१
३९०	दलित महिला	१०	नेकपा (एमाले)	वाते अछामे	६९५
३९१	सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	कामि सिं तामाङ	६५६
३९२	सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	राम बहादुर तामाङ	७०९
३९३	वडा अध्यक्ष	११	नेकपा (एमाले)	माधव प्रसाद न्यौपाने	९३३
३९४	महिला सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	सुमित्रा भट्टराई	८८३

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
३९५	दलित महिला	११	नेकपा (एमाले)	मिना रसाइली	८७३
३९६	सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	राम शरण थापा	८७२
३९७	सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	राम लाल तामाङ	८१८
३९८	वडा अध्यक्ष	१२	नेपाली काँग्रेस	गोविन्द प्रसाद पराजुली	७२७
३९९	महिला सदस्य	१२	नेपाली काँग्रेस	विन्दा पराजुली	७२७
४००	दलित महिला	१२	नेपाली काँग्रेस	चमेली साकी	७२७
४०१	सदस्य	१२	नेपाली काँग्रेस	नारायण प्रसाद पराजुली	७२२
४०२	सदस्य	१२	नेपाली काँग्रेस	भिमसेन ठकुरी	७०५
नमोबुद्ध नगरपालिका					
४०३	प्रमुख		नेकपा (एमाले)	टंक प्रसाद शर्मा	५३४६
४०४	उपप्रमुख		नेकपा (एमाले)	राम देवी तामाङ	५१४७
४०५	वडा अध्यक्ष	१	नेपाली काँग्रेस	कर्म ग्याल्बो लामा	५०८
४०६	महिला सदस्य	१	नेपाली काँग्रेस	कल्पना सत्याल	४५५
४०७	दलित महिला	१	नेकपा (एमाले)	सिता वि.क.	४४९
४०८	सदस्य	१	नेपाली काँग्रेस	सुमन राज पाण्डे	४६१
४०९	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	कृष्ण बहादुर तामाङ	४५४
४१०	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा (एमाले)	सञ्जिव ढकाल	५६०
४११	महिला सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	अमृता अधिकारी (पराजुली)	६२१
४१२	दलित महिला	२	नेकपा (एमाले)	मिना परियार	६१८
४१३	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	पदम लाल तिमल्सिना	५९९
४१४	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	मदन कृष्ण श्रेष्ठ	५८८
४१५	वडा अध्यक्ष	३	नेकपा (एमाले)	राम शरण हुमागाई	३८३
४१६	महिला सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	मनु लामा	४०४
४१७	दलित महिला	३	नेकपा (एमाले)	तारा परियार	३९६
४१८	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	राम कुमार मैनाली	३९५
४१९	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	शिव प्रसाद भुर्तेल	४९२
४२०	वडा अध्यक्ष	४	नेकपा (एमाले)	उद्धव प्रसाद काफ्ले	४९२
४२१	महिला सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	भवानी चिमोरिया	४६८
४२२	दलित महिला	४	नेकपा (एमाले)	सिता दास (सुन्दास)	४५१
४२३	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	कान्छामान बल	४३१
४२४	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	कुल बहादुर साकी	४३२
४२५	वडा अध्यक्ष	५	नेकपा (एमाले)	बुद्ध सिं तामाङ	७६७
४२६	महिला सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	जानुका पौडेल	७६०
४२७	दलित महिला	५	नेकपा (एमाले)	कालीका वि.क.	७४८
४२८	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	बुद्धि मान तामाङ	७२५
४२९	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	वावु तामाङ	७२६
४३०	वडा अध्यक्ष	६	नेपाली काँग्रेस	कुल प्रसाद न्यौपाने	२९०
४३१	महिला सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	गुण माया लामा	२८६
४३२	दलित महिला	६	नेपाली काँग्रेस	सिता कामी	२८५
४३३	सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	इन्द्र मान लामा	२७६
४३४	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	कूल चन्द्र न्यौपाने	२७०
४३५	वडा अध्यक्ष	७	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	धर्म सिं लामा	५५७
४३६	महिला सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	अप्सरा हुमागाई	५२३
४३७	दलित महिला	७	नेकपा (एमाले)	बुद्ध मायाँ परियार	५८९
४३८	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	हर्क बहादुर तामाङ	४७६

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
४३९	सदस्य	७	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	युवराज श्रेष्ठ	४९१
४४०	वडा अध्यक्ष	८	नेकपा (एमाले)	शेर बहादुर तामाङ	६२१
४४१	महिला सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	सुन माया तामाङ	५८८
४४२	दलित महिला	८	नेकपा (एमाले)	शुशीला तोलाङ्गे	५८१
४४३	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	इन्द्र बहादुर लामा	५४७
४४४	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	मनोज प्रसाद अधिकारी	५९३
४४५	वडा अध्यक्ष	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मेल बहादुर लामा	४३३
४४६	महिला सदस्य	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	इश्वरी श्रेष्ठ	४८३
४४७	दलित महिला	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मिठु माया परियार	४६३
४४८	सदस्य	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	गोपाल कृष्ण श्रेष्ठ	४८५
४४९	सदस्य	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	राम कृष्ण गौतम	४४५
४५०	वडा अध्यक्ष	१०	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	राम कृष्ण उपाध्याय	५५३
४५१	महिला सदस्य	१०	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	उर्मिला अधिकारी	४५५
४५२	दलित महिला	१०	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	विष्णु माया वि.क.	४६४
४५३	सदस्य	१०	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सानु बाबु पाठक	४८०
४५४	सदस्य	१०	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सुकु मान तामाङ	४४४
४५५	वडा अध्यक्ष	११	नेकपा (एमाले)	कृष्ण बहादुर तामाङ	५२६
४५६	महिला सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	स्वेता लामा	५२९
४५७	दलित महिला	११	नेकपा (एमाले)	ज्ञानि वि.क.	५३०
४५८	सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	भवमान तामाङ	५२७
४५९	सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	राम बहादुर तामाङ	४९५
पाँचखाल नगरपालिका					
४६०	प्रमुख		नेपाली काँग्रेस	महेश खरेल	७३५६
४६१	उपप्रमुख		नेपाली काँग्रेस	लक्ष्मी दनुवार	७०२६
४६२	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा (एमाले)	अष्ट बहादुर तामाङ	५०७
४६३	महिला सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	गंगा माया दाहाल	५०८
४६४	दलित महिला	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	कान्छी दमाई	५०५
४६५	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	धन बहादुर तामाङ	४९०
४६६	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	अनिल कुमार तामाङ्ग	४६६
४६७	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	हरि राम खतिवडा	६५५
४६८	महिला सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	सिता माया तामाङ	६१२
४६९	दलित महिला	२	नेकपा (एमाले)	मैया विश्वकर्मा	६२५
४७०	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	कृष्ण बहादुर श्रेष्ठ	६२६
४७१	सदस्य	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	हरि कृष्ण श्रेष्ठ	६२३
४७२	वडा अध्यक्ष	३	नेपाली काँग्रेस	सुन्दर अधिकारी	४३४
४७३	महिला सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	विन्दु पराजुली	३९१
४७४	दलित महिला	३	नेपाली काँग्रेस	श्रीजना परियार	४३६
४७५	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	मधु सुदन बराल	४२५
४७६	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	राम कुमार दनुवार	३७५
४७७	वडा अध्यक्ष	४	नेपाली काँग्रेस	सुन्दर तामाङ	७१५
४७८	महिला सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	संजीता दनुवार	६१५
४७९	दलित महिला	४	नेपाली काँग्रेस	जमुना वि.क	६५६
४८०	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	निर बहादुर लामा	६४५
४८१	सदस्य	४	नेपाली काँग्रेस	कृष्ण बहादुर राई	६४२
४८२	वडा अध्यक्ष	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	बाल कृष्ण सापकोटा	४२३

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
४८३	महिला सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	चित्र कुमारी सापकोटा	४३८
४८४	दलित महिला	५	नेकपा (एमाले)	जमुना (मिजार) सार्की	४३९
४८५	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	तोप प्रसाद सापकोटा	४७४
४८६	सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	भोटु गिरी	४१९
४८७	वडा अध्यक्ष	६	नेकपा (एमाले)	राम शरण दुलाल	९१४
४८८	महिला सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	पार्वती देवी प्याकुरेल	९०८
४८९	दलित महिला	६	नेकपा (एमाले)	जमुना वि.क.	९३०
४९०	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	शिवहरी पराजुली	८७०
४९१	सदस्य	६	नेकपा (एमाले)	मञ्जु गौतम	८४५
४९२	वडा अध्यक्ष	७	नेकपा (एमाले)	पुस्कर ढकाल	४१२
४९३	महिला सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	मिठे काफ्ले	४४५
४९४	दलित महिला	७	नेकपा (एमाले)	गोमा मिजार	४५६
४९५	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	लालविर मिजार	४७४
४९६	सदस्य	७	नेकपा (एमाले)	विश्व नाथ बोलखे	४६१
४९७	वडा अध्यक्ष	८	नेपाली काँग्रेस	संजय तामाङ	१०३०
४९८	महिला सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	सरस्वती फैंजु	९९१
४९९	दलित महिला	८	नेपाली काँग्रेस	मैया विश्वकर्मा	९९९
५००	सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	ध्रुव राज थापा	९४८
५०१	सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	शिव बहादुर सापकोटा	९६१
५०२	वडा अध्यक्ष	९	नेपाली काँग्रेस	किरण श्रेष्ठ	७६२
५०३	महिला सदस्य	९	नेपाली काँग्रेस	सानु पहरी	७४२
५०४	दलित महिला	९	नेपाली काँग्रेस	निर्मला सार्की	७३४
५०५	सदस्य	९	नेपाली काँग्रेस	प्रेम राज भेटवाल	७०३
५०६	सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	राम काजी श्रेष्ठ	६९८
५०७	वडा अध्यक्ष	१०	नेकपा (एमाले)	नारायण प्रसाद सापकोटा	४६७
५०८	महिला सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	दुर्गा हुमागाई	४२९
५०९	दलित महिला	१०	नेकपा (एमाले)	ईन्दिरा मिजार	४३५
५१०	सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	गुरु चन्द्र श्रेष्ठ	४१७
५११	सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	ढलक प्रसाद गौतम	३९७
५१२	वडा अध्यक्ष	११	नेपाली काँग्रेस	शिव शरण लामा	५४१
५१३	महिला सदस्य	११	नेपाली काँग्रेस	सुमित्रा खरेल	५६७
५१४	दलित महिला	११	नेपाली काँग्रेस	सृजना परियार	५७२
५१५	सदस्य	११	नेपाली काँग्रेस	रोहित लामा	५६९
५१६	सदस्य	११	नेपाली काँग्रेस	हिरा काजी तामाङ	५६४
५१७	वडा अध्यक्ष	१२	नेकपा (एमाले)	गोपाल बहादुर दनुवार	९१३
५१८	महिला सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	शुभवती शिवभक्ती	९०४
५१९	दलित महिला	१२	नेकपा (एमाले)	दुर्गा मिजार	९१३
५२०	सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	सुरेश दनुवार	८८५
५२१	सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	राजेश मैनाली	८८९
५२२	वडा अध्यक्ष	१३	नेपाली काँग्रेस	सुकु विर तामाङ	५४९
५२३	महिला सदस्य	१३	नेपाली काँग्रेस	गीता थापा	५२५
५२४	दलित महिला	१३	नेपाली काँग्रेस	सुभद्रा रोक्का	५२९
५२५	सदस्य	१३	नेपाली काँग्रेस	मनोज खरेल	५१५
५२६	सदस्य	१३	नेपाली काँग्रेस	निर बहादुर तामाङ	५२०

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
पनौनी नगरपालिका					
५२७	प्रमुख		नेकपा (एमाले)	भिम न्यौपाने	१२२५७
५२८	उपप्रमुख		नेकपा (एमाले)	गिता बन्जारा	१२०९९
५२९	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा (एमाले)	गुणनाथ सापकोटा	१४२९
५३०	महिला सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	सिता श्रेष्ठ	१४६२
५३१	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	सुर्य बहादुर तामाङ	१५००
५३२	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	नर बहादुर तामाङ	१४९३
५३३	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा (एमाले)	पुरुषोत्तम अधिकारी	९८७
५३४	महिला सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	निला अधिकारी	९९७
५३५	दलित महिला	२	नेकपा (एमाले)	सुनिता वि.क.	१००८
५३६	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	तिलक बहादुर तामाङ	९६७
५३७	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	रमेश बजागई	९४३
५३८	वडा अध्यक्ष	३	नेकपा (एमाले)	किशोर थापा	१४२५
५३९	महिला सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	ईश्वरी घिमिरे	१४८८
५४०	दलित महिला	३	नेकपा (एमाले)	सरस्वती सुनदास नेपाली	१४९५
५४१	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	विष्णु प्रसाद सापकोटा	१४५९
५४२	सदस्य	३	नेकपा (एमाले)	यम तामाङ	१४३५
५४३	वडा अध्यक्ष	४	नेकपा (एमाले)	बुद्ध सिंह थापा	९९४
५४४	महिला सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	सबीता थापा	१२५९
५४५	दलित महिला	४	नेकपा (एमाले)	राधिका विश्वकर्मा	१२८९
५४६	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	नकुल श्रेष्ठ	१२८९
५४७	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	मिन बहादुर बस्नेत	१२८०
५४८	वडा अध्यक्ष	५	नेकपा (एमाले)	श्रीधर पाध्या कुईकेल	७९५
५४९	महिला सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	कमला सापकोटा	८१२
५५०	दलित महिला	५	नेकपा (एमाले)	कल्पना मिजार (बिसुके)	८६७
५५१	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	राजेश श्रेष्ठ	९२६
५५२	सदस्य	५	नेकपा (एमाले)	श्रीराम मैनाली	८०९
५५३	वडा अध्यक्ष	६	नेपाली काँग्रेस	सुधिर सापकोटा	४६७
५५४	महिला सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	नानीमैया खड्का	४८९
५५५	दलित महिला	६	नेपाली काँग्रेस	खीना माया सार्की	४७३
५५६	सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	प्रताप सिं थापा	४२६
५५७	सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	राम शरण हुमागाई	४३६
५५८	वडा अध्यक्ष	७	नेपाली काँग्रेस	रामचन्द्र नाम्छनी	१२५२
५५९	महिला सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	सुवर्ण माया श्रेष्ठ	१२१३
५६०	दलित महिला	७	नेपाली काँग्रेस	अमला परियार	१२०६
५६१	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	जिवन सुन्दर रघु श्रेष्ठ	१२१५
५६२	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	पुरुषोत्तम कर्माचार्य	११९८
५६३	वडा अध्यक्ष	८	नेपाली काँग्रेस	केशव बन्जारा	६०६
५६४	महिला सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	शोभा कार्की	७०६
५६५	दलित महिला	८	नेकपा (एमाले)	चण्डिका परियार	७२९
५६६	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	गौरी नारायण श्रेष्ठ	६९७
५६७	सदस्य	८	नेकपा (एमाले)	सन्तनु के.सी.	५९२
५६८	वडा अध्यक्ष	९	नेपाली काँग्रेस	सहकुल कुमार हुमागाई	११८१
५६९	महिला सदस्य	९	नेपाली काँग्रेस	शुभद्रा हुमागाई	१०९५
५७०	दलित महिला	९	नेपाली काँग्रेस	सुन्दरी सार्की	११४०

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
५७१	सदस्य	९	नेपाली काँग्रेस	मुकुन्द प्रसाद सापकोटा	१०६७
५७२	सदस्य	९	नेपाली काँग्रेस	मधु कृष्ण श्रेष्ठ	१०८७
५७३	वडा अध्यक्ष	१०	नेपाली काँग्रेस	मोहन बहादुर भण्डारी	१०२७
५७४	महिला सदस्य	१०	नेपाली काँग्रेस	सरीता अधिकारी, नेपाल	९८८
५७५	दलित महिला	१०	नेकपा (एमाले)	भवानी कामी	९५३
५७६	सदस्य	१०	नेपाली काँग्रेस	जित बहादुर श्रेष्ठ	८६०
५७७	सदस्य	१०	नेकपा (एमाले)	रवीन्द्र कुमार खत्री	९००
५७८	वडा अध्यक्ष	११	नेपाली काँग्रेस	तारा मान लामा	७९४
५७९	महिला सदस्य	११	नेपाली काँग्रेस	सिता सत्याल	७४८
५८०	दलित महिला	११	नेपाली काँग्रेस	मन माया नेपाली	७६१
५८१	सदस्य	११	नेपाली काँग्रेस	नारायण थापा	७५१
५८२	सदस्य	११	नेकपा (एमाले)	गोविन्द प्रसाद हुमागाँई	७२७
५८३	वडा अध्यक्ष	१२	नेकपा (एमाले)	इश्वर राज जंगम	१११८
५८४	महिला सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	कविता तामाङ	११२३
५८५	दलित महिला	१२	नेकपा (एमाले)	प्रमीला कामी वि.क.	११४१
५८६	सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	छेत्र बहादुर तामाङ	११२४
५८७	सदस्य	१२	नेकपा (एमाले)	प्रल्हाद के.सी.(खत्री)	१०९४
रोशी गाउँपालिका					
५८८	अध्यक्ष		नेपाली काँग्रेस	दल बहादुर लामा	४३७२
५८९	उपाध्यक्ष		नेपाली काँग्रेस	लक्ष्मी कुमारी उप्रती(बर्तोला)	३८९८
५९०	वडा अध्यक्ष	१	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	श्री दास लामा	२७६
५९१	महिला सदस्य	१	नयाँ शक्ति पार्टी, नेपाल	निर्जला आचार्य	१८५
५९२	दलित महिला	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मखमली परियार	२०५
५९३	सदस्य	१	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सोवित सिं न्यासुर	१७०
५९४	सदस्य	१	नयाँ शक्ति पार्टी, नेपाल	मान काजी तामाङ	१६९
५९५	वडा अध्यक्ष	२	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	पोते लामा	१९२
५९६	महिला सदस्य	२	नेपाली काँग्रेस	प्रकृती बोहरा थापा	१८३
५९७	दलित महिला	२	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	तारा बर्देवा	१९१
५९८	सदस्य	२	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	भोज बहादुर बोहरा क्षेत्री	१८९
५९९	सदस्य	२	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	मेग बहादुर वल	१७४
६००	वडा अध्यक्ष	३	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	धन जित लामा	२३४
६०१	महिला सदस्य	३	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	सिता लामा	२२८
६०२	दलित महिला	३	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	शुशिला परियार	२१५
६०३	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	चन्द्र बहादुर तामाङ	१९५
६०४	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	धन विर लामा	२२७
६०५	वडा अध्यक्ष	४	स्वतन्त्र	तेज बहादुर मागर	१८४
६०६	महिला सदस्य	४	स्वतन्त्र	गोपी माया मगर	१६९
६०७	दलित महिला	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	कमला विश्वकर्मा	१६३
६०८	सदस्य	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	प्रेम तामाङ	१५८
६०९	सदस्य	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	केशव लाल श्रेष्ठ	१५४
६१०	वडा अध्यक्ष	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	तिर्थ बहादुर लामा	२८४
६११	महिला सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	निशा लामा	२४६
६१२	दलित महिला	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मैया विश्वकर्मा	२५७
६१३	सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	लाल सिं तामाङ	२४३
६१४	सदस्य	५	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सन्ध लमिनी	२४४

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
६१५	वडा अध्यक्ष	६	नेपाली काँग्रेस	पदम बहादुर लामा	६५९
६१६	महिला सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	पंच माया तामाङ	६३८
६१७	दलित महिला	६	नेपाली काँग्रेस	नर माया कामी	६३८
६१८	सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	राजु शाही	६२३
६१९	सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	नारायण बहादुर सिवाकोटी	६२७
६२०	वडा अध्यक्ष	७	नेपाली काँग्रेस	पोष्ट राज गौतम	३६९
६२१	महिला सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	इन्द्र माया तामाङ	३८२
६२२	दलित महिला	७	नेपाली काँग्रेस	फूल माया विश्वकर्मा	३६९
६२३	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	खड्ग बहादुर शाह	३६४
६२४	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	राम कुमार श्रेष्ठ	३८६
६२५	वडा अध्यक्ष	८	नेपाली काँग्रेस	मिकाश जित लामा	१८४
६२६	महिला सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	ज्ञानी तामाङ	२०२
६२७	दलित महिला	८	नेपाली काँग्रेस	सिता वि क	२०१
६२८	सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	विजय लामा	२१३
६२९	सदस्य	८	नेपाली काँग्रेस	हर्क बहादुर घिसिङ	२५१
६३०	वडा अध्यक्ष	९	नेकपा (एमाले)	जनम तामाङ	७०५
६३१	महिला सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	दुर्गा अधिकारी	६९४
६३२	दलित महिला	९	नेकपा (एमाले)	बिमला विश्वकर्मा	६७६
६३३	सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	मेघ बहादुर लामा	६९४
६३४	सदस्य	९	नेकपा (एमाले)	कान्छा मान लामा	६९१
६३५	वडा अध्यक्ष	१०	नेपाली काँग्रेस	दुध राज तामाङ	५८५
६३६	महिला सदस्य	१०	नेपाली काँग्रेस	कमला तामाङ	५६१
६३७	दलित महिला	१०	नेपाली काँग्रेस	संगीता कामी	५६२
६३८	सदस्य	१०	नेपाली काँग्रेस	मान बहादुर तामाङ	५३७
६३९	सदस्य	१०	नेपाली काँग्रेस	बल बहादुर तामाङ	५४८
६४०	वडा अध्यक्ष	११	नेपाली काँग्रेस	मिलन लामा	५८२
६४१	महिला सदस्य	११	नेपाली काँग्रेस	जानुका श्रेष्ठ	५५४
६४२	दलित महिला	११	नेपाली काँग्रेस	जानुका रसईली	५८७
६४३	सदस्य	११	नेपाली काँग्रेस	चन्द्र बहादुर सिंदाली	५९५
६४४	सदस्य	११	नेपाली काँग्रेस	शखबुद्र लामा	६२४
६४५	वडा अध्यक्ष	१२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	राम बहादुर मोक्तान	३४५
६४६	महिला सदस्य	१२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	मुना घिमिरे (मैनाली)	३५०
६४७	दलित महिला	१२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	शोभा वि.क.	३२५
६४८	सदस्य	१२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	बिनोद कुमार सिदाली मगर	३२६
६४९	सदस्य	१२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सुक लाल तामाङ	३२४
६५०	अध्यक्ष		नेपाली काँग्रेस	सलाम सिं तामाङ	३९४९
तेमाल गाउँपालिका					
६५१	उपाध्यक्ष		नेपाली काँग्रेस	दुर्गा माया तामाङ	३७८४
६५२	वडा अध्यक्ष	१	नेकपा (एमाले)	मान बहादुर श्रेष्ठ	५२४
६५३	वडा अध्यक्ष	२	नेकपा (एमाले)	तिमाल सिं तामाङ	४२७
६५४	वडा अध्यक्ष	३	मधेशी जनअधिकार फोरम, नेपाल	विष्णु बहादुर तामाङ	१६०
६५५	वडा अध्यक्ष	४	नेपाली काँग्रेस	आशापुर लामा	४५४
६५६	वडा अध्यक्ष	५	नेपाली काँग्रेस	प्रविन लामा	६२१
६५७	वडा अध्यक्ष	६	नेपाली काँग्रेस	विकु लाल तामाङ	६९७
६५८	वडा अध्यक्ष	७	नेपाली काँग्रेस	ज्ञान बहादुर तामाङ	५१४

क्र.सं.	पद	वडा नं.	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचितको नाम	प्राप्त मत
६५९	वडा अध्यक्ष	८	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	लक्ष्मी बहादुर घिसिङ	६२४
६६०	वडा अध्यक्ष	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	चन्द्र बहादुर लामा	५६०
६६१	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	धन बहादुर रानामगर	५२७
६६२	सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	मानध्वज तामाङ	५३४
६६३	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	डिल्ली मान तामाङ	४३०
६६४	सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	प्रताप सिं तामाङ	४१९
६६५	सदस्य	३	नेपाली काँग्रेस	राजेश कुमार तामाङ	१५१
६६६	सदस्य	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	चन्द्र ध्वज तामाङ	१५४
६६७	सदस्य	४	नेकपा (एमाले)	डेमा लामा	३८५
६६८	सदस्य	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	लादेन तामाङ	४०५
६६९	सदस्य	५	नेपाली काँग्रेस	मनराज लामा	६४१
६७०	सदस्य	५	नेपाली काँग्रेस	अमृत नारायण लामा	६१०
६७१	सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	चेत बहादुर राना	६७५
६७२	सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	सूर्यमान तामाङ	६५६
६७३	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	मिम लाल तामाङ	४७१
६७४	सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	राजु तामाङ	४६९
६७५	सदस्य	८	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	जनक बहादुर रायमाझी	५५६
६७६	सदस्य	८	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	अजय कुमार तामाङ	५७९
६७७	सदस्य	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	कान्छा लामा	५९२
६७८	सदस्य	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	टेक बहादुर थोकर	५४६
६७९	महिला सदस्य	१	नेकपा (एमाले)	सरस्वती मैनाली	५२६
६८०	महिला सदस्य	२	नेकपा (एमाले)	पार्वती श्रेष्ठ	४१०
६८१	महिला सदस्य	३	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	नानु तामाङ	१७०
६८२	महिला सदस्य	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	पासुङ लामा	३७६
६८३	महिला सदस्य	५	नेपाली काँग्रेस	उषा लामा	६३८
६८४	महिला सदस्य	६	नेपाली काँग्रेस	गीता तामाङ्ग	६७९
६८५	महिला सदस्य	७	नेपाली काँग्रेस	निर्मला मैनाली (त्रिपाठी)	४९४
६८६	महिला सदस्य	८	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	देवकी मैनाली	६०३
६८७	महिला सदस्य	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	रस्मिता भण्डारी	५३९
६८८	दलित महिला	१	नेकपा (एमाले)	कमला वि.क.	५३०
६८९	दलित महिला	२	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	बिना परियार (दमाई)	
६९०	दलित महिला	४	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	दिपा घतानी	४००
६९१	दलित महिला	५	नेपाली काँग्रेस	बेली सुनार	६४३
६९२	दलित महिला	६	नेपाली काँग्रेस	नक्कली कमिनी	६८६
६९३	दलित महिला	७	नेपाली काँग्रेस	फुल माया दमाई	४८७
६९४	दलित महिला	८	नेपाली काँग्रेस	सीता दमाई	६०९
६९५	दलित महिला	९	नेकपा (माओवादी केन्द्र)	सुन्तली कुमारी वि.क.	५७१

स्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, धुलिखेल काभ्रेपलाञ्चोक

अनुसुची २ : गाउँकार्यपालिका तथा नगर कार्यपालिकामा निर्वाचित दलित वा अल्पसंख्यक र महिलाहरूको नामावलि

क्र.सं.	गाउँपालिका/ नगरपालिका	राजनीतिक दल	दलित वा अल्पसंख्यक/महिला	निर्वाचित सदस्यको नाम
१	बनेपा	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री तेज बहादुर दमै
२	बनेपा	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री सुरेन्द्र भुजेल
३	बनेपा	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री इन्दिरा साकी
४	बनेपा	नेकपा एमाले	महिला	श्री राजन कुमारी श्रेष्ठ -बैदार)
५	बनेपा	नेकपा एमाले	महिला	श्री ज्योती बोगटी

क्र.सं.	गाउँपालिका/ नगरपालिका	राजनीतिक दल	दलित वा अल्पसंख्यक/महिला	निर्वाचित सदस्यको नाम
६	बनेपा	नेकपा एमाले	महिला	श्री अम्बिका देवी प्रजापती
७	बनेपा	नेकपा एमाले	महिला	श्री उमा वैद्य
८	बनेपा	नेकपा एमाले	महिला	श्री प्रमिला पाण्डे
९	बेथानचोक	नेपाली कांग्रेस	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री ध्रुव नगर्जी
१०	बेथानचोक	नेपाली कांग्रेस	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री ज्ञान बहादुर कामी
११	बेथानचोक	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री चन्द्र माया विश्वकर्मा
१२	बेथानचोक	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री दिल कुमारी तामाङ
१३	बेथानचोक	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री भगवती देवी तिमल्सिना
१४	बेथानचोक	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री सञ्जु माया तामाङ
१५	भुम्लु	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री बाल कृष्ण पहरी
१६	भुम्लु	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री शंकर दर्जी -नेपाली)
१७	भुम्लु	नेकपा एमाले	महिला	श्री उर्मिला वि.क. -बराङ्ली)
१८	भुम्लु	नेकपा एमाले	महिला	श्री सानु माया पहरी
१९	भुम्लु	नेकपा एमाले	महिला	श्री माया तामाङ
२०	भुम्लु	नेकपा एमाले	महिला	श्री सावित्री सार्की
२१	चौरीदेउराली	नेकपा माओवादी केन्द्र	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री कृष्ण बहादुर सार्की
२२	चौरीदेउराली	नेकपा माओवादी केन्द्र	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री उमेश माझी
२३	चौरीदेउराली	नेकपा माओवादी केन्द्र	महिला	श्री उर्वु तामाङ
२४	चौरीदेउराली	नेकपा माओवादी केन्द्र	महिला	श्री सृजना पौडेल -तिमल्सिना)
२५	चौरीदेउराली	नेकपा माओवादी केन्द्र	महिला	श्री चेत माया चौलागाई-गौतम)
२६	चौरीदेउराली	नेकपा माओवादी केन्द्र	महिला	श्री कुसुम लामा
२७	धुलिखेल	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री अर्जुन बहादुर भुजेल
२८	धुलिखेल	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री सुमेश परियार
२९	धुलिखेल	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री कृष्ण बहादुर भुजेल
३०	धुलिखेल	नेकपा एमाले	महिला	श्री रसिला तामाङ लामा
३१	धुलिखेल	नेकपा एमाले	महिला	श्री योजना श्रेष्ठ
३२	धुलिखेल	नेकपा एमाले	महिला	श्री जमुना देवी तामाङ
३३	धुलिखेल	नेकपा एमाले	महिला	श्री संगीता श्रेष्ठ
३४	धुलिखेल	नेकपा एमाले	महिला	श्री सन्जु तामाङ
३५	खानीखोला	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री निल बहादुर पहरी
३६	खानीखोला	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री डिल बहादुर माझि
३७	खानीखोला	नेकपा एमाले	महिला	श्री राधिका विश्वकर्मा
३८	खानीखोला	नेकपा एमाले	महिला	श्री लक्ष्मी नेपाली
३९	खानीखोला	नेकपा एमाले	महिला	श्री लोक कुमारी थिङ
४०	खानीखोला	नेकपा एमाले	महिला	श्री कुमारी बल
४१	महाभारत	नेकपा माओवादी केन्द्र	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री पूर्ण बहादुर दामाई
४२	महाभारत	नेकपा माओवादी केन्द्र	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री जित बहादुर सार्की
४३	महाभारत	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री चित्र माया ठाडा मगर
४४	महाभारत	नेकपा माओवादी केन्द्र	महिला	श्री बिकु माय श्रेष्ठ
४५	महाभारत	नेकपा माओवादी केन्द्र	महिला	श्री पद्म माया लुङ्गेली
४६	महाभारत	नेकपा एमाले	महिला	श्री निर माया वाईबा
४७	मण्डनदेउपुर	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री कृष्ण बहादुर सार्की
४८	मण्डनदेउपुर	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री खड्ग बहादुर पुर्कोटी
४९	मण्डनदेउपुर	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री चुडा बहादुर शिवभक्ती
५०	मण्डनदेउपुर	नेकपा एमाले	महिला	श्री गिता नेपाल

क्र.सं.	गाउँपालिका/ नगरपालिका	राजनीतिक दल	दलित वा अल्पसंख्यक/महिला	निर्वाचित सदस्यको नाम
५१	मण्डनदेउपुर	नेकपा एमाले	महिला	श्री सुमित्रा भट्टराई
५२	मण्डनदेउपुर	नेकपा एमाले	महिला	श्री पवित्रा भट्टराई
५३	मण्डनदेउपुर	नेकपा एमाले	महिला	श्री सावित्री जमरकटेल आचार्य
५४	मण्डनदेउपुर	नेकपा एमाले	महिला	श्री निल कुमारी मिजार -विसुंके)
५५	नमोबुद्ध	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री गोपी लाल विश्वकर्मा
५६	नमोबुद्ध	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री भोले सार्की
५७	नमोबुद्ध	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री राजु सुन्दास
५८	नमोबुद्ध	नेकपा एमाले	महिला	श्री मनु लामा
५९	नमोबुद्ध	नेकपा एमाले	महिला	श्री अमृता अधिकारी -पराजुली)
६०	नमोबुद्ध	नेकपा एमाले	महिला	श्री अप्सरा हुमागाई
६१	नमोबुद्ध	नेकपा एमाले	महिला	श्री स्वेता लामा
६२	नमोबुद्ध	नेकपा एमाले	महिला	श्री जानुका पौडेल
६३	पाँचखाल	नेपाली कांग्रेस	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री माइली दनुवार
६४	पाँचखाल	नेकपा माओवादी केन्द्र	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री हरि शरण मिजार
६५	पाँचखाल	नेकपा माओवादी केन्द्र	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री शत्रुधन दनुवार
६६	पाँचखाल	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री श्रीजना परियार
६७	पाँचखाल	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री सुभद्रा रोक्का
६८	पाँचखाल	नेकपा एमाले	महिला	श्री इन्दिरा मिजार
६९	पाँचखाल	नेकपा एमाले	महिला	श्री जमुना वि.क.
७०	पाँचखाल	नेकपा माओवादी केन्द्र	महिला	श्री कान्छी दमाई
७१	पनौती	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री केवल रमतेल
७२	पनौती	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री राम काजी पहरी
७३	पनौती	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री मदन विश्वकर्मा
७४	पनौती	नेकपा एमाले	महिला	श्री राधिका विश्वकर्मा
७५	पनौती	नेकपा एमाले	महिला	श्री चण्डिका परियार
७६	पनौती	नेकपा एमाले	महिला	श्री सिता श्रेष्ठ
७७	पनौती	नेकपा एमाले	महिला	श्री निला अधिकारी
७८	पनौती	नेकपा एमाले	महिला	श्री भवानी कामी
७९	रोशी	राप्रपा	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री चुक बहादुर सुनार
८०	रोशी	नेपाली कांग्रेस	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री जित बहादुर हायू
८१	रोशी	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री इन्द्र माया तामाङ
८२	रोशी	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री कमला तामाङ
८३	रोशी	नेपाली कांग्रेस	महिला	श्री प्रकृती बोहरा थापा
८४	रोशी	राप्रपा	महिला	श्री सिता लामा
८५	तेमाल	नेकपा एमाले	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री तुल बहादुर रिजाल
८६	तेमाल	नेकपा माओवादी केन्द्र	दलित वा अल्पसंख्यक	श्री भोज कुमार लामा
८७	तेमाल	नेकपा माओवादी केन्द्र	महिला	श्री नानु तमाङ
८८	तेमाल	नेकपा एमाले	महिला	श्री सरस्वती मैनाली
८९	तेमाल	नेकपा माओवादी केन्द्र	महिला	श्री पासुङ लामा
९०	तेमाल	नेकपा एमाले	महिला	श्री पार्वती श्रेष्ठ

स्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, धुलिखेल काभ्रेपलाञ्चोक

अनुसुची ३ : गाउँकार्यपालिका तथा नगर कार्यपालिकामा उमेर समुह अनुसारको जनसंख्या

उमेर समुह	लिंग	भुम्लु	चौरी देउराली	खानीखोला	महाभारत	नमोबुद्ध	तेमाल	मण्डन देउपुर	पाँचखाल	धुलिखेल	बनेपा	पनौती	रोशी	बेथानचोक	जम्मा
०-४	पुरुष	६४४	७५३	८४४	११३८	११२८	६८६	११७१	१३५३	१२२५	२०२७	१६६५	१२१७	६५८	१४५०९
	महिला	६३८	७०४	८७१	१०७७	१०४२	६७०	११२२	१२६३	१०५७	१७२२	१४६२	११९९	६५०	१३४७७
	जम्मा	१२८२	१४५७	१७१५	२२१५	२१७०	१३५६	२२९३	२६१६	२२८२	३७४९	३१२७	२४१६	१३०८	२७९८६
५-९	पुरुष	८८६	१११८	११४१	१४२४	१४२६	१२०७	१६६०	१९०३	१४१५	२४५९	२११०	१६७९	८७५	१९३०३
	महिला	९७४	११६२	१०८७	१३३७	१४९५	१२३८	१७४४	१८१८	१४६३	२३५२	२०२९	१७३०	८६७	१९२९६
	जम्मा	१८६०	२२८०	२२२८	२७६१	२९२१	२४४५	३४०४	३७२१	२८७८	४८११	४१३९	३४०९	१७४२	३८५९९
१०-१४	पुरुष	१३२३	१६५८	११२७	१५३०	१८३९	१७०९	२१९१	२३७३	१८५५	२९७२	२६९९	२१०४	१०६०	२४४४०
	महिला	१३२०	१६०८	११४१	१४८०	१९५२	१८२९	२२०३	२३७६	१८५०	२९०३	२८४७	२१७०	१२४४	२४९२३
	जम्मा	२६४३	३२६६	२२६८	३०१०	३७९१	३५३८	४३९४	४७४९	३७०५	५८७५	५५४६	४२७४	२३०४	४९३६३
१५-१९	पुरुष	१०५१	१०९०	८४८	१००३	१६०७	१३९०	१६८९	२१८५	१९५५	३१४४	२७२४	१५९७	९४७	२९२३०
	महिला	१२८७	१४१०	९०८	११३४	२००३	१७६८	२१२६	२४९९	२०३५	३२७७	२९०७	१९४६	११३९	२४४३९
	जम्मा	२३३८	२५००	१७५६	२१३७	३६१०	३१५८	३८१५	४६८४	३९९०	६४२१	५६३१	३५४३	२०८६	४५६६९
२०-२४	पुरुष	५६७	४४८	४९८	५४१	१०२६	७२०	१०५४	१५२८	१६९८	२८४४	१९८१	९३८	५५२	१४३९५
	महिला	७६३	८४७	६७०	७३९	१४६८	८७५	१३८८	१९३०	१८९८	३३३२	२७४५	१२६१	८६२	१८७७८
	जम्मा	१३३०	१२९५	११६८	१२८०	२४९४	१५९५	२४४२	३४५८	३५९६	६१७६	४७२६	२१९९	१४१४	३३१७३
२५-२९	पुरुष	४६५	३८२	४३२	४५१	८२४	५२६	९५३	१२७७	११८९	२५०५	१५३९	७६४	४४०	११७४७
	महिला	६४२	६९६	४८४	५९०	१२२५	७१०	१३०२	१६८७	१५४६	२८६४	२०४८	९४०	६५१	१५३८५
	जम्मा	११०७	१०७८	९१६	१०४१	२०४९	१२३६	२२५५	२९६४	२७३५	५३६९	३५८७	१७०४	१०९१	२७९३२
३०-३४	पुरुष	४२५	३९०	३६३	४१९	७५०	४३७	८९८	११३०	१०३४	२२२६	१३८३	६०१	३८४	१०४४०
	महिला	६०५	६८०	३९५	५०२	९९८	५९५	१२०९	१४३३	१२५०	२३२६	१८४४	९३०	५७८	१३३४५
	जम्मा	१०३०	१०७०	७५८	९२१	१७४८	१०३२	२१०७	२५६३	२२८४	४५५२	३२२७	१५३१	९६२	२३७८५
३५-३९	पुरुष	४४२	५०८	३५३	४४२	७३२	४६६	९६८	१०८०	९६४	२०१९	१३८६	७००	३८३	१०४४३
	महिला	६४५	६९८	३५८	५११	९२६	७०७	१२२४	१३४६	११३०	२१३२	१७८३	८६८	५३३	१२८६१
	जम्मा	१०८७	१२०६	७११	९५३	१६५८	११७३	२१९२	२४२६	२०९४	४१५१	३१६९	१५६८	९१६	२३३०४
४०-४४	पुरुष	४९३	५३१	३६०	४२५	६९७	५५१	९००	१०७१	९०१	१७१७	१२५३	६८३	४१०	९९९२
	महिला	५६२	६०४	३४७	४४५	९५७	६८५	१०७०	१२१८	९६३	१६६९	१५५२	८१८	५०७	११३९७
	जम्मा	१०५५	११३५	७०७	८७०	१६५४	१२३६	१९७०	२२८९	१८६४	३३८६	२८०५	१५०१	९१७	२१३८९
४५-४९	पुरुष	४८०	४६३	२५६	३७४	७२६	५२०	८६९	९४२	७४०	१४०५	११०५	६४८	४०५	८९३३

उमेर समुह	लिङ्ग	भुम्बु	चौरी देउराली	खानीखोला	महाभारत	नमोबुद्ध	तेमाल	मण्डन देउपुर	पाँचखाल	धुलिखेल	बनेपा	पनौती	रोशी	बेथानचोक	जम्मा
	महिला	५७१	५४७	२३४	३५७	८२५	६१९	९०६	९९८	७७१	१३८९	१३४८	७५५	४५५	९७७५
	जम्मा	१०५१	१०१०	४९०	७३१	१५५१	११३९	१७७५	१९४०	१५११	२७९४	२४५३	१४०३	८६०	१८७०८
५०-५४	पुरुष	४८९	४७५	२४५	३६५	७०५	६०२	७६८	७९९	६५५	१०८९	९७४	६४५	४३६	८२४७
	महिला	४७१	५४८	२२९	३०२	७६०	६३२	७६८	८८९	७०४	११४८	१११३	६२७	४२५	८६१६
	जम्मा	९६०	१०२३	४७४	६६७	१४६५	१२३४	१५३६	१६८८	१३५९	२२३७	२०८७	१२७२	८६१	१६८६३
५५-५९	पुरुष	३९१	३७९	१६४	२१४	५९०	४१३	५५७	६३६	४९१	७५६	७८८	५२१	२८५	६१८५
	महिला	३९३	४१७	१४६	२२०	५६९	३८३	५२१	६४२	४८२	८१२	७९३	४९८	२९५	६१७१
	जम्मा	७८४	७९६	३१०	४३४	११५९	७९६	१०७८	१२७८	९७३	१५६८	१५८१	१०१९	५८०	१२३५६
६०-६४	पुरुष	३८२	३९५	१३६	१८३	४६४	३७७	५०५	५३२	४०८	६८०	६६७	४४८	२४५	५४२२
	महिला	३८३	४८८	१४५	१८२	५३२	४०१	५३१	६१३	४८०	७७६	७५३	४४१	२८७	६०१२
	जम्मा	७६५	८८३	२८१	३६५	९९६	७७८	१०३६	११४५	८८८	१४५६	१४२०	८८९	५३२	११४३४
६५-६९	पुरुष	२७०	३२२	११३	१६१	४२०	३६७	४०१	४२४	३५२	५१८	५८८	३७३	२१३	४५२२
	महिला	३११	३२३	९२	१७५	४५५	३७०	४३२	४८७	३९९	५९९	५७४	३७७	२१२	४८०६
	जम्मा	५८१	६४५	२०५	३३६	८७५	७३७	८३३	९११	७५१	१११७	११६२	७५०	४२५	९३२८
७०-७४	पुरुष	२४५	२४३	६९	११९	३१०	२५४	३३४	२९२	२६१	३८७	४०१	२७२	१६६	३३५३
	महिला	२१४	२६९	७७	१३०	३१७	२७७	३७५	३४९	२८७	४००	४०२	३२१	१६१	३५७९
	जम्मा	४५९	५१२	१४६	२४९	६२७	५३१	७०९	६४१	५४८	७८७	८०३	५९३	३२७	६९३२
७५-७९	पुरुष	१३६	१७२	६९	८२	२११	१९०	२००	२३१	१९२	२९४	२८८	१९७	११०	२३७२
	महिला	१६१	१७७	७५	८०	२००	१८९	२०८	२६३	१९२	३४४	३०२	१७२	१२४	२४८७
	जम्मा	२९७	३४९	१४४	१६२	४११	३७९	४०८	४९४	३८४	६३८	५९०	३६९	२३४	४८५९
८०-८४	पुरुष	७८	९५	२८	४५	९०	१०६	१२६	१११	८९	१६९	१६०	९१	६३	१२५१
	महिला	९६	११६	४१	५०	१३०	११६	१३४	१४६	९६	१५८	१८६	१०६	६७	१४४२
	जम्मा	१७४	२११	६९	९५	२२०	२२२	२६०	२५७	१८५	३२७	३४६	१९७	१३०	२६९३
८५ र सो भन्दा माथी	पुरुष	४९	४६	१८	२५	५९	६२	७६	७६	६०	९४	९७	५३	४७	७६२
	महिला	६४	६७	३४	३१	६१	६५	७६	९७	७५	१२०	९९	५६	४१	८८६
	जम्मा	११३	११३	५२	५६	१२०	१२७	१५२	१७३	१३५	२१४	१९६	१०९	८८	१६४८
जम्मा	पुरुष	८८१६	९४६८	७०६४	८९४१	१३६०४	१०५८३	१५३२०	१७९४३	१५४८४	२७३०५	२१८०८	१३५३१	७६७९	१७७५४६
	महिला	१०१००	११३६१	७३३४	९३४२	१५९१५	१२१२९	१७३३९	२००५४	१६६७८	२८३२३	२४७८७	१५२१५	९०९८	१९७६७५
	जम्मा	१८९१६	२०८२९	१४३९८	१८२८३	२९५१९	२२७१२	३२६५९	३७९९७	३२१६२	५५६२८	४६५९५	२८७४६	१६७७७	३७५२२१

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८

अनुसुचि ४ : गाउँपालिका र नगरपालिकाहरूको वडा अनुसार घरधुरी, कुल जनसंख्या, पुरुष र महिला

वडा नं	गाउँ/नगर पालिका	बैथानचोक	खानीखोला	महाभारत	चौरी देउराली	तेमाल	भुम्लु	नमोबुद्ध	रोशी	धुलिखेल	मण्डन देउपुर	पनौती	पाँचखाल	बनेपा
१	पुरुष	८१६	१३०७	११४५	७३६	१२४५	१४७२	९१९	१११२	९६४	१५४४	१८५५	१७१२	११६८
	महिला	८१३	१२२६	१११५	७७३	१४११	१७७४	११४३	१२८२	११७९	१७०३	२४४७	१९३६	१३१४
	जम्मा	१६२९	२५३३	२२६०	१५०९	२६५६	३२४६	२०६२	२३९४	२१४३	३२४७	४३०२	३६४८	२४८२
२	पुरुष	१२०२	८२३	१२७८	१०३९	१२८६	८५४	१६११	६६४	११९३	१३९९	१५४२	१६८४	११३७
	महिला	१४००	८७८	१२९९	११९८	१३७४	८७७	१८११	७४५	१३५५	१३७७	१८२६	१७६८	१२८८
	जम्मा	२६०२	१७०१	२५७७	२२३७	२६६०	१७३१	३४२२	१४०९	२५४८	२७७६	३३६८	३४५२	२४२५
३	पुरुष	१०५८	७४१	११०४	१२२५	५१८	५४३	११६३	१०७०	१२१४	१०५८	१७२२	१०८०	१९२६
	महिला	१२५६	७६४	१२३५	१४४४	५५३	६१८	१४४६	१२३२	११८७	१२६९	२०२४	११४१	१९७९
	जम्मा	२३१४	१५०५	२३३९	२६६९	१०७१	११६१	२६०९	२३०२	२४०१	२३२७	३७४६	२२२१	३९०५
४	पुरुष	१७८५	७५३	८२०	९६६	९१६	९४३	९६२	१०००	१७१५	९२६	२५४२	१६९३	१८६९
	महिला	२१८८	८४६	९२५	१०८४	११२५	११२५	११५०	१०८३	१४८०	११६४	२६०५	१८०५	१९३३
	जम्मा	३९७३	१५९९	१७४५	२०५०	२०४१	२०६८	२११२	२०८३	३१९५	२०९०	५१४७	३४९८	३८०२
५	पुरुष	१२८५	८२९	१०७४	१५२६	१३७९	७९२	२०५१	८१९	८५६	११९१	२२८६	१२०२	२५१६
	महिला	१५०४	८९२	११२२	२०७७	१५६६	९७१	२३२५	९३५	८९५	१३९९	२३९८	१३४१	२८२०
	जम्मा	२७८९	१७२१	२१९६	३६०३	२९४५	१७६३	४३७६	१७५४	१७५१	२५९०	४६८४	२५४३	५३३६
६	पुरुष	१५३३	१२४५	११७४	१४४५	११२६	५९८	७०३	१३९०	९७६	१३०६	१२०७	१९२२	१७६७
	महिला	१९३७	१४०१	१२४१	१६१६	१३५०	७२४	८११	१४८८	१०२६	१४७८	१२५९	२१५५	१७४१
	जम्मा	३४७०	२६४६	२४१५	३०६१	२४७६	१३२२	१५१४	२८७८	२००२	२७८४	२४६६	४०७७	३५०८
७	पुरुष		१३६६	१०८२	८२५	१३४६	५२६	१४९१	११६२	१४८७	१३६३	२३९१	१०९५	२७२७
	महिला		१३२७	१०५७	१०७२	१४०७	६५९	१७०२	१२३७	१६३१	१४४६	२४९७	१११३	२७०६
	जम्मा		२६९३	२१३९	१८९७	२७५३	११८५	३१९३	२३९९	३११८	२८०९	४८८८	२२०८	५४३३
८	पुरुष			१२६४	१००७	१६३३	८६४	१२०७	७८९	१७१८	११६६	१५३२	११३२	३५४१
	महिला			१३४८	१२६५	१८८८	१०२१	१४७७	८८७	१८३५	१३२५	१८०४	१२७३	३४६०
	जम्मा			२६१२	२२७२	३५२१	१८८५	२६८४	१६७६	३५५३	२४९१	३३३६	२४०५	७००१
९	पुरुष				६९९	११३४	११६१	१२८१	१७५७	१४३८	१३६१	१७२६	१२४३	२५९५
	महिला				८३२	१४५५	१२६८	१४८५	१९८०	१७५२	१५०५	२१०५	१४१४	२६५८
	जम्मा				१५३१	२५८९	२४२९	२७६६	३७३७	३१९०	२८६६	३८३१	२६५७	५२५३
१०	पुरुष						१०६३	९१७	१२२४	६५४	१५००	२१०६	८८१	२३९०
	महिला						१०६३	१०७१	१३६६	७७६	१७६५	२३८८	९५८	२३६८
	जम्मा						२१२६	१९८८	२५९०	१४३०	३२६५	४४९४	१८३९	४७५८
११	पुरुष						१२९९	१६७४	१९४६	१३५८	१२०५	२४४८	१०७४	

वडा नं	गाउँ/नगर पालिका	बेथानचोक	खानीखोला	महाभारत	चौरी देउराली	तेमाल	भुम्बु	नमोबुद्ध	रोशी	धुलिखेल	मण्डन देउपुर	पनौती	पाँचखाल	बनेपा
	महिला							१४९४	१९३५	२०६३	१६०७	१४९०	२८५१	११२१
	जम्मा							२७९३	३६०९	४००९	२९६५	२६९५	५२९९	२१९५
१२	पुरुष								८७०	१३२३	११४८	१६९४	१०७०	१६६०
	महिला								१०४५	१४९९	१३०१	१९४४	१३१९	१७४९
	जम्मा								१९१५	२८२२	२४४९	३६३८	२३८९	३४०९
१३	पुरुष												७८१	१५९७
	महिला												९८०	१७३५
	जम्मा												१७६१	३३३२
१४	पुरुष													१३३८
	महिला													१४५१
	जम्मा													२७८९
	जम्मा	१६७७७	१४३९८	१८२८३	२०८२९	२२७१२	१८९१६	२९५१९	२८७४६	३२१६२	३२६५९	४६५९५	३७९९७	५५६२८

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८

अनुसुचि ५ : गाउँपालिका र नगरपालिका अनुसार जातजातिको जनसंख्या

क्र.सं.	जातजाति	भुम्बु	चौरी देउराली	खानीखोला	महाभारत	नमोबुद्ध	तेमाल	मण्डन देउपुर	पाँचखाल	धुलिखेल	बनेपा	पनौती	रोशी	बेथानचोक	जम्मा
१	तामाङ्ग	४७८५	६२५८	११५४१	१२७७७	१२९३८	१६६१२	९०१०	८३००	७५३०	५५६५	८०९५	१७०७५	८८७८	१२९३६४
२	क्षेत्री	४३०९	१९५०	६७९	२०५	२३९२	९५४	३३८३	३४६०	५२५७	११४०७	१२९०२	१८५३	१३१२	५००६३
३	पहरी	२४५८	३१६	११३	२५	०	१	०	२१६	४२	११	३२५	२२	७	३५३६
४	ब्राम्हण पहाड	१८९६	७४९२	४१७	८८	७३२३	१६६५	११४०१	९७६२	८५८७	१३७९५	१२६९१	१५३२	४१८०	८०८२९
५	नेवार	१३६७	१५७१	३८	४७८	३५४३	८३६	२१०७	४२८३	६१४१	१८१२२	८६६६	१३२६	११७७	४९६५५
६	माझी	१३०१	४९७	१४३	१९०	०	१७३	३२७	७	३४	७१	२	१	०	२७४६
७	सन्ध्यासी/दशनामी	७५९	६८५	०	७	१०१	११	२९९	६२६	१७५	४०५	३७०	७३	२३	३५३४
८	कामी	७५७	७८४	१८०	४९५	९२०	५९५	७९२	१३३६	६३५	७७४	५४६	९४०	३८४	९१३८
९	दनुवार	०	०	०	४	४१	०	१७०१	५०४१	६	३७	३०	०	०	६८६०
१०	सार्की	३१२	२२६	०	७६	८७१	०	९८३	१९११	९३७	९६४	७१७	९९	०	७०९६
११	दमाई/ढोली	२९०	५२५	५२	२६	६९४	३१३	८१२	७८९	४२२	६२३	६३६	१९६	१५३	५५३१
१२	घर्ति/भुजेल	२६३	१८७	८	०	२४७	१४	२६५	५३१	२८९	७५८	४७६	२६३	६४	३३६५
१३	ठकुरी	२३३	४५	५	०	५	१४७	१९९	३८६	४३०	८७	६५	१२४०	२०	२८६२
१४	गुरुङ्ग	६	१	७२	०	४	२	४३१	१५	१०७	२१५	१६४	७	०	१०२४
१५	भोटे	४०	०	०	०	१	०	१६३	१	१	१	०	०	०	२०७

क्र.सं.	जातजाति	भुम्बु	चौरी देउराली	खानीखोला	महाभारत	नमोबुद्ध	तेमाल	मण्डन देउपुर	पाँचखाल	धुलिखेल	बनेपा	पनौती	रोशी	बेथानचोक	जम्मा
१६	मगर	२०	१५७	११००	३८८०	२७८	१२९९	२५८	५९०	८६४	१२१४	३२०	३७०५	५४९	१४२३४
१७	तराई अन्य	१९	१०	१	०	२७	४	०	१०	१३	१७	६०	४	१	३२०
१८	कायस्थ	१४	१	०	०	०	०	२	०	१	१५	१०	०	०	४३
१९	सुनुवार	२	४	०	१	४५	१	५	७३	३१	२२	१०	७	०	२०१
२०	दलित अन्य	०	३३	१५	०	३३	०	८७	१२८	१८१	२०८	०	२६०	५	९५०
२१	राई	१	१	३	०	५	१०	२६४	९४	१५०	२७८	२२२	१	४	१०३३
२२	हजाम/ठाकुर	१२	०	०	१	३	१	२	२१	४८	२३	३	०	०	११४
२३	थारु	४	७	२	८	५	२	७	२१	५१	१०३	२३	१५	०	२४८
२४	लिम्बु	२	०	०	०	४	०	३	१२९	९	५८	९	१५	१	२३०
२५	चमार/हरीजन	२	२०	०	०	१	०	०	२	४	१६	०	१	०	४६
२६	हलुवाई	१०	०	०	०	०	०	०	७	०	५	१९	०	०	४१
२७	तेली	८	०	१	१	०	०	४	१७	१२	११०	१५	१	०	१६९
२८	मुसलमान	७	०	०	०	७	१	१७	४१	३१	१३०	५७	१०	०	३०१
२९	यादव	७	९	३	५	३	१०	४	१२	१९	७२	१७	५	२	१६८
३०	अन्य	३२	५०	२५	१६	२८	६१	१३३	१८८	१५५	३६८	१४५	९५	१७	१३१३
		१८९१६	२०८२९	१४३९८	१८२८३	२९५१९	२२७१२	३२६५९	३७९९७	३२१६२	५५६२८	४६५९५	२८७४६	१६७७७	३७५२२१

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८

अनुसुचि ६ : गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार अपाङ्गता विवरण

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	शारीरिक अपाङ्गता		दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता		सुनाईसम्बन्धी अपाङ्गता		श्रवणसम्बन्धी अपाङ्गता		स्वर/बोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता		मानसिक अपाङ्गता		बौद्धिक अपाङ्गता		बहुअपाङ्गता		पुरुष	महिला	जम्मा
		पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला			
१	भुम्बु गाउँपालिका	८२	५८	३९	४८	४६	४१	१८	२३	२७	२८	१५	१४	५	३	२२	१६	२५४	२३१	४८५
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	१५४	१०६	५१	८७	७२	७६	१०	११	३९	३६	२७	२६	१०	५	२२	२४	३८५	३७१	७५६
३	खानीखोला गाउँपालिका	६९	४९	२९	३७	१०	१३	८	११	३१	१२	१०	७	५	७	११	१३	१७३	१४९	३२२
४	महाभारत गाउँपालिका	६७	५१	४०	२८	२३	२३	४	१	२९	१९	९	४	५	९	२१	२७	१९८	१६२	३६०
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	९५	६१	४१	३१	२१	२४	९	८	४६	२५	१५	२१	६	८	३२	१८	२६५	१९६	४६१
६	तेमाल गाउँपालिका	९८	९४	६८	५२	३८	५१	१९	१७	४७	४६	१५	१५	६	९	२२	२७	३१३	३११	६२४
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	१२०	७२	५०	४८	२४	२१	४	७	४३	३२	२६	१६	६	८	१८	१७	२९१	२२१	५१२
८	पाँचखाल नगरपालिका	१०३	८९	४३	५०	४०	४९	१४	१२	३१	२८	३३	२८	१९	१३	२०	९	३०३	२७८	५८१
९	धुलिखेल नगरपालिका	९५	८०	२५	३४	४०	४९	८	६	३९	३२	२७	२२	८	८	९	१४	२५१	२४५	४९६
१०	बनेपा नगरपालिका	१२८	८५	३९	५४	५२	४९	८	५	५१	२८	३६	२१	९	९	२६	२४	३४९	२७५	६२४

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	शारीरिक अपाङ्गता		दृष्टिसम्बन्धी अपाङ्गता		सुनाईसम्बन्धी अपाङ्गता		श्रवणसम्बन्धी अपाङ्गता		स्वर/वोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता		मानसिक अपाङ्गता		बौद्धिक अपाङ्गता		बहुअपाङ्गता		पुरुष	महिला	जम्मा
		पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला			
११	पनौती नगरपालिका	१५०	१११	३८	४७	६४	५२	१७	७	५१	२८	२१	२५	१४	५	२७	२३	३८२	२९८	६८०
१२	रोशी गाउँपालिका	६७	४९	३३	३२	२४	२६	८	६	४०	३४	१३	१३	९	११	१४	१९	२०८	१९०	३९८
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	७१	६०	२२	२२	१६	२२	५	०	३०	२१	९	१३	४	५	८	११	१६५	१५४	३१९
जम्मा		१२९९	९६५	५१८	५७०	४७०	४९६	१३२	११४	५०४	३६९	२५६	२२५	१०६	१००	२५२	२४२	३५३७	३०८१	६६१८

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८

अनुसुची ७ : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा एस.एल.सि. भन्दा माथिल्लो तह उत्तिर्ण गरेका व्यक्तिहरूले अध्ययन गरेको विषय क्षेत्र

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	मानविकी र कला	व्यापार र प्रशासन	शिक्षा	विज्ञान	स्वास्थ्य	इन्जिनियरि, उद्योग र निर्माण	कानून	सामाजिक र व्यवहारिक विज्ञान	गणित तथा तथ्याङ्क	कृषि, वन तथा माछापालन	कम्प्युटर	पत्रकारिता र सूचना	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	भुम्लु गाउँपालिका	६९	९४	१३०	१२	५	०	४	१३	५	६	०	०	०	२०२	५४०
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	१६२	१७	२६३	१७	११	०	२	२२	१०	०	२	०	१	१४९	६५६
३	खानीखोला गाउँपालिका	४८	१८	९८	४	३	०	०	६	३	०	०	०	१	२४	२०५
४	महाभारत गाउँपालिका	२९	१४	११५	४	१	१	१	६	१	०	०	०	०	३१	२०३
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	१५९	१४५	२५०	२६	१२	२	४	२९	१२	५	२	२	०	३४८	९९६
६	तेमाल गाउँपालिका	१२०	५६	१४८	१२	५	०	८	२७	८	३	२	०	०	१५३	५४२
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	४१३	१४१	१८४	२८	८	४	८	२८	१२	४	०	०	०	३३०	११६०
८	पाँचखाल नगरपालिका	३८६	३४७	४०६	६२	२३	१०	२१	८३	१७	१३	३	२	१	६३४	२००८
९	धुलिखेल नगरपालिका	४५५	८४०	४५०	३९१	७९	६२	३४	५८	२१	१४	६	५	०	६३८	३०५३
१०	बनेपा नगरपालिका	११४६	२५६४	१००८	५४०	१३६	१६५	१००	१६७	३८	२१	३५	८	३	१२४६	७१७७
११	पनौती नगरपालिका	४६३	१०७६	८१०	२५४	५६	३१	४०	७४	२३	२०	२६	४	०	९२७	३८०४
१२	रोशी गाउँपालिका	१६६	४५	१४९	१७	१९	२	३	२४	१२	१	०	०	०	९६	५३४
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	११४	७०	१८९	१२	२	१	३	१२	३	०	०	१	०	१२८	५३५
जम्मा		३७३०	५४२७	४२००	१३७९	३६०	२७८	२२८	५४९	१६५	८७	७६	२२	६	४९०६	२१४१३

स्रोत : रा.ज.ग. २०६८

अनुसुची ८ : जिल्ला विकास समितिले उपलब्ध गराउदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्ताको विवरण

क्र.सं.	गाउँपालिका तथा नगरपालिका	जेष्ठ नागरिक अन्य		जेष्ठ नागरिक दलित		विधवा महिला		आंशिक अशक्त		पुर्ण अशक्त		बालबालिका		जेष्ठ ना. उपचार खर्च		कुल जम्मा
		संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	
१	भुम्लु गाउँपालिका	११३४	१०००	८४	१०००	६९०	१०००	६५	६००	४२	२०००	१६१	४००	१२१९	१०००	३३९५
२	चौरी देउराली गाउँपालिका	१३२७	१०००	१३१	१०००	८१२	१०००	७५	६००	४३	२०००	१९८	४००	१४५४	१०००	४०४०
३	खानीखोला गाउँपालिका	४४७	१०००	१४	१०००	२०५	१०००	२६	६००	१९	२०००	१८	४००	४६५	१०००	११९४
४	महाभारत गाउँपालिका	५९७	१०००	२३	१०००	२८३	१०००	५०	६००	३२	२०००	८१	४००	६१७	१०००	१६८३

क्र.सं.	गाउँपालिका तथा नगरपालिका	जेष्ठ नागरिक अन्य		जेष्ठ नागरिक दलित		विधवा महिला		आशिक अशक्त		पुर्ण अशक्त		बालबालिका		जेष्ठ ना. उपचार खर्च		कुल जम्मा
		संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	संख्या	मासिक	
५	नमोबुद्ध नगरपालिका	४१५	१०००	१५	१०००	२५४	१०००	३२	६००	२१	२०००	३४	४००	४२७	१०००	११९८
६	तेमाल गाउँपालिका	१४६५	१०००	४७	१०००	६३०	१०००	८१	६००	५४	२०००	६४	४००	१५२९	१०००	३८७०
७	मण्डन देउपुर नगरपालिका	१६२७	१०००	१८२	१०००	८६१	१०००	८८	६००	५८	२०००	२६९	४००	१७४५	१०००	४८३०
८	पाँचखाल नगरपालिका	३४९	१०००	३२	१०००	१७९	१०००	१७	६००	२२	२०००	४५	४००	३६८	१०००	१०१२
९	धुलिखेल नगरपालिका	५४८	१०००	४२	१०००	४२१	१०००	४०	६००	१७	२०००	५५	४००	५७९	१०००	१७०२
१०	बनेपा नगरपालिका	१०३०	१०००	१२४	१०००	८८३	१०००	७०	६००	४१	२०००	१२३	४००	११०५	१०००	३३७६
११	पनौती नगरपालिका	८४५	१०००	४०	१०००	६६०	१०००	७३	६००	३६	२०००	५७	४००	८७६	१०००	२५८७
१२	रोशी गाउँपालिका	१४१०	१०००	७८	१०००	७११	१०००	१०६	६००	४६	२०००	१८१	४००	१४६९	१०००	४००१
१३	बेथानचोक गाउँपालिका	७०३	१०००	४१	१०००	४९७	१०००	६०	६००	३८	२०००	७१	४००	७६५	१०००	२१७५
	जम्मा	११९६७		८५३		७०८६		७८३		४६९		१३५७		१२६२२		३५१३७

स्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, काभ्रेपलाञ्चोक २०७३

अनुसूची ९ : भुक्तम्प अधि र पछि परिवारले प्रयोग गर्ने खानेपानीको मुख्य स्रोत

क्र.सं.	गाउँ/नगर पालिका	धारा		टुब वेल/हाते		ढाकिएको इनार		खुला इनार		मुल धारा		नदी		अन्य		जम्मा घरधुरी
		पहिले	पछि	पहिले	पछि	पहिले	पछि	पहिले	पछि	पहिले	पछि	पहिले	पछि	पहिले	पछि	
१	भुम्लु	८३.८%	८२.०%	०.०%	.०%	.४%	.७%	५.०%	५.३%	९.९%	७.७%	.९%	१.४%	.०%	२.९%	५८३१
२	चौरी देउराली	८७.८%	८६.०%	०.०%	.०%	.२%	.२%	.७%	.८%	१०.०%	११.१%	१.३%	१.६%	.१%	.३%	५७५४
३	खानीखोला	६६.८%	६०.१%	०.०%	.२%	.६%	.८%	३.०%	३.५%	२७.७%	२६.८%	१.८%	२.६%	.२%	५.९%	२८३३
४	महाभारत	८४.३%	८३.६%	०.०%	०.०%	.२%	.४%	६.२%	६.१%	७.८%	७.९%	१.४%	१.९%	.०%	.०%	३२७२
५	नमोबुद्ध	६८.३%	६९.१%	.५%	.४%	१४.७%	१२.९%	७.५%	८.३%	७.२%	६.८%	१.६%	२.४%	.१%	.२%	८०१३
६	तेमाल	७४.०%	७१.३%	०.०%	.१%	१.७%	३.३%	१०.८%	१०.७%	१३.१%	१३.६%	.२%	.५%	.२%	.६%	५७४६
७	मण्डन देउपुर	७५.१%	७१.०%	.०%	.१%	३.९%	३.२%	६.९%	१०.०%	१३.९%	१४.६%	.१%	.७%	.१%	.३%	९११८
८	पाँचखाल	७३.१%	७३.७%	.४%	.६%	१०.२%	१०.४%	७.२%	६.४%	६.६%	५.९%	१.३%	१.९%	१.१%	१.१%	१०५८३
९	धुलिखेल	७८.८%	७९.१%	.०%	.१%	२.६%	२.६%	८.७%	८.०%	८.७%	८.६%	.९%	१.०%	.३%	.७%	७२११
१०	बनेपा	९२.४%	९१.५%	.२%	.२%	१.८%	२.०%	.६%	.९%	४.०%	४.२%	.५%	.६%	.५%	.५%	११०६२
११	पनौती	८३.९%	८२.०%	.०%	.०%	७.४%	७.७%	२.४%	२.४%	५.९%	६.६%	.१%	.७%	.४%	.६%	११२०७
१२	रोशी	८४.६%	७९.२%	.०%	.१%	.१%	.१%	२.६%	२.२%	११.५%	१४.६%	.७%	३.१%	.४%	.८%	६९६१
१३	बेथानचोक	८५.५%	८२.५%	.०%	.१%	.१%	.२%	१.५%	१.६%	१२.०%	१०.९%	.८%	४.७%	.०%	.१%	४३०४
	काभ्रेपलाञ्चोक	८०.३%	७८.५%	.१%	.२%	४.३%	४.३%	४.८%	५.१%	९.३%	९.५%	.८%	१.६%	.३%	.९%	९१८९५

अनुसुचि १० : जिल्लाका ग्रामिण सडकहरूको नाम र लम्बाई

कोड	सडकको नाम	जम्मा लम्बाई	कालोपत्रे	ग्राभेल	धुले	सबै मौसममा यातायात चल्ने	प्रतिकुल मौसममा नचल्ने	राम्रो	नराम्रो
१	पुच्छारी -आसापुरी-साँगा	९.६		४.६	५	४.६	५	९.६	
२	नार्याँपुल -गल्कु- आसापुरी	३.९			३.९		३.९	३.९	
३	जोरघट्ट-पोखरीडाँडा-फूलचोकी	३			३		३	३	
४	पनौति-बाँसडोल-साँगा	७.२		७.२		७.२		७.२	
५	पनौति-कोलाती भूमिडाँडा-कुशादेवी	६.५		६.५		६.५		६.५	
६	कालचोक-महेन्द्रज्योति-साँगा	३.६			३.६		३.६	३.६	
७	करुणामार्ग-उग्रचण्डी-जनागाल-टुकुचा-बनेपा	४.८	४.२	०.६		४.८		४.२	०.६
८	साँगा नासिका-नाला-टुकुचा	४.५	०.७	३.८		४.५		४	०.५
९	ठुलोवाटो थापागाउँ पुलबजार	३.६		२.५	१.१	२.५	१.१		३.६
१०	नाला तिनदोवाटो-नाला अमालडोल	४.८	४	०.८		४.८		४.८	
११	पाटीखर्क-पोटगाउँवेसी-पार्थली भञ्ज्याङ	८.१			८.१		८.१	४	४.१
१२	हुँखर्क-पादने खोला-चन्दनपुर	३.४			३.४		३.४	३	०.४
१३	च्याम्राडवेसी-थलगाउँ (ललितपुर)	४.६			४.६		४.६	३	१.६
१४	हुँखर्क-गोवा भञ्ज्याङ-च्याम्राडवेसी	१०.७			१०.७	१०.७		१०.७	
१५	खोपासी-चलाल	९.७		९.७		९.७		९.७	
१६	खावा-डारेलथोक	२.३			२.३		२.३	२	०.३
१७	सिम्पानी-गजल- मल्पी	४.७		०.६	४.१	०.६	४.१	४.७	
१८	चालिसे-छिनेभञ्ज्याङ-फूलचोकी	७.१			७.१		७.१	२.१	५
१९	पनौति-मल्पी-पिचोक	८.६		१.७	६.९	१.७	६.९	८.६	
२०	शंखुपाटीचौर-पनौति-कुशादेवी-रयाले	१२		२.३	९.७	२.३	९.७	१२	
२१	मानेदोभान-खानी-लट्था भञ्ज्याङ	७.३			७.३		७.३	३	४.३
२२	गेलहुड-गुल्मकोट	५.२			५.२		५.२	५.२	
२३	हिंनुवापाटी-गैह्रीविसौना-नगरकोट	१७.२		७	१०.२	१०.२	७	१६	१.२
२४	सुर्यभञ्ज्याङ-नाला	५			५			५	
२५	रविओपी -नगरकोट	४.७			४.७		४.७	४.७	
२६	नाला-नगरकोट	१०.३	०.९	३	६.४		९.३	१	
२७	उग्रचण्डी-टुकुचा-नाल्दुम-नगरकोट	१३	०.९	३	९.१	३.१	९.१	९.१	
२८	नगरकोट-हिंनुवापाटी	१७.८		५	१२.८	१२.२	५	१६	२.८
२९	नगरकोट-नर्याँगाउँ- कुन्तावेसी	१४.१		४.१	१०	४.१	१०	१३	१.१
३०	अनेकोट-तिनपिप्ले (कोट्याङ)	१०		१.८	८.२	१.२	८.२	८	०.२
३१	नगरकोट-घुम्नेचौर	११	०	१	१०	०	११		९
३२	ज्यामिरकोट-पाँचखाल	४.२			४.२		४.२	३.२	१
३३	लामिडाँडा-ज्यामिरकोट-कृष्णमन्दिर	८.४			८.४		८.४	८	०.४
३४	महादेवस्थान-चण्डेनी-जोगीटार	१२.३			१२.३		१२.३	१०	२.३
३५	महादेवस्थान-मिठेपानी	२.९			२.९		२.९		
३६	काभ्रेभञ्ज्याङ-देवीस्थान-धुलिखेल	४.५		०.६	३.९	०.६	३.९	०.५	४
३७	चुन्ताल(उग्रचण्डी)-त्रिवेणी (नाला)	५.८			५.८		५.८	५.८	
३८	गैह्रीगाउँ-रोहीणी भञ्ज्याङ	६.८			६.८		६.८	५	१.८
३९	पाँचखाल २- अनेकोट बनेपा	१४.५		७	७.५	७.५	७	१३	१.५
४०	बसेरी- थुम्का	३.२		१.२	२		१.२	१.२	
४१	मिल्चे-बोराङ-तालहुँगा	९.१			९.१		९.१		

कोड	सडकको नाम	जम्मा लम्बाई	कालोपत्रे	ग्राभेल	धुले	सबै मौसममा यातायात चल्ने	प्रतिकूल मौसममा नचल्ने	राम्रो	नराम्रो
४२	भोर्लेनी- सिक्रेदोभान-तालढुंगा	५.४			५.४		५.४		
४३	खोपासी-तालढुंगा	५.९			५.९		५.९		
४४	तालढुंगा -जरथली -गोकुले	१३.९			१३.९		१३.९		
४५	खोपासी-कामीडाँडा-तालढुंगा -भोर्लेनी	४१.४			४१.		४१.४		
४६	च्याल्टी-फलामेटार-तालढुंगा	१.९			१.९		१.९	१.९	
४७	कृष्ण मन्दिर ज्यामिरकोट-देवीस्थान-लामिडाँडा	७.७		०.२	७.५		७.५	७	०.७
४८	खोपासी-च्यासिडखर्क-कामीडाँडा	१९.१			१९.१	१९.१		१५	४.१
४९	च्याल्टी-फलामेटार-तालढुंगा -भोर्लेनी	९.१			९.१		९.१		
५०	शंखु पाटीचौर-पनौति- कुशादेवी-रयाले	५.३	२.९	२.१	०.३	५	०.३	५.३	
५१	समाजकल्याण(पाँचखाल) -अनेकोट-नगरकोट	७.५			७.५		७.५	७.५	
५२	कामीडाँडा-तालढुंगा	७.२			७.२		७.२	५	२.२
५३	कामीडाँडा भञ्ज्याङ-मेधाम्सु-फलामसु	१५.६			१५.६		१५.६	१३	२.६
५४	बाल्यली-टोडुके-सिउरेनी-मेथाम्सु	७.१		०.४	६.७	६.७	०.४	५	२.१
५५	नौविसे-पिपल बोट- चक्रपथ	३.६			३.६		३.६	३.६	
५६	काभ्रेभञ्ज्याङ-सारदा बतासे-शंखु - नमोबुद्ध	६.१	०.३	१.२	४.६	१.५	४.६	३	३.१
५७	-सारदा बतासे-शंखु	७.१			७.१		७.१	४	३.१
५८	डोरामुख(रविओपि)-देविटार- अनेकोट	९.२			९.२		९.२	८	२.२
५९	नगरकोट-घुम्ने चौर	११	०	१	१०	०	११		९
६०	पञ्चकन्या-चंखुवेशी	३.४			३.४		३.४	३	०.४
६१	फेदी पिप्ले-शंखु-पाटीचौर विद्यालय	२.७			२.७		२.७	२.७	
६२	काभ्रेभञ्ज्याङ-नमोबुद्ध- दाप्चा-कांके	१४	०.१	५	८.९	५.१	६.३	११.४	
६३	गाविस भवन- वसेरी	३.८		०.५	३.३	०.५	३.३	३	०.८
६४	श्याम्पाटी-कुरगाउँ-भालुखर्क	५.५		१.४	४.१		४.१	३.१	२.३
६५	धारापानी-ढाँडरेखोला-माने	२.५			२.५		२.५	१	१.५
६६	फूलवारी-भकुण्डे	९		३.५	५.५	३.५	५.५	९	
६७	खावा- माथिल्लो बडालगाउँ-भट्टेडाँडा-काभ्रेभञ्ज्याङ	५.४			५.४		५.४	५.४	
६८	डाँडागाउँ-कल्ले-कर्नेलको जंगल	६.५			६.५		६.५	४	२.५
६९	डाँडागाउँ-कल्ले-तिनपिप्ले	३.५			३.५		३.५	३.५	
७०	काभ्रेभञ्ज्याङ- खावा	७.७		०.४	७.३	०.४	७.३	७.७	
७१	खावा ठाँटी-हनुमानगढी	५.१			५.१		५.१	५.१	
७२	सर्वमंगला-रयाले	२.६		२.६		२.६		२.६	
७३	सिसाखानी (ज्योतिमार्ग)	२.४			२.४		२.४	१.४	१
७४	तिनपिप्ले-ठुलीचौर-सितलवेशी	८.५			८.५		८.५	८.५	
७५	माथिल्लो होक्से-चिसापानीटार-५३ किलो	४.५			४.५		४.५	३	१.५
७६	माथिल्लो होक्से-चिसापानीटार-ढाँडरेखोला	३.३			३.३		३.३	३	०.३
७७	होक्से-चिसापानी-फूलवारी-दोलालघाट	७.१			७.१		७.१	४	३.१
७८	लामिडाँडा-पलाञ्चोक-खरेलथोक-तिमालवेशी	२३.६	९	७.८	६.८			२३.६	
७९	चरङ्गे-धुवाँकोट-कांके-दाप्चा	७.८			७.८		७.८	७	
८०	छपन्न किलो-हिंगुवापाटी(तल्लोवाटो)	२०.९		६.७	१४.२	६.७	१२.७	२०.९	
८१	चिसापानी-हिंगुवापाटी	१९.४		३.५	१५.९	३.५	१५.९	१९.	
८२	जैसिथोक (फेदी)- चण्डेनी	७		२	५	२	५	३	२
८३	मेथिनकोट १-काफ्लेथोक-मेथिनकोट २	४.४	०.३	३.३	०.८	३.६	०.८	४.४	

कोड	सडकको नाम	जम्मा लम्बाई	कालोपत्रे	ग्राभेल	धुले	सबै मौसममा यातायात चल्ने	प्रतिकूल मौसममा नचल्ने	राम्रो	नराम्रो
८४	होक्से २ (पिपलवोट)-श्रीरामपाटी	२.८			२.८		२.८		२.८
८५	तल्लो भञ्ज्याङ-खट्टार	३.२			३.२		३.२		
८६	बोहोरे दोभान -तामाघाट	९.४		९.४		९.४		९.४	
८७	तिनपिप्ले-बालुवा-बोहोरे दोभान	९		९		९		९	
८८	नासपातीवोट-दाह्रेगौडा-भकुण्डे	८.७		०.९	७.८	०.९	७.८	७.८	
८९	ताल्लो हटिया- भकुण्डे	५.४			५.४		५.४	५	०.९
९०	दाप्चा-गहते-फलामेसाँघु	९.९			९.९		९.९	९.९	
९१	फलामेसाँघु-पिपलटार-बाघमारा	७.९			७.९		७.९	६	१.९
९२	चण्डीचौर- मासांग्रे-गोकुले	३.२			३.२		३.२	२	१.२
९३	फलामेसाँघु-चण्डीचौर-काफलडाँडा	५			५		५	३	२
	फलामेसाँघु-सान्साकोट-निगाले-गोकुले	७.९			७.९		७.९	५	२.९
९५	सिखराम्बोटे-सन्नीखोला-पोटादोभान-चौकीडाँडा	७.४			७.४		७.४	५	२.४
९६	सन्नीखोला-महादेवटार-माटे-निगाले	६.२			६.२		६.२	४	२.२
९७	सिपाली चिलाउने-चौकीडाँडा-सिसाखानी-निगाले-	६.४			६.४		६.४	५	१.४
९८	कटुन्जे-चौकीडाँडा-पोटा दोभान-सिपाली चिलाउने-	११.९			११.९		११.९	९	२.९
९९	नारायणस्थान-बोल्दे	३.६		२.७	०.९	२.७	०.९	२	०.७
१००	होक्से ४-पाडुला	४			४		४	४	१
१०१	पाडुला	१			१		१		
१०२	बुच्चाकोट-शेरा	६.३			६.३		६.३	६.३	
१०३	शेरा- मेथिनकोट ७	६.९			६.९		६.९	६	०.९
१०४	मंगलटार बजार-छाप-थारुक	५.७			५.७		५.७	४	१.७
१०५	देउराली-जारसल्ला (मेथिनकोट १)	४			४		४	४	
१०६	भकुण्डे-कानपुर-मेच्छे पौवा	३०.४		११.८	१८.६	११.८	१८.६	१८.६	
१०७	कानपुर ५- कानपुर ६- कानपुर १	८.४			८.४		८.४	६.४	२
१०८	रोशी पुल-खार्पाचोक-कालिनचोक सिंगेलेक- सुंगुरे-वनखु	१५			१५		१५	१०	५
१०९	पिपलटार -ठुलोहटिया (खनालथोक)	५.९			५.९		५.९	५.९	
११०	तल्लोहटिया-खाक्सी-पिपलटार	८.१		०.४	७.७	०.४	७.७	७.७	
१११	नौविसे-काँक्रे	४.३		१.४	२.९			४.३	
११२	दाप्चा खोला खनालथोक	३.५			३.५		३.५	३	०.५
११३	दाप्चा पुल-चरङ्गे	२.७		२.७		२.७		२.७	
११४	बोहोरे दोभान-अमलटारी-चुखावेसी-ठुलोपसेल	२०.५		५	१५.५	५	१५.५	१५.५	
११५	गडेरीवेसी-लामागाउँ	४.६			४.६				
११६	मौरे-लामागाउँ-आधावाटो-बोहोरेदोभान	१९.१		०.९	१८.२	०.९	१८.२	१६	३.१
११७	कालिनचोक- चौकीडाँडा	९.३			९.३		९.३	९.३	
११८	चौकीडाँडा-दुवाकोट	२.८		२.८		२.८		२.८	
११९	कटुन्जे-सिपाली-वनखु	२०.९			२०.९		२०.९	२०.९	
१२०	मानेदोभान-रानीकोट	४			४		४	४	
१२१	मानेडाँडा- सापिड	७.५			७.५		७.५	७.५	
१२२	मानेडाँडा- भुम्लुटार-सापिड	१०.२			१०.२		५	५.२	
१२३	वित्तदेउराली स्वास्थ्यचौकी-कोलातीठाँटी डाँडा	७.६			७.६		७.६	३	४.६
१२४	लाष्टकोट-खार्पाचोक-सिपाली- बुढाखानी	१५			१५		१५	१०	५
१२५	फोक्सिडटार-मेलाङ्गुडाँडा	२.४			२.४		२.४	२.४	

कोड	सडकको नाम	जम्मा लम्बाई	कालोपत्रे	ग्राभेल	धुले	सबै मौसममा यातायात चल्ने	प्रतिकूल मौसममा नचल्ने	राम्रो	नराम्रो
१२६	चौवन्न किलो-पिपलडाँडा- गौरापिपल	८.६			८.६		८.६	५	३.६
१२७	गौरापिपल-डाँडागाउँ	३.४			३.४		३	३	०.४
१२८	देउराली-मेच्छेगाउँ-नाकै	८.८		५.५	३.३	५.५	३.३	५.३	३.३
१२९	पिन्थली-रोशीखोला	६			६		६	६	
१३०	नाकैदोभान-पिन्थली-रजवास-बुढाखानी	१५			१५		१५	७	८
१३१	चिउरीवास-मंगलटार-वाल्डिङ-बुढाखानी	१५.५			१५.५		१५.५	१३	२.५
१३२	मंगलटार-कालाधार-मेटवाल-कुरुवास-नारायणस्थान	१३.५		१०	३.५	१०	३.५	१०	३.५
१३३	कालढुङ्गा-खोलाघारी	७.४			७.४		७.४	७.४	
१३४	भोज्याङ-भिमखोरी	१२.७		२.४	१०.३	२.४	१०.३	१०.३	
१३५	कालढुङ्गा (भिमखोरी)-नउसाल	७.१			७.१		७.१	७.१	
१३६	पिप्ली-भिमखोरी	१२.२			१२.२		१२.२	१२.२	
१३७	माम्ती-रामरिम	८.७			८.७		८.७	८.७	
१३८	दोलालघाट-कोलाती-ढाँडखर्क-कात्तिके देउराली-मादन	३१.५			३१.५		३१.५	३१.५	
१३९	माम्ती-मेच्छे	३			३		३	३	
१४०	कुँडारी-दोभानटार	६.५			६.५		६.५		६.५
१४१	मादनकुँडारी- कात्तिके देउराली	४.७			४.७		४.७	४.७	
१४२	कात्तिकेदेउराली-पचुवारघाट	१०.९			१०.९		१०.९		१०.
१४३	कात्तिके देउराली-वित्तदेउराली-तल्लोबाटो	१९.२			१९.२		१९.२	१९.२	
१४४	चौवास-गुमपाटी-ठुलोवाङ्थली-सानो वाङ्थली	३.४			३.४		३.४	३.४	
१४५	बाखिटी-सापिङ	१८.९			१८.९		१८.९	१८.९	
१४६	देउराली बोक्से-चौरी खोला-गुन्सी भदौरे	६.२			६.२		६.२	६.२	
१४७	पोखरीचौरी-राम्चे-कात्तिके देउराली	६.६			६.६		६.६	६.६	
१४८	चौरीखोला-पोखरीचौरी-ढाँडखर्क	१०.५			१०.५		१०.५	५	५.५
१४९	ढाँडखर्क-गोठपानी-ठुलीपँधेरा	४.३			४.३		४.३	२	२.३
१५०	ढाँडखर्क-विलाचौरी खोला-पान्कचेत	१३.१			१३.१		१३.१	८	५.१
१५१	ढाँडखर्क-चौवास	२१.५			२१.५		२१.५	२१.५	
१५२	किल्पु नाग्रे-लाउरे देउराली	१६.१			१६.१		१६.१	१६.१	
१५३	लाउरे देउराली-वाफल	४.९			४.९		४.९	४.९	
१५४	लाउरे देउराली-चौवास	५.८			५.८		५.८	५.८	
१५५	गुम्पाटी-सानो वाङ्थली-ठुलो वाङ्थली-धुसेनी सिवालय	७.५			७.५		७.५	७.५	
१५६	सिम्थली-भिमस्थान-सापिङ-भिमस्थान-चौवास	११.९			११.९		११.९		११.९
१५७	चौवास-भिमस्थान-सल्ले-मानेडाँडा	३.८			३.८		३.८	३.८	
१५८	मानेडाँडा-डुडुगाउँ-छेडा	८.६			८.६		८.६	५	३.६
१५९	वित्तदेउराली-कोलाती-ठाँटीडाँडा	७.६			७.६		७.६	२.६	५
१६०	मानेडाँडा-भुम्लुटार-सापिङ	१०.२			१०.२		१०.२	१०.२	
६१	भुम्लुटार-दोलालघाट-मानेडाँडा-सापिङ	७.५			७.५		७.५		७.५
१६२	तिनपिप्ले-वालुवा-भैंडावारी	११.३		८	३.३		११.३	११.३	
	फिडर सडकहरु								
F029	बनेपा-खोपासी	९.५	६.६	२.९४					
F030	पाँचखाल-मेलम्ची-हेलम्बु	१०.६	१०.६						
F071	पाँचखाल-पलाञ्चोक भगवती	११	१०	१					
F072	ग्वाको-पनौति	२०	९.१	१०.९					

कोड	सडकको नाम	जम्मा लम्बाई	कालोपत्रे	ग्राभेल	धुले	सबै मौसममा यातायात बल्ले	प्रतिकूल मौसममा नचल्ले	राम्रो	नराम्रो
F073	बखुण्डोल-बोगटीगाउँ	२	२						
F096	नमोबुद्ध-शंखु	१.३३		१.३३					
F097	अमालडोल-नाला बनेपा	४.७३	४.७						

स्रोत : जिल्ला वस्तुगत विवरण २०७०

अनुसुचि ११ : नयाँ संरचना अनुसारका गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको मतदाता संख्या

गाउँपालिका/नगरपालिका	वडा नं.	पुरुष	महिला	जम्मा
भुम्लु	१	१०८४	९५५	२०३९
भुम्लु	२	५४६	४५७	१००३
भुम्लु	३	३८५	३६२	७४७
भुम्लु	४	७२९	७०६	१४३५
भुम्लु	५	६८५	६५९	१३४४
भुम्लु	६	४४८	४२९	८७७
भुम्लु	७	५३४	४८२	१०१६
भुम्लु	८	७७८	७५०	१५२८
भुम्लु	९	७०२	६७९	१३८१
भुम्लु	१०	६४०	६६९	१३०९
जम्मा		६५३१	६१४८	१२६७९
चौरीदेउराली	१	५८९	५६८	११५७
चौरीदेउराली	२	७४१	७३३	१४७४
चौरीदेउराली	३	९१०	८५२	१७६२
चौरीदेउराली	४	६९३	६७०	१३६३
चौरीदेउराली	५	११७८	१२४८	२४२६
चौरीदेउराली	६	१०२१	१०४७	२०६८
चौरीदेउराली	७	७१६	८००	१५१६
चौरीदेउराली	८	८५४	७९९	१६५३
चौरीदेउराली	९	६०१	५१९	११२०
जम्मा		७३०३	७२३६	१४५३९
खानीखोला	१	५२५	३८५	९१०
खानीखोला	२	३७१	३८४	७५५
खानीखोला	३	४०४	३६२	७६६
खानीखोला	४	३४६	३४५	६९१
खानीखोला	५	४५७	४२९	८८६
खानीखोला	६	७५३	७१५	१४६८
खानीखोला	७	८१८	७४०	१५५८
वडा नं ४ मा १ जना तेश्रो लिङ्गी				
जम्मा		३६७४	३३६०	७०३५
महाभारत	१	४९२	४४८	९४०
महाभारत	२	५४०	४३६	९७६
महाभारत	३	५६८	५६२	११३०
महाभारत	४	४३५	३९३	८२८
महाभारत	५	४४९	४५५	९०४

गाउँपालिका/नगरपालिका	वडा नं.	पुरुष	महिला	जम्मा
महाभारत	६	६३१	६०७	१२३८
महाभारत	७	५५४	४९७	१०५१
महाभारत	८	७३१	६७७	१४०८
जम्मा		४४००	४०७५	८४७५
नमोबुद्ध	१	८१६	८०६	१६२२
नमोबुद्ध	२	१०५२	१०१०	२०६२
नमोबुद्ध	३	७२५	७९७	१५२२
नमोबुद्ध	४	६६९	७०३	१३७२
नमोबुद्ध	५	१३१६	१३३७	२६५३
नमोबुद्ध	६	५४६	४९७	१०४३
नमोबुद्ध	७	१०८९	१०२२	२१११
नमोबुद्ध	८	११६२	११३९	२३०१
नमोबुद्ध	९	९७४	९६०	१९३४
नमोबुद्ध	१०	८७३	८७२	१७४५
नमोबुद्ध	११	८६०	८४५	१७०५
जम्मा		१००८२	९९८८	२००७०
तेमाल	१	६५७	६८५	१३४२
तेमाल	२	७३६	७२५	१४६१
तेमाल	३	३८९	३७६	७६५
तेमाल	४	७९०	७२९	१५१९
तेमाल	५	१०३८	१००८	२०४६
तेमाल	६	९६९	९६४	१९३३
तेमाल	७	८९३	८१६	१७०९
तेमाल	८	१०२५	९६६	१९९१
तेमाल	९	८६४	७९४	१६५८
जम्मा		७३६१	७०६३	१४४२४
मण्डनदेउपुर	१	११२३	१०६८	२१९१
मण्डनदेउपुर	२	८८०	८९८	१७७८
मण्डनदेउपुर	३	७५९	७७४	१५३३
मण्डनदेउपुर	४	७०७	७३३	१४४०
मण्डनदेउपुर	५	१०१६	९६१	१९७७
मण्डनदेउपुर	६	९०५	८४७	१७५२
मण्डनदेउपुर	७	९०३	८७०	१७७३
मण्डनदेउपुर	८	७४८	७११	१४५९
मण्डनदेउपुर	९	१०६४	१००६	२०७०

गाउँपालिका/ नगरपालिका	वडा नं.	पुरुष	महिला	जम्मा
मण्डनदेउपुर	१०	१०४५	१०८०	२१२५
मण्डनदेउपुर	११	९१३	९७०	१८८३
मण्डनदेउपुर	१२	८१७	८२५	१६४२
जम्मा		१०८८०	९९१८	२०७९८
पाँचखाल	१	९७१	९२५	१८९६
पाँचखाल	२	११९९	११४६	२३४५
पाँचखाल	३	६८३	६८१	१३६४
पाँचखाल	४	७७०	८६९	१६३९
पाँचखाल	५	७१४	६९७	१४११
पाँचखाल	६	१२७५	१३३६	२६११
पाँचखाल	७	६५२	६६५	१३१७
पाँचखाल	८	८५७	८७०	१७२७
पाँचखाल	९	९९४	९७८	१९७२
पाँचखाल	१०	६६२	६२६	१२८८
पाँचखाल	११	७९०	८२३	१६१३
पाँचखाल	१२	१३०२	१३९२	२६९४
पाँचखाल	१३	६०५	६९६	१३०१
जम्मा		११४७४	११७०४	२३१७८
धुलिखेल	१	५४९	६०२	११५१
धुलिखेल	२	८२१	८२८	१६४९
धुलिखेल	३	६६५	६६०	१३२५
धुलिखेल	४	६८२	७१०	१३९२
धुलिखेल	५	६५६	६६४	१३२०
धुलिखेल	६	९९३	९६७	१९६०
धुलिखेल	७	१०२८	१०६०	२०८८
धुलिखेल	८	९९८	१०१५	२०१३
धुलिखेल	९	९७२	११०२	२०७४
धुलिखेल	१०	४८१	५२७	१००८
धुलिखेल	११	१२८३	१२५१	२५३४
धुलिखेल	१२	९६०	९५६	१९१६
जम्मा		१००८८	१०३४२	२०४३०
बनेपा	१	७२६	७०५	१४३१
बनेपा	२	८२७	७६७	१५९४
बनेपा	३	१३५६	१२५१	२६०७
बनेपा	४	१२४८	१२५३	२५०१
बनेपा	५	१३८९	१५५५	२९४४
बनेपा	६	८१०	८६६	१६७६
बनेपा	७	१४०९	१४९८	२९०७
बनेपा	८	१५११	१६०७	३११८
बनेपा	९	१२६८	१३६०	२६२८
बनेपा	१०	१०४२	११२४	२१६६
बनेपा	११	६००	५९३	११९३

गाउँपालिका/ नगरपालिका	वडा नं.	पुरुष	महिला	जम्मा
बनेपा	१२	१००७	१०५०	२०५७
बनेपा	१३	८८४	१०००	१८८४
बनेपा	१४	८०७	८६२	१६६९
जम्मा		१४८८४	१५४९१	३०३७५
पनौती	१	१६०२	१६३०	३२३२
पनौती	२	११०८	११५७	२२६५
पनौती	३	१२७६	१३१६	२५९२
पनौती	४	१५४५	१५६१	३१०६
पनौती	५	१४१३	१४६०	२८७३
पनौती	६	७३८	७५६	१४९४
पनौती	७	१५४७	१६७५	३२२२
पनौती	८	१११०	११४३	२२५३
पनौती	९	१३०८	१३२२	२६३०
पनौती	१०	१४४८	१५४३	२९९१
पनौती	११	९८७	१०५७	२०४४
पनौती	१२	११८२	११९४	२३७६
जम्मा		१५२६४	१५८१४	३१०७८
रोशी	१	७५०	७४७	१४९७
रोशी	२	५०२	४९७	९९९
रोशी	३	६७१	६५९	१३३०
रोशी	४	४८३	४३३	९१६
रोशी	५	४७८	५०५	९८३
रोशी	६	७९१	७२४	१५१५
रोशी	७	६७२	६१९	१२९१
रोशी	८	४२४	४०८	८३२
रोशी	९	१०९३	१०३६	२१२९
रोशी	१०	७०८	६८२	१३९०
रोशी	११	८३०	७५८	१५८८
रोशी	१२	४७१	४४२	९१३
जम्मा		७८७३	७५१०	१५३८३
बेथानचोक	१	५७७	५३९	१११६
बेथानचोक	२	९०६	९१८	१८२४
बेथानचोक	३	८२३	८३१	१६५४
बेथानचोक	४	१३५७	१३८५	२७४२
बेथानचोक	५	९९६	१०१८	२०१४
बेथानचोक	६	११२०	१०९०	२२१०
जम्मा		५७७९	५७८१	११५६०
कुल जम्मा	१३५	११५५९३	११५२५५	२३०८४९

श्रोत : जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, धुलिखेल काभ्रेपलाञ्चोक

अनुसुची १२ : साविकको भौगोलिक क्षेत्रहरूको विवरण

क्र.सं.	भौगोलिक क्षेत्र	गा.वि.स. संख्या	तात्कालिन साविकका गा.वि.स.हरू
१	डाँडापारी क्षेत्र	११	फलामेटार, डाँडागाउँ, मिल्चे, साल्मेचाकल, सालधारा (खानीखोला गा.पा.) तथा गोकुले, घर्तिछाप, फोक्सीडटार, बुढाखानी, बनखुचौर (महाभारत गा.पा.) र च्याम्राडवेशी
२	कोशीपारी क्षेत्र	१७	सापीङ्ग, भुम्लुटार, फलाँटे भुम्लु, सल्ले भुम्लु, कोलाती भुम्लु, चौवास, सिमथली, सानो वाङ्थली, नाग्नेगार्चे, गोठपानी, विर्ता देउराली, कात्तिकेदेउराली, पोखरी चौरी, धुसेनी शिवालय, माभीफेदा, मादन कुडारी र बेर्खासिल्ले घर्तिगाउँ
३	रोशी क्षेत्र	१६	कोलाती भुमिडाँडा, चलाल गणेशस्थान, हुंखर्क, च्यासिडखर्क, बल्यली, महाकालचौर, खहरेपाँगु, शिखर अम्बोटे, महादेवटार, सिसाखानी, सिपाली चिलाउने, खार्पाचोक, मंगलटार, वाल्टिड, भिमखोरी
४	तिमाल क्षेत्र	१०	सस्युखर्क, सरमथली, बोल्देफेदिचे, ठुलोपर्सल, मेच्छे, कुरुवास चापाखोरी, पोखरी नारायणस्थान, कानपुर कालापानी, कटुन्जेवेशी, मेथिनकोट
५	विहावर	२	रयाले र कुशादेवी
६	दाप्चा	६	मथुरापाटी फूलवारी, सिमलचौर श्यामपाटी, पुरानागाउँ दाप्चा, छत्रेबाँझ दाप्चा, डराउने पोखरी र खनालथोक
७	नाला	२	टुकुचा नाला र उग्रचण्डी नाला
८	देउपुर	३	नयाँगाउँ देउपुर, गैह्रीविसौना देउपुर, बालुवापाटी देउपुर
९	मण्डन	४	चण्डेनी मण्डन, महादेवस्थान मण्डन, जैसथोक मण्डन र ज्याम्दी मण्डन
१०	पलाञ्चोक	४	होक्से बजार, दोलालघाट, साठीघर भगवती, खरेलथोक, कोशीदेखा
११	पाँचखाल उपत्यका	६	पाँचखाल, देवभूमि बालुवा, होक्से, अनेकोट, देवीटार
१२	नगर क्षेत्र	५	बनेपा नगरपालिका, पनौती नगरपालिका र धुलिखेल नगरपालिका, साँगा, जनागाल
१३	नगर आसपासका क्षेत्रहरू	५	महेन्द्रज्योति बाँसडोल, शंखुपाटीचौर, काभ्रे नित्यचण्डेश्वरी, पात्लेखेत, रवीओपी

अनुसुची १३ : पुराना नगरपालिकाहरूको विवरण

क्र.सं.	नगरपालिकाको नाम	स्थापना मिति	समेटीएका तात्कालिन गा.वि.स.हरू
१	बनेपा नगरपालिका	२०३८ चैत्र १४	चण्डेश्वरी, बनेपा र श्री खण्डपुरका केही वडाहरू
२	पनौती नगरपालिका	२०५३ माघ ११	मल्पी, खोपासी, सुन्थान, टौखाल देवीस्थान, सुब्बागाउँ र पनौती
३	धुलिखेल नगरपालिका	२०४३ फाल्गुण ५	धुलिखेल, बज्रयोगीनी बुडोलका केही वडाहरू, सुब्बागाउँका केही वडाहरू, काभ्रेनित्य चण्डेश्वरीका केही वडाहरू, श्री खण्डपुरका केही वडाहरू र काभ्रेनित्यचण्डेश्वरी (२०७२ मा थपिएको)
४	पाँचखाल नगरपालिका	२०७१ जेष्ठ ४	अनेकोट, पाँचखाल, होक्से, देवभुमी बालुवा र साठीघर भगवती
५	काशीखण्ड न.पा	२०७१ मंसिर १६	पुरानागाउँ दाप्चा, खनालथोक, छत्रेबाँझ दाप्चा, डराउनेपोखरी, मेथिनकोट र मथुरापाटी फूलवारी

अनुसुची १४ : जिल्लाका पुराना इलाकाहरूको विवरण

इलाका नं	साविकका गाविसहरू
१	वाल्टिड, बनखु, भिमखोरी, बुढाखानी, फोक्सिडटार, घर्तिछाप, गोकुले
२	कानपुर कालापानी, कटुन्जेवेशी, खार्पाचोक, मंगलटार, मेथिनकोट, सस्युखर्क, सिपाली चिलाउने
३	विर्तादेउराली, बोल्दे फेदिचे, कुरुवास चापाखोरी, मेच्छे, गाउँ, पोखरी नारायणस्थान, सरमथली, ठुलोपर्सल
४	धुसेनी शिवालय, गोठपानी, कात्तिके देउराली, मादन कुडारी, माभीफेदा, नाग्नेगार्चे, पोखरी चौरी, सानो वाङ्थली
५	दाप्चा छत्रेबाँझ, डराउने पोखरी, खनालथोक, मथुरापाटी फूलवारी, पुरानागाउँ दाप्चा, सिमलचौर श्यामपाटी
६	बल्यली, च्यासिडखर्क, खहरेपाँगु, महादेवटार, महाकाल चौर भुग्देउ, शिखर अम्बोटे, सिसाखानी
७	च्याम्राडवेशी, डाँडागाउँ, हुंखर्क, फलामेटार, मिल्चे, सालधारा, साल्मेचाकल
८	चलाल गणेशस्थान, काभ्रे नित्यचण्डेश्वरी, पात्लेखेत, शारदा बतासे, शंखु पाटीचौर
९	कुशादेवी, पनौती नगरपालिका, रयाले विहावर कलाँती भुमिडाँडा
१०	बनेपा नगरपालिका, महेन्द्रज्योति बाँसडोल, नासिकास्थान साँगा, उग्रतारा जनागाल

इलाका नं	साविकका गाविसहरू
११	नाल्दुम बालुवापाटी देउपुर, देविटार, नाला उग्रचण्डी, नयाँगाउँ देउपुर, टुकुचा नाला
१२	अनेकोट, देवभूमि बालुवा, धुलिखेल नगरपालिका, पाँचखाल, रवि ओपी
१३	चण्डेनी मण्डन, गैह्रीबिसौना देउपुर, जैसिथोक मण्डन, ज्याम्दी मण्डन, महादेवस्थान मण्डन
१४	बेखसिम्ले, भुम्लुटार, चौबास, फलाटेभुम्लु, सल्ले भुम्लु, सापिड, सिमथली
१५	दोलालघाट, होक्सेवजार, खरेलथोक, कोलाती भुम्लु, कोशीदेखा, साष्टीघर भगवती

अनुसुचि १५ : नयाँ संरचना अनुसारका गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको वडा सहितको नक्साहरू

सन्दर्भ सामाग्रीहरू

जिल्ला वस्तुगत विवरण, काभ्रेपलाञ्चोक २०७०, तथ्याङ्क कार्यालय र जिल्ला विकास समिति, काभ्रेपलाञ्चोक
 सहकारी गतिविधि २०७२/७३, डिभिजन सहकारी कार्यालय काभ्रे
 विद्यालय स्तरिय शैक्षिक तथ्याङ्क, २०७३, जिल्ला शिक्षा कार्यालय काभ्रे
 वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तिका, २०७३, जिल्ला पशु विकास कार्यालय
 पञ्च वर्षिय वन व्यवस्थापन कार्ययोजना, (०६४।०६५-०६६।०६९), जिल्ला वन कार्यालय
 सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रतिवेदन, २०७३, जिल्ला वन कार्यालय
 काभ्रेपलाञ्चोकका बालबालिकाको स्थिति-२०६९, जिल्ला बाल कल्याण समिति, काभ्रे
 जिल्ला विकास योजना २०६९/७०, साविकको जिल्ला विकास समितिको कार्यालय काभ्रे
 वार्षिक कृषि विकास कार्यक्रम तथा तथ्याङ्क पुस्तिका, २०७३, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, काभ्रे
 पूर्व नं एक को परिचय, कृष्ण प्रसाद पराजुली, सुनकोशी साहित्यिक प्रकाशन, काठमाण्डौ
 नेपालको इतिहास, डा. पेशाल दाहाल, एम.के. पब्लिशर्स एण्ड डिष्ट्रिब्युटर्स
 प्राचिन नेपालको इतिहासमा नयाँ प्रकास, ज्ञानमणि नेपाल, रत्न पुस्तक भण्डार, काठमाण्डौ
<http://www.cbs.gov.np>
<http://www.dmgnepal.gov.np>
<http://www.landdepartment.gov.np>
<http://www.dcsi.gov.np>
<http://www.election.gov.np>
www.mofald.gov.np

नयाँ संरचना अनुसारको भुम्लु गाउँपालिका

मण्डन नगरपालिका

सिन्धुपाल्चोक जिल्ला

सिन्धुपाल्चोक जिल्ला

चौरीदेउराली गाउँपालिका

पाँचखाल नगरपालिका

तेमाल गाउँपालिका

संकेत

गाउँपालिका सिमाना

0 0.45 0.9 1.8 2.7 3.6 Miles

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नयाँ संरचना अनुसारको चौरीदेउराली गाउँपालिका

सिन्धुपाल्चोक जिल्ला

भुम्लु गाउँपालिका

तेमाल गाउँपालिका

संकेत

गाउँपालिका सिमाना

0 0.5 1 2 3 4 Miles

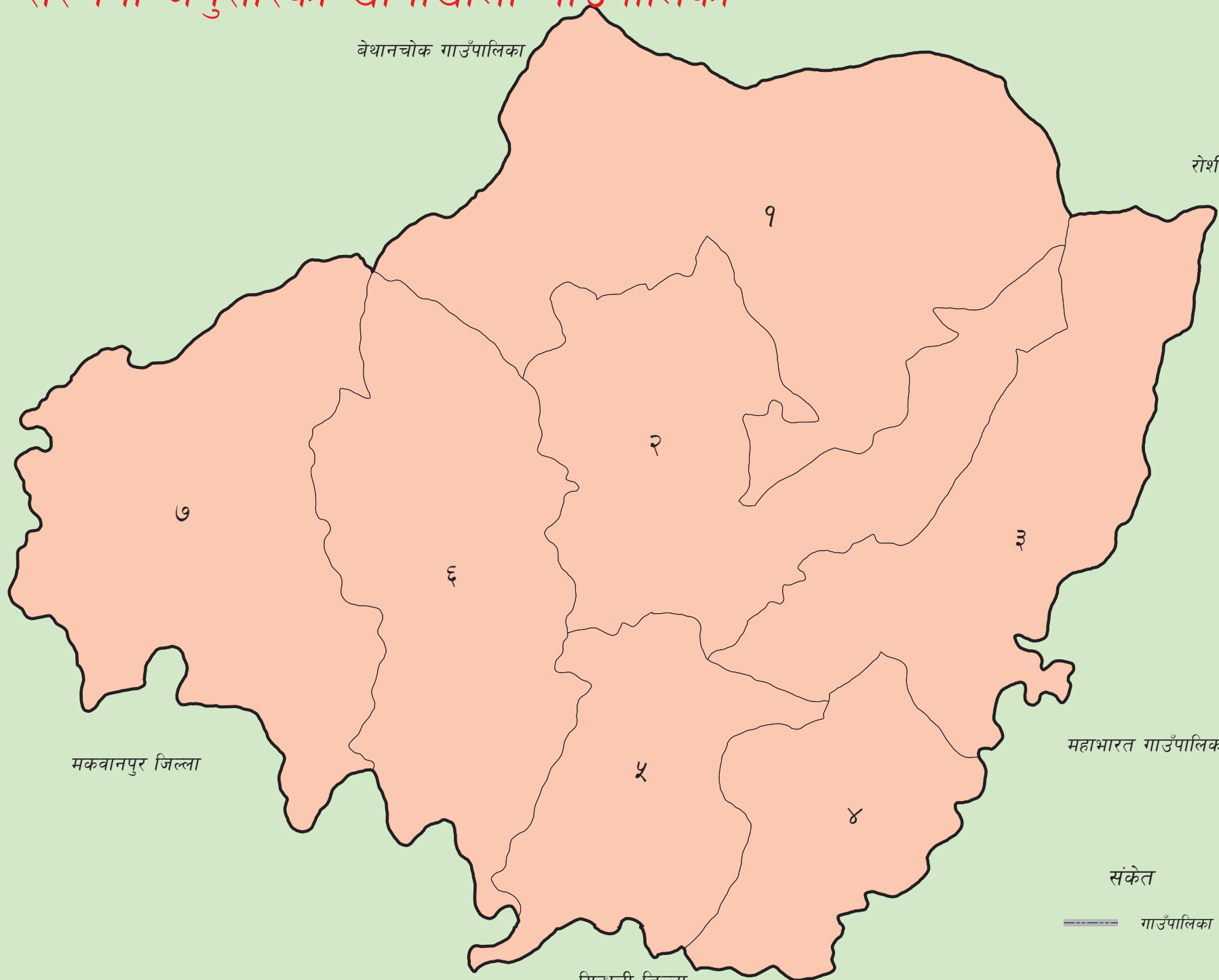
श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नयाँ संरचना अनुसारको खानीखोला गाउँपालिका

बेथानचोक गाउँपालिका

रोशी गाउँपालिका

मकवानपुर जिल्ला

महाभारत गाउँपालिका

सिन्धुली जिल्ला

संकेत

गाउँपालिका सिमाना

0 0.475 0.95 1.9 2.85 3.8 Miles

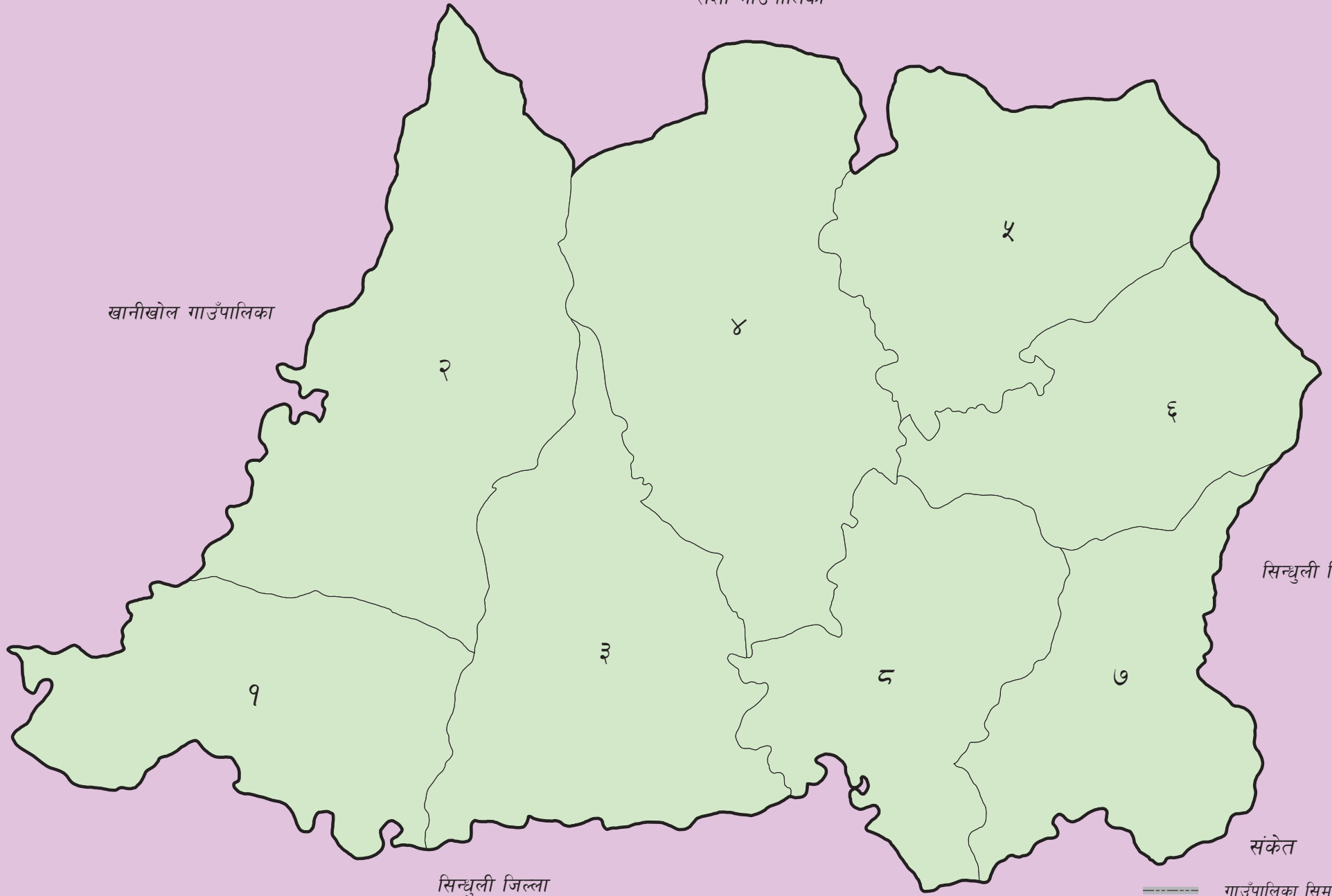
श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नयाँ संरचना अनुसारको महाभारत गाउँपालिका

रोशी गाउँपालिका

खानीखोल गाउँपालिका

सिन्धुली जिल्ला

सिन्धुली जिल्ला

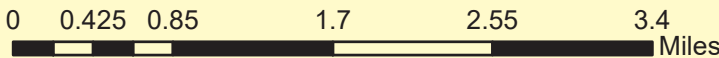
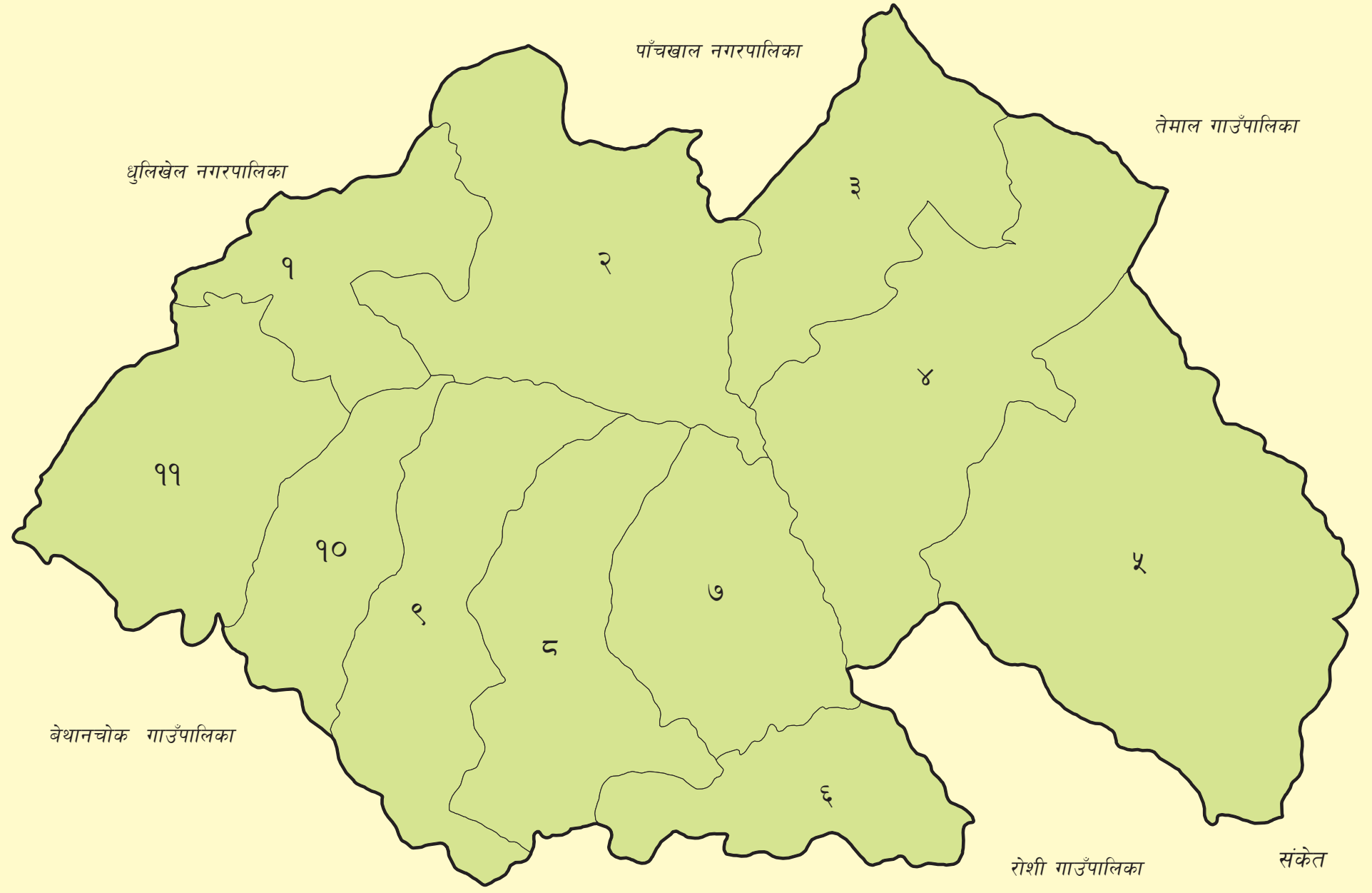
संकेत

गाउँपालिका सिमाना

0 0.5 1 2 3 4 Miles

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नयाँ संरचना अनुसारको नमोबुद्ध नगरपालिका

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नयाँ संरचना अनुसारको तेमाल गाउँपालिका

रामेछाप जिल्ला

नमोबुद्ध नगरपालिका

चौरी देउराली गाउँपालिका

रोशी गाउँपालिका

सिन्धुली जिल्ला

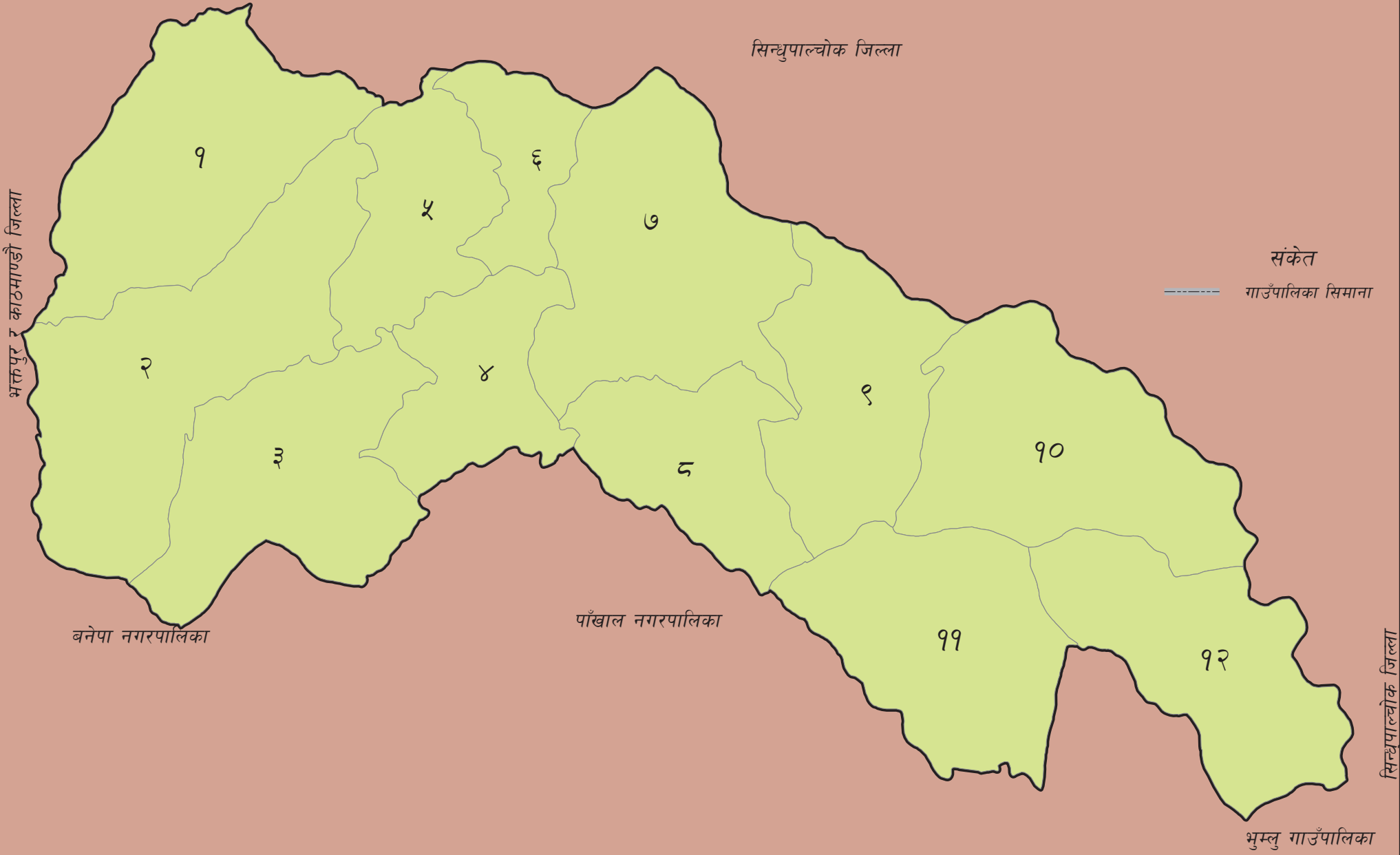
संकेत

गाउँपालिका सिमाना

0 0.5 1 2 3 4 Miles

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नयाँ संरचना अनुसारको मण्डनदेउपुर नगरपालिका

नयाँ संरचना अनुसारको पाँचखाल नगरपालिका

बनेपा नगरपालिका

मण्डनदेउपुर नगरपालिका

भुम्लु गाउँपालिका

धुलिखेल नगरपालिका

संकेत

गाउँपालिका सिमाना

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नमोबुद्ध नगरपालिका

तेमाल गाउँपालिका

0 0.475 0.95 1.9 2.85 3.8 Miles

नयाँ संरचना अनुसारको धुलिखेल नगरपालिका

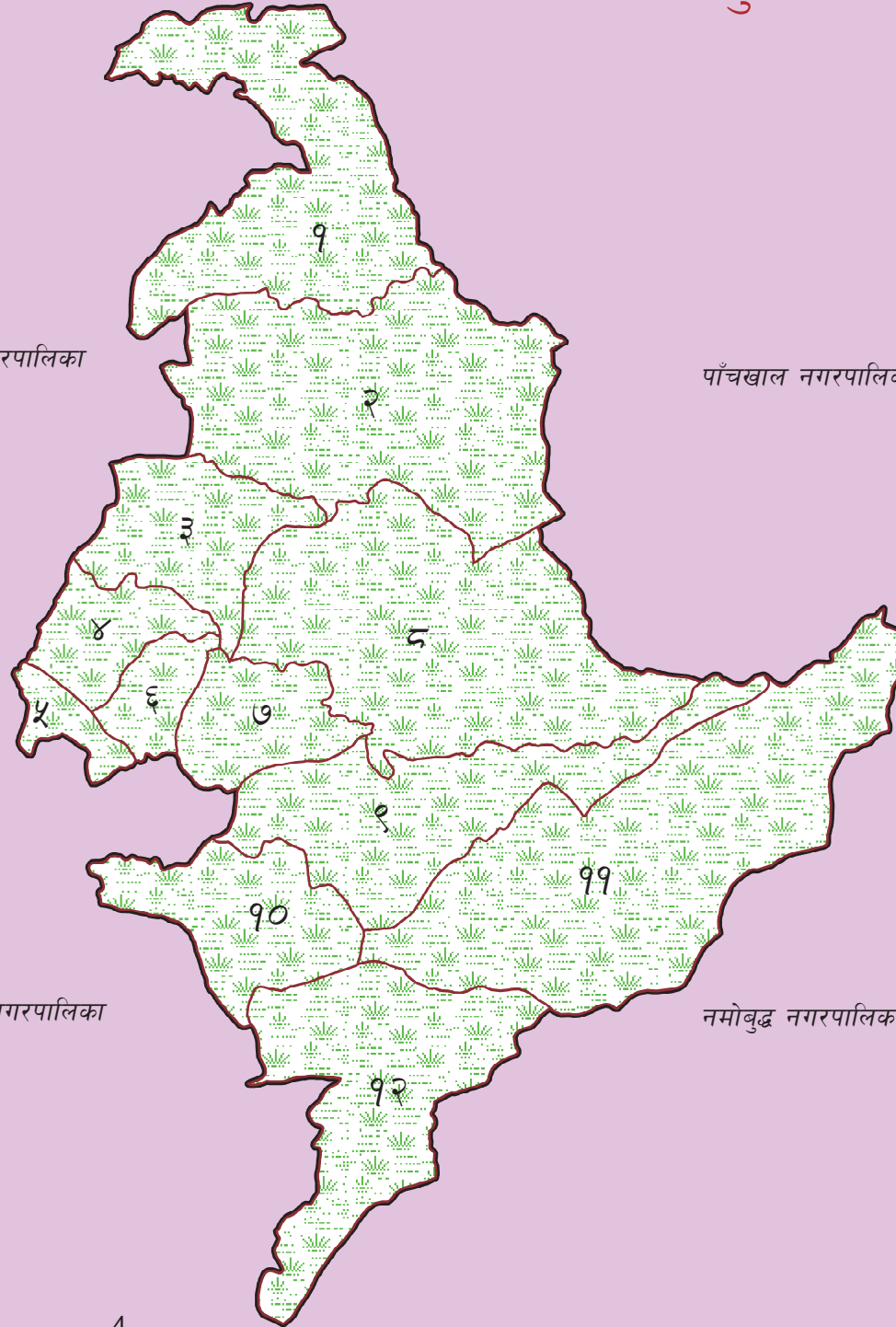

बनेपा नगरपालिका

पाँचखाल नगरपालिका

पनौति नगरपालिका

नमोबुद्ध नगरपालिका

संकेत

गाउँपालिका सिमाना

0 0.5 1 2 3 4 Miles

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नयाँ संरचना अनुसारको बनेपा नगरपालिका

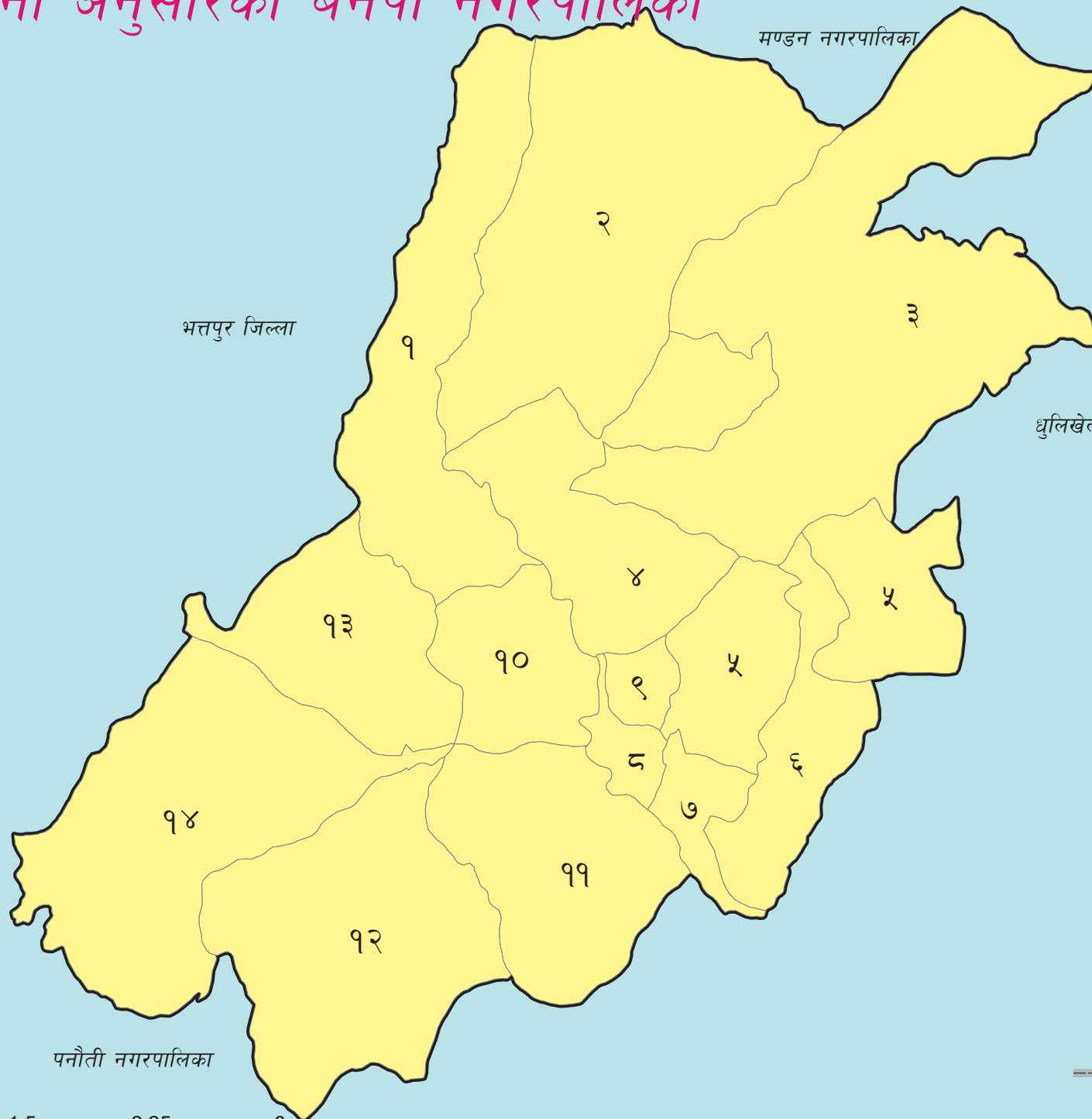

मण्डन नगरपालिका

पाँचखाल नगरपालिका

भक्तपुर जिल्ला

धुलिखेल नगरपालिका

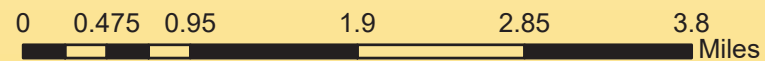
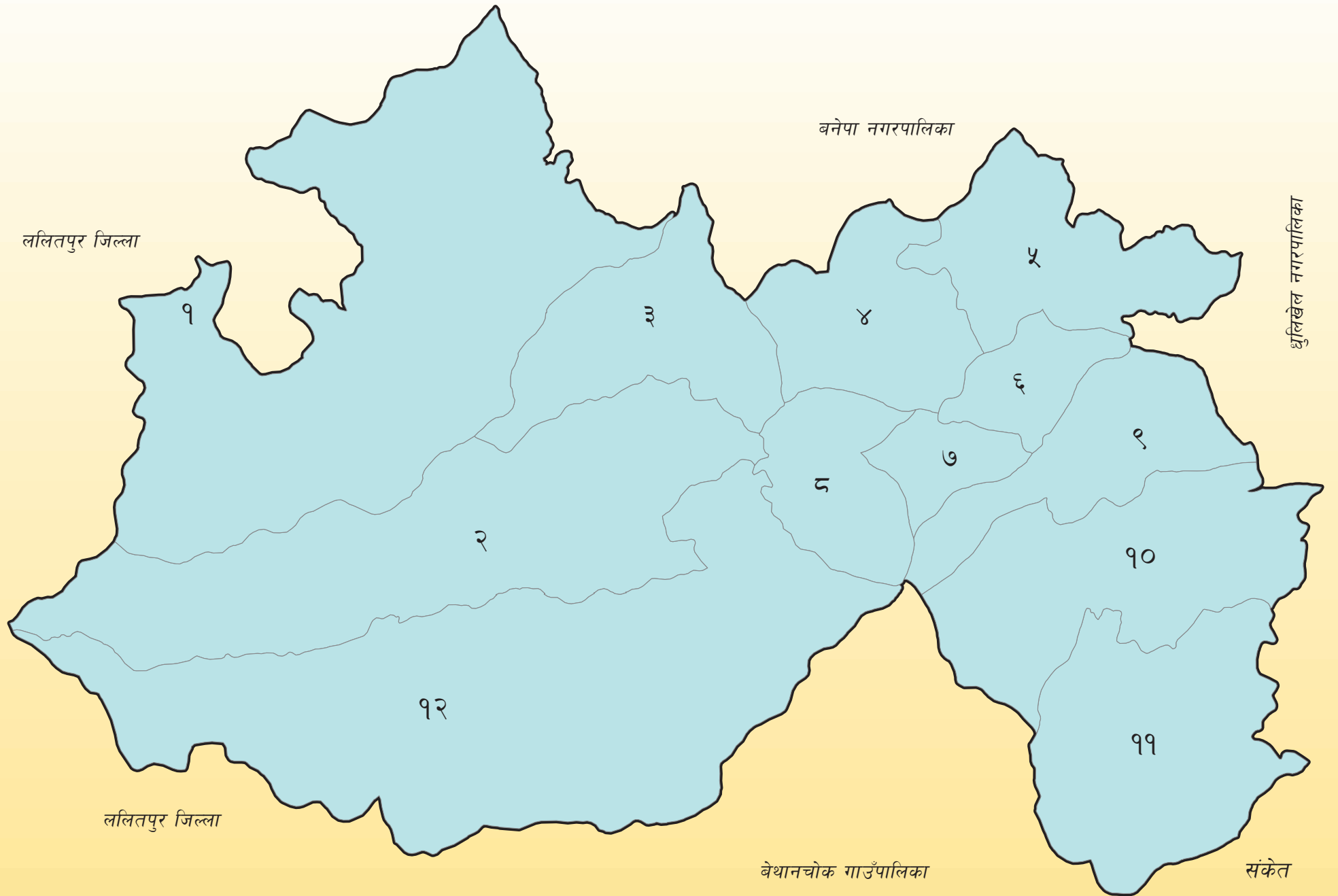
संकेत

गाउँपालिका सिमाना

0 0.375 0.75 1.5 2.25 3 Miles

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नयाँ संरचना अनुसारको पनौती नगरपालिका

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

नयाँ संरचना अनुसार रोशी गाउँपालिका

नमोबुद्ध नगरपालिका

बेथानचोक गाउँपालिका

खानीखोला गाउँपालिका

तेमाल गाउँपालिका

महाभारत गाउँपालिका

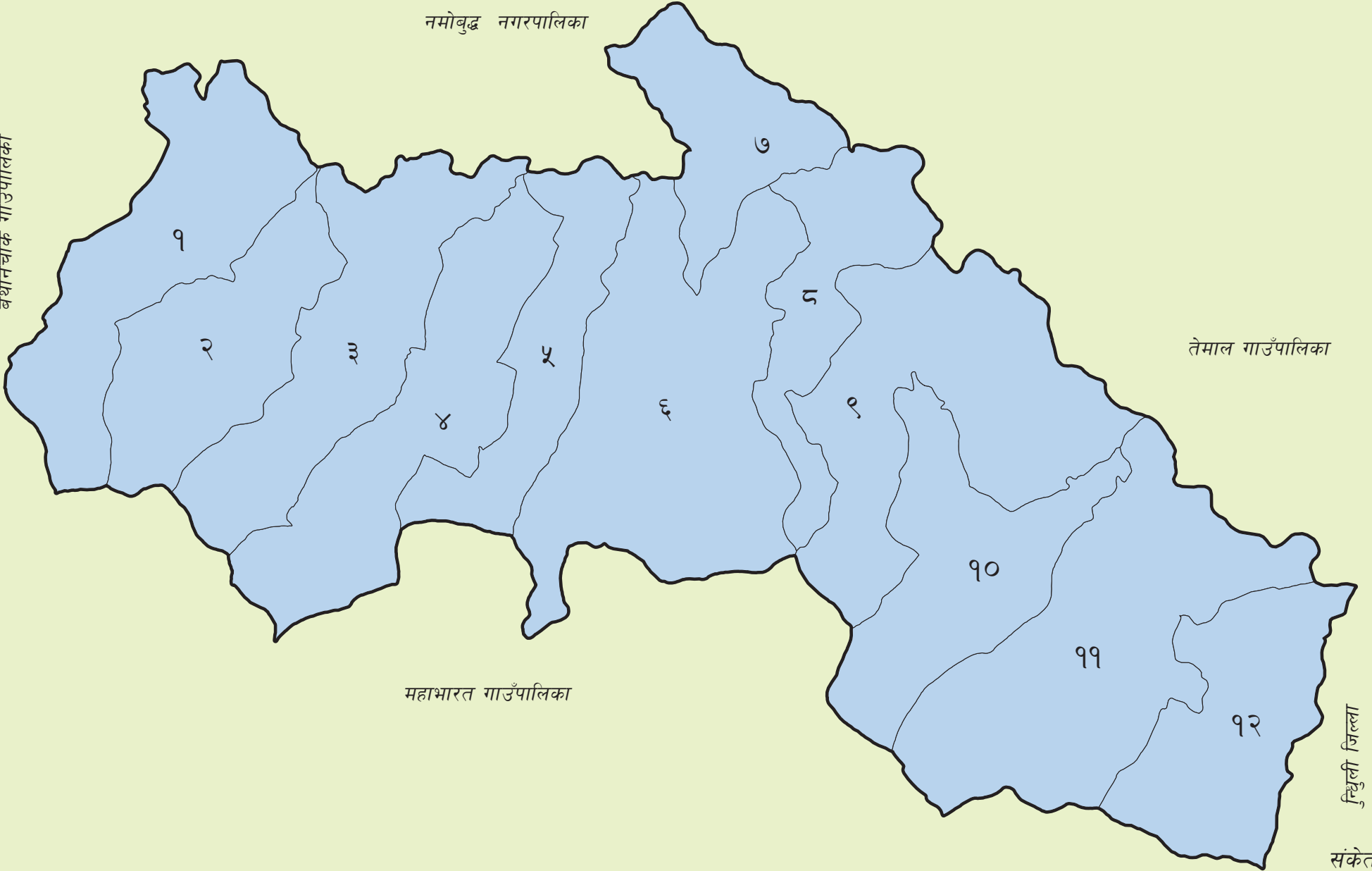
सिन्धुली जिल्ला

संकेत

गाउँपालिका सिमाना

0 0.5 1 2 3 4 Miles

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय, धुलिखेल

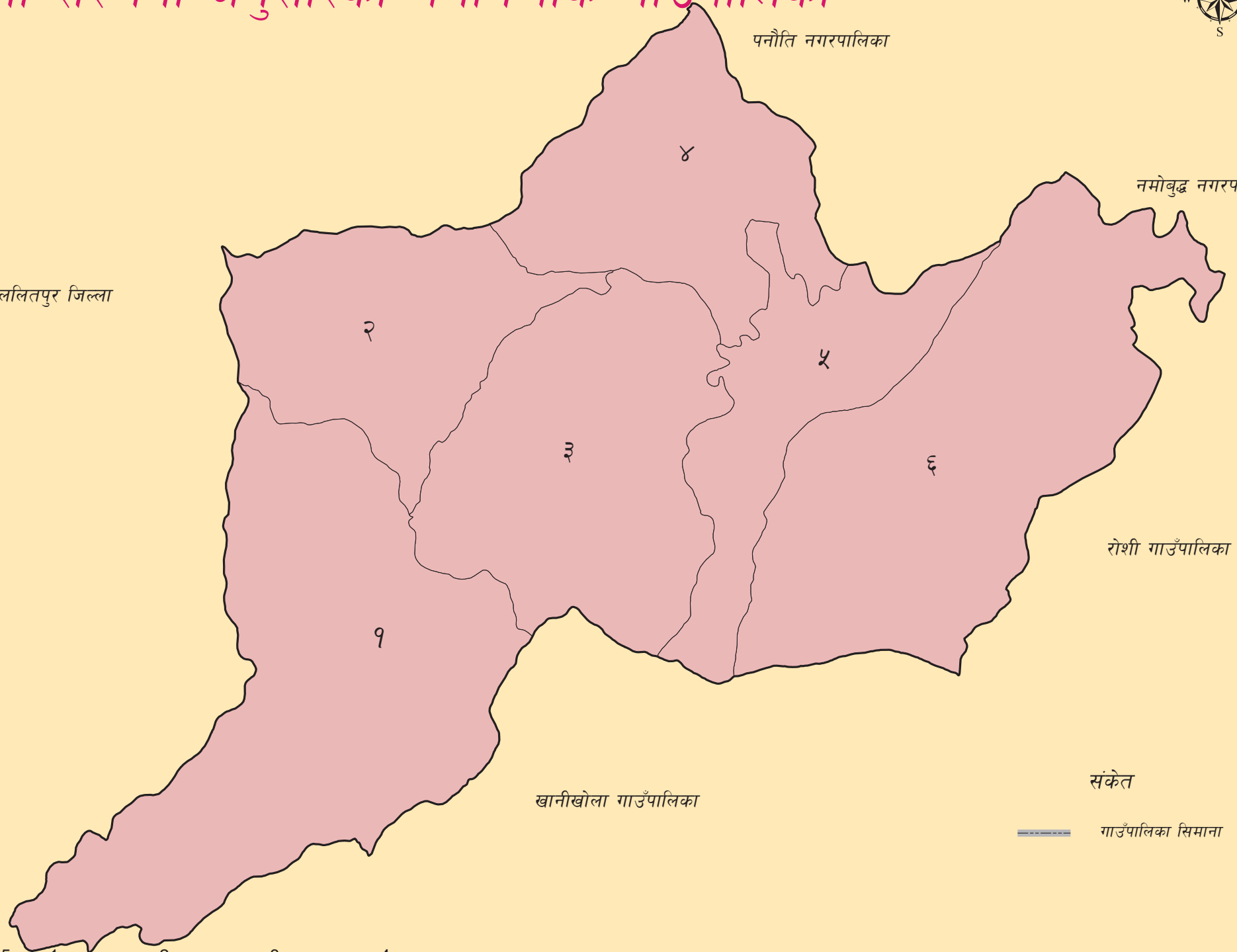
नयाँ संरचना अनुसारको बेथानचोक गाउँपालिका

पनौति नगरपालिका

नमोबुद्ध नगरपालिका

ललितपुर जिल्ला

रोशी गाउँपालिका

खानीखोला गाउँपालिका

संकेत

गाउँपालिका सिमाना

0 0.5 1 2 3 4 Miles

श्रोत : तथ्याङ्क कार्यालय , धुलिखेल

काभ्रेपलाञ्चोक : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा प्रक्षेपित जनसंख्याको वितरण २०७३

संकेत
 ————— जिल्ला सिमाना
 गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार
 जनसंख्या
 □ १ डट बराबर ४००
 ● पुरुष
 ▲ महिला

0 1.5 3 6 9 12 Miles

काभ्रेपलाञ्चोक : गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा सामुदायिक वनको वितरण

संकेत

----- जिल्ला सिमाना

गाउँपालिका तथा नगरपालिका अनुसार
सामुदायिक वनको संख्या

□ १ डट बराबर २ वटा

🌲 सामुदायिक वन

0 1.5 3 6 9 12 Miles